ZEMĚDĚLSTVÍ
2012

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

Ministerstvo zemědělství

ZEMĚDĚLSTVÍ
2012

Praha 2013

Připravili:

MZe
- Odbor komunikace 11110
- Odbor legislativní a právní 12150
- Odbor rozpočtu, financování a ekonomických rozborů 13210
- Sekce přímých plateb a rozvoje venkova 14100
- Odbor přímých plateb 14140
- Sekce vnějších vztahů 14200
- Odbor státní správy lesů, myslivosti a rybářství 16230
- Odbor živočišných komodit 17210
- Odbor rostlinných komodit 17220

PGRLF
SZIF
ÚZEI

Redakční uzávěrka: 31. 3. 2013 *)
Redakce: Ing. Jan Biedermann

*) ***Některé údaje uvedené v publikaci Zemědělství 2012 se mohou lišit od údajů uvedených v publikaci Zpráva o stavu zemědělství ČR za rok 2012 („Zelená zpráva") z důvodu, že termíny a zdroje podkladů pro tyto publikace jsou odlišné.***

Obsah

Použité zkratky 4

OBECNÝ RÁMEC VÝVOJE ZEMĚDĚLSTVÍ 6
Národohospodářský rámec 6
Vývoj sektoru zemědělství 7
Souhrnný zemědělský účet ČSÚ 13
Vývoj na vnitřním agrárním trhu 16
Agrární zahraniční obchod 19
Podpůrná a dotační politika MZe (podle Zásad – State Aid) 22
Státní zemědělský intervenční fond 26
Rozvoj venkova 37
Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond 44
Změny národní a evropské legislativy v roce 2012 48

ZEMĚDĚLSKÁ VÝROBA 54
ROSTLINNÁ VÝROBA 54
Výrobní faktory RV 54
Počasí 54
Výživa rostlin 55
Ochrana rostlin 56
Osivo a sadba 61
Rostlinné komodity 62
Obiloviny 62
Cukrová řepa, cukr 66
Brambory 68
Bramborový a pšeničný škrob 69
Olejniny 70
Luskoviny 70
Len a konopí seté 71
Zelenina 71
Ovoce 73
Chmel 75
Réva, víno 78
Léčivé, aromatické a kořeninové rostliny 78
Květiny a okrasné rostliny 80
ŽIVOČIŠNÁ VÝROBA 82
Výrobní faktory ŽV 82
Plemenářská práce a evidence zvířat 82
Krmiva 83
Ochrana zvířat 86
Živočišné komodity 86
Mléko, mléčné výrobky 86
Skot, hovězí maso 94
Prasata, vepřové maso 100
Drůbež, drůbeží maso a vejce 104
Ostatní živočišné komodity (Ovce a kozy, Králíci, Ryby, Včely, Koně) 107

EKOLOGICKÉ ZEMĚDĚLSTVÍ 115

BIOPALIVA 118

GENETICKY MODIFIKOVANÉ PLODINY 125

Použité zkratky

a. s.	akciová společnost
AEO	agroenvironmentální opatření
AZO	agrární zahraniční obchod
b. c.	běžné ceny
BSE	bovinní spongiformní encefalopatie (nemoc šílených krav)
CPV	ceny průmyslových výrobců
CZV	ceny zemědělských výrobců
ČSÚ	Český statistický úřad
ČÚZK	Český úřad zeměměřický a katastrální
DPH	daň z přidané hodnoty
EAFRD	European Agricultural Fund for Rural Development (Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova)
EHS	Evropské hospodářské společenství
EK	Evropská komise
ES	Evropské společenství
EU 15	Evropská unie po roce 1994 (Belgie, Dánsko, Německo, Španělsko, Francie, Velká Británie, Řecko, Irsko, Itálie, Lucembursko, Nizozemsko, Portugalsko, Rakousko, Finsko, Švédsko)
EU 27	Evropská unie od 1. 1. 2007 (vč. Rumunska a Bulharska)
€	euro = společná měna Evropské měnové unie (platnost od 1. 1. 1999)
Eurostat	Evropské statistické centrum
EZ	ekologické zemědělství
FADN	Farm Accountancy Data Network (Síť testovacích podniků)
FAME	Fat Acid Methylesther (skupina esterů mastných kyselin)
GMO	geneticky modifikované organismy
HDP	hrubý domácí produkt
HPH	hrubá přidaná hodnota
HRDP	Horizontal Rural Development Plan (Horizontální plán rozvoje venkova)
CHKO	chráněná krajinná oblast
j. hm.	jatečná hmotnost
KVS	Krajská veterinární správa
LFA	Less Favoured Areas (méně příznivé oblasti)
MEŘO	metylester řepkového oleje; nyní užíváno FAME
MJ	měrná jednotka
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu
MZe	Ministerstvo zemědělství
Natura 2000	Evropská ekologická síť chráněných území
NM	normalizovaný moštoměr (množství cukru v kg/100 l moštu)

NP	národní park
NV	nařízení vlády
OP	Operační program
OZE	obnovitelné zdroje energie
p. b.	procentní bod
PF ČR	Pozemkový fond ČR
PGRLF	Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond
PRV	Program rozvoje venkova ČR pro období 2007–2013
s. c.	stálá cena
s. r. o.	společnost s ručením omezeným
SAPS	Single Area Payment Scheme (zjednodušená přímá platba na plochu)
Sb.	sbírka zákonů
SEUROP	Klasifikace jatečně upravených těl prasat a skotu (třídy S, E, U, R, O, P)
SRS	Státní rostlinolékařská správa
SVB	Sdružení pro výrobu bionafty
SVS ČR	Státní veterinární správa ČR
SZIF	Státní zemědělský intervenční fond
SZP	Společná zemědělská politika
SZPI	Státní zemědělská a potravinářská inspekce
SZÚ	Souhrnný zemědělský účet
ÚKOZ	Ústřední komise pro ochranu zvířat
ÚKZÚZ	Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský
USD	americký dolar
ÚZEI	Ústav zemědělské ekonomiky a informací
VDJ	velká dobytčí jednotka
VFU	Veterinární a farmaceutická univerzita v Brně
VÚRV	Výzkumný ústav rostlinné výroby
VÚZT	Výzkumný ústav zemědělské techniky
WTO	World Trade Organization (Světová obchodní organizace)
z. p.	zemědělská půda
ž. hm.	živá hmotnost

OBECNÝ RÁMEC VÝVOJE ZEMĚDĚLSTVÍ

Národohospodářský rámec

Vybrané makroekonomické údaje o ČR v letech 2002, 2011 a 2012

Ukazatel	Rok		
	2002	2011	2012
Počet obyvatel (střední stav v milionech)	10,20	10,50	**10,52**
HDP celkem (v mld. Kč, běžné ceny)	2 568	3 841	**3 844**
HDP běžné ceny – meziroční přírůstek (v %)	+ 2,1	+ 1,9	**-1,3**
HDP běžné ceny – vývoj (v %, 2002 = 100)	100,0	149,6	**149,7**
HDP běžné ceny na 1 obyvatele (v Kč)	251 700	365 961	**365 721**
Směnný kurz – průměr roku (Kč/USD)	32,7	17,7	**19,6**
Směnný kurz – průměr roku (Kč/EUR)	30,8	24,6	**25,1**
Saldo celkového zahraničního obchodu (v mld. Kč)	-70,8	+191,1	**+310,1**
Výdaje na konečnou spotřebu domácností (meziroční index v %)	104,5	99,7	**97,2**
Výdaje na tvorbu hrubého fixního kapitálu (meziroční index v %)	101,5	100,3	**96,8**
Tržby: v průmyslu (meziroční index v %)	101,8	107,6	**101,7**
ve stavebnictví (meziroční index v %)	103,0	96,4	**92,4**
ve službách (meziroční index v %)	-	98,1	**99,3**
v zemědělství (meziroční index v %)	102,5	108,2	**-**
Produkce zemědělských výrobků dle SZÚ ČSÚ (mld. Kč, s. c. roku 2000)	-	102,2	**121,3**
z toho: Produkce rostlinných výrobků (mld. Kč, s. c. roku 2000)	-	58,6	**75,6**
Produkce živočišných výrobků a zvířat (mld. Kč, s. c. roku 2000)	-	43,6	**45,7**
Zaměstnaní celkem (průměrně v tisících)	4764,9	4 872,4	**4 890,1**
Nezaměstnaní celkem (průměrně v tisících)	374,1	350,6	**366,9**
Míra obecné nezaměstnanosti (průměr v %)	7,3	6,7	**7,0**
Průměrná hrubá měsíční mzda (v Kč)	15 524	24 436	**25 101**
Průměrné hrubé nominální mzdy (meziroční index v %)	108,0	102,4	**102,7**
Průměrné reálné mzdy (meziroční index v %)	106,1	100,5	**99,4**
Hrubé národní úspory (v mld. Kč, běžné ceny)	595,3	794,4	**820,2**
Průměrný starobní důchod / průměrná mzda (v %)	43,5	42,0	**-**
Průměrná míra inflace (meziroční index v %)	101,8	101,9	**103,3**
Vládní deficit (přebytek) / HDP (v %)	- 6,5	-3,3	**-3,4**
Saldo státního rozpočtu (SR) (v mld. Kč)	- 45,7	-142,8	**-101,0**
Saldo SR / HDP (v %)	- 1,8	-3,7	**-2,6**
Vládní dluh (v mld. Kč)	694,9	1 567,9	**1 692,8**
Vládní dluh / HDP (v %)	27,0	40,8	**44,0**

Pramen: ČSÚ

- V prvních měsících roku 2012 započal pokles české ekonomiky, který se v dalším období postupně prohluboval. Hrubý domácí produkt (HDP[1]) se v 1. čtvrtletí meziročně snížil o 0,4 %, v dalších čtvrtletích došlo ke zrychlení jeho poklesu (-1,1 % a -1,5 %) a v posledních třech měsících se výkonnost české ekonomiky snížila proti stejnému období roku 2011 o 1,7 %. Rok 2012 tak byl pro ekonomiku ČR rokem recese, HDP klesl o 1,2 %.

- Největší měrou ovlivnily vývoj české ekonomiky výdaje domácností na konečnou spotřebu, které byly v posledním čtvrtletí meziročně nižší o 4,1 %. Šlo o dosud nejhlubší pokles spotřeby českých domácností. Za celý rok 2012 se jejich výdaje snížily reálně o 3,5 %, také nominálně byly nižší v každém čtvrtletí 2012.
  Od 2. čtvrtletí, kdy se i výkonnost ekonomiky EU meziročně snížila, byl hospodářský pokles v ČR v porovnání s tímto uskupením hlubší.

- Příznivější vývoj zaznamenávaly v průběhu roku výdaje vládního sektoru, které po zmirňování meziročních poklesů již v posledním čtvrtletí stouply. Přesto však celoročně snížily tempo HDP o 0,2 p. b., tvorba hrubého kapitálu o 0,8 p. b. a výdaje domácností na konečnou spotřebu o 1,8 p. b. Pozitivně přispíval tempu HDP v roce 2012 pouze výsledek zahraničního obchodu (+1,5 p. b.).

- Mezičtvrtletní vývoj ukázal mírnění poklesů patrné od druhé poloviny roku, především u vládní spotřeby, která se v posledních třech měsících zvýšila proti předchozímu období o 1 % a spotřeba domácností o 0,9 %. Výdaje na konečnou spotřebu tak zaznamenaly ve 4. čtvrtletí již mezikvartální růst o 0,9 %. Významně stoupla v posledním čtvrtletí i tvorba kapitálu (+4,8 %), nikoli však vlivem investic (-3,8 %).

- Hrubá přidaná hodnota v odvětvích klesla o 1,1 %. Růst vykázal pouze průmysl (+0,6 % při stagnaci u zpracovatelů) a skupina profesních, vědeckých technických a administrativních činností (+4,9 %).

- Vnější ekonomické vztahy se zlepšily při vysokém přílivu přímých zahraničních investic a silné obchodní bilanci.

- Trh práce zaznamenal růst zaměstnanosti i míry nezaměstnanosti. Příčinou byly zřejmě i posuny v typech pracovních vztahů (částečné úvazky, práce na dohody, výpomoci rodinných příslušníků, „švarcsystém"). Reálná mzda v ekonomice klesla o 0,9 %, v nepodnikatelské sféře už desáté čtvrtletí v řadě.

- Spotřebitelská inflace stoupla o 3,3 % vlivem růstu cen potravin a nákladů na bydlení. Dynamika cen průmyslových výrobců i tržních služeb byla ovlivněna hospodářským poklesem, nepříznivý vliv směnných relací se zmírnil.

- Tempo růstu úvěrů významně oslabilo. Inflace vedla ke znehodnocení vkladů domácností podle propočtu ČSÚ ve výši 38,1 mld. korun.

- Deficit státního rozpočtu se snížil na 2,6 % nominálního HDP ze 3,7 % v roce 2011. Očekávanou výši schodku se podařilo docílit vázáním výdajů; pomohlo i obnovení toků z EU a lepší výběr daní ve druhé polovině roku.

Vývoj sektoru zemědělství

Sklizeň některých zemědělských plodin v letech 2011 a 2012

Plodina	Sklizňová plocha (ha)		Výnos (t/ha)		Sklizeň (t)	
	2011	2012	2011	2012	2011	2012
Pšenice ozimá	805 779	746 002	5,78	4,27	4 660 196	3 518 896
Pšenice jarní	57 353	69 379	4,41	4,09	252 851	284 037
Žito	24 985	30 557	4,74	4,81	118 456	146 962
Ječmen ozimý	100 809	98 004	4,64	3,98	467 740	390 385
Ječmen jarní	271 972	284 326	4,95	4,31	1 345 940	1 226 082
Oves	45 236	50 770	3,63	3,39	164 248	171 976
Kukuřice na zrno	121 006	119 333	8,79	7,78	1 063 736	928 147
ostatní obiloviny	52 345	11 865	4,04	1,91	211 640	22 675
OBILOVINY CELKEM	**1 479 484**	**1 410 236**	**5,6**	**4,3**	**8 284 806**	**6 689 160**

[1] Pokud není uvedeno jinak, jsou data o HDP a jeho složkách uvažována v reálném vyjádření a v očištění o sezónní a kalendářní vlivy.

Plodina	Sklizňová plocha (ha)		Výnos (t/ha)		Sklizeň (t)	
	2011	2012	2011	2012	2011	2012
Hrách setý	17 189	15 068	3,05	2,04	52 341	30 710
Brambory – rané	1 575	1 263	17,26	17,51	27 193	22 103
ostatní (bez sadbových)	21 332	19 121	32,52	29,45	693 721	563 089
Cukrovka technická	58 328	61 161	66,84	63,26	3 898 887	3 868 829
Řepka na semeno	373 386	401 319	2,80	2,76	1 046 071	1 109 137
Mák	31 495	18 363	0,85	0,70	26 918	12 814
Ostatní olejniny	59 524	6 846	1,86	0,38	110 747	800
Len – stonky	-	-	-	-	-	-
Kukuřice na zeleno a siláž	186 224	205 109	41,79	40,60	7 781 563	8 328 239
Víceleté pícniny na o. p. celkem	179 849	173 323	6,88	6,42	1 237 572	1 113 209
Trvalé trav. porosty (pastviny)	929 874	959 131	3,48	3,22	3 231 762	3 093 045
Chmel (chmelnice plodící)	4 632	4 366	1,31	0,99	6 088	4 338
Vinné hrozny (vinice plodné)	16 006	15 667	5,70	3,83	91 253	59 990

Pramen: ČSÚ.

Celková produkce jednotlivých plodin vychází z osevních ploch zjišťovaných ČSÚ v květnu a z vývoje vegetačních podmínek.

Sklizňová **plocha obilovin** (včetně kukuřice na zrno a ostatních obilovin) se meziročně snížila o 25,0 tis. ha tj. o 1,7 % na 1 454,4 tis. ha. Celková sklizeň ve výši 6 595,5 tis. tun byla proti roku 2011 nižší o 1 689,3 tis. tun, tj. o 20,4 %. Nad úrovní roku 2011 je sklizeň pšenice jarní, a to 284,0 tis. tun, což je o 31,2 tis. tun více (o 12,3 %), žita ozimého a jarního 147,0 tis. tun, což je o 28,5 tis. tun více (o 24,1 %), ovsa 172,0 tis. tun, což je o 7,7 tis. tun více (o 4,7 %) a ostatních obilovin 22,7 tis. tun, tj. o 8,0 tis. tun (o 54,0 %) více než v minulém roce. Hlavních obilovin bylo sklizeno méně než v roce minulém. Pšenice bylo sklizeno 3 518,9 tis. tun tj. o 1 394,2 tis. tun méně (o 28,4 %) než v roce minulém. U ječmene byla sklizeň 1 616,5 tis. tun, tj. o 197,2 tis. tun méně (o 10,9 %). Kukuřice na zrno bylo sklizeno 928,1 tis. tun, což je o 135,6 tis. tun méně (o 12,7 %) než v roce 2011.

Hektarový **výnos obilovin** 4,53 t je ve srovnání s předchozím rokem nižší o 1,07 t (tj. o 19,0 %), z toho u pšenice ozimé byl dosažen hektarový výnos 4,34 t (5,78 t v roce 2011), pšenice jarní 4,09 t (4,41 t), žita 4,81 t (4,74 t), ječmene ozimého 3,98 t (4,64 t), ječmene jarního 4,31 t (4,95 t), ovsa 3,39 t (3,63 t), kukuřice na zrno 7,78 t (8,79 t) a tritikale 4,31 t (4,52 t).

I produkce **luskovin** byla nižší než v roce předešlém. Celkem bylo sklizeno 39,1 tis. tun luskovin. Z toho hrachu setého 30,7 tis. tun, tj. v porovnání s rokem 2011 o 21,6 tis. tun méně. Celková produkce **zrnin** (obiloviny a luskoviny) 6 634,6 tis. tun je proti předchozímu roku nižší o 1 713,7 tis. tun (tj. o 20,5 %).

Celková sklizeň **brambor** po zahrnutí sklizně domácností ve výši 805,0 tis. tun představuje proti roku 2011 snížení o 168,9 tis. tun (o 17,3 %). Hektarový výnos ve výši 26,77 t je o 2,23 t nižší. Raných brambor bylo sklizeno 43,2 tis. tun. Průměrný výnos brambor ostatních z jednoho hektaru je 28,28 t, tj. o 2,71 t méně než v loňském roce. Produkce 685,1 tis. tun je o 151,7 tis. tun nižší než v roce 2011. **Cukrovky** technické bylo sklizeno při výnosu 63,26 t z jednoho hektaru 3 868,8 tis. tun bulev (3 898,9 tis. tun v roce 2011) tzn. snížení o 0,8 %.

V roce 2012 došlo ke zvýšení osevních ploch **olejnin** celkem o 6,4 tis. ha (o 1,4 %) na výměru 470,8 tis. ha. Dosažená produkce z této plochy 1 210,7 tis. tun je o 27,0 tis. tun vyšší než v roce minulém. Řepky bylo sklizeno 1 109,1 tis. tun, v roce předchozím 1 046,1 tis. tun, tzn. zvýšení o 63,1 tis. tun. Výnos řepkového semene z jednoho hektaru 2,76 t je o 0,04 t nižší. Nižší byla produkce máku, kdy se z plochy 18,4 tis. ha při průměrném hektarovém výnosu 0,70 t sklidilo 12,8 tis. tun (26,9 tis. tun při hektarovém výnosu 0,85 t v roce 2011) makového semene.

Jednoletých **pícnin** na orné půdě bylo sklizeno 9 176,0 tis. tun zelené píce, tj. o 544,8 tis. tun více než v roce 2011. Z toho bylo sklizeno 8 328,3 tis. tun kukuřice na zeleno a siláž, tj. o 546,7 tis. tun více než v roce minulém. Sklizeň sena víceletých pícnin byla 1 113,2 tis. tun, z toho sklizeň sena jetele červeného 319,6 tis. tun.

Produkce **zeleniny** po zahrnutí sklizně domácností byla proti předchozímu roku nižší. Ve sledovaném roce bylo sklizeno 232,9 tis. tun zeleniny (277,6 tis. tun v roce 2011). Produkce **ovoce** (včetně domácností) 292,8 tis. tun byla proti loňskému roku vyšší (265,1 tis. tun v roce 2011).

Na 15,7 tis. ha **plodících vinic** se při hektarovém výnosu 3,83 t (5,70 t v roce 2011) sklidilo 60,0 tis. tun hroznů, tj. o 31,3 tis. tun méně než v roce 2011. Produkce **chmele** ve výši 4 338 tun se proti roku 2011 snížila o 1,8 tis. tun (tj. o 28,7 %). Výnos chmele z jednoho hektaru 0,99 t je také nižší, a to o 0,32 t než v roce minulém.

Některé ukazatele živočišné produkce v letech 2011 a 2012

Ukazatel	2011	2012	Index (%) 2012/2011
Stavy skotu celkem – Soupis k 1. 4. (tis. ks)	1 344	1 354	**100,7**
z toho: Býci ost. vč. volů (nad 8 měs. a do 1 roku) – Soupis k 1. 4. (tis. ks)	144	146	**101,3**
Býci ost. vč. volů (nad 1 rok a do 2 let) – Soupis k 1. 4. (tis. ks)	108	111	**103**
Býci ost. vč. volů (nad 2 roky) – Soupis k 1. 4. (tis. ks)	18	17	**94,4**
Jalovice od 1 do 2 let – Soupis k 1. 4. (tis. ks)	200	201	**100,5**
Jalovice nad 2 roky – Soupis k 1. 4. (tis. ks)	73	74	**101,3**
Krávy celkem – Soupis k 1. 4. (tis. ks)	551,5	460,7	**83,5**
v tom: Krávy dojné – Soupis k 1. 4. (tis. ks)	374	373	**99,7**
Krávy bez TPM [1)] – Soupis k 1. 4. (tis. ks)	178	178	**100**
Průměrné stavy dojnic (tis. ks)	373,7	368,7	**98,6**
Užitkovost dojených krav – průměr (l/ks/rok)	7 127,8	7 432,6	**104,2**
Produkce mléka celkem (mil. l)	2 663,7	2 740,7	**102,9**
Celkový prodej mléka (mil. l)	2 554,7	2 628,6	**102,9**
z toho: Dodávky mléka do mlékáren (mil. l)	2 303,9	2 381,9	**103,3**
Domácí spotřeba mléka (mil.l)	2 381,5	2 117,4	**88,9**
Vývoz mléka (mil. l)	1010,4	1 086,4	**107,5**
Dovoz mléka (mil. l)	853,0	898,5	**105,3**
CZV za mléko – I. a vyšší třídy (Kč/1000 l)	8 290	7 700	**92,8**
Soběstačnost ČR – mléko (%)	118,9	120,9	**101,6**
Porážky skotu celkem (tis. ks)	248	227,5	**91,7**
z toho: Býci (tis. ks)	104	88	**84,6**
Krávy (tis. ks)	110	106	**96,3**
Jalovice (tis. ks)	24	23	**95,8**
Telata (tis. ks)	8,2	7,4	**90,2**
Průměrná živá hmotnost poráženého skotu (kg ž. hm.)	544,1	542,1	**99,6**
Produkce hovězího masa celkem (tis. t ž. hm.)	170,3	170,8	**100,02**
Domácí spotřeba hovězího masa (tis. t ž. hm.)	139,7	129,9	**92,9**
Vývoz hovězího masa (tis. t ž. hm.)	73,1	83,5	**114,2**
Dovoz hovězího masa (tis. t ž. hm.)	43,2	37,7	**87,2**

Ukazatel	2011	2012	Index (%) 2012/2011
Soběstačnost ČR – hovězí maso (%)	121,9	131,4	**107,7**
Stavy prasat celkem – Soupis k 1. 4. (tis. ks)	1 749	1 579	**90,2**
z toho: Prasnice celkem – Soupis k 1. 4. (tis. ks)	112,4	100,1	**89,1**
Prasničky celkem – Soupis k 1. 4. (tis. ks)	46,2	72,9	**158**
Selata – Soupis k 1. 4. (tis. ks)	508,6	460,7	**90,6**
Prasata na výkrm (vč. vyřaz. kanců a prasnic) – Soupis k 1. 4. (tis. ks)	683,7	597,9	**87,4**
Opraseno prasnic a prasniček (tis. ks)	277,0	257,3	**92,8**
Narozeno selat (tis. ks)	3 020	2 840	**94,0**
Počet odchovaných selat (tis. ks)	2 686	2 529	**94,1**
Počet odchovaných selat na prasnici	23,5	23,9	**101,7**
Produkce vepřového masa (tis. t ž. hm.)	350,3	303,6	**86,6**
Porážky jatečných prasat bez prasnic a kanců (tis. ks)	2 904	2 656	**91,4**
Průměr. porážková hmotnost prasat bez prasnic a kanců (kg ž. hm.)	111,1	111,4	**100,2**
Domácí spotřeba vepřového masa (tis. t ž. hm.)	576,3	556,6	**96,5**
Vývoz vepřového masa (tis. t ž. hm.)	76,8	77,6	**101,0**
Dovoz vepřového masa (tis. t ž. hm.)	301,7	328,5	**108,8**
Soběstačnost ČR – vepřové maso (%)	60,7	54,5	**89,7**
Stavy drůbeže celkem (bez hobby aktivit) – Soupis k 1. 4. (tis. ks)	21 250	20 691	**97,3**
z toho: Hrabavá drůbež celkem – Soupis k 1. 4. (tis. ks)	20 577	20 107	**97,7**
Slepice – Soupis k 1. 4. (tis. ks)	6 137	5 354	**87,2**
Kuřata na výkrm – Soupis k 1. 4. (tis. ks)	11 320	11 820	**104,4**
Produkce drůbežího masa celkem (tis. tun ž. hm.)	236,8	241,7	**102,0**
Domácí spotřeba drůbežího masa (tis. tun ž. hm.)	323,3	348,4	**107,7**
Vývoz drůbežího masa (tis. tun ž. hm.)	33,9	42,8	**126,2**
Dovoz drůbežího masa (tis. tun ž. hm.)	120,2	148,9	**123,8**
Soběstačnost ČR – drůbeží maso (%)	73,2	69,3	**94,6**
Stavy slepic – po dopočtu domácích hospodářství (tis. ks)	8 739	8 101,5	**92,7**
Produkce vajec – včetně samozásobení (mil. ks)	2 168	2 001	**92,2**
Průměrná roční snáška vajec (ks/slepice)	307,1	299	**97,3**
Domácí spotřeba vajec (mil. ks)	2 658	2 472	**93,0**
Vývoz vajec, vč. násadových (mil. ks)	157,5	179,5	**113,9**
Dovoz vajec, vč. násadových (mil. ks)	647,5	650,5	**100,4**
Soběstačnost ČR – vejce (%)	81,5	80,9	**98,0**
Stavy ovcí a beranů celkem – Soupis k 1. 4. (tis. ks)	209,1	219	**104,7**
Stavy koz a kozlů celkem – Soupis k 1. 4. (tis. ks)	23,3	23,6	**101,2**
Produkce skopového a kozího masa (t ž. hm.)	5 174	5 261	**101,6**

Ukazatel	2011	2012	Index (%) 2012/2011
Domácí spotřeba skopového a kozího masa (t ž. hm.)	5 739	2)	-
Vývoz skopového a kozího masa (t ž. hm.)	36	32	**88,8**
Dovoz skopového a kozího masa (t ž. hm.)	336	356	**105,9**
Soběstačnost ČR – skopové a kozí maso (%)	90,2	90,3	**100,1**

Pramen: ČSÚ – soupis hospodářských zvířat k 1. 4. 2012, Výsledky statistického zjišťování MZe, Situační a výhledové komoditní zprávy MZe.
Poznámka:
1) *TPM = Tržní produkce mléka*
2) *Oficiální údaje ČSÚ budou za rok 2012 na počátku prosince 2013*

V období od 1. dubna 2011 do 1. dubna 2012 došlo oproti stejnému sledovanému předchozímu období k mírnému zvýšení celkových početních stavů skotu a to o cca 9 000 kusů na konečný počet 1 352 685 kusů skotu (meziročně nárůst o 0,7 %). Jedná se o nejnižší početní stavy skotu v České republice od roku 1990, kdy byl stav skotu v historii České republiky nejvyšší. K 1. 1. 1990 bylo v ČR chováno 3 506 222 kusů skotu.

V uplynulém období 2011/2012 došlo opět pouze v kategorii krav chovaných v systému bez tržní produkce mléka k vzestupu početních stavů, a to tentokrát pouze o 385 kusů na 178 089 kusů (meziročně nárůst o 0,2 %), což představuje nejvyšší dosažený počet zvířat v této kategorii od roku 1995, tedy počátku sledování počtu krav chovaných v systému bez tržní produkce mléka v České republice. V kategorii krav chovaných v systému s tržní produkcí mléka dochází i v posledním sledovaném období, tak jako v celých uplynulých cca 20 letech k poklesu jejího početního stavu. V posledním sledování to bylo o 696 kusů na konečných 373 136 kusů (meziročně pokles o 0,2 %).

V rámci celé České republiky bylo v uplynulém kontrolním roce 2011/2012 dosaženo mléčné užitkovosti 8 047 kg mléka za normovanou laktaci, což představuje navýšení o 236 kg mléka oproti minulému kontrolnímu období. V rámci početně nejzastoupenějších plemen chovaných v České republice se jednalo u holštýnského skotu o užitkovost 9 185 kg mléka (nárůst o 229 kg) a u plemene českého strakatého skotu byla dosažena užitkovost 7 001 kg mléka (nárůst o 204 kg).

Ohledně bilance výroby hovězího masa lze konstatovat, že v roce 2012 výroba hovězího masa včetně telecího činila 170,8 tis. tun živé hmotnosti, tedy díky vyrovnanějším pohybům v početních stavech skotu byla zhruba na stejné úrovni jako v předchozích dvou letech (meziročně nárůst o 0,3 %). Dovoz hovězího masa klesl o 5,5 tis. tun na 37,7 tis. tun živé hmotnosti (meziročně pokles o 12,7 %). Vývozy byly v roce 2012 naopak vyšší o 10,4 tis. tun, tedy na úrovni 83,5 tis. tun živé hmotnosti (meziročně nárůst o 14,2 %). Domácí spotřeba hovězího masa zaznamenává již pátým rokem pokles a to o 9,8 tis. tun živé hmotnosti na 129,9 tis. tun. Soběstačnost v produkci tohoto druhu masa se tedy v roce 2012 stejně jako v roce 2011 zvýšila a to nyní o 9,9 % na 131,5 %.

Stavy prasat proti 1. 4. 2011 opět poklesly, tentokrát to bylo o 170 tis. kusů (9,7 %), z toho stavy prasnic o 12,3 tis. kusů (10,9 %), stav prasniček vzrostl o 26,7 tis. ks (50,8 %), stav selat klesl o 47,9 tis.ks (9,4 %) a stav prasat na výkrm klesl o 85,5 tis. ks (12,6 %). Produkce vepřového masa meziročně poklesla o 13,4 %. Poklesl i počet porážek (o 8,6 %) a oproti minulému roku mírně poklesla i porážková hmotnost o 0,4 % na 111,1 kg. Domácí spotřeba vepřového masa meziročně poklesla o 3,5%. Vývoz vepřového masa se oproti roku 2011 téměř nezměnil (+ 1 %) a dovoz vepřového masa vstoupl o (o 8,8 %). (z 64,7 % v roce 2011 na 54,5 % v roce 2012).

Stavy drůbeže se meziročně opět snížily, v roce 2011 to bylo o 3 588 tis. kusů (14,4 %). Velmi výrazně klesl počet kuřat na výkrm, o 3 564 tis. kusů (23,9 %) Produkce drůbežího masa se meziročně snížila o celých 10 %. Klesl i vývoz (o 4,8 %), dovozu se oproti tomu zvýšil o 15,7 %. Tento vývoj vedl k meziročnímu snížení soběstačnosti ČR v drůbežím mase o 7,5 % (ze 79, 1 % v roce 2010 na 73,2 % v roce 2011).

V roce 2012 vzhledem k nižším stavům nosnic v zemědělském sektoru klesla produkce vajec o 7,7 % proti roku 2011. Stavy nosnic se v roce 2012 snížily z důvodu dodržování podmínek daných směrnicí Rady (ES) č. 74/1999, stanovující minimální standardy pro ochranu nosnic. Rostoucí ceny vajec na tuzemském trhu (cena zemědělských výrobců v roce 2012 proti roku 2011 se zvýšila dokonce o 55,9 % vlivem jarního dramatického nárůstu ceny a spotřebitelská cena kopírovala nárůst ceny zemědělských výrobců a zvýšila se o 54,1 %) byly hlavní příčinou poklesu spotřeby vajec o 9,2 %. Poptávka po vejcích několik let převyšuje produkci – rozdíl byl řešen dovozem. Dovoz vajec v roce 2012 víceméně ve srovnání s rokem 2011 stagnoval, ale vývoz se zvýšil o 13,9 %.

V roce 2012 oproti roku 2011 došlo k dalšímu nárůstu početních stavů ovcí o 11 962 kusů, tj. o 5,7 %. Stavy bahnic překročily v roce 2012 hranici 120 tisíc kusů (120 254 ks) a společně s 28 492 ks jehnic je to základ pro další rozvoj chovu ovcí u nás. V roce 2012 se chovalo celkem 23 620 kusů koz, což představuje proti roku 2004 zvýšení o 11 708 kusů, tj. o 98,3 %, oproti roku 2011 došlo k dalšímu zvýšení početních stavů koz o 357 ks, tj. o 1,5 %.

Produkce skopového a kozího masa se od roku 2005 zvyšuje vlivem neustále rostoucích stavů těchto druhů zvířat. Nejvyšší nárůst produkce o 18,5 % byl meziročně sledován v roce 2006, zatímco v roce 2010 byl nárůst zaznamenán o 10 %. V roce 2011 bylo zvýšení produkce proti roku 2010 o 10,7 %. Zpomalení tempa růstu produkce nastalo v roce 2012, kdy proti roku 2011 byl růst produkce pouze o 1,7 %.

Některé ukazatele vývoje agrárního sektoru ČR v letech 2000, 2011 a 2012

Ukazatel	Rok		
	2000	2011	2012
Zemědělská půda (tis. ha)	4 280	4 229	**4 224**
Orná půda (tis. ha)	3 082	3 000	**3 000**
Zornění [1] (%)	72,01	70,9	**70,9**
Podniky zemědělské prvovýroby celkem (počet k 31. 12.)	56 487	47 233	**47 903**
z toho: Podniky fyzických osob (počet k 31. 12.)	53 460	43 543	**44 032**
Zemědělská družstva (počet k 31. 12.)	746	536	**531**
Obchodní společnosti (počet k 31. 12.)	2 107	2 932	**3 090**
Ostatní podniky, vč. státních (počet k 31. 12.)	174	222	**250**
Podíl zemědělství na HPH [2] dle statistiky národních účtů (%) [3]	2,99	2,05	**2,07**
Produkce zemědělských výrobků dle SZÚ – v běžných cenách (mld. Kč)	100,3	114,2	**121,3**
z toho: Produkce rostlinných výrobků – v běžných cenách (mld. Kč)	49,8	68,6	**75,6**
Produkce živočišných výrobků a zvířat – v běž. cenách (mld. Kč)	50,5	43,6	**45,7**
Vývoj cen zemědělských výrobců (CZV) (v %, meziroční index)	109,2	119,1	**104,1**
z toho: CZV rostlinné produkty celkem (v %, meziroční index)	112,69	129,9	**104,3**
CZV živočišné produkty celkem (v %, meziroční index)	108,0	107,6	**103,7**
Vývoj cen vstupů do zemědělství (v %, meziroční index)	108,5	108,3	**104,3**
Počet pracovníků v zemědělství – AWU [4] (tis. osob)	x	106,2[6]	**105,8[12]**
Průměrná měsíční nominální mzda v zemědělství [5] (Kč/zaměstnanec)	10 134	17 091	**17 664[6]**
Rentabilita (výnosnost celkového kapitálu) [7] v zemědělství (v %)	+ 1,76 [9]	6,13	**- [10]**
Míra zadluženosti [7] v zemědělství (v %)	39,18 [8]	22,79	**- [10]**
Hospodářské výsledky zemědělství (+ zisk/- ztráta) (mld. Kč)	-1,2	+16,4	**+16,1**
Celková podpora agrokomplexu (mld. Kč) [11]	10,85	43 499	**41 508**
v tom: ze zdrojů ČR (mld. Kč) [11]	10,85	13 525	**10 996**
ze zdrojů EU (mld. Kč) [11]	x	29 974	**30 512**
Saldo agrárního zahraničního obchodu (mld. Kč)	- 17,3	-35,0	**-24,8**

Pramen: ČÚZK, ČSÚ, ÚZEI – FADN CZ, MZe.

Poznámky:

1) *Zornění = podíl celkové výměry orné půdy na celkové výměře zemědělské půdy v %.*
2) *HPH= Hrubá přidaná hodnota.*
3) *Podíl zemědělství na HPH v běžných cenách = včetně myslivosti a souvisejících činností.*
4) *V souladu s údaji používanými v EU byl nahrazen původní údaj o počtu pracovníků údajem ALI (Annual Labour Input – vstup pracovní síly do sektoru zemědělství) vyjádřeným v jednotkách AWU (Anual work unit – Roční pracovní jednotka) Jedna AWU zahrnuje takový počet hodin, který odpovídá počtu skutečně odpracovaných hodin v rámci plného pracovního úvazku v zemědělství (1 800 hodin). Nezahrnuje státní svátky, placenou dovolenou na zotavenou, dny pracovní neschopnosti, přestávky na jídlo, apod.*

[5] *Bez podniků fyzických osob.*
[6] *Předběžný údaj.*
[7] *Od roku 2008 metodika - data výběrového souboru FADN napočtena na celorepublikovou úroveň prostřednictvím systému vážení (tzv. "weighting system").*
[8] *V roce 2000 odlišná metodika (cizí kapitál / celkový kapitál) x 100, jen za podniky hospodařící na z. p.*
[9] *V roce 2000 odlišná metodika (hosp. výsledek za účetní období / celkový kapitál) x 100, jen za podniky hospodařící na z. p.*
[10] *Údaje za rok 2012 nejsou k dispozici.*
[11] *předpoklad vyplacení do 30. 6. 2012.*
[12] *semidefinitivní údaj.*

Souhrnný zemědělský účet (SZÚ)

Semidefinitivní výsledky za rok 2011 a předběžné výsledky za rok 2012

SZÚ – výsledky účtu výroby v mil. Kč

Kód	Ukazatel	v běžných cenách		Index 2012/11 (%)
		2011	2012	
01	**OBILOVINY (včetně osiva)**	**31 466,2**	**32 445,9**	**103,1**
01.1	Pšenice a špalda	18 530,8	17 488,2	94,3
01.2	Žito a sourež	482,9	724,6	150,0
01.3	Ječmen	7 301,1	7 802,7	106,8
01.4	Oves a letní směsky	540	729,2	135,0
01.5	Kukuřice na zrno	3 870,6	4 724,4	122,0
01.7	Ostatní obiloviny	740,8	976,8	131,8
02	**TECHNICKÉ PLODINY**	**17 459,3**	**19 197,8**	**109,9**
02.1	Olejnatá semena a olejnaté plody (včetně osiva)	12 987,4	14 989,1	115,4
02.2	Bílkovinné plodiny (včetně osiva)	357,1	256,9	71,9
02.4	Cukrová řepa	3 197	3 114,4	97,4
02.5	Ostatní technické plodiny	917,7	837,4	91,2
03	**PÍCNINY**	**9 601,1**	**10 106,7**	**105,2**
04	**ZELENINA A ZAHRADNICKÉ VÝROBKY**	**5 062,9**	**5 109,9**	**100,9**
04.1	Čerstvá zelenina	1 580,8	1 477,8	93,4
04.2	Sazenice a květiny	3 482,1	3 632,1	104,3
05	**BRAMBORY (včetně sadby)**	**2 096,5**	**1 903,6**	**90,7**
06	**OVOCE**	**1 073,6**	**1 280,7**	**119,2**
06.1	Čerstvé ovoce	1 073,6	1 280,7	119,2
07	**VÍNO** [1]	**1 154,1**	**774,0**	**67,0**
09	**OSTATNÍ ROSTLINNÉ VÝROBKY**	**707,8**	**755,3**	**106,7**
10	**ROSTLINNÁ PRODUKCE (01 AŽ 09)**	**68 621,4**	**71 574,0**	**104,3**
11	**ZVÍŘATA**	**20 563,0**	**21 907,0**	**106,5**
11.1	Skot	6 660,2	6 680,7	100,3
11.2	Prasata	8 865,5	9 317,7	105,1

Kód	Ukazatel	v běžných cenách		Index 2012/11 (%)
		2011	2012	
11.4	Ovce a kozy	66,5	75,1	112,9
11.5	Drůbež	4 948,1	5 809,7	117,4
11.6	Ostatní zvířata	22,6	23,8	105,3
12	**ŽIVOČIŠNÉ VÝROBKY**	**23 039,9**	**23 112,8**	**100,3**
12.1.	Mléko	21 159,0	20 511,8	96,9
12.2.	Vejce	1 831,6	2 564,2	139,9
12.3	Ostatní živočišné produkty	48,8	36,8	75,4
13	**ŽIVOČIŠNÁ PRODUKCE (11+12)**	**43 602,3**	**45 019,8**	**103,2**
14	**PRODUKCE ZEMĚDĚLSKÝCH VÝROBKŮ (10+13)**	**112 223,7**	**116 593,8**	**103,8**
15	**PRODUKCE ZEMĚDĚLSKÝCH SLUŽEB**	**2 811,5**	**2 782,2**	**98,9**
16	**ZEMĚDĚLSKÁ PRODUKCE (14+15)**	**115 035,2**	**119 375,9**	**103,7**
17	**NEZEMĚDĚLSKÉ VEDLEJŠÍ ČINNOSTI (NEODDĚLITELNÉ)**	**2 415,4**	**2 452,0**	**101,5**
17.1.	Zpracování zemědělských výrobků	2 142,8	2 112,6	98,5
17.2.	Jiné neoddělitelné vedlejší činnosti (zboží a služby)	272,5	339,4	124,5
18	**PRODUKCE ZEMĚDĚLSKÉHO ODVĚTVÍ (10+13+15+17)**	**117 450,6**	**121 828,0**	**103,7**
19	**MEZISPOTŘEBA CELKEM**	**83 580,4**	**88 312,1**	**105,6**
19.1	Osivo a sadba	3 463,9	3 906,7	112,7
19.2	Energie; maziva	12 767,3	13 873,9	112,6
19.3	Hnojiva a prostředky zlepšující půdu	6 315,3	6 529,2	103,3
19.4	Prostředky na ochranu rostlin a pesticidy	4 949,7	5 490,3	110,9
19.5	Veterinární náklady	2 836,1	2 915,5	102,7
19.6	Krmiva	29 616,8	30 963,6	104,5
19.6/2	krmiva nakupovaná mimo zemědělské odvětví	15 374,5	16 608,3	108,0
19/6.3	krmiva vyrobená a spotřebovaná uvnitř podniku	14 242,3	14 355,3	100,7
19.7	Údržba a oprava strojů a zařízení	3 867,0	3 900,4	100,8
19.8	Údržba a oprava budov	2 694,7	3 235,4	120,0
19.9	Zemědělské služby	2 811,5	2 782,2	98,9
	Finanční zprostředkovatelské služby nepřímo měřené (FISIM)	365	740	202,7
19.10, 11	Ostatní zboží a služby	13 893,1	13 974,8	99,9
20	**HRUBÁ PŘIDANÁ HODNOTA V ZÁKLADNÍCH CENÁCH (18–19)**	**33 870,1**	**33 515,9**	**98,9**
21	**SPOTŘEBA FIXNÍHO KAPITÁLU**	**14 824,8**	**14 973,0**	**100,9**
22	**ČISTÁ PŘIDANÁ HODNOTA V ZÁKLADNÍCH CENÁCH (20–21)**	**19 045,3**	**18 542,8**	**97,3**

Pramen: ČSÚ.
Poznámka:
[1)] *vinné hrozny určené k výrobě stolního vína.*

SZÚ – výsledky účtu tvorby důchodu v mil. Kč

Kód	Ukazatel	v běžných cenách		Index 2012/11 (%)
		2011	2012	
23	NÁHRADY ZAMĚSTNANCŮM	24 223,0	24 779,4	102,2
24	OSTATNÍ DANĚ NA VÝROBU	1 283,0	1 226,0	95,5
25	OSTATNÍ DOTACE NA VÝROBU	27 838,6	29 219,6	104,9
26	DŮCHOD Z FAKTORŮ (22–24+25)	45 600,8	46 536,4	102,0
27	**ČISTÝ PROVOZNÍ PŘEBYTEK/SMÍŠENÝ DŮCHOD (22–23–24+25)**	**21 377,0**	**21 757,0**	**101,7**

Pramen: ČSÚ.

SZÚ – výsledky účtu podnikatelského důchodu v mil. Kč

Kód	Ukazatel	v běžných cenách		Index 2012/11 (%)
		2011	2012	
28	PŘEDEPSANÉ PACHTOVNÉ A OSTATNÍ NÁJEMNÉ Z NEMOVITOSTÍ	4 182,6	4 342,5	103,8
29	NÁKLADOVÉ ÚROKY	1 146,0	1 745,6	152,3
30	VÝNOSOVÉ ÚROKY	338,6	435,0	128,4
31	**PODNIKATELSKÝ DŮCHOD (27–28–29+30)**	**16 387,1**	**16 103,9**	**98,3**

Pramen: ČSÚ.

Komentář k předběžným výsledkům SZÚ 2012

Produkce zemědělského odvětví (PZO) vyjádřená v běžných základních cenách představovala v předběžných výsledcích za rok 2012 výši 121 828,0 mil. Kč, z toho rostlinná produkce činila 71 574,0 Kč a živočišná produkce 45 019,8 mil. Kč. Zbytek do celkové produkce zemědělského odvětví vedle rostlinné a živočišné produkce tvořila jednak zemědělská práce prováděná dodavatelsky, tj. produkce zemědělských služeb (2 782,2 mil. Kč) a jednak nezemědělské vedlejší činnosti (neoddělitelné) ve výši 2 452,0 mil. Kč. V rostlinné výrobě došlo u hlavních komodit k poklesu sklizní. Na druhé straně se zvýšily ceny, což mělo za následek mírné navýšení odhadu produkce oproti minulému roku. Celková živočišná produkce byla v roce 2012 vyšší oproti minulému roku; U prasat a vajec sice pokleslo naturální množství, ale díky nárůstu cen byla vyšší i jejich produkce. Výjimkou bylo mléko, kde i přes vyšší výrobu poklesla cena a produkce byla nižší než minulém roce.

Produkce zemědělského odvětví ve stálých základních cenách roku 2000 činila 98 593,9 mil. Kč, z toho rostlinná produkce 52 182,2 mil. Kč a živočišná produkce 43 122,8 mil. Kč.

Rostlinná produkce se v roce 2012 podílela na produkci zemědělského odvětví v běžných základních cenách 58,8 %, přičemž nejvýznamnější zastoupení na rostlinné produkci měly obiloviny (45,3 %) a technické plodiny (26,8 %). Živočišná produkce byla zastoupena na produkci zemědělského odvětví v běžných základních cenách 37,0 %, nejvýznamnější podíl na živočišné produkci představovaly produkce mléka (45,6 %) a chov jatečních prasat (20,7 %).

Mezispotřeba (MS) se podílela na produkci zemědělského odvětví (bez dotací na výrobky) 72,9 %, v mezispotřebě byla nejvíce zastoupena krmiva (35,1 %).

V odhadovaných výsledcích za rok 2012 poklesl důchod z faktorů v zemědělství na celkovou roční pracovní jednotku (na 1 AWU), vyjádřený indikátorem A, oproti roku 2011 o 0,26 %. Deflátor (implicitní cenový index HDP v tržních cenách), odhad doporučený experty Eurostatu pro rok 2012 byl 101,09 %.

Struktura produkce zemědělského odvětví v ČR v roce 2012

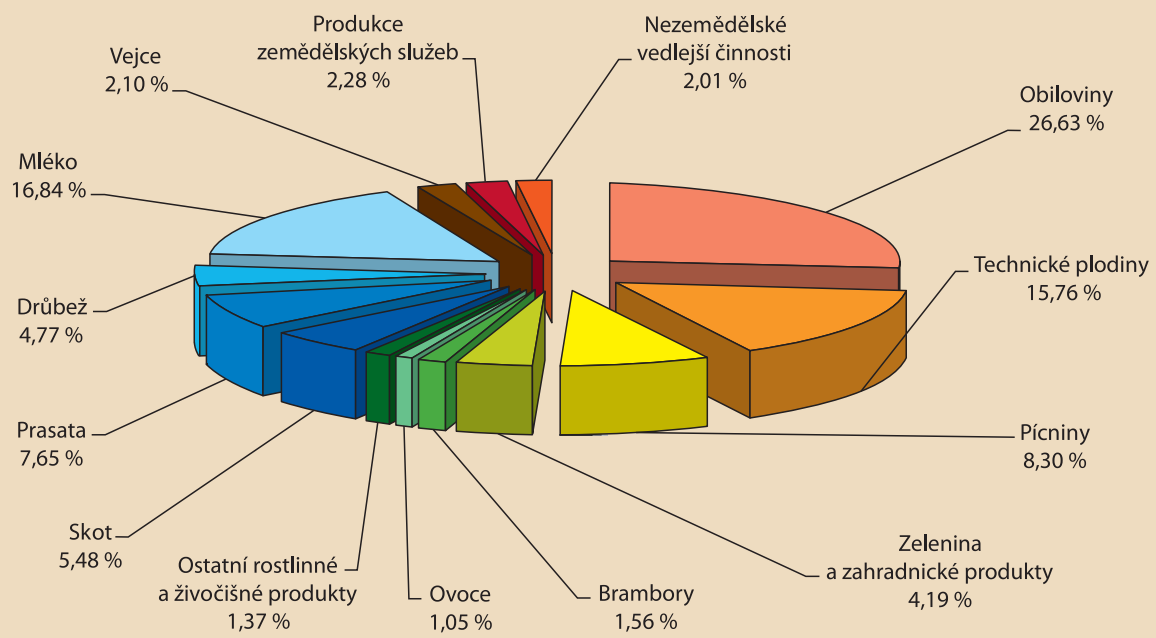

Pramen: ČSÚ.

Vývoj na vnitřním agrárním trhu

Vývoj cen zemědělských výrobců

Ceny zemědělských výrobců (CZV) byly v úhrnu za celý rok 2012 o 4,1 % vyšší než ceny v roce 2011, z toho ceny rostlinných výrobků se zvýšily o 3,4 % a ceny živočišných výrobků pak o 5,2 %.

Nejvyšší meziroční nárůst zaznamenala položka – ovce, berani, skopci jateční v živém (112,6 %), vejce slepičí (55,8), zelí bílé hlávkové (21%) cukrovka technická (20,1), dále pak ječmen krmný (12,7) a oves krmný (12,3). Nejvýraznější snížení CZV za rok 2012 naopak postihlo tyto položky – brambory konzumní (32,9 %), brambory průmyslové (15,2%), mrkev (7,7 %), cibule kuchyňská (8,1 %), mléko kravské (tř. jak. Q) (5,9 %), med včelí (5,6 %), chmel sušený (2 %).

Nejvyšší čtvrtletní nárůst CZV v roce 2012 byl zaznamenán ve 2. a 3. čtvrtletí u položky ovce, berani, skopci jateční v živém (139,2 % stavu stejného období roku 2011) a ve stejném období u vajec slepičích – konzumních (80,1% a 42,2 %, respektive 73,6% v prvním čtvrtletí stavu stejného období roku 2011).

Ceny zemědělských výrobců vybraných zemědělských komodit – indexy 2012/2011 (%)[1)]

Název	Průměr roku 2012	Průměr čtvrtletí roku 2012			
		I.	II.	III.	IV.
Rostlinné produkty celkem	**103,4**	**89,0**	**93,0**	**109,4**	**123,6**
z toho: Pšenice potravinářská	**100,2**	80,0	84,5	110,0	133,8
Pšenice krmná	**106,6**	89,7	91,1	115,1	136,3
Ječmen sladovnický	**106,8**	114,1	105,8	103,9	104,1
Ječmen krmný	**112,7**	100,8	102,3	118,3	131,3
Žito	**108,1**	102,2	97,8	118,3	116,2

Název	Průměr roku 2012	Průměr čtvrtletí roku 2012			
		I.	II.	III.	IV.
Oves krmný	**112,3**	101,3	103,1	119,4	127
Kukuřice krmná	**100,2**	82,5	88,3	96,5	143,5
Hrách jedlý	**103,5**	96,4	105,1	106,8	105,6
Hrách krmný	**111,0**	99,7	94,8	104	151,9
Semeno řepky olejné	**105,7**	98,7	101,4	110,4	112,9
Chmel sušený	**98,0**	100,5	90,8	90,8	111,3
Stonky lnu odsemeněné rosené	**100,0**	100,0	100,0	100,0	100,0
Cukrovka technická	**120,1**	118,5	125,9	142,3	102,2
Brambory konzumní	**67,1**	38,8	55,0	87,0	126,3
Brambory průmyslové	**84,8**	70,2	66,4	93,5	137,3
Vinné hrozny moštové	**93,9**	90,1	90,1	93,8	102,0
Jablka konzumní	**97,6**	98,0	94,4	90,0	101,7
Třešně	**103,7**	[2]	74,3	114,5	[2]
Mrkev	**92,3**	55,9	69,8	126,0	111,4
Zelí bílé hlávkové	**121,0**	44,0	102,4	119,0	147,2
Cibule kuchyňská	**91,9**	37,9	48,5	97,3	139,1
Živočišné produkty celkem	**105,2**	**110,6**	**105,8**	**100,8**	**103,5**
Hospodářská zvířata (bez živočišných výrobků)	**111,4**	**112,6**	**109,8**	**109,7**	**114,1**
z toho: Býci jateční (tř. jak. EUROP v živém)	**108,5**	104,9	107,1	111,9	110,2
Jalovice jatečné (tř. jak. EUROP v živém)	**109,7**	106,1	110,3	111,6	110,5
Krávy jatečné (tř. jak. EUROP v živém)	**112,8**	106,7	112,9	115,9	115,4
Telata jateční savá (tř. jak. EUROP v živém)	**103,4**	103,9	100,3	105,6	103,5
Prasata jatečná (tř. jak. EUROP v živém)	**117,0**	119,8	115,3	114,1	119,0
Jehňata jatečná výkrm v živém	**97,0**	155,6	99,0	48,9	113,5
Ovce, berani, skopci jateční v živém	**212,6**	155,7	239,2	239,2	224,2
Kuřata jatečná (tř. jak. I.)	**104,4**	106,2	101,4	101,8	108,1
Krůty brojlerové v živém	**105,8**	116,1	105,1	100	103,3
Králíci jateční v živém	**100,0**	100,0	100,0	100,0	100,0
Kapr (tř. jak. I. v živém)	**97,4**	95,9	95,0	97,5	101,4
Živočišné výrobky	**98,9**	**108,5**	**101,8**	**92,3**	**93,5**
Mléko kravské (tř. jak. Q)	**94,1**	103,1	95,8	88,0	89,9
Vejce slepičí (konzumní tříděná)	**155,8**	173,6	180,1	142,2	130,9
Med včelí	**94,4**	90,1	90,5	97,1	100
Zemědělské produkty úhrnem	**104,1**	**98,0**	**98,3**	**105,6**	**114,3**

Pramen: ČSÚ.
Poznámka:
[1] *Stejné období předchozího roku = 100.*
[2] *Údaje nejsou k dispozici.*

Vývoj cen vstupů do zemědělství

Index cen dodávek výrobků a služeb do zemědělství (dále jen index cen vstupů do zemědělství) se v roce 2012 meziročně zvýšil o 4,3 %. Ceny výrobků a služeb běžně spotřebovávaných v zemědělství se zvedly o 4,8 %, ceny výrobků a služeb přispívajících do zemědělských investic vstouply o nepatrných 0,2 %.

Ke zvýšení cen vstupů do zemědělství v roce 2012 největší měrou přispělo zvýšení cen energie a maziv, kde konkrétně u maziv se ceny zvýšily o 11,0%, dále pak u krmiv (8,2 %), zejména pak krmných směsí (9,0 %) a vody, její úpravy a rozvodu (o 8,0 %).

K mírnému poklesu cen došlo u služeb pošt a telekomunikací o 0,7 %. Mírné poklesy také zaznamenaly položky „Budovy" (o 0,6 %) a „Údržba a oprava budov" (0,4 %).

Ceny vstupů do zemědělství – indexy 2012/2011 (%) [1)]

Název	Průměr roku 2012	Průměr čtvrtletí roku 2012			
		I.	II.	III.	IV.
Osiva a sadba	**105,0**	103,8	103,3	106,3	106,6
z toho: Pšenice ozimá	**108,9**	107,8	108,3	110,1	109,3
Ječmen jarní	**102,6**	99,7	98,4	106,1	106,6
Kukuřice	**102,8**	99,5	103,9	103,9	103,9
Řepka ozimá	**107,2**	109,6	101,4	108,3	109,5
Zvířata pro chov a výrobu	**105,1**	110,5	105,8	100,8	103,6
Energie a maziva	**104,9**	107,7	104,5	104,6	102,8
z toho: Paliva na topení	**102,6**	103,0	102,7	103,2	101,6
Motorová paliva	**106,4**	110,9	105,9	105,9	103,4
Elektřina	**101,1**	101,1	101,	101,1	101,3
Maziva	**111,0**	117,6	109,4	112,0	106,4
Umělá hnojiva, půdní zlepšovací prostředky	**103,0**	106,0	103,1	101,4	101,4
z toho: Jednoduchá hnojiva	**102,3**	105,5	102,1	100,5	101,4
Směsi hnojiv	**105,3**	108,6	107,0	104,4	101,7
Chemické prostředky, pesticidy	**102,0**	101,9	99,5	103,1	103,8
z toho: Fungicidy	**104,8**	100,5	103,7	107,1	108,0
Insekticidy	**100,2**	104,0	100,2	98,8	98,1
Herbicidy	**101,4**	102,5	97,4	102,6	103,4
Krmiva	**108,2**	99,8	99,5	110,9	123,0
z toho: Jednoduchá krmiva	**105,4**	91,9	95,8	111,7	124,5
Krmné směsi	**109,0**	102,0	100,5	110,8	122,7
Údržba a oprava strojního zařízení	**101,0**	102,4	101,6	100,7	99,3
Údržba a oprava budov	**99,6**	100,2	99,9	99,6	98,8
Veterinární služby	**100,8**	100,9	100,8	100,2	101,1
Ostatní výdaje	**101,5**	101,6	101,4	101,5	101,4
z toho: Voda, její úprava a rozvod	**108,0**	108,1	108,0	108,0	108,0
Doprava silniční nákladní	**104,8**	106,3	105,4	104,0	103,7
Služby pošt a telekomunikací	**99,3**	99,7	99,5	99,0	99,0

Název	Průměr roku 2012	Průměr čtvrtletí roku 2012			
		I.	II.	III.	IV.
Pojištění zemědělské produkce	**100,1**	100,5	100,0	100,0	100,0
Služby právní, účetní a poradenství	**100,7**	100,7	100,7	100,6	100,7
Služby pro zemědělství	**105,5**	101,8	101,3	102,1	116,6
Stroje a ostatní zařízení pro zemědělství	**100,8**	100,6	101,4	101,3	100,8
Budovy	**99,4**	99,4	99,6	99,6	99,0
Celkem výrobky a služby přisp. do zem. investic	**104,8**	103,3	101,8	105,2	108,8
Výrobky a služby přisp. do zem. investic celkem	**100,2**	100,1	100,5	100,5	99,6
Vstupy do zemědělství celkem	**104,3**	**102,9**	**101,6**	**104,6**	**107,9**

Pramen: ČSÚ.
Poznámky:
[1)] Stejné období předchozího roku = 100.

Agrární zahraniční obchod

Vývoj celkového a agrárního zahraničního obchodu v letech 2007 až 2012 (mil. Kč)

Ukazatel	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Změna 2012/ 2011	
							mil. Kč	%
Agrární zahraniční obchod ČR [1)]								
Obrat celkem	226 212,9	237 979,0	235 442,9	245 372,0	276 840,8	319 563,7	42 509,4	115,3
Vývoz celkem	96 879,9	106 931,0	101 707,7	105 364,2	120 922,0	147 364,7	26 984,0	122,4
Dovoz celkem	129 333,0	131 048,0	133 735,2	140 007,8	155 918,8	172 199,0	15 525,4	109,9
Bilance celkem	-32 453,1	24 117,0	-32 027,5	-34 643,6	-34 292,9	-24 834,3	11 458,6	68,4
Stupeň krytí dovozu vývozem	74,9	81,6	76,1	75,3	77,6	85,6	8,8 p.b.	-
Zahraniční obchod ČR celkem								
Obrat celkem	4 870 552,5	4 880 224,9	4 127 659,1	4 944 353,6	5 566 254,4	5 820 150,6	253 896,4	104,6
Vývoz celkem	2 479 233,9	2 473 735,6	2 138 623,1	2 532 797,2	2 878 691,3	3 064 807,0	186 115,7	106,5
Dovoz celkem	2 391 318,6	2 406 489,3	1 989 036,0	2 411 556,4	2 687 562,9	2 755 343,6	67 780,7	102,5
Bilance celkem	87 915,3	67 246,3	149 587,1	121 240,8	191 128,4	309 463,4	118 335,0	161,9
Podíl obratu AZO na celk. obratu ZO (%)	4,64	4,88	5,70	4,96	4,98	5,49	0,51	-
Podíl agrárního vývozu na celk. vývozu (%)	3,91	4,32	4,76	4,16	4,18	4,81	0,63	-
Podíl agrárního dovozu na celk. dovozu (%)	5,41	5,45	6,72	5,81	5,83	6,25	0,42	-

Pozn.: [1)] Agrární zboží je vymezeno kapitolami 01 až 24 celního sazebníku (Kombinované nomenklatury – KN).
Data o zahraničním obchodě jsou na úrovni celkového zahraničního obchodu a 2-místných kódů KN „s dopočty" („bez dopočtů" jsou data v databázi uváděna na úrovni 4-místného kódu KN a podrobnější). Viz metodika ČSÚ.
Pramen: ČSÚ (data z 8. 3. 2013).

Za agrární zahraniční obchod (AZO) ČR je považován jak obchod s třetími zeměmi, tak obchod s ostatními členskými státy EU.

Obrat AZO ČR se v roce 2012 meziročně zvýšil o 42,5 mld. Kč. Z toho přírůstek hodnoty českého agrárního vývozu činil 27,0 mld. Kč a zvýšení hodnoty českého agrárního dovozu dosáhlo 15,5 mld. Kč. V důsledku tohoto vývoje došlo v roce 2012 ke snížení schodku bilance AZO ČR o 11,5 mil. Kč na 24,8 mil. Kč při souběžném zvýšení stupně krytí dovozu vývozem o 8,8 p. b. na 85,6 %, což je dosavadní maximum. Meziroční snížení bilančního pasíva zaznamenal jak obchod s EU 27 (o 10,1 mld. Kč na 12,1 mld. Kč), tak obchod s třetími zeměmi (o 1,3 mld. Kč na 12,7 mld. Kč).

Vývoj podílu EU 27 na celkovém AZO ČR v letech 2007 až 2012 (%)

Směr obchodu	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Vývoz	91,2	92,2	92,0	91,5	91,7	91,2
Dovoz	84,3	83,9	85,7	85,3	84,7	85,1

Pozn.: Dovoz teritoriálně sledován podle země původu, nikoliv země odeslání.
Pramen: ČSÚ.

Zastoupení EU 27 na českém agrárním vývozu se v roce 2012 meziročně mírně snížilo na 91,2 %. Výrazněji přitom pokleslo zastoupení skupiny zemí EU 12 (o 0,4 p. b. na 47,0 %) nežli EU 15 (o 0,1 p. b. na 44,2 %).

Na straně českého agrárního dovozu se zastoupení zemí EU 27 v roce 2012 meziročně zvýšilo na 85,1 %, přičemž z toho obecně vyšší participace EU 15 ve výši 55,6 % představovala od roku 2007 nejmenší hodnotu, zatímco podíl EU 12 dosáhl maxima ve výši 29,5 %. Pokud je dovoz teritoriálně posuzován podle země odeslání namísto země původu, tvořil intraobchod v celkovém českém agrárním importu v roce 2012 dokonce 92,4 % – na EU 15 připadlo 61,0 % a na EU 12 zbylo 31,4 %. Výraznější rozdíl v podílech u skupiny zemí EU 15 vyplývá z toho, že přes tyto země ČR větší měrou realizuje obchod ze třetích zemí.

Největší podíl na českém agrárním vývozu mají Slovensko (27,2 % v roce 2012), Německo (19,9%), Polsko (11,3 %), Itálie (6,7 %), Rakousko (5,5 %) a Maďarsko (4,6 %). Hodnota exportu se v roce 2012 meziročně zvýšila do všech uvedených zemí, z toho nejvíce na Slovensko (o 6,1 mld. Kč na 40,0 mld. Kč), do Německa (o 4,6 mld. Kč na 29,3 mld. Kč) a do Polska (o 3,5 mld. Kč na 16,7 mld. Kč). V případě Francie, Bulharska a Spojeného království pak stojí za pozornost výrazná dynamika meziročního růstu hodnoty českého agrárního exportu (o 46 %, 45 % a 36 %). V rámci třetích zemí vzrostla nejvýrazněji hodnota exportu do Ruska, které je nejvýznamnějším mimounijním odběratelem agrárního zboží z ČR, a to o 345,9 mil. Kč na 2,2 mld. Kč, což je dosavadní maximum. Naopak k poklesu hodnoty vývozu došlo v rámci extra i intraobchodu především do Chorvatska, Běloruska, Bosny a Hercegoviny a Srbska, tj. zemí, které jsou z hlediska agrárního obchodu méně významnými partnery.

Nejvýznamnějšími dodavateli agrárních výrobků do ČR jsou dlouhodobě Německo (s 22,3% podílem v roce 2012), Polsko (15,3 %), Slovensko (8,6 %), Nizozemsko (6,6 %) a Itálie (5,5 %). V porovnání s rokem 2011 se nejvýrazněji zvýšila hodnota agrárního dovozu z Německa (o 3,1 mld. Kč na 38,4 mld. Kč), Polska (o 2,9 mil. Kč na 26,4 mld. Kč), Slovenska (o 2,4 mld. Kč na 14,8 mld. Kč), Rakouska (o 1,1 mld. Kč na 7,8 mld. Kč) a v rámci třetích zemí z Brazílie (o 429,7 mil. Kč na 4,1 mld. Kč). Významnější pokles hodnoty zaznamenal v první řadě import z Irska, Vietnamu a Kostariky.

Nejvyššího bilančního schodku dosáhla ČR v roce 2012 v obchodě s Polskem (9,7 mld. Kč), Německem (9,0 mld. Kč), Nizozemskem (8,9 mld. Kč), Španělskem (7,3 mld. Kč), Brazílií (4,1 mld. Kč), Belgií (2,6 mld. Kč), Francií (2,2 mld. Kč) a Čínou (2,0 mld. Kč). Výrazně kladnou obchodní bilanci měla ČR tradičně vůči Slovensku (25,3 mld. Kč), dále Rusku (2,1 mld. Kč), Rumunsku (1,7 mld. Kč), Spojenému království (1,6 mld. Kč), Slovinsku (754,1 mil. Kč) a Ukrajině (683,5 mil. Kč).

Nejvýznamnější teritoriální bilanční změnou bylo v roce 2012 meziroční zlepšení obchodní bilance se Slovenskem (nárůst netto-vývozu o 3,6 mld. Kč), dále Německem (pokles netto-dovozu o 1,6 mld. Kč) a Francií (snížení netto-dovozu o 1,0 mld. Kč). Za pozornost dále stojí změna pasivní bilance na aktivní v případě Rakouska a Itálie (v prvním případě zejména v důsledku mimořádně vysokého vývozu *„řepkového oleje"* a v případě druhém vlivem rostoucího exportu *„cigaret"*). Naopak k nejvýraznějšímu zhoršení bilance, resp. nárůstu netto dovozu, došlo v obchodě se Španělskem, Brazílií, Ekvádorem a Dánskem.

V komoditním pohledu se na českém agrárním vývozu v roce 2011 největší měrou podílely *KN 2402 20*

„cigarety", KN 1514 11 a 19 „řepkový olej"[2], *KN 1001 „pšenice", KN 0401 „nezahuštěné mléko a smetana", KN 1701 „cukr", KN 1905 „pekařské zboží, pečivo, sušenky, oplatky apod.", KN 2106 „potravinové přípravky jiné"*[3], *KN 1806 „čokoláda a ostatní potravinářské přípravky s kakaem", KN 2309 „přípravky používané k výživě zvířat", KN 2203 „pivo", KN 1205 „semena řepky", KN 0102 „živý skot", KN 0406 „sýry a tvaroh", KN 1704 „cukrovinky bez kakaa"* a *KN 1107 „slad".*

V meziročním porovnání se v roce 2012 zvýšila hodnota vývozu všech uvedených komodit, z toho nejvíce však *„řepkového oleje"* (o 3,9 mld. Kč na 8,0 mld. Kč), *„cukru"* (o 2,9 mld. Kč na 5,8 mld. Kč), *„semen řepky"* (o 2,4 mld. Kč na 4,3 mld. Kč), *„pekařského zboží, pečiva, sušenek, oplatek apod."* (o 1,2 mld. Kč na 5,7 mld. Kč), dále *„živého skotu"*, *„čokolády a ostatních potravinových přípravků s kakaem"*, *KN 2101 11 a 12 „výtažků a koncentrátů z kávy", „cigaret", „kukuřice", KN 0901 „kávy", „piva", přípravků používaných k výživě zvířat", KN 0203 „vepřového masa"* a *„sladu".* K výše uvedeným nárůstům hodnoty vývozu přispěly také meziročně vyšší průměrné jednotkové vývozní ceny. Naopak největší pokles hodnoty vývozu zaznamenaly *„kysané mléčné výrobky",* které patří mezi významné exportní položky, a dále *KN 0405 10 „máslo" a „tabák"*.

Hlavními dovozními komoditami byly ve sledovaném roce *„vepřové maso", „pekařské zboží, sušenky, oplatky apod.", „sýry a tvaroh", „čokoláda a ostatní potravinářské přípravky s kakaem", „potravinové přípravky jiné", KN 0207 „maso a droby drůbeže", „přípravky používané k výživě zvířat", „cigarety", KN 2304 „sójové pokrutiny a šroty", KN 2204 „víno", „káva", „výtažky a koncentráty z kávy", KN 2202 „limonády", „cukr", KN 0805 „citrusové plody", KN 0702 „rajčata", KN 0803 „banány", KN 2401 „tabák"* a *KN 0201 a 0202 „hovězí maso".*

V porovnání s rokem 2011 se v roce 2012 nejvýrazněji zvýšila hodnota dovozu *„vepřového masa"* (o 2,3 mld. Kč na 13,1 mld. Kč), *„cukru"* (o 1,5 mld. Kč na 2,7 mld. Kč), *„výtažků a koncentrátů z kávy"* (o 1,4 mld. Kč na 3,1 mld. Kč*), „čokolády a ostatních potravinových přípravků s kakaem"* (o 934,5 mil. Kč na 6,5 mld. Kč), dále *„cigaret", „kukuřice", „masa a drobů drůbeže", „semen řepky", „přípravků používaných k výživě zvířat"* a *„tabáku"*. Některé komodity, jež vykázaly vysoký nárůst hodnoty na straně dovozu, jej zaznamenaly rovněž na straně vývozu, ve většině případů však nemají na obou stranách obchodu stejnou váhu. V meziročním vývoji dovozu se také, stejně jako ve vývozu, projevily zpravidla vyšší průměrné jednotkové ceny.

K poklesu hodnoty dovozu došlo obecně u zeleniny, konkrétně nejvíce u *KN 0701 „brambor"* a *KN 0703 „cibulové zeleniny"*, k čemuž v jejich případě přispěly meziročně nižší jednotkové dovozní ceny, a u některých olejů (*KN 1518 „chemicky upravených tuků a olejů", KN 1512 „slunečnicového oleje"* a *KN 1507 „sójového oleje"*).

Na rozdíl od roku 2011, kdy se v bilanci českého AZO v meziročním porovnání projevil pozitivně zejména nárůst vývozu hlavní exportní obiloviny, *„pšenice"*, stál v roce 2012 za výrazným meziročním zlepšením celkového schodku bilance AZO ČR především mimořádně vysoký meziroční nárůst netto-vývozu *„řepkového oleje"* (o 4,0 mld. na 6,8 mld. Kč, tj. na 2,4 násobek), dále *„semen řepky"* (o 1,8 mld. Kč na 2,2 mld. Kč, tj. na 6,3 násobek) a *„cukru"* (o 1,4 mld. Kč na 3,1 mld. Kč, tj. o 80 %). V případě všech tří uvedených komodit převážilo zvýšení hodnoty jejich vývozu nad méně významným nárůstem na straně dovozu. Export *„řepkového oleje"* se zvýšil především do Polska a na Slovensko, *„semen řepky"* do Německa a na Slovensko a *„cukru"* na Slovensko a do Maďarska.

V případě hlavních netto-dovozních komodit došlo v roce 2012 meziročně zpravidla k prohloubení obchodně bilančního pasiva. Nejvíce patrné je to u *„vepřového masa"*, jehož netto-dovoz dosáhl již 10,6 mld. Kč a jehož meziroční přírůstek schodku bilance ve výši 1,9 mld. Kč byl nejvyšší ze všech. Lze konstatovat, že negativní vývoj AZO ČR se týkal především sektoru masa, neboť dalšími komoditami, u nichž došlo k významným nárůstům bilančního pasiva, byly *„tabák", „výtažky a koncentráty z kávy", „maso a droby drůbeže"* a *KN 0103 „živá prasata"*. Výjimkou v rámci netto-dovozních komodit byly *„sýry a tvaroh", „pekařské zboží, pečivo, sušenky, oplatky apod.", „káva"* a některé druhy ovoce, včetně zpracovaného, u nich došlo naopak ke snížení schodku bilance.

U nejdůležitějších netto-vývozních komodit byl zaznamenán meziroční nárůst aktiva bilance obchodu, popř. stagnace. Ke zvýšení netto-vývozu došlo např. mimo výše uvedený *„řepkový olej", „semena řepky"* a *„cukr"* také u *„živého skotu", „piva"* a *„sladu"*, což je zejména u posledních dvou pozitivní jev. Výjimkou byly v rámci netto-vývozních komodit *KN 0403 „kysané mléčné výrobky"*, u nichž došlo k 57% poklesu bilančního aktiva, což představovalo 423,9 mil. Kč. Mírné (2%) meziroční snížení vykázala v roce 2012 také aktivní bilance obchodu s *„pšenicí".*

Český AZO charakterizuje, ač je to do jisté míry pochopitelné vzhledem ke geografické poloze ČR, velmi vysoká orientace na trhy EU. V roce 2012 však dynamičtěji meziročně vrostl obrat AZO s třetími zeměmi než s EU 27 (29 % vs. 16 %). Bilance AZO ČR se všemi sousedními zeměmi se ve sledovaném roce meziročně zlepšila. V souvislosti s výrazným meziročním poklesem bilančního schodku českého AZO je však třeba zdůraznit, že toto zlepšení způsobil především nárůst vývozu několika málo komodit rostlinného původu.

[2] Řepkový olej s nízkým obsahem kyseliny erukové.

[3] Nejvíce vyvážejícími, ale i dovážejícími jsou v rámci agregace „potravinových přípravků jiných" položky KN 2106 92 a 98 „potravinové přípravky neobsahující mléčné tuky, sacharózu, isoglukózu, glukózu nebo škrob nebo obsahující méně než 1,5 % hmotnostních mléčných tuků, méně než 5 % hmotnostních sacharózy nebo isoglukózy, méně než 5 % hmotnostních glukózy nebo škrobu" a „potravinové přípravky ostatní".

Podpůrná a dotační politika Mze

Přehled o financování z rozpočtové kapitoly MZe na podporu agrokomplexu v roce 2012

Ukazatel	Rozpočet pro rok 2012		Limit[1] k čerpání (tis. Kč)	Čerpání rozpočtu	
	Schválený (tis. Kč)	Upravený (tis. Kč)		(tis. Kč)	(v %)
Podpory podle „Zásad“ [2]	196 746	203 646	**1 300 956**	**1 300 407**	99,96
NV č. 505/2000 Sb. [3]	2 000	2 000	2 000	835	41,75
Podpora zemědělství celkem	**198 746**	**205 646**	**1 302 956**	**1 301 242**	**99,87**
Vinařský fond [4]	40 000	40 000	40 000	32 347	80,87
PGRLF [5]	0	0	330 000	330 000	100,00
Podpora agrokomplexu úhrnem	**238 746**	**245 646**	**1 672 956**	**1 663 589**	**99,44**

Pramen: MZe.
Poznámky:
[1] *Limit = upravený rozpočet + prostředky poskytnuté z PF ČR.*
[2] *Zásady MZe, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotací pro rok 2012 na základě § 2 a § 2d zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů.*
[3] *Nařízení vlády č. 505/2000 Sb., kterým se stanoví podpůrné programy k podpoře mimoprodukčních funkcí zemědělství, k podpoře aktivit podílejících se na udržování krajiny, programy pomoci k podpoře méně příznivých oblastí a kritéria pro jejich posuzování, ve znění nařízení vlády č. 500/2001 Sb. a nařízení vlády č. 203/2004 Sb.*
[4] *Prostředky převedené na Vinařský fond podle zákona č. 321/2004 Sb., o vinohradnictví a vinařství.*
[5] *Prostředky převedené na podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond, a. s.*

Dotační programy podle Zásad

Cílem dotačních programů podle „Zásad“ je udržování výrobního potenciálu zemědělství a jeho podílu na rozvoji venkovského prostoru a zajištění konkurenceschopnosti českého zemědělství na evropském i světovém trhu.

Dotace a podpory podle „Zásad“ poskytované v roce 2012 v zásadě navazovaly na obdobné, nebo stejné programy předchozích let.

Dotační programy pro zemědělství podle „Zásad“ MZe + Povodně v letech 2011 a 2012

Program		Název programu	Podpory 2011	Podpory 2012	Index 2012/2011 (v %)
			(tis. Kč)		
1.	D.	Podpora včelařství	54 872	74 835	136,38
	I.	Podpora vybudování kapkové závlahy v ovocných sadech, chmelnicích a vinicích	19 132	10 999	57,49
	R.	Podpora restrukturalizace ovocných sadů	49 998	49 901	99,81
2.	A.	Udržování a zlepšování genetického potenciálu vyjmenovaných hospodářských zvířat	183 829	183 759	99,96
3.		Podpora ozdravování polních a speciálních plodin	92 007	89 277	97,03
5.		Podpora NH Kladruby n. L., ZH Písek a ZH Tlumačov	27 000	25 200	93,33
6.		Podpora genetických zdrojů	59 999	60 000	100,00
8.		Nákazový fond	444 180	582 119	131,05

Program		Název programu	Podpory 2011	Podpory 2012	Index 2012/2011 (v %)
			(tis. Kč)		
9.	A.	Speciální poradenství	25 833	25 494	98,69
	E.	Školní závody	6 980	9 333	133,71
	F.	Podpora poradenství v zemědělství	6 961	3 639	52,28
	H.	Podpora marketingu a propagace	29	125	431,03
	I.	Podpora zlepšování výuky v produkčním rybářství	[1)]	700	
10.	D.	Podpora evropské integrace nevládních organizací	10 046	11 426	113,74
	E.a.	Podpora české technologické platformy – potraviny	9 922	9 998	100,77
	E.b.	Podpora české technologické platformy – biosložky	730	989	135,48
	E.c.	Podpora české technologické platformy – ekol. zeměd.	750	1000	133,33
13.		Zpracování zemědělských produktů	120 734	131 745	109,12
15.		Podpora mimoprodukčních funkcí rybníků	69 910	29 734	42,53
		Povodně – L1	1 491		0,00
		Povodně – Z1	92 383		0,00
		Povodně – Z2	7 981		0,00
		Rozlivy	6000	134	2,23
Celkem DP podle „Zásad“			**1 290 767**	**1 300 407**	**100,74**

Pramen: MZe.

[1)] *Dotační program nebyl v uvedeném roce realizován.*

1.D. Podpora včelařství

Účelem dotace bylo zabezpečení opylování zemědělských hmyzosnubných plodin a tento účel byl splněn. Zásluhou tohoto dotačního programu se daří držet takový stav včelstev, který je nutný pro minimální zabezpečení opylování zemědělských hmyzosnubných plodin. Příjemcem dotace byl včelař chovající včely na území ČR. Výše dotace činila 133,- Kč/včelstvo. Byla přijata pouze 1 žádost, kterou podává souhrnně Český svaz včelařů, o. s. a která byla schválena. Podpořeno bylo celkem 538 185 včelstev a vyplaceno 74 835 tis. Kč.

1.I. Podpora vybudování kapkové závlahy v ovocných sadech, chmelnicích, vinicích a ve školkách

Systém kapkové závlahy je způsob zavlažování, kterým se docílí stabilita produkce a zvýšení její kvality, při minimalizaci spotřeby vody. Účelem dotace bylo zvýšení konkurenceschopnosti a kvality ovoce, chmele, vinných hroznů a školkařských výpěstků. Účel dotace byl splněn. Příjemci dotací byli podnikatelé (dle § 2 zákona č. 513/1991 Sb.) podnikající v zemědělské výrobě. Výše dotace činila v roce 2012 celkem 34 248Kč/ha. Bylo přijato 38 a schváleno 33 žádostí. Podpořeno bylo 75 ha vinic, 14,5 ha chmelnic a 287 ha ovocných sadů. Celkem bylo vyplaceno 10 999 tis. Kč.

1.R. Podpora restrukturalizace ovocných sadů

Účelem dotace byla restrukturalizace ovocných sadů, resp. nezbytné zlepšení zdravotního stavu ovocných stromů a zlepšení kvality produkovaného ovoce. Účel dotace byl splněn, z důvodu snížení celkového stáří sadů a pro zabezpečení vhodné odrůdové skladby v sadech vzhledem k následné produkci zdravého ovoce v systému integrované produkce je nezbytně nutné v této podpoře nadále pokračovat. Pokud by restrukturalizace sadů nebyla podpořena přímou dotací, výsadba v nutném rozsahu by se nerealizovala vzhledem k vysokým investičním nákladům a dlouhé době návratnosti investice. Příjemci dotace byli podnikatelé (podle § 2 zákona. č. 513/1991 Sb.) podnikající v zemědělské výrobě.

V rámci 1.R.a – výsadba ovocných sadů obhospodařovaných podle směrnic pro integrované systémy pěstování na půdách, které nepřekročí limity těžkých kovů činila výše dotace 196 250 Kč/ha u sadů s min. počtem stromů 800/ha, 98 125 Kč/ha u sadů s min. počtem stromů 400/ha a 49 062 Kč/ha u sadů drobného ovoce. Počet přijatých žádostí činil 63, schválených pak 60 ks. Podpořeno bylo celkem 292 ha a vyplaceno celkem 49 901 tis. Kč.

2.A. Udržování a zlepšování genetického potenciálu vyjmenovaných hospodářských zvířat

Cílem programu bylo zabezpečit udržování a zlepšování genetického potenciálu vyjmenovaných hospodářských zvířat na základě zákona č. 154/2000 Sb., o šlechtění, plemenitbě a evidenci hospodářských zvířat a zákona č. 166/1999 Sb., o veterinární péči. Příjemci dotací byly oprávněné osoby, uznaná chovatelská sdružení a chovatelé. Podpory byly vypláceny na ověřování původu (vyplaceno 1 111 tis. Kč), zavádění a vedení plemenných knih dle plemen vyjmenovaných hospodářských zvířat (vyplaceno 23 139 tis. Kč), kontrolu užitkovosti, výkonnostní zkoušky, výkonnostní testy a kontrolu dědičnosti užitkových vlastností a zdraví u vyjmenovaných hospodářských zvířat (vyplaceno 159 510 tis. Kč). Účel dotace byl ve všech vyjmenovaných směrech plněn. Na tento podpůrný program bylo vyplaceno celkem 183 760 tis. Kč. Přijato bylo 212 žádostí, 212 bylo schváleno.

3. Podpora ozdravování polních a speciálních plodin

Cílem programu bylo zvýšení kvality rostlinné produkce cestou náhrady chemického ošetření a prevence šíření karanténních virových a bakteriálních chorob a chorob přenosných osivem. Biologická ochrana jako náhrada chemické ochrany rostlin byla podpořena částkou 2 882 tis. Kč při uplatnění pravidla „de minimis". Podpora prostorových a technických izolátů množitelského materiálu ovocných plodin, révy vinné a chmele se zaměřením na ochranu proti šíření hospodářsky závažných virových chorob byla podpořena ve výši 4 800 tis. Kč. Testování množitelského materiálu s využitím imunoenzymatických a metod PCR bylo podpořeno v celkové částce 3 451 tis. Kč. Tvorba rostlinných genotypů s vysokou rezistencí proti škodlivým biotickým a abiotickým činitelům byla podpořeno částkou 52 998 tis. Kč. Podpora používání certifikované sadby brambor na produkčních plochách u pěstitelů hospodařících v uzavřené sadbové oblasti vymezené zákonem č. 219/2003 Sb. o uvádění osiva a sadby do oběhu, jako prevence proti šíření bakterióz, byla poskytnuta ve výši 20 998 tis. Kč. Použití uznané certifikované sadby chmele ve zdravotní třídě „VT" nebo „VF" (dle vyhlášky č. 147/2004 Sb.) bylo podpořeno částkou 3 986 tis. Kč. Použití uznaného a mořeného osiva přadného lnu odrůd registrovaných na základě užitné hodnoty v ČR pro osev produkčních ploch (dle vyhlášky č. 384/2006 Sb., kterou se stanoví podrobnosti uvádění osiva a sadby pěstovaných rostlin do oběhu) bylo podpořeno částkou 162 tis. Kč. Účel dotace byl ve všech uvedených směrech plněn. Celková částka podpory podle tohoto programu dosáhla částky 89 277 tis. Kč.

5. Podpora Národnímu hřebčínu Kladruby nad Labem, státní podnik, Zemskému hřebčinci Písek, státní podnik a Zemskému hřebčinci Tlumačov, státní podnik

Účelem této dotace bylo zachování chovu starokladrubského koně v Národním hřebčínu Kladruby nad Labem, státní podnik a zajištění plnění úkolů státní péče o rozvoj plemenářství v chovu koní ČR v Zemském hřebčinci Písek, státní podnik a v Zemském hřebčinci Tlumačov, státní podnik. Účel dotace byl plněn, chov starokladrubských koní v prostorách historického hřebčína v Kladrubech nad Labem je zachován a nejnutnější genetický základ památkově chráněného stáda starokladrubských koní je udržován. Úkoly státní péče o rozvoj plemenářství v chovu koní ČR jsou plněny v požadované kvalitě. Jsou zajištěni plemeníci pro reprodukci ohrožených či málo početných plemen a plemenných rázů koní dle požadavků plemenných plánů chovatelských sdružení a potřeb chovatelů. V rámci tohoto programu bylo celkem vyplaceno 25 200 tis Kč, z toho 12 700 tis. Kč Zemskému hřebčinci Písek, s.p. a 12 500 tis. Kč Zemskému hřebčinci Tlumačov, s.p.

6. Podpora genetických zdrojů

Cílem dotace byla ochrana genetických zdrojů pro výživu a zemědělství. Tento program zahrnoval tři samostatné podprogramy: Národní program ochrany a využití genetických zdrojů hospodářských zvířat a ostatních živočichů využívaných pro výživu a zemědělství, Národní program konzervace a využívání genetických zdrojů rostlin a agrobiodiversity a Národní program konzervace a využití genetických zdrojů mikroorganismů a drobných organismů hospodářského významu. Účel podpory je plněn; těmito národními programy plní MZe závazky vyplývající z mezinárodní Dohody o biologické rozmanitosti, která se stala součástí legislativy ČR jako sdělení MZV č. 134/1999 Sb. a závazky vyplývající z členství ČR ve FAO. Zahrnuje veškeré subjekty zabývající se ochranou genetických zdrojů pro výživu a zemědělství. Z těchto programů je vyloučena podpora genových rezerv starokladrubských koní chovaných v Národním hřebčínu Kladruby nad Labem, státní podnik, které jsou dotované z dotačního programu č. 5. Příjemci podpory byly fyzické osoby, právnické osoby, university, soukromé a veřejné výzkumné instituce. Přijato a schváleno bylo celkem 52 žádostí. V rámci programu bylo celkem vyplaceno 60 000 tis. Kč.

8. Nákazový fond

Cílem programu byla podpora vybraných činností zaměřených proti rozšiřování nebezpečných nákaz hospodářských zvířat, a částečná úhrada nákladů spojených s neškodným odstraňováním kadáverů – udržení příznivé nákazové situace v chovech hospodářských zvířat a minimalizace rizik šíření nákaz přenosných ze zvířat na člověka. Program byl rozdělen do těchto podprogramů:

8.A. Podpora vybraných činností zaměřených proti rozšiřování nebezpečných nákaz hospodářských zvířat, v rámci kterého bylo podpořeno vyšetření na paratuberkulózu skotu částkou 35 Kč za jedno serologické vyšetření provedené v akreditované laboratoři – max. 1 vyšetření u 1 kusu za kalendářní rok. Celkem byly podány 4 žádosti, schváleny byly pak 2 a vyplaceno bylo 64 tis. Kč. Účel podpory byl plněn, postupné vyřazování pozitivně vyšetřených jedinců nadále vedlo k ozdravování chovů od paratuberkulózy skotu pod epizootologickou kontrolou KVS.

8.B. Podpora chovatelům na částečnou úhradu nákladů spojených s neškodným odstraňováním kadáverů. Neškodné

odstraňování kadáverů bylo podpořeno částkou 28 179 tis. Kč (1,00 Kč/kg hmotnosti kadáveru). Účel podpory byl plněn. Podpora na částečnou úhradu nákladů spojených s neškodným odstraňováním kadáverů byla stanovena po legislativní úpravě, která zakazuje využití těchto odpadů ke krmným účelům.

8.E. Národní ozdravovací program od infekční rinotracheitidy skotu (IBR). Dotace činila 13 Kč za provedený odběr krve laboratorně vyšetřené na IBR skotu od 1 ks zařazeného do ozdravovacího programu stáda, a dále 40 Kč na 1 dávku markerové vakcíny proti IBR skotu a její aplikaci skotu zařazenému do individuálního ozdravovacího programu stáda. Podpořeno bylo 111 676 odběrů krve částkou 1 482 tis. Kč a 658 758 aplikovaných dávek markerových vakcín částkou 26 350 tis. Kč. Účel programu byl plněn; postupné vyřazování pozitivně vyšetřených jedinců a vakcinace vedlo k zahájení ozdravování chovů pod epizootologickou kontrolou OVS. Zároveň je zajištěna depistáž IBR v celé České republice.

8.F.a) Podpora vybraných činností zaměřených na ozdravení chovů prasnic. Celkově bylo schváleno 26 žádostí a podpořeno 2 742 ozdravených ustajovacích porodních míst prasnic. Celková výše dotace činila 52 003 tis. Kč. Účel dotace je plněn; podpora vybraných opatření zaměřených proti rozšiřování chorob prasat souvisejících s plněním „Ozdravovacího programu od vyjmenovaných nákaz prasat" je pod kontrolou Krajské veterinární správy (dále jen „KVS") a podpora je vyplácena poté, co u chovů došlo k rozsáhlé rekonstrukci technologických a stavebních zařízení završené kontrolou prostředí i zvířat ze strany epizootologa příslušné KVS.

8.F.b) Podpora vybraných činností zaměřených na ozdravení chovů prasat. Bylo přijato a schváleno celkem 222 žádostí a ozdraveno 502 786 ustajovacích míst. Celková dotace činila 320 714 tis. Kč. Účel dotace je plněn; podpora vybraných opatření zaměřených proti rozšiřování chorob prasat souvisejících s plněním „Ozdravovacího programu od vyjmenovaných nákaz prasat" je pod kontrolou Krajské veterinární správy (dále jen „KVS") a podpora je vyplácena poté, co u chovů došlo k rozsáhlé rekonstrukci technologických a stavebních zařízení završené kontrolou prostředí i zvířat ze strany epizootologa příslušné KVS.

8.F.b) Podpora vybraných činností zaměřených na preventivní opatření proti výskytu zoonóz v chovech drůbeže. Celkově bylo přijato 464 žádostí a vyplaceno 153 325 tis. Kč na 6 911 234 ošetřených m^2 ploch hal pro drůbež. Účel dotace je plněn. Podpora souvisí s tlumením výskytu původců zoonóz (salmonel, aviární influenzy, camplylobaktery) zvýšením biologické bezpečnosti v chovech drůbeže je pod kontrolou KVS. Podpora je vyplácena poté, co byla u chovů provedena preventivní opatření k tlumení výskytu zoonóz zvýšením biologické bezpečnosti završené kontrolou prostředí i zvířat ze strany epizootologa příslušné KVS.

9. Poradenství a vzdělávání

Cílem programu bylo poskytnout podnikatelům v resortu zemědělství dostatek informací a vzdělání potřebné k jejich podnikání a dále zajistit vzdělávání nastupující generace zemědělců a pracovníků v zemědělství. Účel dotací byl ve všech následujících směrech plněn. Finanční prostředky na jednotlivé podprogramy byly poskytnuty následovně:

9.A. Speciální poradenství, zaměřené na podporu pořádání seminářů a školení pro pěstitele i chovatele, pořádání výstav pěstovaných rostlin a chovatelských výstav zajištění samostatných zkoušek odrůd po registraci, bylo podpořeno částkou 9 393 tis. Kč.

9.E. Školní závody, které sloužily k vytvoření podmínek pro zajištění praktické přípravy ve vybraných zemědělských, lesnických a potravinářských oborech, byly podpořeny částkou 9 333 tis. Kč.

9.F. Podpora poradenství v zemědělství, zaměřená na pomoc zemědělským podnikům při plnění zákonných požadavků a správné zemědělské praxe, šíření informací o opatřeních Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova a o aktuálních problémech při realizaci Společné zemědělské politiky EU, představovala celkem částku 3 639 tis. Kč.

9.H. Podpora marketingu a propagace na vybraných mezinárodních veletrzích a výstavách v zahraničí, zaměřená na podporu marketingu a propagace vystavovatelů z České republiky, jejich výrobků, případně služeb na vybraných mezinárodních veletrzích a výstavách v zahraničí. Částečná úhrada nájmu výstavní plochy bez vybavení, u subjektů účastnících se české národní expozice organizované pod gescí Mze v době od 1. 9. 2011 do 31. 8. 2012, byla podpořena částkou 124 715 Kč.

10. D. Podpora evropské integrace nevládních organizací

Účelem dotace bylo zlepšení efektivnosti a odborné úrovně činnosti nevládních organizací formou podpory integrace v rámci EU. Příjemci dotací byly české stavovské agrární nevládní organizace s významnou celostátní působností v zemědělsko-potravinářském komplexu. Účel dotace byl plněn, program napomáhá začleňování českých nevládních agrárních organizací do evropských struktur. Na tuto podporu bylo poskytnuto 11 426 tis. Kč.

10. E. Podpora technologických platforem v působnosti rezortu MZe

Účelem dotace byla podpora činnosti České technologické platformy (ČTP) zaměřená na posílení její funkčnosti, budování vnitřní struktury, personálního zajištění a zapojení do národních i evropských struktur. Informační a propagační činnost sloužící k propagaci cílů, aktivit a výsledků práce platformy, včetně zajištění přenosu informací mezi vědou, výzkumem a podnikatelskou praxí s důrazem na malé a střední podnikání z oblasti výroby potravinářských produktů.

10.E.a. Podpora České technologické platformy pro potraviny – v rámci tohoto dotačního titulu bylo vyplaceno 10 000 tis. Kč. Účelu je dosahováno, podpora napomáhá ČTP k posílení funkčnosti, budování vnitřní struktury, personálního zajištění a zapojení do národních i evropských struktur, informační a propagační činnosti sloužící k propagaci cílů, aktivit a výsledků práce ČTP, včetně zajištění přenosu informací mezi vědou, výzkumem a podnikatelskou praxí s důrazem na malé a střední podnikání z oblasti výroby potravinářských produktů.

10. E.b. Podpora České technologické platformy pro využití biosložek v dopravě a chemickém průmyslu – v rámci tohoto dotačního titulu bylo vyplaceno 989 tis. Kč. Účel dotace byl splněn, podpora přispěla k rozvoji činnosti České technologické platformy pro využití biologek v dopravě a chemickém průmyslu, podpora byla čerpána na mzdové náklady pracovníků platformy, náklady týkající se zabezpečení a provozu, náklady vztažené k informačním, propagačním a vzdělávacím činnostem a na náklady spojené s jednáním orgánů platformy

10.E.c. Podpora České technologické platformy pro ekologické zemědělství – v rámci tohoto dotačního titulu bylo vyplaceno 1000 tis. Kč. Účelu je dosahováno, podpora přispěla k rozvoji činnosti České technologické platformy pro ekologické zemědělství, podpora byla čerpána na mzdové náklady pracovníků platformy, náklady týkající se zabezpečení a provozu, náklady vztažené k informačním, propagačním a vzdělávacím činnostem a na náklady spojené s jednáním orgánů platformy.

13. Podpora zpracování zemědělských produktů

Účelem dotace bylo zvýšení kvality zpracování zemědělských produktů a krmiv a zvyšování konkurenceschopnosti potravinářských podniků na evropském trhu z hlediska jakosti, nezávadnosti a dohledatelnosti výrobků a zabezpečení funkčnosti a účinnosti jakostních systémů, vč. integrované prevence a omezování znečištění. Příjemci dotace byli výrobci potravin podle zákona č. 110/1997 Sb. o potravinách a tabákových výrobcích a registrovaní výrobci hotových krmiv podle zákona č. 91/1996 Sb., o krmivech. Účel dotace byl plněn; realizované projekty vedly ke zvýšení kvality zpracování zemědělských produktů. Na tuto podporu bylo poskytnuto 131 745 tis. Kč.

15. Podpora mimoprodukčních funkcí rybníků

Cílem této dotace byla částečná kompenzace újmy rybářským subjektům vzniklé zajišťováním vodohospodářských a celospolečenských funkcí rybníků (akumulace vody v krajině, retenční účinek při povodních, zajišťování sportovních a rekreačních účelů apod.). Příjemci dotací byli podnikatelé (§ 2 zákona č. 513/1991 Sb.) podnikající v zemědělské výrobě. Účel dotace byl plněn; zásluhou tohoto programu jsou plněna rozhodnutí vydaná vodohospodářskými orgány, nebo orgány ochrany přírody. V rámci tohoto programu bylo vyplaceno celkem 29 734 tis. Kč.

Státní zemědělský intervenční fond

Státní zemědělský intervenční fond byl zřízen zákonem č. 256/2000 Sb., o Státním zemědělském intervenčním fondu, v platném znění, je právnickou osobou se sídlem v Praze a náleží do působnosti Ministerstva zemědělství.

V současné době je SZIF tvořen centrálním pracovištěm a 7 regionálními odbory SZIF (Praha, České Budějovice, Ústí nad Labem, Hradec Králové, Brno, Olomouc a Opava). Statutárním orgánem SZIF je ředitel SZIF. Činnost a hospodaření SZIF kontroluje Dozorčí rada SZIF.

V roce 2004 byla SZIF udělena akreditace jako Platební agentuře pro provádění opatření Společné zemědělské politiky financovaných ze záruční sekce Evropského zemědělského orientačního a záručního fondu. Dne 10. října 2007 udělilo Ministerstvo financí SZIF akreditaci jako Platební agentuře pro provádění opatření Společné zemědělské politiky financovaných z Evropského zemědělského záručního fondu a Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova.

SZIF jako Platební agentura přispívá k plnění závazků vyplývajících ze Společné zemědělské politiky a v souladu s právními předpisy, právem Evropských společenství a mezinárodními smlouvami zajišťuje zejména následující činnosti:

- rozhoduje o poskytnutí dotace a kontroluje plnění podmínek poskytnutí dotace,
- provádí intervenční nákupy zemědělských výrobků a potravin a zajišťuje skladování, případně zpracování takto nakoupených zemědělských výrobků a potravin,
- prodává nebo jiným způsobem převádí intervenčně nakoupené zemědělské výrobky a potraviny,
- provádí vládou schválené programy zaměřené na nepotravinářské využití a zpracování zemědělských výrobků,
- provádí činnosti související se systémem produkčních kvót,
- poskytuje subvence při vývozu zemědělských výrobků a potravin,
- rozhoduje o poskytnutí licence při dovozu a vývozu zemědělských výrobků a potravin a kontroluje plnění podmínek poskytnutí licence,
- provádí činnosti související se systémem záruk pro zemědělské výrobky a potraviny,
- ukládá, vybírá a odvádí finanční dávky z výroby cukru a v odvětví mléka a mléčných výrobků,
- provádí programy strukturální podpory a Program rozvoje venkova,
- provádí činnosti související se systémem schvalování, registrace, evidence nebo uznávání producentů zemědělských výrobků nebo potravin v oblasti společných organizací trhu a strukturálních opatření,
- vykonává dozor nad plněním povinností vyplývajících pro fyzické a právnické osoby z přímo použitelného předpisu ES,
- provádí podporu marketingu zemědělských výrobků a potravin,
- provádí činnosti zprostředkujícího subjektu podle přímo použitelných předpisů ES upravujících strukturální fondy nebo Evropský rybářský fond.

Na základě § 4 odst. 1 písm. b) zákona č. 256/2000 Sb., o SZIF a v souladu s vyhláškou č. 419/2001 Sb., o rozsahu, struktuře a termínech údajů předkládaných pro vypracování návrhu státního závěrečného účtu a o rozsahu a termínech sestavení návrhů závěrečných účtů kapitol státního rozpočtu, ve znění vyhlášky č. 581/2004 Sb., vyhlášky č. 342/2009 Sb. a vyhlášky č. 24/2012 Sb., byla zpracována Výroční zpráva o činnosti Státního zemědělského intervenčního fondu za rok 2012.

Rozpočet SZIF a jeho čerpání v roce 2012 (1. 1. až 31. 12. 2011, v tis. Kč)

Ukazatel	Rozpočet schválený PSP	Rozpočet po změnách	Čerpání rozpočtu	Plnění (%)
Výdaje na SZP EU celkem	37 499 093	51 393 153	35 651 292	69,4
- *Přímé platby celkem*	19 979 000	25 164 925	22 375 464	88,9
- *Společná organizace trhu celkem*	1 373 408	1 311 492	740 219	56,4
- *Program rozvoje venkova vč. HRDP celkem*	14 862 298	24 247 630	11 866 503	48,9
- *Ostatní výdaje (splátky úvěrů) celkem*	1 284 387	669 109	669 106	100
Marketingová podpora celkem	250 000	250 861	190 017	75,7
Správní výdaje SZIF celkem	1 565 912	1 731 905	1 295 459	74,8
Výdaje úhrnem	**39 315 005**	**53 375 919**	**37 136 768**	**69,6**

Pramen: SZIF.

Hodnocení Společné zemědělské politiky

V rámci Společné zemědělské politiky jsou v hodnocení zahrnuty přímé platby, společná organizace trhu a Program rozvoje venkova včetně Horizontálního plánu rozvoje venkova. Zabezpečování Společné zemědělské politiky v roce 2012 lze stručně charakterizovat následovně:

Podrobný přehled o výdajích SZIF na SZP a marketing k 31. prosinci 2012 (tis. Kč)

Druh podpory	Použito prostředků		Celkem
	ČR	EU	
I. Přímé platby celkem (PP)	**655 868**	**21 829 525**	**22 485 393**
Dotace z kapitoly MZe na rok 2012	0	19 531 775	19 531 775
v tom: Jednotná platba na plochu (SAPS)	0	18 474 438	18 474 438
Oddělená platba za cukr (SSP)	0	1 047 114	1 047 114
Oddělená platba za rajčata (STP)	0	10 223	10 223
Zvláštní podpora (SS)	0	0	0
Dotace z nespotřebovaných výdajů MZe	649 169	2 280 244	2 929 413
v tom: Jednotná platba na plochu (SAPS)	0	830 910	830 910
Oddělená platba za cukr (SSP)	0	658 967	658 967
Oddělená platba za rajčata (STP)	0	4 248	4 248
Zvláštní podpora (SS)	0	786 112	786 112
Platba pro pěstování energetických plodin (EP)		7	7
Národní doplňková přímá platba (Top-Up)	649 169	0	649 169
Zůstatek SZIF z roku 2011	6 558	16 160	22 718
Ostatní PP (vratky prostředků, příjmy z úroků...)	141	1346	1487

Druh podpory	Použito prostředků		Celkem
	ČR	EU	
II. Společná organizace trhu (SOT) celkem	**495 567**	**480 533**	**976 100**
1) Finanční podpory celkem	**117 498**	**139 355**	**256 853**
v tom: Podpora spotřeby „školního mléka“	43 077	9 606	52 683
Podpora soukromého skladování másla	0	0	0
Podpora soukromého skladování vepřového masa	0	0	0
Podpora zlepš. výroby včel. produktů, vč. uvedení na trh	33 210	33 210	66 240
Podpora organizací producentů ovoce a zeleniny s OP	0	45 236	45 236
Podpora předběž. uzn. organizací producentů ovoce a zel.	3 415	110 245	13 660
Ovoce do škol	37 796	41 058	78 854
2) Vývozní subvence celkem	**0**	**3 613**	**3 613**
v tom: Vývozní subvence na zpracované výrobky	0	0	0
Vývozní subvence na nezpracované výrobky	0	3 613	3 613
3) Dotace a odvody celkem	**284 594**	**161 993**	**446 587**
v tom: Prémie pro výrobce bramborového škrobu	0	16 684	16 684
Národní doplňková platba pěstitelům brambor	4 750	0	4 750
Odvod dávek z cukru	279 844	0	279 844
z toho: Odvod dávek z cukru do EU	209 883	0	209 883
Převod části dávek z cukru do správních výdajů	69 961	0	69 691
Investice v rámci SOT s vínem	0	54 926	54 926
Podpora pro zpracování lnu a konopí pěstovaných na vlákno	0	0	0
Podpora na zpracování sušených krmiv	0	17 895	17 895
Podpora na restrukturalizaci a přeměnu vinic	0	72 488	72 488
4) Intervenční nákupy (IN) celkem	**21 144**	**528**	**21 672**
IN obilovin	53	0	53
IN másla	0	0	0
IN SOM	25	121	146
Splátka úvěrů na IN	19 106	0	19 106
Odvod DPH z prodeje	19 958	0	1 958
Refundace poměrné části nákladů na IN	2	407	409
5) Podpora propagace zemědělských produktů celkem	**2 699**	**4 498**	**7 197**
Propagace spotřeby medu	1 992	3 320	5 312
Propagace spotřeby mléka	707	1 178	1 885
6) Ostatní náklady související se SOT celkem	**21 343**	**2 060**	**2 347**
v tom: Distribuce potravin nejchudším osobám v ČR	287	2 060	2 347
Ostatní výdaje	21 056	0	21 056

Druh podpory	Použito prostředků		Celkem
	ČR	EU	
III. Program rozvoje venkova (PRV) celkem	**3 415 666**	**9 714 187**	**13 129 853**
z toho: **Osa I. Celkem**	**791 371**	**2 374 111**	**3 165 482**
Osa II. celkem	**1 151 284**	**4 604 971**	**5 756 255**
Osa III. celkem	**486 376**	**1 459 129**	**1 945 505**
Osa IV. celkem	**180 634**	**722 532**	**903 166**
Osa V. celkem	**11 287**	**33 862**	**45 149**
OP Zemědělství – Zalesňování zemědělsky nevyužívaných půd	16	62	78
HRDP – Agroenvironmentální opatření (AEO)	6	26	32
HRDP – Lesnictví (LES)	1 594	6 376	7 970
HRDP – Předčasné ukončení zemědělské činnosti (PUZČ)	10 436	31 308	41 744
HRDP – Zakládání skupin výrobců (ZSV)	267	801	1 068
Splátka půjčky PGRLF na PRV	650 000	0	650 000
Výdaje na Společnou zemědělskou politiku celkem	**4 381 535**	**31 269 757**	**35 651 292**
Marketing celkem	**251 664**	**0**	**251 664**
v tom: Marketingová podpora.	190 017	0	190 017

Pramen: SZIF.

Přímé platby

Směnný kurz pro výplaty přímých plateb je stanoven nařízením Rady vždy k poslednímu směnnému kurzu stanovenému Evropskou centrální bankou před 1. říjnem kalendářního roku. Tento kurz je závazný pro výplaty žádostí podaných v příslušném roce a pro žádosti 2012 činí 25,141 Kč/€.

Jednotná platba na plochu:
Legislativa platná pro žádosti SAPS 2006:
- nařízení Rady (ES) č. 1782/2003, nařízení Komise (ES) č. 796/2004, nařízení vlády ČR č. 144/2005 Sb., v platném znění.

Legislativa platná pro žádosti SAPS 2009 až 2012:
- nařízení Rady (ES) č. 73/2009, nařízení Komise (ES) č. 1122/2009, nařízení vlády ČR č. 47/2007 Sb., v platném znění.

V roce 2012 bylo podáno 27 628 žádostí na celkovou plochu 3 526 475,21 ha a žádosti byly podávány do 15. května 2012. Sazba byla stanovena na 5 387,30 Kč/ha zemědělské půdy.

Národní doplňková platba k přímým podporám
Legislativa platná pro žádosti Top-Up 2006:
- nařízení Rady (ES) č. 1782/2003, nařízení Komise (ES) č. 796/2004, nařízení vlády ČR č. 141/2006 Sb., v platném znění.

Legislativa platná pro žádosti Top-Up 2008 až 2012:
- nařízení Rady (ES) č. 73/2009, nařízení Komise (ES) č. 1122/2009, nařízení vlády ČR č. 112/2008 Sb., v platném znění.

V souladu s Přístupovou smlouvou EU je členským státům povoleno dorovnávat přímé platby (Top-Up) z vlastních zdrojů do výše 30 % unijního průměru. S ohledem na potřebu cílené podpory u některých komodit, které by byly v systému SAPS výrazněji poškozeny, byly vybrány komodity, které budou cíleně dorovnány v maximálně možné výši.

V roce 2012 bylo podáno 23 999 žádostí. Žádosti byly podávány do 1. listopadu 2012.

Pro rok 2012 budou sazby národních doplňkových plateb k přímým podporám stanoveny v dubnu 2013. (Redakční uzávěrka: 31. 3. 2013)

Oddělená platba za cukr

Podpora vychází z nařízení Rady (ES) č. 73/2009, nařízení Komise (ES) č. 1122/2009 a nařízení vlády ČR č. 45/2007 Sb., v platném znění.

Na oddělenou platbu za cukr bylo podáno 821 žádostí a žádosti byly podávány do 15. května 2012. Sjednané množství cukrové řepy A+B, na které byly žádosti podány, činilo 3 187 213,59 tun. Sazba byla stanovena na 349 Kč/t cukrové řepy. Výplata těchto žádostí byla zahájena v prosinci 2012.

Oddělená platba za rajčata

Podpora vychází z nařízení Rady (ES) č. 73/2009, nařízení Komise (ES) č. 1122/2009 a nařízení vlády ČR č. 95/2008 Sb., v platném znění.

V roce 2012 bylo podáno 14 žádostí na sjednané množství 11 930 tun rajčat a žádosti byly podávány do 15. května 2012. Sazba dotace byla stanovena ve výši 872,44 Kč/t. Výplata žádostí tohoto opatření byla zahájena v prosinci 2012.

Zvláštní podpora

Podpora vychází z nařízení Rady (ES) č. 73/2009, nařízení Komise (ES) č. 1122/2009 a nařízení vlády ČR č. 87/2010 Sb., v platném znění.

Na platbu na krávy chované v systému s tržní produkcí mléka bylo v roce 2012 podáno 1 944 žádostí na celkový počet 365 657 VDJ. Žádosti byly podávány do 15. května 2012 a sazba dotace byla stanovena na 1 399,20 Kč/VDJ.

Celkový přehled vyplacených prostředků na přímé platby v roce 2012

Přímé platby		Počet jednotek	Počet vyplacených žádostí	Finanční prostředky vyplacené v roce 2012 (v tis.Kč)		
				ČR	EU	Celkem
SAPS	žádosti 2006	11,71 ha	1	0	29	29
	žádosti 2009	770,92 ha	2	0	2 858	2 858
	žádosti 2010	678,84 ha	9	0	2 756	2 756
	žádosti 2011	177 607,38 ha	2 031	0	832 357	832 357
	žádosti 2012	3 420 862,95 ha	54 248	0	18 429 215	18 429 215
	SAPS celkem		**56 291**	**0**	**19 267 215**	**19 267 215**
SSP	žádosti 2011	1 926 384 t	644	0	661 905	661 905
	žádosti 2012	2 861 833 t	704	0	998 780	998 780
	SSP celkem 11		**1348**	**0**	**1 660 685**	**1 660 685**
STP	žádosti 2011	5 490 t	12	0	4 716	4 716
	žádosti 2012	6 440 t	4	0	5 793	5 793
	STP celkem		**12**	**0**	**9 245**	**9 245**
SS	žádosti 2011	363 062 VDJ	1 998	0	786 112	786 112
	SS celkem		**1 998**	**0**	**786 112**	**786 112**
EP	žádosti 2009	203 ha	**1**	**0**	**7**	**7**
TOP -UP	žádosti 2006	(viz poznámka)	1	31	0	31
	žádosti 2008		1	5	0	5
	žádosti 2009		1	10	0	10
	žádosti 2010		8	121	0	121
	žádosti 2011		10 487	650 936	0	650 769
	TOP-UP celkem		**10 498**	**650 936**	**0**	**650 936**
Přímé platby celkem			**70 152**	**650 936**	**21 724 528**	**22 375 464**

Pramen: SZIF.
Poznámka:
Top-Up žádosti 2006 byly vyplaceny na 14,81 jednotek (VDJ/ha), žádosti 2008 na 3,54 jednotek (VDJ/ha), žádosti 2009 na 13,23 jednotek (VDJ/ha), žádosti 2010 na 140,04 jednotek (VDJ/ha) a žádosti Top-Up 2011 na 648 270,37 jednotek (VDJ/ha).

Celkem bylo v rámci přímých plateb vyplaceno 22 375 464 tis. Kč, z toho 650 936 tis. Kč ze státního rozpočtu a 21 724 528 tis. Kč z rozpočtu EU.

Společná organizace trhu

Podle nařízení Komise (ES) č. 1913/2006, v platném znění a některých dalších nařízení pro jednotlivá opatření a podpory poskytované v rámci společné organizace trhu je stanovena tzv. rozhodná skutečnost, ke které se váže použití platného směnného kurzu mezi € a Kč (povinně použitelný směnný kurz je obvykle kurz stanovený Evropskou centrální bankou před dnem rozhodné skutečnosti). Např. rozhodnou skutečností v případě intervenčních nákupů je den převzetí produktu, u vývozních subvencí den přijetí celního prohlášení. Z uvedeného vyplývá, že konkrétní směnný kurz je pro každou žádost o jednotlivé druhy podpor nebo pro každou nabídku produktů jiný.

Finanční podpory

Podpora spotřeby školního mléka

Podpora spotřeby mléka a vybraných mléčných výrobků žáky je v ČR poskytována v souladu s nařízením Rady (ES) č. 1234/2007 a nařízením Komise (ES) č. 657/2008, v platném znění. Dne 1. srpna 2009 nabylo účinnosti nařízení vlády ČR č. 238/2009 Sb., kterým se změnilo nařízení vlády ČR č. 205/2004 Sb. Toto nařízení obnovilo od školního roku 2009/2010 poskytování národní podpory na vybrané mléčné výrobky.

Ve školním roce 2011/2012 bylo do programu Podpora spotřeby školního mléka zapojeno 6 mlékárenských subjektů, které dodávaly podporované mléčné výrobky do cca 2 850 škol. Počty škol a odebírajících žáků se v jednotlivých obdobích školního roku měnily. Žáci ve školách plně nevyužívali možnosti odběru podporovaných mléčných výrobků 5x v týdnu.

V porovnání se školním rokem 2010/2011 se celkové dodávky podporovaných mléčných výrobků snížily o 2 %. Důvodem tohoto snížení bylo zúžení sortimentu dodávaných podporovaných mléčných výrobků u některých schválených subjektů a nižší podíl žáků ve školách zapojených do programu, kteří odebírali podporované mléčné výrobky (o 2 % méně v porovnání s předchozím školním rokem).

Přehled dodávek podporovaných mléčných výrobků do škol v rámci programu Podpora spotřeby školního mléka ve školním roce 2011/2012 je uveden v následující tabulce:

Podpora spotřeby školního mléka ve školním roce 2011/2012

Období	Počet škol	Počet žáků	Podíl žáků, kteří výrobky odebírali (%)	Počet dodaných mléčných výrobků (ks)	Celkové dodané množství (kg)	Celková výše podpory (tis. Kč)	
						Z rozpočtu ČR	Z rozpočtu EU
IX.–XII. 2011	2 942	550 915	13,50	5 565 266	1 137 061	18 677	4 393
I.–III. 2012	2 898	551 064	13,77	4 085 708	803 788	13 914	3 214
IV.–VI. 2012	2 699	524 821	9,66	2 990 063	552 650	10 486	1 999
Celkem	**x**	**x**	**12,13**	**12 641 037**	**2 493 499**	**43 077**	**9 606**

Pramen: SZIF.

Míry podpory pro jednotlivé mléčné výrobky jsou stanoveny v příloze II nařízení Komise (ES) č. 657/2008.

V roce 2012 bylo na podporu spotřeby školního mléka **vyplaceno** za 3 období školního roku 2011/2012 celkem **52 683 tis. Kč, z toho 43 077 tis. Kč ze státního rozpočtu a 9 606 tis. Kč z rozpočtu EU**.

Podpora výroby kaseinu a kaseinátů

Tato podpora je poskytována na základě nařízení Komise (ES) č. 2921/1990 a v souladu s nařízením vlády ČR č. 225/2004 Sb., v platném znění.

V průběhu roku 2012 nebyla na tento program vyplacena **žádná finanční podpora**. Tato situace trvá již od roku 2006, kdy byla nařízením Komise (ES) č. 1487/2006 snížena podpora na výrobu kaseinu a kaseinátů na 0 €/100 kg odstředěného mléka.

S uvedeným programem souvisí i program Použití kaseinu a kaseinátů při výrobě sýrů. Program vychází z nařízení Rady (ES) č. 1234/2007, nařízení Komise (ES) č. 760/2008 a dále je upraven nařízením vlády ČR č. 225/2004 Sb., v platném znění. Dne 24. června 2009 vyšlo nařízení Komise (ES) č. 548/2009, které upravuje vydávání povolení používat kasein a kaseináty při výrobě sýrů pod podmínkou, je-li stanovena podpora pro odstředěné mléko zpracované na kasein nebo kaseináty podle čl. 100 nařízení Rady (ES) č. 1234/2007. V tomto programu není podpora vyplácena, pouze v případě porušení podmínek daných nařízením se vypočítává a ukládá sankce.

Podpora soukromého skladování másla

Režim soukromého skladování másla je každoročně vyhlašován nařízením Komise. V roce 2012 byl režim soukromého skladování másla vyhlášen nařízením Komise (EU) č. 160/2012. Podpora je dále poskytována na základě nařízení Rady (ES) č. 1234/2007 a nařízení Komise (ES) č. 826/2008, v platném znění.

V období od 1. března do 15. srpna 2012, kdy byl režim soukromého skladování vyhlášen, neobdržel SZIF žádnou žádost o podporu soukromého skladování másla. Na soukromé skladování másla tedy nebyly čerpány **žádné finanční prostředky**.

Podpory na ostatní užití mlékárenských výrobků

Poskytování podpory pro odstředěné mléko a sušené odstředěné mléko využívané jako krmivo a prodej takového sušeného odstředěného mléka

Program vychází z nařízení Komise (ES) č. 2799/1999, v platném znění. Nařízením Komise (ES) č. 1558/2006 byla podpora snížena na 0 €/100 kg odstředěného mléka určeného jako krmivo. V roce 2012 nebyly na tento program vyplaceny **žádné finanční prostředky**.

Podpora soukromého skladování hovězího a telecího masa

Tato podpora vychází z nařízení Rady (ES) č. 1234/2007, nařízení Komise (ES) č. 826/2008 a nařízení vlády ČR č. 249/2004 Sb., v platném znění.

Vzhledem k stabilizované situaci na trhu jatečného skotu a příznivým cenám placeným chovatelům nebylo nutné opatření vedoucí ke stabilizaci trhu vyhlásit. Na soukromé skladování hovězího a telecího masa tedy nebyly v roce 2012 čerpány **žádné finanční prostředky**.

Podpora soukromého skladování vepřového masa

Opatření vyplývá z nařízení Rady (ES) č. 1234/2007, nařízení Komise (ES) č. 826/2008 a nařízení vlády ČR č. 249/2004 Sb., v platném znění.

Režim soukromého skladování vepřového masa nebyl v roce 2012 vyhlášen. Na soukromé skladování vepřového masa tedy nebyly v roce 2012 čerpány žádné finanční prostředky.

Zlepšení výroby včelařských produktů a jejich uvádění na trh

Poskytování dotací chovatelům včel se řídí nařízením Rady (ES) č. 1234/2007, nařízením Komise (ES) č. 917/2004, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 797/2004, v platném znění a nařízením vlády ČR č. 197/2005 Sb., ve znění nařízení vlády ČR č. 285/2007 Sb., nařízení vlády ČR č. 373/2010 Sb. a nařízení vlády ČR č. 173/2011 Sb.

Jediným žadatelem o dotaci za všechny chovatele včel je Český svaz včelařů, o.s.

Na jednotlivé podpory byly vyplaceny následující finanční prostředky (**50 % ze státního rozpočtu a 50 % z rozpočtu EU**):

Přehled podpor na zlepšování včelařských produktů v roce 2012

Opatření	Vyplacené prostředky (v tis. Kč)
Obnova včelstev	8 159
Racionalizace kočování	4 478
Úhrada nákladů na rozbory medu	937
Boj proti varroáze	15 949
Technická pomoc	36 987
Celkem	**66 420**

Pramen: SZIF.

Podpora pro organizace producentů ovoce a zeleniny s OP

Podpora pro organizace producentů ovoce a zeleniny s OP je administrována v souladu s nařízením Rady (ES) č. 1234/2007, nařízením Komise (ES) č. 1580/2007, nařízením Komise (EU) č. 543/2011 a nařízením vlády ČR č. 318/2008 Sb., v platném znění.

V roce 2012 se na tuto podporu **vyplatilo** celkem **45 236 tis. Kč z rozpočtu EU**.

Podpora pro předběžně uznané organizace producentů ovoce a zeleniny

Podpora je administrována v souladu s nařízením Rady (ES) č. 1234/2007, nařízením Komise (ES) č. 1580/2007, nařízením Komise (EU) č. 543/2011 a nařízením vlády ČR č. 318/2008 Sb., v platném znění.

Seskupení producentů mohou žádat o podporu za roční či semestrální období. Podpora je stanovena na základě hodnoty obchodované produkce uvedené na trh určí-

tou procentní sazbou. Na podpoře se podílí 25 % členský stát a 75 % je financováno ze zdrojů EU. V roce 2012 bylo v rámci této podpory **vyplaceno** celkem **13 660 tis. Kč, z toho 3 415 tis. Kč ze státního rozpočtu a 10 245 tis. Kč z rozpočtu EU.**

Ovoce do škol

Podpora je administrována v souladu s nařízením Rady (ES) č. 1234/2007, nařízením Komise (ES) č. 288/2009 a nařízením vlády ČR č. 478/2009 Sb., v platném znění.

Ve školním roce 2011/2012 dodávalo produkty v rámci projektu Ovoce do škol 15 schválených žadatelů do 3 243 základních škol s počtem 387 176 žáků 1. až 5. ročníků a bylo dodáno 10,5 mil. porcí ovoce, zeleniny a šťáv. Ve školním roce 2012/2013 dodává produkty 14 schválených žadatelů do 3 364 škol s počtem 416 670 žáků 1. až 5. ročníků.

V roce 2012 bylo **vyplaceno** celkem **78 854 tis. Kč, z toho 37 796 tis. Kč ze státního rozpočtu a 41 058 tis. Kč z rozpočtu EU.**

Vývozní subvence

Ve výši vyplacených prostředků na vývozní subvence se odráží reforma Společné zemědělské politiky EU a dohody v rámci WTO. Na jejich základě jsou sazby vývozních subvencí EU postupně snižovány. U některých komodit byly již v roce 2012 nulové. V roce 2012 byly v ČR subvencovány vývozy hovězího masa, skotu a některých druhů vajec.

Vývozní subvence na zpracované výrobky

Vývozní subvence na zpracované výrobky vycházejí z nařízení Komise (EU) č. 578/2010, nařízení Komise (ES) č. 612/2009, nařízení Komise (ES) č. 376/2008 a nařízení vlády ČR č. 181/2004 Sb., v platném znění.

Vývozní subvence se poskytuje na základní výrobky obsažené ve zpracovaných výrobcích. Základní výrobky jsou uvedeny v příloze I a zpracované výrobky v příloze II nařízení Komise (EU) č. 578/2010.

Výši sazby vývozní subvence vyhlašuje Evropská komise v Úředním věstníku EU přibližně každý měsíc, u některých základních výrobků častěji (obiloviny, mléko a cukr), u některých po delší době (vejce). Výše subvence se stanoví na 100 kg základního výrobku. Celková suma vývozních subvencí požadovaná v rámci jednotlivých tranší je zasílána Evropské komisi, která rozhoduje o výši čerpání subvence v rámci každé jednotlivé tranše. Malovývozci mohou do výše 100 000 € vyvážet bez osvědčení. Částka, kterou si nárokují, se hlásí Evropské komisi.

V roce 2012 byly pro zpracované výrobky vypsány sazby vývozních subvencí pouze na vaječný albumin ve zpracovaných výrobcích. Na tuto komoditu nejsou v ČR vývozní subvence požadovány.

Na vývozní subvence na zpracované výrobky nebyly v roce 2012 **vyplaceny žádné finanční prostředky**.

Vývozní subvence na nezpracované výrobky

Vývozní subvence na nezpracované výrobky vycházejí z nařízení Komise (ES) č. 612/2009, nařízení Komise (ES) č. 376/2008, nařízení Rady (ES) č. 1234/2007 a nařízení vlády ČR č. 181/2004 Sb., v platném znění.

Sazba vývozní subvence se u jednotlivých komodit v průběhu roku mění. V daných intervalech je stanovována Evropskou komisí a publikována v Úředním věstníku EU.

V roce 2012 byly vyplaceny **z rozpočtu EU** tyto vývozní subvence na nezpracované výrobky:

Komodita	Vyplacená subvence (tis. Kč)
Hovězí maso	3 480
Vejce	133
Celkem vyplaceno	**3 613**

Pramen: SZIF.

Dotace a odvody

Prémie pro výrobce bramborového škrobu

Prémie pro výrobce bramborového škrobu je vyplácena dle nařízení Rady (ES) č. 72/2009, nařízení Rady (ES) č. 1234/2007, nařízení Komise (ES) č. 571/2009, nařízení Komise (ES) č. 2235/2003 a nařízení vlády ČR č. 115/2004 Sb., v platném znění. Sazba výrobní prémie je stanovena na 22,25 €/t bramborového škrobu.

Národní produkční kvóta bramborového škrobu pro hospodářský rok 2011/2012 činila 33 660 tun. Výše prémie pro výrobce bramborového škrobu odpovídá objemu skutečně vyrobeného škrobu.

Celkem bylo v roce 2012 **vyplaceno 16 684 tis. Kč z rozpočtu EU** na 30 552 t bramborového škrobu.

Režim prémie pro výrobce bramborového škrobu byl k 30. červnu 2012 nařízením Komise (ES) č. 571/2009 ukončen.

Národní doplňková platba pro pěstitele brambor

Podmínky poskytování doplňkové platby jsou uvedeny v nařízení Rady (ES) č. 73/2009, nařízení Komise (ES)

č. 1121/2009, nařízení Komise (ES) č. 571/2009, nařízení Komise (ES) č. 2235/2003 a nařízení vlády ČR č. 115/2004 Sb., v platném znění.

V souvislosti s přímými platbami aplikuje Česká republika systém zjednodušené platby na plochu zemědělské půdy (SAPS), ve kterém jsou přímé platby poskytované ze zdrojů EU rozděleny na celkovou zemědělskou plochu bez ohledu na plodiny, kterých se týká přímá platba v rámci Společné zemědělské politiky EU. ČR může v odvětví bramborového škrobu přímé platby dorovnat do 100 % úrovně přímých plateb v EU s tím, že část podpory je vázána na produkci a část je od produkce oddělena.

Pro hospodářský rok 2011/2012 činila národní produkční kvóta bramborového škrobu pro ČR 33 660 tun. Sazba podpory byla stanovena nařízením Rady (ES) č. 72/2009 na 66,32 €/t bramborového škrobu. Dle podaných žádostí v zákonných lhůtách byla v roce 2012 doplacena národní doplňková platba pěstitelům brambor za hospodářský rok 2011/2012.

Celkem bylo v roce 2012 **vyplaceno 4 750 tis. Kč ze státního rozpočtu**.

Odvod finančních dávek z cukru

Výběr výrobních dávek z cukru a poplatku z přebytku provádí SZIF dle nařízení Rady (ES) č. 1234/2007, v platném znění. Výrobní dávka je stanovena ve výši 12 €/t cukru podléhajícího kvótám. Platbu výrobní dávky odvádí každý cukrovarnický podnik z kvóty cukru přidělené pro daný hospodářský rok.

Celkové částky vybrané na výrobních dávkách z cukru a poplatku z přebytku jsou považovány za tzv. vlastní zdroje Evropské unie ve smyslu čl. 2 odst. 1 rozhodnutí Rady 2007/436/ES. Z vybrané částky zůstává 25 % na účtu SZIF a 75 % se odvádí přes účet Ministerstva financí do EU.

Do konce února 2012 vybral SZIF od cukrovarnických podniků částku 110 638 tis. Kč za celou kvótu 372 459 tun cukru, z toho 27 659 tis. Kč zůstalo na účtu SZIF a 82 979 tis. Kč bylo odvedeno do EU.

Poplatky z přebytku jsou vybírány v souvislosti s výrobou nadkvótového cukru buď jako sankce za nedodržení předpisů nebo v rámci zavedených mimořádných opatření, kdy mohou cukrovary za určitý poplatek prodat tento cukru na trhu EU. V roce 2012 bylo od cukrovarů vybráno celkem 111 728 tis. Kč. Do EU bylo odvedeno 83 796 tis. Kč a na správní výdaje převedeno 27 932 tis. Kč. Z poplatků vybraných v prosinci 2011 bylo v roce 2012 do EU odvedeno 43 108 tis. Kč a na správní výdaje převedeno 14 370 tis. Kč.

Celkem bylo v roce 2012 vybráno **222 366 tis. Kč. Do EU bylo odvedeno 209 883 tis. Kč a na správní výdaje převedeno 69 961 tis. Kč.** Převedené částky zahrnují jak částky vybrané v roce 2012, tak odvod za poplatek z přebytku vybraný koncem roku 2011.

Podpora pro zpracování lnu a konopí pěstovaných na vlákno

Podpora vychází z nařízení Rady (ES) č. 1234/2007, nařízení Komise (ES) č. 507/2008 a nařízení vlády ČR č. 248/2004 Sb., v platném znění.

Hospodářský rok začíná 1. července a končí 31. června roku následujícího. Sazba dotace byla Evropskou komisí stanovena na 160 €/t dlouhého lněného vlákna a 90 €/t krátkého lněného vlákna a konopného vlákna. Národní garantované množství pro dlouhé lněné vlákno je 1 923 tun a pro krátké lněné vlákno a konopné vlákno 2 866 tun.

V roce 2012 nebyly na podporu pro zpracování lnu a konopí pěstovaných na vlákno čerpány **žádné finanční prostředky**.

Podpora na zpracování sušených krmiv

Tato podpora vychází z nařízení Rady (ES) č. 1234/2007, nařízení Komise (ES) č. 382/2005 a nařízení vlády ČR č. 198/2005 Sb., v platném znění.

Hospodářský rok začíná 1. dubna a končí 31. března roku následujícího. Sazba dotace pro hospodářský rok 2011/2012 byla stanovena Evropskou komisí na 33 €/t uměle sušeného krmiva. Dotace je poskytována na 1 tunu uměle sušeného krmiva, které opustilo zpracovatelský podnik. Národní garantované množství pro ČR na krmiva sušená umělým teplem činí 27 942 tun.

V roce 2012 bylo vyplaceno celkem **17 895 tis. Kč** z rozpočtu EU na 27 130 tun sušených krmiv.

Podpora na restrukturalizaci a přeměnu vinic

Tato podpora vychází z nařízení Rady (ES) č. 1234/2007, nařízení Komise (ES) č. 555/2008 a nařízení vlády ČR č. 245/2004 Sb., v platném znění.

Hospodářský rok začíná 1. srpna a končí 31. července roku následujícího. Výši podpory na 1 ha na jednotlivá opatření upravuje nařízení vlády ČR č. 245/2004 Sb., v platném znění. Z důvodu vyššího objemu požadovaných finančních prostředků žadateli byly sazby dotace kráceny přepočítávacím koeficientem.

Za hospodářský rok 2011/2012 bylo **vyplaceno** celkem **72 488 tis. Kč z rozpočtu EU** na 918,9 ha restrukturalizované výměry.

Prémie za vyklučení vinice

Podpora vychází z nařízení Rady (ES) č. 1234/2007, nařízení Komise (ES) č. 555/2008 a nařízení vlády ČR č. 245/2004 Sb., v platném znění.

Hospodářský rok začíná 1. srpna a končí 31. července roku následujícího. Sazby pro režim klučení jsou stanoveny v příloze XV nařízení Komise (ES) č. 555/2008. Prémie je poskytována žadatelům (dle pořadí) do vyčerpání prostředků.

Za hospodářský rok 2011/2012 nebyly vyplaceny **žádné finanční prostředky**.

Investice v rámci SOT s vínem

Podpora vychází z nařízení Rady (ES) č. 1234/2007, nařízení Komise (ES) č. 555/2008 a nařízení vlády ČR č. 245/2004 Sb., v platném znění.

Hospodářský rok začíná 1. srpna a končí 31. července roku následujícího. Výše podpory na investice je upravena nařízením vlády ČR č. 245/2004 Sb.

Za hospodářský rok 2011/2012 bylo **vyplaceno** celkem **54 926 tis. Kč z rozpočtu EU** na 166 žádostí/zařízení.

Intervenční nákupy a související výdaje

Mlékárenské výrobky

Intervenční nákup mlékárenských výrobků

Intervenční nákup másla a SOM je realizován na základě nařízení Rady (ES) č. 1234/2007 a nařízení Komise (EU) č. 1272/2009, v platném znění.

Evropská komise vyhlašuje nákup mlékárenských výrobků každoročně bez ohledu na vývoj cen na trhu EU a v období od 1. března do 31. srpna garantuje nákupní cenu másla 2 217,5 €/t a SOM 1 698,0 €/t. Vzhledem k vývoji tržních cen v EU a ČR nebyl v roce 2012 o intervenční nákup másla a SOM zájem.

Intervenční skladování mlékárenských výrobků

Intervenční skladování másla a SOM probíhá v souladu s nařízením Komise (ES) č. 884/2006, v platném znění.

K 1. lednu 2012 bylo v intervenčních skladech 0 tun másla a 330,350 tun SOM a k 31. prosinci 2012 bylo 0 tun másla a 0 tun SOM. Průměrná sazba nákladů u SOM je stanovena ve výši 14 Kč/t za naskladnění a vyskladnění, 90 Kč/t/měsíc za skladování. V roce 2012 byly za skladování a vyskladnění **SOM vynaloženy finanční prostředky ve výši 146 tis. Kč** včetně 20 % DPH, z toho 25 tis. Kč ze státního rozpočtu a 121 tis. Kč z rozpočtu EU.

Na základě nařízení Komise (EU) č. 562/2011 bylo v roce 2012 vyskladněno celkem 330,350 tun SOM v rámci programu potravinové pomoci nejchudším osobám ve Společenství pro intervenční agenturu Španělska.

Obiloviny

Intervenční nákup obilovin

Na základě nařízení Rady (ES) č. 1234/2007, v platném znění, kterým jsou stanoveny zejména druhy intervenčně nakupovaných obilovin a výše intervenční ceny, nařízení Rady (ES) č. 72/2009, kterým se stanoví množstevní stropy pro intervenčně nakupované obiloviny a nařízení Komise (EU) č. 1272/2009 bylo v roce 2012 možné realizovat intervenční nákup pšenice obecné. Realizace intervenčního nákupu obilovin dále probíhá na základě nařízení vlády ČR č. 180/2004 Sb., v platném znění.

Vzhledem k situaci na světovém i evropském obilném trhu a výši tržních cen nebyl v roce 2012 intervenční nákup obilovin realizován.

Intervenční skladování obilovin

Intervenční skladování obilovin probíhá v souladu s nařízením Komise (ES) č. 884/2006, v platném znění.

K 1. lednu 2012 bylo v intervenčních skladech 0 tun obilovin a k 31. prosinci 2012 0 tun obilovin.

Na základě rozhodnutí soudu byly v roce **2012 uhrazeny výdaje za skladování a vyskladnění pšenice z roku 2002 a 2003 ve výši 53 tis. Kč.**

Ostatní výdaje související s intervenčními nákupy

V roce 2012 byl **splacen úvěr na intervenční nákupy ve výši 19 106 tis. Kč a odvedena DPH ve výši 1 958 tis. Kč.**

Do zdrojů správních výdajů byly **převedeny** finanční prostředky ve výši **409 tis**. Kč na úhradu úroků z úvěru na intervenční nákupy.

Podpora propagace zemědělských výrobků

V roce 2012 byly administrovány programy propagace spotřeby medu a propagace spotřeby mléka, na které byla v tomto roce vyplacena podpora. U programů propagace spotřeby řepkového oleje a propagace chráněných zeměpisných označení původu byly podepsány smlouvy s žadateli a začala probíhat administrace. Na tyto programy nebyly v roce 2012 vyplaceny žádné finanční prostředky.

Propagace spotřeby medu – Bez medu to nejde

Program je administrován na základě nařízení Komise (ES) č. 501/2008, v platném znění a rozhodnutí Komise (EU) K(2010) 4312.

V roce 2012 program zahrnoval následující propagační aktivity: PR aktivity (komunikace s médii, vydávání tiskových zpráv, články v tisku), Internet (www stránky, Facebook), Roadshow (prodejní akce za přítomnosti výrobců), inzerci v tisku, propagační materiály (letáky, drobné dárky), komunikaci s odbornou veřejností, účast na výstavách a veletrzích, soutěže.

Celkem byly v roce 2012 **čerpány** finanční prostředky **ve výši 5 312 tis. Kč, z toho 1 992 tis. Kč ze státního rozpočtu a 3 320 tis. Kč z rozpočtu EU.**

Propagace spotřeby mléka – Bílé plus

Tento program vychází z nařízení Komise (ES) č. 501/2008, v platném znění a rozhodnutí Komise (EU) K(2010) 4312.

V roce 2012 program zahrnoval následující propagační aktivity: PR aktivity (komunikace s médii, vydávání tiskových zpráv, články v tisku), Internet (www stránky, Facebook), účast na veletrhu Země živitelka a speciální mediální projekty.

Celkem byly v roce 2012 **vyplaceny** finanční prostředky **ve výši 1 885 tis. Kč, z toho 707 tis. Kč ze státního rozpočtu a 1 178 tis. Kč z rozpočtu EU.**

Propagace spotřeby řepkového oleje – Olej nad zlato

Program byl schválen rozhodnutím Komise C(2012) 4334.

V roce 2012 byly realizovány následující propagační aktivity: Roadshow, ochutnávky, PR aktivity, odborná konference a aktivity na Internetu.

Propagace chráněných zeměpisných označení původu – Propagační kampaň pro EU systém kvality zemědělských produktů

Tento program byl schválen rozhodnutím Komise C(2012) 4334.

V roce 2012 byla realizována tisková konference, setkání s novináři a www stránky.

Ostatní výdaje související se SOT

Distribuce potravin nejchudším osobám v ČR

Distribuce potravin nejchudším osobám se řídí nařízením Komise (EU) č. 807/2010 a nařízením vlády ČR č. 306/2006 Sb., v platném znění.

V průběhu roku 2012 bylo na základě uzavřených smluv na dodávku potravin z intervenčních zásob ve prospěch nejchudších osob dodáno do skladů distributorů celkem 39,2 tun hladké mouky a 26,3 tun těstovin. Z intervenčních zásob Švédska bylo odebráno 450 tun ječmene (započtená hodnota činila 1 129 tis. Kč). Dále bylo v rámci programu potravinové pomoci nejchudším osobám v ČR dodáno 4,5 tun másla (za celkovou cenu 939 tis. Kč) a 9,6 tun SOM (za celkovou cenu 1 398 tis. Kč).

V roce 2012 byla vyplacena podpora na administrativní náklady ve výši 4 tis. Kč z rozpočtu EU, vztahující se k realizaci programu v roce 2011 a podpora na administrativní náklady ve výši 6 tis. Kč z rozpočtu EU, vztahující se k realizaci programu v roce 2012.

Celkem bylo v roce 2012 na distribuci potravin nejchudším osobám v ČR **vyplaceno 2 347 tis. Kč, z toho 2 060 tis. Kč z rozpočtu EU a 287 tis. Kč činila DPH.**

Ostatní výdaje

V roce 2012 byla **vrácena část zálohy** z roku 1999 ve výši **17 622 tis. Kč** za neodebrané máslo určené k vývozu.

Dále byla **vrácena kauce** ze smlouvy uzavřené pro přepravu obilovin do SRN z roku 2005 ve **výši 2 732 tis. Kč** a **pokuta** za porušení podmínek použití kaseinu a kaseinátů při výrobě sýrů z roku 2007 ve výši **317 tis. Kč**.

Do zdrojů správních výdajů bylo dle nařízení Komise (ES) č. 1848/2006 převedeno 20 % z vrácených prostředků, tj. **385 tis. Kč**.

Celkem bylo v rámci společné organizace trhu vynaloženo 759 325 tis. Kč, z toho 447 278 tis. Kč ze státního rozpočtu a 312 047 tis. Kč z rozpočtu EU.

Hodnocení marketingové činnosti

V únoru 2012 bylo vyhlášeno výběrové řízení s názvem „Rámcová smlouva – komunikační podpora značky KLASA na období 2012–2013" s předpokládanou hodnotou veřejné zakázky 310 000 tis. Kč bez DPH. Výběrové řízení bylo ukončeno a dne 27. října 2012 byla podepsána smlouva s vítěznou agenturou Comunica, a.s.

V první polovině roku 2012 byla marketingová podpora značky KLASA zaměřena především na zajištění aktivit určených na podporu prodeje oceněných výrobků, výstav a veletrhů. Jednotlivé aktivity byly realizovány na základě výběrových řízení formou veřejných zakázek malého rozsahu.

V listopadu 2012 zahájila agentura Comunica, a. s. masivní kampaň „Kvalitní Vánoce s KLASOU" s cílem vytvořit dlouhodobý vztah mezi spotřebitelem a značkou na základě osobního vztahu, emocí a benefitů značky. Úkolem kampaně bylo vysvětlit spotřebitelům hodnoty, které značka KLASA představuje, motivovat zákazníky ke koupi oceněných výrobků a posílit jejich důvěru vůči značce. Strategie a rozložení marketingových nástrojů bylo využito k cílené podpoře s důrazem na prodejní efekt. Cílem bylo ovlivnit nákupní chování spotřebitelů přímo v okamžiku nákupu.

Marketingová podpora byla v roce 2012 zajištěna následujícími aktivitami:

Podpora prodeje a propagace
- příprava marketingového plánu na rok 2012,
- realizace a výroba nových vizuálů kampaně,
- výroba promo materiálů – drobné dárkové předměty s logem KLASA,
- výroba a produkce reklamních a informačních letáků KLASA,
- venkovní reklama,
- spotřebitelská soutěž „Sbírej loga KLASA a vyhraj!", soutěž pro nezávislé maloobchody,
- podpora prodeje výrobků, ochutnávky KLASA v řetězcích Interspar, COOP a Albert,
- Roadshow (prodejní akce v regionech za přítomnosti výrobců), akce v regionech s mediálními partnery,
- aktivity zaměřené na podporu prodeje (umístění promo woblerů, posterů „Nakupujte a vyhrávejte" v prodejních regálech, ochutnávkové akce, rozhlasové promo spoty aj.),
- označení výrobků KLASA na prodejní ploše (stoppery),
- umístění reklamních materiálů KLASA (POSM) v řetězcích a maloobchodech,
- TV sponzoring.

PR aktivity
- celkem bylo vydáno 13 tiskových zpráv o značce KLASA,
- publikace článků v odborných titulech (Potravinářský zpravodaj, Potravinářská revue, Svět potravin, Zemědělec, Agrobase, Regal, deníky VLTAVA-LABE-PRESS),
- elektronický buletin „Newsletter KLASA" (noviny určené pro výrobce).

Webová prezentace
- databáze vánočních receptů,
- aktualizace výrobků a výrobců KLASA na www.eklasa.cz a www.klasa.eu – probíhá kontinuálně,
- aktualizace článků, prezentace připravovaných aktivit,
- archiv fotodokumentace akcí,
- provoz infolinky KLASA,
- Facebook KLASA.

Veletrhy a výstavy
- duben – veletrh Víno & delikatesy 2012 (Praha),
- květen – veletrh PLMA´s World of Private Label 2012 (Amsterdam, Nizozemsko),
- srpen/září – Země živitelka 2012 (České Budějovice),
- říjen – mezinárodní veletrh SIAL 2012 (Paříž, Francie).

Mediální propagační kampaň
- tisková inzerce ve specializovaných potravinářských titulech (Potravinářská revue, Potravinářský zpravodaj, Zemědělec, Agrobase, Řeznicko-uzenářské listy, Regal),
- rezervace mediálních ploch na prodejních místech a výstavách,
- venkovní reklama – konkávní vozy (vůz s instalovanou reklamní plochou), Billboardy, Citylight (prosvětlené reklamní plochy),
- regionální deníky VLTAVA-LABE-PRESS,
- KLASA noviny,
- internetová kampaň,
- rozhlasová kampaň na podporu Roadshow.

Ostatní aktivity
- Žofínská fóra,
- prosinec – Vánoční setkání výrobců kvalitních potravin.

V roce 2012 byly na propagaci potravin značky KLASA vyčerpány finanční prostředky ve výši 143 222 tis. Kč ze státního rozpočtu.

Souhrnné čerpání rozpočtu na marketingovou činnost

Celkové zdroje na marketingovou činnost v roce 2012 **dosáhly výše 251 664 tis. Kč.** Dotace z kapitoly Ministerstva zemědělství na marketing činila 250 000 tis. Kč. Dalšími zdroji byl zůstatek z roku 2011 ve výši 861 tis. Kč, poplatky za výstavní činnost ve výši 547 tis. Kč a příjmy z úroků ve výši 256 tis. Kč.

Na **marketingové aktivity byly v roce 2012 vynaloženy** finanční prostředky **celkem ve výši 190 017 tis. Kč ze státního rozpočtu.**

K 31. prosinci 2012 byl na účtech marketingu **vykázán zůstatek** finančních prostředků ve výši **61 646 tis. Kč**, který byl v souladu s ustanovením § 6a odst. 4 zákona č. 256/2000 Sb., v platném znění, převeden do roku 2013 na financování marketingových činností.

Program rozvoje venkova (PRV), – včetně Horizontálního plánu rozvoje venkova

Program rozvoje venkova

Program rozvoje venkova České republiky (PRV) je nástrojem pro získání podpory poskytované Evropskou unií z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (dále EZFRV).

PRV je realizován na základě nařízení Rady (ES) č. 1698/2005 ze dne 20. září 2005 o podpoře pro rozvoj venkova z EZFRV. Čerpání finančních prostředků z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova probíhá v souladu s programovým dokumentem na období 2007–2013, který byl schválen usnesením vlády ČR č. 948 ze dne 16. srpna 2007, Výborem pro rozvoj venkova Evropské komise dne 23. května 2007 a následně rozhodnutím Evropské komise ze dne 17. 7. 2007.

PRV je členěn do čtyř základních skupin opatření se stejným cílem – tzv. os. Ke zlepšení konkurenceschopnosti zemědělství, potravinářství a lesnictví napomáhá první skupina opatření – osa I, zahrnující zejména projektová opatření obdobně jako osa III. Zvýšit biologickou rozmanitost, chránit vodu a půdu a zmírnit klimatické změny je společný cíl druhé skupiny opatření – osy II. Úkolem opatření osy III je pak zkvalitnit život ve venkovských oblastech a podpořit diverzifikaci hospodářství venkova. Cílem osy IV je napomoci obyvatelům venkovských mikroregionů principem „zdola-nahoru" vypracovat vlastní strategii rozvoje území, ve kterém žijí a podpořit projekty pro jeho rozvoj – metoda LEADER.

Celkový objem finančních prostředků určených pro dotace z PRV tvoří spolu s příspěvkem ze státního rozpočtu cca 93,6 mld. Kč (cca 3,7 mld. EUR) na období 2007–2013.

V roce 2012 probíhal příjem žádostí o dotaci pro projektová opatření PRV na regionálních odborech platební agentury SZIF (v případě opatření IV.2.1 Realizace projektů spolupráce probíhá příjem na CP SZIF) v následujících termínech (kolech):

15. kolo příjmu žádostí

V rámci 15. kola příjmu žádostí byly přijímány žádosti o dotaci z PRV od 21. do 27. března 2012 s výjimkou opatření I.3.1 Další odborné vzdělávání a informační činnost, u kterého byly žádosti předkládány v termínu od 22. do 28. února 2012.

V opatření I.1.1 Modernizace zemědělských podniků, podopatření I.1.1.2 Spolupráce při vývoji nových produktů, postupů a technologií (resp. inovací) v zemědělství bylo v tomto kole registrováno 28 žádostí s požadavkem na spolufinancování v částce 433 966 tis. Kč, v opatření I.1.4 Pozemkové úpravy 117 žádostí v částce dotace 959 934 tis. Kč, opatření I.3.1 Další odborné vzdělávání a informační činnost 233 žádostí ve výši spolufinancování 147 720 tis. Kč, opatření III.2.2 Ochrana a rozvoj kulturního dědictví venkova 256 žádostí v částce dotace 585 490 tis. Kč. V opatření IV.1.2 Realizace místní rozvojové strategie bylo registrováno 562 projektů v částce dotace 213 002 tis. Kč a v opatření IV.2.1 Realizace projektů spolupráce 41 projektů v částce spolufinancování 85 392 tis. Kč.

16. kolo příjmu žádostí

16. kolo příjmu žádostí bylo zahájeno dne 27. června 2012 a probíhalo do 3. července 2012.

V opatření I.3.2 Zahájení činnosti mladých zemědělců by1o zaregistrováno 276 žádostí v částce spolufinancování 302 864 tis. Kč, v opatření III.1.2 Podpora zakládání podniků a jejich rozvoje 1 045 žádostí v částce dotace 2 516 574 tis. Kč a v rámci opatření IV.1.2 Realizace místní rozvojové strategie 1 012 projektů s požadavkem dotace ve výši 381 971 tis. Kč.

17. kolo příjmu žádostí

V termínu od 17. do 23. října 2012 byly přijímány žádosti o dotaci z PRV v rámci 17. kola příjmu žádostí.

V opatření I.1.2 Investice do lesů bylo v tomto kole registrováno 1 322 žádostí s požadavkem na spolufinancování projektů ve formě dotace v celkové výši 942 265 tis. Kč, v opatření I.1.4 Pozemkové úpravy 123 žádostí v částce spolufinancování 1 251 103 tis. Kč, v opatření I.3.4 Využívání poradenských služeb 2294 žádostí s požadavkem na spolufinancování projektů ve formě dotace ve výši 83 399 tis. Kč. Na opatření II.2.4 Obnova lesního potenciálu po kalamitách a podpora společenských funkcí lesa bylo registrováno 69 žádostí v částce spolufinancování 138 000 tis. Kč, opatření III.1.3 Podpora cestovního ruchu 549 žádostí s požadavkem na spolufinancování v částce 1 507 788 tis. Kč, opatření IV.1.2 Realizace místní rozvojové strategie 512 projektů s požadavkem dotace ve výši 180 391 tis. Kč a na opatření IV.2.1 Realizace projektů spolupráce 51 projektů v částce spolufinancování 110 500 tis. Kč.

Osa I - Zlepšení konkurenceschopnosti zemědělství a lesnictví

Osa I je zaměřena na podporu konkurenceschopnosti zemědělství a lesnictví a posílení dynamiky podnikání v zemědělské výrobě a v navazujícím potravinářství. Finanční alokace na osu I činí 22,86 % celkových prostředků EAFRD, tedy podílu EU.

Opatření I.1.1 Modernizace zemědělských podniků

Opatření vyplývá ze strategického cíle zlepšení konkurenceschopnosti zemědělství a svým zaměřením je určeno na podporu modernizace zemědělských podniků, kde je nedostatečná úroveň investic, jak stavebních tak technologických, v rostlinné i živočišné výrobě.

Celkem bylo za rok 2012 v rámci tohoto opatření vyplaceno 1,6 mld. Kč na 474 projektů.

Opatření I.1.2 Investice do lesů

Opatření sleduje strategický cíl zlepšení konkurenceschopnosti lesnictví, zejména se zaměřuje na podporu rozvoje dynamického podnikání v lesnictví, vyšší výkonnosti lesnických podniků, na restrukturalizaci lesnického sektoru a zlepšení ochrany životního prostředí v lesnictví. Podporované akce by měly řešit problematické oblasti, jako nízkou úroveň investic v lesnickém sektoru a zastaralé a technicky nevyhovující vybavení lesnických podniků. Dále podpora napomáhá řešit problémy spojené s nedostatečnou infrastrukturou v lesnictví.

Celkem bylo za rok 2012 vyplaceno 265 mil. Kč na 411 projektů.

Opatření I.1.3 Přidávání hodnoty zemědělským a potravinářským produktům

Opatření se zaměřuje na podporu výkonnosti zpracovatelských podniků, dále na rozvoj nových odbytišť pro zemědělské produkty, vývoj nových produktů, procesů a technologií vztažených k produktům,na podporu marketingu zemědělských výrobků, rozvoje inovací v rámci zemědělsko – potravinářské výroby, a to spoluprací se subjekty podílejícími se na výzkumu a vývoji.

Celkem bylo za rok 2012 vyplaceno 588 mil. Kč na 127 projektů.

Opatření I.1.4 Pozemkové úpravy

Prostřednictvím tohoto opatření je řešena problematika vlastnických vztahů pozemkové držby, nedostatečná zemědělská infrastruktura či absence prvků ekologické stability krajiny. Opatření také nepřímo napomáhá rozvoji podnikání a má nesporný efekt v oblasti udržitelného rozvoje krajiny. Opatření Pozemkové úpravy napomáhá k racionálnímu prostorovému uspořádání pozemků všech vlastníků půdy v daném katastrálním území.

Celkem bylo za rok 2012 vyplaceno 352 mil. Kč na 97 projektů.

Opatření I.2.1 Seskupení producentů

Opatření řeší zejména problém slabého postavení zemědělců na trhu, slabou vyjednávací pozici vůči zpracovatelům a odběratelům. Podpora se poskytuje na zakládání a činnost organizací výrobců, zejména na následující činnosti:

- přizpůsobení produkce členů seskupení požadavkům trhu,
- společné uvádění zboží na trh, včetně jeho přípravy k prodeji, centralizace prodeje a dodávky odběratelům,
- stanovení společných pravidel pro informace o produkci.

V rámci tohoto opatření nebyl v roce 2012 vyhlášen příjem žádostí o dotaci z Programu rozvoje venkova.

Opatření I.3.1 Další odborné vzdělávání a informační činnost

Opatření sleduje jeden ze strategických cílů Společenství, kterým jsou investice do lidského kapitálu. Proto je podpora zaměřena na připravenost a informovanost v oblasti inovací vedoucích jak ke zlepšení konkurenceschopnosti zemědělství a lesnictví, tak k potřebné a různorodé diverzifikaci zemědělské činnosti.

Celkem bylo za rok 2012 vyplaceno cca 57 mil. Kč na 81 projektů.

Opatření I.3.2 Zahájení činnosti mladých zemědělců

Opatření je zaměřeno na podporu podnikání začínajícím zemědělcům do 40 let. Na základě posouzení plnění podnikatelského záměru dostane zemědělec dotaci na zahájení činnosti.

V roce 2012 byla u 135 projektů proplacena první splátka dotace v hodnotě cca 67,5 mil. Kč a u 174 projektů druhá splátka dotace v hodnotě cca 92,9 mil. Kč.

Opatření I.3.3 Předčasné ukončení zemědělské činnosti

Opatření I.3.3 má za cíl zlepšit věkovou strukturu zemědělců a přispět tak k vyšší výkonnosti zemědělských podniků a intenzivnějšímu zavádění inovací. Opatření motivuje starší zemědělce po dosažení věku 55 let ukončit aktivní zemědělskou činnost a vytvořit tak prostor pro nástup mladších zemědělců, což může přispět k posílení ekonomické a sociální dimenze trvalé udržitelnosti zemědělství a venkova.

V roce 2012 bylo proplaceno celkem 1 937 žádostí v celkové částce cca 143 mil. Kč.

Opatření I.3.4 Využívání poradenských služeb

Opatření má průřezový charakter a předmětem dotace je:

- finanční podpora pro zemědělce ke krytí nákladů při využívání služeb zemědělského poradenského systému, který bude zemědělcům poskytovat poradenské služby k hospodaření a dodržování zásad Společné zemědělské politiky.
- finanční podpora vlastníkům lesa a nájemcům lesa pro poradenství v okruzích platné legislativy.

Celkem bylo za rok 2012 vyplaceno cca 74 mil. Kč na 2 068 projektů.

OSA II – Zlepšování životního prostředí a krajiny

Osa II obsahuje tři priority, a její váha na celkové finanční alokaci EAFRD, tedy podílu EU, činí 54,06 %. Celkový rozpočet veřejných zdrojů na osu II za celé programové období (2007–2013) je 1 930 910 316 EUR.

V roce 2012 bylo zaregistrováno 33,6 tis. žádostí a 69 projektů o podporu ve výši cca 7,4 mld. Kč (z toho 138 mil. Kč tvoří žádosti v rámci projektových opatření).

Priorita 2.1 Biologická rozmanitost, zachování a rozvoj zemědělských a lesnických systémů s vysokou přidanou hodnotou a tradičních zemědělských krajin

Priorita podporuje zvyšování biodiverzity v krajině a opatření jsou zaměřená na ochranu přírodních zdrojů. Je na ní alokováno 84,64 % prostředků osy II.

Priorita 2.2 Ochrana vody a půdy

Tato priorita podporuje zejména zachování kvalitního přirozeného vodního režimu v krajině pomocí vhodných zemědělských systémů. V rámci osy II je na ni určeno 12,27 % prostředků.

Priorita 2.3 Zmírňování klimatických změn

Priorita podporuje snižování emisí skleníkových plynů a zachování funkce lesů. Podíl priority na celkovém objemu osy II činí 3,09 %.

Neprojektová (nároková) opatření osy II Programu rozvoje venkova

Žádosti o zařazení a žádosti o dotaci jsou podávány do 15. května (výjimka: žádost o zařazení do opatření II.2.1 do 30. listopadu). Podpory v rámci osy II jsou poskytovány prostřednictvím následujících neprojektových opatření:

II.1.1 Platby za přírodní znevýhodnění poskytované v horských oblastech a platby poskytované v jiných znevýhodněných oblastech (LFA)

Podpory na opatření „Méně příznivé oblasti" jsou vypláceny na travní porosty a mají nejen charakter ekonomicko-sociálních podpor směřujících k udržení příjmové stability zemědělců hospodařících v horších přírodních podmínkách, ale také povahu restrukturalizačního opatření, které podporuje chov skotu a dalších hospodářských zvířat, využívajících travní porosty.

Podpora je poskytována celkem ve třech typech znevýhodněných oblastí, které jsou vymezeny na základě konkrétních kritérií. Jedná se o horské oblasti, ostatní méně příznivé oblasti (nízká výnosnost půdy) a oblasti se specifickými omezeními (nízká výnosnost půdy, vysoká sklonitost pozemků).

II.1.2 Platby v rámci oblastí Natura 2000

Opatření je zaměřeno na podporu zemědělců v oblastech Natura 2000 a současně v 1. zónách NP a CHKO, kteří hospodaří na druhově bohatých společenstvích luk a pastvin. Na těchto lokalitách je ze zákona omezeno hnojení, a proto existuje hrozba, že zde zemědělci upustí od hospodaření a tyto lokality budou degradovat. Cílem je přispět k zachování venkovské krajiny, podpořit systémy hospodaření šetrné k životnímu prostředí a pomoci zajistit pro zemědělce odpovídající úroveň příjmů.

II.1.3 Agroenvironmentální opatření

Opatření má za úkol podpořit způsoby využití zemědělské půdy, které jsou v souladu s ochranou a zlepšením životního prostředí, krajiny a jejich vlastností. Dále podporuje zachování obhospodařovaných území vysoké přírodní hodnoty, přírodních zdrojů, biologické rozmanitosti a údržbu krajiny. Toto opatření se skládá ze třech podopatření:

Podopatření II.1.3.1 Postupy šetrné k životnímu prostředí podporuje zemědělce, kteří hospodaří v souladu s pravidly ekologického zemědělství nebo integrované produkce.

Podopatření II.1.3.2 Ošetřování travních porostů je zaměřeno na dodržení cílených managementů na plochách travních porostů podle specifických požadavků daného biotopu.

Podopatření II.1.3.3 Péče o krajinu podporuje zemědělce, kteří dodržují specifické podmínky hospodaření na určitých stanovištích, pro které byly vypracovány managementy ošetřování odpovídající daným potřebám. Podpory jsou poskytovány na zatravňování orné půdy, pěstování meziplodin a biopásy.

Počínaje rokem 2012 došlo k zastavení příjmu nových žádostí o zařazení a již nebyl umožněn vstup nových žadatelů do opatření s výjimkou titulu zatravňování orné půdy, do kterého bude možné vstoupit i v roce 2013. Stávající závazky v AEO nebyly touto změnou dotčeny a žadatelům, kterým víceletý závazek skončil v roce 2011 či 2012 bylo umožněno jeho prodloužení.

II.2.1 Zalesňování zemědělské půdy

Opatření umožňuje zemědělcům, popřípadě vlastníkům či nájemcům zemědělské půdy, získat podporu na zalesnění zemědělského pozemku. Tato podpora vytváří prostor pro diverzifikaci výroby a snižuje podíl zornění půdy, a to bez rizika zvýšení podílu neobhospodařované zemědělské půdy. Žadatel může žádat o dotaci na založení lesního porostu, dotaci na péči o založený

porost a o náhradu za ukončení zemědělské výroby na zalesněném zemědělském pozemku.

II.2.2 Platby v rámci Natura 2000 v lesích

Toto opatření podporuje zachování stávajícího porostního typu hospodářského souboru resp. optimální druhové skladby (listnaté a jedlové porosty a tzv. nízký les) lesních porostů v soukromém vlastnictví na území Natura 2000.

II.2.3 Lesnicko-environmentální platby

Podpora je poskytována na pěstování porostů odpovídající druhové a prostorové skladby a na zajištění udržení a rozvoje biodiverzity v soukromých a obecních lesích. Jedná se o posílení zastoupení melioračních a zpevňujících dřevin, které se vyznačují vyšší tolerancí ke škodlivým činitelům a meliorační účinky na půdu.

PRV		Finanční prostředky vyplacené 1. 1. – 31. 12. 2012 (Kč)			Počet vyplacených žádostí
		EU	ČR	Celkem	
LFA	žádosti 2006	4 383	1 096	5 479	1
	žádosti 2010	250 321	62 580	312 901	1
	žádosti 2011	64 285 369	16 071 342	80 356 711	342
	žádosti 2012	901 611 161	225 402 790	1 127 013 952	1 673
	Celkem	**966 151 234**	**241 537 809**	**1 207 689 043**	**2 017**
Natura 2000	žádosti 2011	653 933	163 483	817 416	12
	Celkem	**653 933**	**163 483**	**817 416**	**12**
AEO	žádosti 2007	25 795	6 449	32 244	1
	žádosti 2010	1 314 411	328 603	1 643 014	16
	žádosti 2011	3 534 422 679	883 605 670	4 418 028 349	16 342
	Celkem	**3 535 762 886**	**883 940 722**	**4 419 703 608**	**16 359**
Zalesňování	žádosti 2010	1 848 682	462 171	2 310 853	10
	žádosti 2011	39 851 358	9 962 839	49 814 197	1 125
	žádosti 2012	8 628 045	2 157 011	10 785 057	916
	Celkem	**50 328 085**	**12 582 021**	**62 910 106**	**2 051**
Natura 2000 v lesích	žádosti 2011	1 206 982	301 745	1 508 727	16
	Celkem	**1 206 982**	**301 745**	**1 508 727**	**16**
Leso-envi	žádosti 2010	664 424	166 106	830 530	7
	žádosti 2011	1 474 776	368 694	1 843 470	41
	Celkem	**2 139 200**	**534 800**	**2 674 000**	**48**
Neprojektová opatření celkem		4 556 242 320	1 139 060 580	5 695 302 900	30 613

Kromě žádostí, na které jsou poskytovány dotace v souladu s podmínkami Programu rozvoje venkova na období 2007–2013, jsou z finanční obálky PRV vypláceny i závazky z předchozího programového období 2004–2006 (z Horizontálního plánu rozvoje venkova). Na základě zařazení do HRDP v letech 2004–2006 bylo možno v roce 2012 podávat pouze žádosti o náhradu za ukončení zemědělské výroby na zalesněném pozemku (bude možno až do roku 2025). V tabulce jsou pro jednotlivé roky uvedeny finance, které byly v roce 2012 vyplaceny na žádosti zařazených v rámci PRV, zároveň byly vyplaceny jednotky žádostí na opatření LFA a AEO v rámci závazků HRDP.

Projektová opatření osy II Programu rozvoje venkova

II.2.4 Obnova lesního potenciálu po kalamitách a podpora společenských funkcí lesů

Pomocí tohoto opatření mohou vlastníci a nájemci lesů financovat preventivní opatření proti přírodním kalamitám a nápravy škod, které byly způsobené přírodními kalamitami. Opatření také podporuje činnosti vedoucí ke zvyšování společenské hodnoty lesů, které zároveň přispívají k ochraně vod, půd a lesního prostředí před neukázněným pohybem návštěvníků lesa. V roce 2012 bylo v rámci 17. kola příjmu žádostí zaregistrováno 69 žádostí (projektů) ve výši 138 mil. Kč. Celkem bylo v roce 2012 uzavřeno 60 dohod se žadateli/příjemci dotací ve finančním objemu 62,7 mil. Kč. SZIF v roce 2012 proplatil 79 projektů zaregistrovaných převážné v letech 2010 a 2011 ve výši 91,9 mil. Kč

OSA III - Kvalita života ve venkovských oblastech a diverzifikace hospodářství venkova

Rozvojová osa III je zaměřena na tvorbu pracovních příležitostí a podporu využívání OZE, na růst a kvalitu života na venkově a na vzdělávání. Finanční alokace na osu III činí 16,85 % celkových prostředků EAFRD, tedy podílu EU.

Opatření III.1.1 Diverzifikace činností nezemědělské povahy

Podpora v rámci tohoto opatření je zaměřená na diverzifikaci činností zemědělských subjektů směrem k nezemědělským činnostem s cílem dosažení výrazného posílení ekonomického potenciálu a zajištění podmínek pro kvalitní život místních obyvatel a stability venkovského prostoru.

Celkem bylo za rok 2012 vyplaceno cca 752 mil. Kč na 90 projektů.

Opatření III.1.2 Podpora zakládání podniků a jejich rozvoje

Oblastí podpory je drobná výroba, řemesla a služby pro hospodářství a obyvatelstvo. Dále je podpora zaměřena na výstavbu decentralizovaných zařízení pro zpracování a využití obnovitelných zdrojů energie s cílem energetické soběstačnosti venkova a naplnění závazků ČR k dosažení 8 % energie z obnovitelných zdrojů. Žadateli mohou být podnikatelské subjekty nejmenší velikosti – mikropodniky.

Celkem bylo za rok 2012 vyplaceno cca 219 mil. Kč na 122 projektů.

Opatření III.1.3 Podpora cestovního ruchu

Podpora je určena na vybudování pěších a lyžařských tras, vinařských stezek a hippostezek, výstavbu malokapacitních ubytovacích a stravovacích zařízení, půjčoven sportovního vybavení a objektů a ploch pro sportovně rekreační vyžití.

Celkem bylo za rok 2012 vyplaceno cca 273 mil. Kč na 94 projektů.

Opatření III.2.1 Obnova a rozvoj vesnic, občanské vybavení a služby

Předmětem opatření je podpora malých obcí v oblasti základní dopravní a technické infrastruktury včetně vodohospodářské. Podpora je také určena na zlepšení vzhledu obcí a zajištění občanského vybavení a služeb. Žadateli tohoto opatření mohou být obce, svazky obcí, nestátní neziskové organizace, zájmová sdružení právnických osob a církve a jejich organizace. Projekty na výstavbu vodovodů, kanalizací a čistíren odpadních vod mohou být realizovány v obcích do 2 000 obyvatel, ostatní projekty v obcích do 500 obyvatel.

Celkem bylo za rok 2012 vyplaceno cca 603 mil. Kč na 66 projektů.

Opatření III.2.2 Ochrana a rozvoj kulturního dědictví venkova

Podpora je určena na vypracování studií obnovy a využití kulturního dědictví (kulturních památek, památkových rezervací, památkových zón, kulturních prvků vesnic a krajiny, památek místního významu, historických parků, zahrad, alejí a skupin stromů), dále zpracování programů regenerace památkově chráněných území a plánů péče o krajinné památkové zóny.

Dále je podporováno budování nových stálých výstavních expozic a muzeí s vazbou na místní historii, zajímavosti, kulturní a umělecké aktivity a tradiční lidovou kulturu. Žadateli mohou být obce, svazky obcí, nestátní neziskové organizace, zájmová sdružení právnických osob a církve a jejich organizace.

Celkem bylo za rok 2012 vyplaceno cca 164 mil. Kč na 67 projektů.

Opatření III.3.1 Vzdělávání a informace

Podpora v rámci tohoto opatření je zaměřena na vzdělávání a informování fyzických a právnických osob, které mají vážný zájem zahájit nebo rozšířit podnikání, případně jiné působení, na venkově v rámci aktivit podporovaných v ose III.

Celkem bylo za rok 2012 vyplaceno cca 4,7 mil. Kč na 9 projektů.

OSA IV – Leader

Osa IV Leader je osou metodickou a je uskutečňována prostřednictvím realizace cílů jednotlivých opatření os I. – III. Hlavním přínosem osy IV Leader je způsob, jakým jsou akce rozvoje venkova realizovány a vzájemně propojeny.

Účelem osy IV Leader je především zlepšení kvality života ve venkovských oblastech, posílení ekonomického potenciálu a zhodnocení přírodního a kulturního dědictví venkova, spolu s posílením řídících a administrativních schopností na venkově.

Principy Leaderu jsou pro rozvoj venkova velmi přínosnou metodou, neboť vedou k pozitivním efektům, plynoucím ze spojení různých subjektů, které ve venkovském prostoru působí. Místní akční skupiny pracující na principu metody Leader vhodně doplňují místní samosprávu v úsilí o obnovu a rozvoj obcí a přispívají i k rozvoji zemědělství a péči o přírodu a krajinu.

Opatření IV.1.1 Místní akční skupina (MAS)

V rámci tohoto opatření realizují místní akční skupiny svůj Strategický plán Leader (SPL). Podpora je poskytována místním akčním skupinám, které splnily kritéria přijatelnosti posuzovaná Státním zemědělským intervenčním fondem a byly vybrány Hodnotitelskou komisí složenou ze jmenovaných expertů. Opatření se realizuje na základě principů Leader.

V programovacím období 2007–2013 realizuje svůj Strategický plán Leader celkem 112 MAS. Vybrány k podpoře z Programu rozvoje venkova byly ve dvou kolech. Prvních 48 MAS bylo vybráno v rámci 2. kola příjmu žádostí v roce 2007 (svůj SPL realizují od roku 2008), zbylých 64 MAS bylo vybráno v 5. kole příjmu žádostí v roce 2008 (SPL realizují od roku 2009).

Na režie místních akčních skupin bylo v roce 2012 vyplaceno cca 139 mil. Kč.

Opatření IV.1.2 Realizace místní rozvojové strategie

Podporu lze poskytnout na projekty, které jsou v souladu se schváleným Strategickým plánem Leader místní akční skupiny a příslušnými podmínkami opatření Programu rozvoje venkova ČR. Projekty k realizaci vybírá na základě předem stanovených bodovacích kritérií místní akční skupina prostřednictvím své výběrové komise. Výběr projektů místními akčními skupinami probíhá minimálně jednou do roka. Kategorie příjemců podpory jsou specifikovány ve Strategickém plánu Leader.

Za rok 2012 bylo proplaceno cca 682 mil. Kč na 1 589 projektů.

Opatření IV.2.1 Realizace projektů spolupráce

Podpora je poskytována na projekty spolupráce mezi územími na národní nebo nadnárodní úrovni s cílem povzbudit spolupráci mezi místními akčními skupinami v rámci členských států a na území třetích zemí. Smyslem tohoto opatření je využití příkladů nejlepší praxe k posílení inovačních postupů a přenosu znalostí. Příjemcem dotace jsou místní akční skupiny.

Za rok 2012 bylo proplaceno 22 projektů v celkové částce cca 69 mil. Kč.

Celkový přehled vyplacených prostředků na Program rozvoje venkova v roce 2012 (v tis. Kč)

Osa	Opatření	EU	ČR	Celkem
I.	I.1.1 Modernizace zemědělských podniků	1 175 243	391 748	1 566 991
	I.1.2 Investice do lesů	198 811	66 270	265 081
	I.1.3 Přidávání hodnoty zemědělským a potravinářským produktům	441 212	147 071	588 283
	I.1.4 Pozemkové úpravy	263 870	87 957	351 827
	I.3.1 Další odborné vzdělávání a informační činnost	43 018	14 340	57 358
	I.3.2 Zahájení činnosti mladých zemědělců	120 316	40 105	160 421
	I.3.3 Předčasné ukončení zemědělské činnosti	106 946	35 649	142 595
	I.3.4 Využívání poradenských služeb	55 317	18 439	73 756
	Osa I. Celkem	*2 404 733*	*801 579*	*3 206 312*
II.	II.1.1 Platby LFA	966 151	241 538	1 207 689
	II.1.2 Platby v rámci oblastí Natura 2000	654	163	817
	II.1.3 Agroenvironmentální opatření	3 535 763	883 941	4 419 704
	II.2.1 Zalesňování zemědělské půdy	50 328	12 582	62 910
	II.2.2 Platby v rámci Natura 2000 v lesích	1 207	302	1 509
	II.2.3 Lesnicko-environmentální platby	2 139	535	2 674
	II.2.4 Obnova lesního potenciálu po kalamitách a podpora společenských funkcí lesů	75 000	18 750	93 750
	Osa II. Celkem	4 631 242	1 157 811	5 789 053

Celkový přehled vyplacených prostředků na Program rozvoje venkova v roce 2012 (v tis. Kč)				
Osa	**Opatření**	**EU**	**ČR**	**Celkem**
III.	III.1.1 Diverzifikace činností nezemědělské povahy	563 960	187 987	751 947
	III.1.2 Podpora zakládání podniků a jejich rozvoje	164 306	54 769	219 075
	III.1.3 Podpora cestovního ruchu	205 050	68 350	273 400
	III.2.1 Obnova a rozvoj vesnic, občanské vybavení a služby	452 542	150 847	603 389
	III.2.2 Ochrana a rozvoj kulturního dědictví venkova	123 339	41 113	164 452
	III.3.1 Vzdělávání a informace	3 549	1 183	4 732
	Osa III. Celkem	*1 512 746*	*504 249*	*2 016 995*
IV.	IV.1.1 Místní akční skupina	111 018	27 754	138 772
	IV.1.2 Realizace místní rozvojové strategie	545 659	136 415	682 074
	IV.2.1 Realizace projektů spolupráce	55 464	13 866	69 330
	Osa IV. Celkem	*712 141*	*178 035*	*890 176*
V.	V.1 Příprava, sledování, hodnocení, informování a kontrola v rámci programu	29 614	9 871	39 485
	V.2.1 Struktury potřebné pro provoz sítě	517	173	690
	V.2.2 Akční plán	3 647	1 216	4 863
	Osa V. Celkem	*33 778*	*11 260*	*45 038*
PRV celkem		**9 294 640**	**2 652 934**	**11 947 574**

Zdroj: IS SZIF.

Operační program Rybářství 2007–2013

Nařízením Rady (ES) č. 1198/2006 ze dne 27. července 2006 o Evropském rybářském fondu (dále jen „EFF") byl zřízen EFF a stanoveny podmínky pro poskytování finančních prostředků do odvětví rybářství. Jeho prováděcím předpisem je nařízení Komise (ES) č. 498/2007 ze dne 26. března 2007. MZe zpracovalo Národní strategický plán pro odvětví rybářství na léta 2007–2013 (dále jen „NSP") a Operační program Rybářství 2007–2013 (dále jen „OP Rybářství"). NSP byl schválen usnesením vlády ČR č. 854 ze dne 25. 7. 2007, předložen EK, která jej vzala na vědomí. OP Rybářství byl schválen usnesením vlády ČR č. 855 ze dne 25. 7. 2007, předložen EK a po dopracování dle požadavků EK byl schválen rozhodnutím Komise K(2007) 6441 dne 11. 12. 2007.

ČR využívá v OP Rybářství tři prioritní osy: osu 2 Akvakultura, zpracování produktů rybolovu a akvakultury a jejich uvádění na trh, osu 3 Opatření společného zájmu a osu 5 Technická pomoc.

V ose 2 jsou dotovány především investice do chovu ryb, jejich zpracování a uvádění na trh prostřednictvím opatření 2.1. Opatření pro produktivní investice do akvakultury a 2.4. Investice do zpracování a uvádění na trh. Dále opatření 2.2. Opatření na ochranu vodního prostředí má za cíl ochranu a zlepšování životního prostředí, udržování krajiny a tradičních charakteristik akvakulturních oblastí.

V ose 3 největší část zaujímá všeobecná propagace ryb a rybářství, dalšími dotovanými činnostmi jsou pilotní projekty, vysazování úhoře říčního do řek Labe a Odra, některé vzdělávací aktivity a propagace produktů uznaných podle nařízení Rady (ES) č. 510/2006. Osa 3 je realizována opatřeními 3.1. Společné činnosti, 3.2. Opatření na ochranu a rozvoj vodních živočichů a rostlin, 3.3. Podpora a rozvoj nových trhů a propagační kampaně a 3.4. Pilotní projekty.

Osa 5 Technická pomoc je určena pro účinnou a efektivní realizaci OP Rybářství a pro přípravu navazujícího programovacího období.

Žádosti o dotaci z OP Rybářství byly poprvé registrovány v roce 2008.

V roce 2009 bylo proplaceno prvních 30 projektů v částce 17 486 tis. Kč dotace, z toho podíl EU činí 13 114 tis. Kč a podíl ČR 4 371 tis. Kč.

V roce 2010 bylo proplaceno 163 projektů v částce 172 668 tis. Kč dotace, z toho podíl EU činí 129 501 tis. Kč a podíl ČR 43 167 tis. Kč.

V roce 2011 bylo proplaceno 221 projektů v částce 217 735 tis. Kč dotace, z toho podíl EU činí 163 302 tis. Kč a podíl ČR 54 434 tis. Kč.

V roce 2012 bylo proplaceno 211 projektů v částce 129,4 mil. Kč dotace, z toho podíl EU činí 96,9 mil. Kč a podíl ČR 32,5 mil. Kč.

Celkový přehled vyplacených prostředků na OP Rybářství v roce 2012

Osa/opatření		Finanční prostředky vyplacené v roce 2012 (mil. Kč)			Počet projektů
		EU	ČR	Celkem	
Osa 2	2.1. Opatření pro produktivní investice do akvakultury	56,6	18,9	75,5	122
	2.2. Opatření na ochranu vodního prostředí	0,3	0,1	0,4	4
	2.3. Opatření v oblasti zdraví zvířat	0	0	0	0
	2.4. Investice do zpracování a uvádění na trh	5,2	1,8	7,0	13
	Osa 2 celkem	**62,1**	**20,8**	**82,9**	**139**
Osa 3	3.1. Společné činnosti	3,8	1,3	4,9	7
	3.2. Opatření na ochranu a rozvoj vodních živočichů a rostlin	9,1	3,0	12,1	44
	3.3. Podpora a rozvoj nových trhů a propagační kampaně	9,7	3,3	13	5
	3.4. Pilotní projekty	7,7	2,6	10,3	10
	Osa 3 celkem	**30,3**	**10,2**	**40,5**	**66**
Osa 5	5.1. Technická pomoc	4,5	1,5	6,0	6
	Osa 5 celkem	**2 319**	**773**	**3 092**	**6**
OP Rybářství celkem		**96,9**	**32,5**	**129,4**	**211**

Zdroj: Mze.

Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond

V roce 2012 byly Fondem poskytovány podpory v rámci následujících dotačních titulů (programů):

INVESTIČNÍ PROGRAMY

Formou podpory je poskytování finančních prostředků určených pro snížení úrokového zatížení.

Investiční programy podpory podnikání jsou zaměřené zejména na realizaci dlouhodobých investičních záměrů s ohledem na restrukturalizaci a zvýšení efektivnosti, modernizaci, snížení výrobních nákladů, zlepšení jakosti a další rozvoj zemědělských subjektů.

Podpora se poskytuje pouze na investice, které nejsou považovány za přijatelné výdaje v rámci Programu rozvoje venkova z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova.

Program ZEMĚDĚLEC (podpora je poskytována od 15. 8. 1999).

Základní sazba podpory v roce 2012 činila:

Od 1. 1. 2012 do 3. 4. 2012 4% a Mladým zemědělcům (podnikatelům-fyzickým osobám, které v roce podání žádosti nedosáhly věku 40 let a právnickým osobám, kde fyzická osoba, která plní funkci statutárního orgánu a zároveň se podílí na základním kapitálu z více než 50 % a která nedosáhne v roce podání žádosti věku 40 let), byla podpora navýšena o 1 %. Navýšení se poskytuje nejdéle do konce roku, ve kterém žadatel dovrší věku 40 let.

Od 4. 4. 2012 do 12. 10. 2012 3 % a Mladým zemědělcům (podnikatelům – fyzickým osobám, které v roce podání žádosti nedosáhly věku 40 let a právnickým osobám, kde fyzická osoba, která plní funkci statutárního orgánu a zároveň se podílí na základním kapitálu z více než 50 % a která nedosáhne v roce podání žádosti věku 40 let), byla podpora navýšena o 1 %. Navýšení se poskytuje nejdéle do konce roku, ve kterém Žadatel dovrší věku 40 let.

S ohledem na enormní počet podaných žádostí a mimořádně vysoké objemy předpokládané podpory ve 3. a na začátku 4. čtvrtletí představenstvo PGRLF, a. s. rozhodlo o dočasném pozastavení příjmů žádostí v rámci uvedeného programu. Podpora v rámci programu Zemědělec nebyla poskytována na žádosti zaevidované na PGRLF, a. s. a na agenturách pro zemědělství a venkov po 12. říjnu 2012.

ELIMINACE RIZIK ZEMĚDĚLSKÉHO PODNIKÁNÍ

Program PODPORA POJIŠTĚNÍ

Cílem těchto programů je zpřístupnění pojistné ochrany širokému okruhu zemědělců a tím dosažení vyššího zajištění podnikatelských aktivit proti nepředvídatelným škodám. Účelem podpory je částečná kompenzace pojistného, vynaloženého na zemědělské pojištění a dosažení vyšší propojištěnosti.

Podprogram Podpora pěstiteli na úhradu nákladů spojených s pojištěním plodin

Žádosti o poskytnutí finanční podpory na úhradu nákladů spojených s pojištěním plodin, která byla stanovena na 17 % celkových nákladů spojených s pojištěním ostatních plodin a na 50 % celkových nákladů spojených s pojištěním speciálních plodin, byly přijímány od 1. března 2012 do 1. října 2012.

Podprogram Podpora chovateli na úhradu nákladů spojených s pojištěním hospodářských zvířat

Žádosti o poskytnutí finanční podpory na úhradu nákladů spojených s pojištěním hospodářských zvířat, která byla stanovena na 40 % celkových nákladů spojených s pojištěním hospodářských zvířat, byly přijímány od 1. března 2012 do 1. října 2012.

Podprogram Poskytování finanční podpory pojištění produkce školek s produkcí sadebního materiálu lesních dřevin

Žádosti o poskytnutí finanční podpory na úhradu nákladů spojených s pojištěním produkce školek s produkcí sadebního materiálu lesních dřevin, která byla stanovena na 30 % celkových nákladů spojených s pojištěním, byly přijímány od 1. srpna 2012 do 1. října 2012.

OSTATNÍ PROGRAMY

Program poskytování podpory Podpůrným a garančním rolnickým a lesnickým fondem, a. s. ve formě finančních prostředků určených pro dokončení projektových záměrů obcí v Programu rozvoje venkova a ČR na období 2007–2013 (program OBCE).

Cílem programu je zlepšení životních podmínek v obcích, rozvoj obcí a zvýšení atraktivity vesnic pro bydlení, relaxaci, dále pak ochrany kulturního dědictví venkova a zázemí pro společenské, kulturní, sportovní a jiné aktivity včetně zvyšování společenské hodnoty lesů.

Konkrétní výši podpory, která bude žadateli poskytnuta, stanoví PGRLF, a. s. na základě potvrzení SZIF.

Výše podpory se odvozuje od DPH příslušné ke způsobilým výdajům, ze kterých je stanovena dotace z PRV, maximálně však do částky odpovídající DPH k proplacené dotaci z PRV. Výše podpory poskytnuté PGRLF nepřesáhne v součtu s proplacenou dotací z PRV částku původně přiznané dotace.

Příjem žádostí v rámci tohoto dotačního titulu, byl zahájen 14. září 2009. Tento program byl po jeho splnění v roce 2012 ukončen.

Program Podpora ve formě úročených povodňových půjček (nový program od roku 2010)

Cílem programu bylo poskytnout finanční prostředky na obnovu provozu podniků zemědělských prvovýrobců a zpracovatelů zemědělské produkce, kterým byla způsobena škoda na neinvestičním majetku povodní, záplavou či přívalovým deštěm, přičemž účelem bylo pořízení neinvestičního majetku a základního stáda.

První kolo příjmu žádostí o poskytnutí podpory ve formě úročené půjčky bylo zahájeno 18. listopadu 2010 a ukončeno ke dni 31. prosince 2010. Posuzování žádostí přijatých v rámci prvního kola a poskytnutí podpory formou úročených půjček bylo realizováno v roce 2011. V rámci vyhodnocení žádostí bylo v roce 2011 celkem schváleno 14 žádostí s poskytnutými půjčkami v celkovém objemu 57,5 mil. Kč. V roce 2012 probíhalo splácení těchto půjček podle splátkových kalendářů a splácení těchto půjček celkově vykazuje pouze minimální delikvenci. Tyto půjčky budou splaceny v roce 2013.

Dále byla v roce 2012 prováděna administrace a vypláceny finanční prostředky v rámci podpůrných programů PGRLF, jejichž poskytování (přijímání a projednávání žádostí) bylo v minulých letech ukončeno. Zejména se jedná o programy podpory úroků z provozních úvěrů (v rámci tzv. provozních nebo krizových programů) nebo podpory úroků z úvěrů určených na nákup půdy (program Investice – půda a program Podpora nákupu půdy). V rámci administrace provozních programů byla ještě v 1. pololetí roku 2012 vydávána ručitelská prohlášení k dříve schváleným žádostem o garance.

Výsledky PGRLF, a. s. – stav k 31. 12. 2012

Podle typu organizace	Počet žádostí	Z toho schváleno	Výše podporovaných úvěrů (tis. Kč)	Vydané garance (tis. Kč)	Přislíbené podpory (tis. Kč)	Podle typu organizace
SHR	18 697	17 472	28 026 266	6 129 411	5 301 558	4 626 195
s. r. o.	8 690	8 000	26 266 370	7 581 877	4 198 953	3 885 462
a. s.	10 242	9 735	56 368 351	12 118 682	8 039 409	7 590 609
ZD	9 374	8 977	33 488 664	7 957 356	5 401 781	5 148 505
Ostatní	268	232	1 080 225	213 718	145 058	136 934
ČR celkem	**47 271**	**44 416**	**145 229 876**	**34 001 044**	**23 086 759**	**21 387 705**
Programy	**Počet žádostí**	**Z toho schváleno**	**Výše podporovaných úvěrů (tis. Kč)**	**Vydané garance (tis. Kč)**	**Přislíbené podpory (tis. Kč)**	**Podle typu organizace**
Provoz	8 598	8 210	28 629 515	7 283 123	2 518 930	2 525 176
Vyrovnání úrokového zatížení	1 068	1 029	4 642 690	1 717 558	87 304	87 013
Krize – Provoz	940	895	4 610 006	879 719	110 370	81 426
Krize – Zpracovatel-Provoz	140	122	3 058 200	782 750	47 874	36 930
Krize – PKF	6	2	28 000	25 670	1 264	1 534
Krize – Půda	303	283	485 519	0	34 519	18 130
LFA	419	410	808 578	720 098	59 456	59 464
Investice celkem	34 711	32 510	88 204 834	19 561 628	18 269 474	16 610 411
Zemědělec	8 579	7 770	31 067 493	16 009 660	10 057 289	10 207 603
I – zemědělec	24 510	23 384	53 625 241	3 300 201	7 301 071	5 796 451
I – zpracovatel	37	27	337 083	39 895	53 196	53 330
I – odbytová organizace	10	6	205 750	67 693	35 840	35 390
I – hygiena	27	19	546 096	144 179	113 675	113 232
I – půda	1 548	1 304	2 423 171	0	708 403	404 405
Export	122	90	7 114 725	0	405 329	405 326
Lesy	71	61	294 356	52 468	44 512	46 874
Služby	536	475	3 782 088	2 780 912	1 233 933	1 241 616
Restituent	14	13	17 869	0	3 487	3 487
Nabyvatel	30	22	34 373	34 193	0	0
TOZ	212	196	544 149	162 925	0	0
Krmné obilí	101	98	2 974 974	0	270 307	270 317
Celkem	**47 271**	**44 416**	**145 229 876**	**34 001 044**	**23 086 759**	**21 387 705**

Programy	Počet žádostí	Z toho schváleno	Výše podporovaných úvěrů (tis. Kč)	Vydané garance (tis. Kč)	Přislíbené podpory (tis. Kč)	Podle typu organizace
Krajina [1)]	4 220	3 963				
Mládí [1)]	6 264	5 897				
Agroregion [1)]	1 841	1 702				
Povodně [1)]	450	439				
KPV [1)]	1	1				
Skot [1)]	634	589				

Pramen: PGRLF, a. s.
Poznámky:
[1)] *Tyto programy nejsou zahrnuty do součtu ČR celkem.*

Přehled o úhradách ze záruky v roce 2012

Programy	Počet žádostí	Celková garance (tis. Kč)	Úhrady ze záruky	
			Uhrazeno (tis. Kč)	Vráceno (tis. Kč)
I – Zemědělec	2	0	0	26
Provoz	0	0	0	17
Nabyvatel	0	0	0	423
Služby	0	0	0	1 084
TOZ	0	0	0	21
Zemědělec	0	18 275	18 275	10 433
Celkem	**2**	**18 275**	**18 275**	**12 004**

Pramen: PGRLF, a. s.
Poznámka:
TOZ = Trvale se obracející zásoby.

Přehled pojištění podle podprogramů v roce 2012

Podprogram	Počet schvál. žádostí	Pojistné (tis.Kč)	Výše podpory (Kč)	Výše podpory (%)
Ostatní plodiny	670	715 441	121 625	17
Speciální plodiny	82	210 234	105 117	50
Hospodářská zvířata	343	158 557	63 423	40
Lesní školky	1	213	66	30
Celkem	**1 096**	**1 084 451**	**290 231**	**26,76**

Pramen: PGRLF, a.s.
Poznámka:
Hodnoty jsou uvedeny k 31. 12. 2011, k uvedenému datu bylo z podaných žádostí schváleno 1 096 smluv na jednotlivé programy pojištění, další jsou průběžně schvalované.

Změny národní a evropské legislativy v roce 2012

Národní legislativa

Legislativní změny v právních předpisech, které se bezprostředně týkají Ministerstva zemědělství, publikované ve Sbírce zákonů v období od 1. 1. 2012 do 1. 3. 2013 (rozdělené podle jednotlivých oblastí):

Ekonomické nástroje k podpoře podnikatelských aktivit v zemědělství

Zákon č. 236/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 215/2004 Sb., o úpravě některých vztahů oblasti veřejné podpory a o změně zákona o podpoře výzkumu a vývoje, ve znění zákona č. 109/2009 Sb. *(pozn.: účinnost předpisu od 1. 8. 2012)*

Ochrana zvířat proti týrání

Zákon č. 359/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 166/1999 Sb., o veterinární péči a o změně některých souvisejících zákonů (veterinární zákon), ve znění pozdějších předpisů *(pozn.: účinnost předpisu od 1. 1. 2013, část od 11. 7. 2013)*

Vyhláška č. 78/2012 Sb., kterou se mění vyhláška č. 208/2004 Sb., o minimálních standardech pro ochranu hospodářských zvířat, ve znění pozdějších předpisů *(pozn.: účinnost předpisu od 1. 4. 2012)*

Vyhláška č. 418/2012 Sb., o ochraně zvířat při usmrcování *(pozn.: účinnost předpisu od 1. 1. 2013)*

Vyhláška č. 419/2012 Sb., o ochraně pokusných zvířat *(pozn.: účinnost předpisu od 1. 1. 2013)*

Vyhláška č. 21/2013 Sb., o stanovení podmínek při chovu psů a koček *(pozn.: účinnost předpisu od 30. 1. 2013)*

Vyhláška č. 22/2013 Sb., o vzdělávání na úseku ochrany zvířat proti týrání *(pozn.: účinnost předpisu od 30. 1. 2013)*

Potravinářská výroba

Nařízení vlády č. 317/2012 Sb., kterým se stanoví formulář dokladu o původu některých druhů lihu, destilátu a některých druhů lihovin *(pozn.: účinnost předpisu od 27. 9. 2012)*

Vyhláška č. 182/2012 Sb., kterou se mění vyhláška č. 333/1997 Sb., kterou se provádí § 18 písm. a), d), h), i), j) a k) zákona č. 110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcícha o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, pro mlýnské obilné výrobky, těstoviny, pekařské výrobky a cukrářské výrobky a těsta, ve znění pozdějších předpisů *(pozn.: účinnost předpisu od 1. 8. 2012)*

Vyhláška č. 316/2012 Sb., kterou se mění vyhláška č. 344/2003 Sb., kterou se stanoví požadavky na tabákové výrobky *(pozn.: účinnost předpisu od 1. 1. 2013)*

Půda, Pozemkový fond, Státní pozemkový úřad a pozemkové úpravy

Zákon č. 74/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 95/1999 Sb., o podmínkách převodu zemědělských a lesních pozemků z vlastnictví státu na jiné osoby a o změně zákona č. 569/1991 Sb., o Pozemkovém fondu České republiky, ve znění pozdějších předpisů, a zákona č. 357/1992 Sb., o dani dědické, dani darovací a dani z převodu nemovitostí, ve znění pozdějších předpisů, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 569/1991 Sb., o Pozemkovém fondu České republiky, ve znění pozdějších předpisů *(pozn.: účinnost předpisu od 1. 4. 2012)*

Zákon č. 75/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku, ve znění pozdějších předpisů *(pozn.: účinnost předpisu od 12. 3. 2012)*

Zákon č. 462/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 569/1991 Sb., o Pozemkovém fondu České republiky, ve znění pozdějších předpisů *(pozn.: účinnost předpisu od 21. 12. 2012)*

Zákon č. 503/2012 Sb., o Státním pozemkovém úřadu a o změně některých souvisejících zákonů *(pozn.: účinnost předpisu od 1. 1. 2013)*

Vyhláška č. 412/2012 Sb., kterou se mění vyhláška č. 412/2008 Sb., o stanovení seznamu katastrálních území s přiřazenými průměrnými základními cenami zemědělských pozemků, ve znění pozdějších předpisů *(pozn.: účinnost předpisu od 1. 1. 2013)*

Rostlinné komodity

Zákon č. 54/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 219/2003 Sb., o uvádění do oběhu osiva a sadby pěstovaných rostlin a o změně některých zákonů (zákon o oběhu osiva a sadby), ve znění pozdějších předpisů *(pozn.: účinnost předpisu od 1. 3. 2012)*

Zákon č. 199/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 326/2004 Sb., o rostlinolékařské péči a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 321/2004 Sb., o vinohradnictví a vinařství a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o vinohradnictví a vinařství), ve znění pozdějších předpisů *(pozn.: účinnost předpisu od 1. 7. 2012, část od 1. 1. 2013 a část od 1. 1. 2014)*

Vyhláška č. 103/2012 Sb., kterou se mění vyhláška Ministerstva zemědělství č. 221/2002 Sb., kterou se stanoví sazebník náhrad nákladů za odborné a zkušební úkony vykonávané v působnosti Ústředního kontrolního a zkušebního ústavu zemědělského, ve znění pozdějších předpisů *(pozn.: účinnost předpisu od 1. 4. 2012)*

Vyhláška č. 129/2012 Sb., o podrobnostech uvádění osiva a sadby pěstovaných rostlin do oběhu *(pozn.: účinnost předpisu od 18. 4. 2012)*

Vyhláška č. 179/2012 Sb., kterou se mění vyhláška č. 325/2004 Sb., k provedení zákona o ochraně chmele *(pozn.: účinnost předpisu od 30. 5. 2012)*

Vyhláška č. 290/2012 Sb., kterou se mění vyhláška č. 449/2006 Sb., o stanovení metodik zkoušek odlišnosti, uniformity, stálosti a užitné hodnoty odrůd, ve znění pozdějších předpisů *(pozn.: účinnost předpisu od 30. 9. 2012)*

Vyhláška č. 305/2012 Sb., kterou se mění vyhláška č. 323/2004 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o vinohradnictví a vinařství, ve znění pozdějších předpisů *(pozn.: účinnost předpisu od 19. 9. 2012)*

Vyhláška č. 27/2013 Sb., kterou se mění vyhláška Ministerstva zemědělství č. 221/2002 Sb., kterou se stanoví sazebník náhrad nákladů za odborné a zkušební úkony vykonávané v působnosti Ústředního kontrolního a zkušebního ústavu zemědělského, ve znění pozdějších předpisů *(pozn.: účinnost předpisu od 1. 3. 2013)*

Rostlinolékařská péče

Zákon č. 199/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 326/2004 Sb., o rostlinolékařské péči a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 321/2004 Sb., o vinohradnictví a vinařství a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o vinohradnictví a vinařství), ve znění pozdějších předpisů *(pozn.: účinnost předpisu od 1. 7. 2012, část od 1. 1. 2013 a část od 1. 1. 2014)*

Vyhláška č. 32/2012 Sb., o přípravcích a dalších prostředcích na ochranu rostlin *(pozn.: účinnost předpisu od 1. 2. 2012)*

Vyhláška č. 33/2012 Sb., kterou se mění vyhláška č. 327/2004 Sb., o ochraně včel, zvěře, vodních organismů a dalších necílových organismů při použití přípravků na ochranu rostlin *(pozn.: účinnost předpisu od 30. 1. 2012)*

Vyhláška č. 204/2012 Sb., o technických požadavcích pro pověření referenční laboratoře *(pozn.: účinnost předpisu od 1. 7. 2012)*

Vyhláška č. 205/2012 Sb., o obecných zásadách integrované ochrany rostlin *(pozn.: účinnost předpisu od 1. 1. 2014)*

Vyhláška č. 206/2012 Sb., o odborné způsobilosti pro nakládání s přípravky *(pozn.: účinnost předpisu od 1.7.2012)*

Vyhláška č. 207/2012 Sb., o profesionálních zařízeních pro aplikaci přípravků a o změně vyhlášky č. 384/2011 Sb., o technických zařízeních a o označování dřevěného obalového materiálu a o změně vyhlášky č. 334/2004 Sb., o mechanizačních prostředcích na ochranu rostlin *(pozn.: účinnost předpisu od 1. 7. 2012)*

Vyhláška č. 326/2012 Sb., kterou se mění vyhláška č. 32/2012 Sb., o přípravcích a dalších prostředcích na ochranu rostlin *(pozn.: účinnost předpisu od 1. 11. 2012)*

Vyhláška č. 327/2012 Sb., o ochraně včel, zvěře, vodních organismů a dalších necílových organismů při použití přípravků na ochranu rostlin *(pozn.: účinnost předpisu od 1. 11. 2012)*

Vyhláška č. 328/2012 Sb., kterou se mění vyhláška č. 328/2004 Sb., o evidenci výskytua hubení škodlivých organismů ve skladech rostlinných produktů a o způsobech zjišťovánía regulace jejich výskytu v zemědělských veřejných skladech a skladech Státního zemědělského intervenčního fondu, ve znění vyhlášky č. 380/2011 Sb. *(pozn.: účinnost předpisu od 1. 11. 2012)*

Rybářství

Zákon č. 237/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 99/2004 Sb., o rybníkářství, výkonu rybářského práva, rybářské stráži, ochraně mořských rybolovných zdrojů a o změně některých zákonů (zákon o rybářství), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů *(pozn.: účinnost předpisu od 1. 9. 2012)*

Strukturální politika a ekologie v zemědělství

Nařízení vlády č. 61/2012 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 87/2010 Sb., o stanovení některých podmínek pro poskytování platby na krávy chované v systému s tržní produkcí mléka, ve znění nařízení vlády č. 369/2010 Sb., a nařízení vlády č. 79/2007 Sb., o podmínkách provádění agroenvironmentálních opatření, ve znění pozdějších předpisů *(pozn.: účinnost předpisu od 1. 3. 2012)*

Nařízení vlády č. 106/2012 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 147/2008 Sb., o stanovení podmínek pro poskytování dotací na zachování hospodářského souboru lesního porostu v rámci opatření Natura 2000 v lesích, ve znění pozdějších předpisů *(pozn.: účinnost předpisu od 1. 4. 2012)*

Nařízení vlády č. 108/2012 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 53/2009 Sb., o stanovení podmínek pro poskytování dotací na lesnicko-environmentální opatření, ve znění pozdějších předpisů *(pozn.: účinnost předpisu od 1. 4. 2012)*

Nařízení vlády č. 262/2012 Sb., o stanovení zranitelných oblastí a akčním programu *(pozn.: účinnost předpisu od 1. 8. 2012, část od 1. 1. 2014)*

Nařízení vlády č. 263/2012 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 79/2007 Sb., o podmínkách provádění agroenvironmentálních opatření, ve znění pozdějších předpisů *(pozn.: účinnost předpisu od 1. 8. 2012)*

Vyhláška č. 80/2012 Sb., kterou se mění vyhláška č. 16/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o ekologickém zemědělství *(pozn.: účinnost předpisu od 1. 4. 2012)*

Státní zemědělský intervenční fond

Nařízení vlády č. 60/2012 Sb., o stanovení některých podmínek pro poskytování zvláštní podpory zemědělcům. *(pozn.: účinnost předpisu od 1. 3. 2012)*

Nařízení vlády č. 61/2012 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 87/2010 Sb., o stanovení některých podmínek pro poskytování platby na krávy chované v systému s tržní produkcí mléka, ve znění nařízení vlády č. 369/2010 Sb., a nařízení vlády č. 79/2007 Sb., o podmínkách provádění agroenvironmentálních opatření, ve znění pozdějších předpisů *(pozn.: účinnost předpisu od 1. 3. 2012)*

Nařízení vlády č. 106/2012 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 147/2008 Sb., o stanovení podmínek pro poskytování dotací na zachování hospodářského souboru lesního porostu v rámci opatření Natura 2000 v lesích, ve znění pozdějších předpisů *(pozn.: účinnost předpisu od 1. 4. 2012)*

Nařízení vlády č. 107/2012 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 112/2008 Sb., o stanovení některých podmínek poskytování národních doplňkových plateb k přímým podporám, ve znění pozdějších předpisů *(pozn.: účinnost předpisu od 1. 4. 2012)*

Nařízení vlády č. 108/2012 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 53/2009 Sb., o stanovení podmínek pro poskytování dotací na lesnicko-environmentální opatření, ve znění pozdějších předpisů *(pozn.: účinnost předpisu od 1. 4. 2012)*

Nařízení vlády č. 258/2012 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 245/2004 Sb., o stanovení bližších podmínek při provádění opatření společné organizace trhu s vínem, ve znění pozdějších předpisů *(pozn.: účinnost předpisu od 1. 8. 2012)*

Nařízení vlády č. 263/2012 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 79/2007 Sb., o podmínkách provádění agroenvironmentálních opatření, ve znění pozdějších předpisů *(pozn.: účinnost předpisu od 1. 8. 2012)*

Nařízení vlády č. 264/2012 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 479/2009 Sb., o stanovení důsledků porušení podmíněnosti poskytování některých podpor, ve znění nařízení vlády č. 369/2010 Sb. *(pozn.: účinnost předpisu od 1. 8. 2012)*

Nařízení vlády č. 308/2012 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 244/2004 Sb., o stanovení bližších podmínek pro uplatňování dávky v odvětví mléka a mléčných výrobků v rámci společné organizace trhu s mlékem a mléčnými výrobky, ve znění pozdějších předpisů *(pozn.: účinnost předpisu od 3. 10. 2012)*

Nařízení vlády č. 309/2012 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 318/2008 Sb., o provádění některých opatření společné organizace trhu s ovocem a zeleninou, ve znění nařízení vlády č. 215/2010 Sb. *(pozn.: účinnost předpisu od 1. 10. 2012)*

Nařízení vlády č. 332/2012 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 112/2008 Sb., o stanovení některých podmínek poskytování národních doplňkových plateb k přímým podporám, ve znění pozdějších předpisů *(pozn.: účinnost předpisu od 15. 10. 2012)*

Nařízení vlády č. 448/2012 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 479/2009 Sb., o stanovení důsledků porušení podmíněnosti poskytování některých podpor, ve znění pozdějších předpisů, a některá související nařízení vlády *(pozn.: účinnost předpisu od 1. 1. 2013)*

Veterinární péče

Zákon č. 359/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 166/1999 Sb., o veterinární péči a o změně některých souvisejících zákonů (veterinární zákon), ve znění pozdějších předpisů *(pozn.: účinnost předpisu od 1. 1. 2013, část od 11. 7. 2013)*

Vyhláška č. 26/2012 Sb., kterou se stanoví výše paušální částky nákladů spojených s vytištěním veterinárního osvědčení k vývozu a výše paušální částky nákladů spojených s prováděním pohraniční veterinární kontroly *(pozn.: účinnost předpisu od 24. 1. 2012)*

Vyhláška č. 51/2012 Sb., kterou se mění vyhláška č. 291/2003 Sb., o zákazu podávání některých látek zvířatům, jejichž produkty jsou určeny k výživě lidí, a o sledování (monitoringu) přítomnosti nepovolených látek, reziduí a látek kontaminujících, pro něž by živočišné produkty mohly být škodlivé pro zdraví lidí, u zvířat a v jejich produktech, ve znění pozdějších předpisů *(pozn.: účinnost předpisu od 1. 3. 2012)*

Vyhláška č. 160/2012 Sb., kterou se mění vyhláška č. 427/2008 Sb., o stanovení výše náhrad výdajů za odborné úkony vykonávané v působnosti Státního ústavu pro kontrolu léčiv a Ústavu pro státní kontrolu veterinárních biopreparátů a léčiv *(pozn.: účinnost předpisu od 25. 5. 2012)*

Vyhláška č. 161/2012 Sb., kterou se mění vyhláška č. 299/2003 Sb., o opatřeních pro předcházení a zdolávání nákaz a nemocí přenosných ze zvířat na člověka, ve znění pozdějších předpisů *(pozn.: účinnost předpisu od 1. 7. 2012)*

Vyhláška č. 291/2012 Sb., kterou se mění vyhláška č. 94/2010 Sb., o některých veterinárních a hygienických požadavcích na přepravu a zpracování vedlejších živočišných produktů *(pozn.: účinnost předpisu od 1. 10. 2012)*

Vyhláška č. 342/2012 Sb., o zdraví zvířat a jeho ochraně, o přemísťování a přepravě zvířat a o oprávnění a odborné způsobilosti k výkonu některých odborných veterinárních činností *(pozn.: účinnost předpisu od 1. 11. 2012)*

Vyhláška č. 416/2012 Sb., kterou se mění vyhláška č. 382/2003 Sb., o veterinárních požadavcích na obchodování se zvířaty a o veterinárních podmínkách jejich dovozu ze třetích zemí, ve znění pozdějších předpisů *(pozn.: účinnost předpisu od 1. 12. 2012)*

Vyhláška č. 2/2013 Sb., o obsahových náležitostech žádosti o povolení domácí porážky skotu mladšího 24 měsíců nebo jelenovitých z farmového chovu a obsahových náležitostech jejího ohlašování *(pozn.: účinnost předpisu od 7. 1. 2013)*

Vyhláška č. 34/2013 Sb., o veterinárních požadavcích na porážení krokodýlů a další zpracování masa a živočišných produktů pocházejících z krokodýlů *(pozn.: účinnost předpisu od 1. 3. 2013)*

Vodní hospodářství

Vyhláška č. 105/2012 Sb., o stanovení veřejných přístavů, ve kterých se rozrušují ledové celiny *(pozn.: účinnost předpisu od 1. 4. 2012)*

Vyhláška č. 178/2012 Sb., kterou se stanoví seznam významných vodních toků a způsob provádění činností souvisejících se správou vodních toků *(pozn.: účinnost předpisu od 1. 6. 2012)*

Živočišné komodity

Vyhláška č. 25/2012 Sb., kterou se mění vyhláška č. 356/2008 Sb., kterou se provádí zákon č. 91/1996 Sb., o krmivech, ve znění pozdějších předpisů, ve znění pozdějších předpisů *(pozn.: účinnost předpisu od 8. 2. 2012)*

Evropská legislativa

Úvodem je nutné připomenout, že v roce 2012 byly právní akty institucí EU z hlediska procesního přijímány pouze plně v souladu s Lisabonskou smlouvou, tj. řádným legislativním postupem Evropským parlamentem a Radou, nebo dle článku 290, resp. článku 291 SFEU.

V září 2012 Komise přijala návrh s cílem uplatnit nová pravidla zveřejňování informací o příjemcích finančních prostředků z fondů EU pro zemědělství. Tuto revizi právních předpisů uspíšil rozsudek Soudního dvora z roku 2010, který zrušil část nařízení Komise (ES) č. 259/2008, zejména pokud jde o zveřejňování informací o jednotlivých příjemcích prostředků ze zemědělských fondů. Tento návrh zohledňuje právní omezení, která souvisejí

s ochranou osobních údajů. V prosinci Komise přijala druhou zprávu o vývoji situace na trhu a podmínkách pro hladké postupné ukončení režimu mléčných kvót dle požadavku Rady v rámci reformy SZP v roce 2008. Ve zprávě se uvádí, že tzv. „hladké ukončení" probíhá řádně: ve velké většině členských států už kvóty nejsou důležité pro omezování výroby a cena kvóty (zaplacené zemědělci žádajícími o dodatečné kvóty) již dosáhla nuly nebo se nule blíží. Přijímání právních předpisů EU se v kontinuálním duchu zaměřovala také na řešení stávajících i budoucích problémů: zabezpečení potravin, změny klimatu, udržitelné využívání přírodních zdrojů, vyvážený rozvoj venkova, pomoc zemědělskému odvětví, aby mohlo čelit následkům hospodářské krize a vyšší kolísavosti cen zemědělských produktů, na podporu inteligentního a udržitelného růstu podporujícího začlenění v souladu se strategií Evropa 2020.

V říjnu 2011 byl představen tzv. legislativní balíček k budoucí podobě SZP, přičemž legislativní návrhy se zaměřují na přímé platby, rozvoj venkova, společnou organizaci trhů a horizontální otázky. Diskuse k legislativním návrhům v roce 2012 intenzivně probíhaly pod patronací dánského a kyperského předsednictví v rámci všech formací pracovních orgánů Rady EU a rovněž na půdě Evropského parlamentu. V březnu 2013 Rada dosáhla společného postoje k legislativním návrhům k budoucí podobě SZP. Uzavření diskusí mezi institucemi se očekává v průběhu letošního roku.

Cílem dalších přijímaných právních aktů týkajících se otázek ***Společné zemědělské politiky*** bylo posílení ekonomické a ekologické konkurenceschopnosti zemědělského odvětví, podpora inovací, boj proti změně klimatu, podpora zaměstnanosti i růstu v zemědělských oblastech a transparentnější a účinnější pravidla v oblasti zemědělství. V oblasti ***jednotlivých zemědělských komodit*** byly přijaty právní akty – prováděcí nařízení Komise (EU) č. 569/2012 ze dne 28. června 2012 o dočasném pozastavení dovozních cel na některé obiloviny pro hospodářský rok 2012/13; prováděcí nařízení Komise (EU) č. 1115/2012 ze dne 28. listopadu 2012 o dočasném pozastavení dovozních cel na některé obiloviny pro hospodářský rok 2012/13; nařízení EP a Rady (EU) č. 261/2012 ze dne 14. března 2012, kterým se mění nařízení Rady (ES) č. 1234/2007, pokud jde o smluvní vztahy v odvětví mléka a mléčných výrobků (tzv. mléčný balíček); prováděcí nařízení Komise (EU) č. 511/2012 ze dne 15. června 2012 o oznámeních týkajících se organizací producentů a meziodborových organizací a o smluvních jednáních a vztazích stanovených nařízením Rady (ES) č. 1234/2007 v odvětví mléka a mléčných výrobků; nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) č. 880/2012 ze dne 28. června 2012 doplňující nařízení Rady (ES) č. 1234/2007, pokud jde o nadnárodní spolupráci a smluvní jednání organizací producentů v odvětví mléka a mléčných produktů; nařízení, týkající se dovozních cel na některé obiloviny pro hospodářský rok 2012/13[1]. V rámci problematiky ***přímých plateb*** byla přijata tato nařízení: prováděcí Nařízení Komise (EU) č. 776/2012 ze dne 27. srpna 2012 o zálohách přímých plateb uvedených v příloze I nařízení Rady (ES) č. 73/2009, kterým se stanoví společná pravidla pro režimy přímých podpor v rámci společné zemědělské politiky a kterým se zavádějí některé režimy podpor pro zemědělce, jež mají být vyplaceny od 16. října 2012; nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 671/2012 ze dne 11. července 2012, kterým se mění nařízení Rady (ES) č. 73/2009, pokud jde o poskytování přímých plateb zemědělcům v roce 2013; prováděcí nařízení Komise (EU) č. 129/2013 ze dne 14. února 2013 o změně nařízení (ES) č. 1121/2009, pokud jde o přechodnou vnitrostátní podporu, která má být zemědělcům poskytována v roce 2013, a nařízení (ES) č. 1122/2009, pokud jde o snížení související s dobrovolnou úpravou přímých plateb v roce 2013. V oblasti ***ekologického zemědělství a biopotravin*** bylo vydáno nařízení Komise (EU) č. 203/2012 ze dne 8. března 2012, kterým se mění nařízení (ES) č. 889/2008, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 834/2007, pokud jde o prováděcí pravidla pro ekologickou produkci vína. Tímto nařízením se po několikaletém úsilí podařilo stanovit pravidla pro zpracování ekologicky vypěstovaných hroznů na biovíno. Přijetí nařízení umožnilo označování biovín podle stejných pravidel, podle kterých jsou označovány ostatní biopotraviny. Nařízení nabylo účinnosti dne 1. 8. 2012.

V oblasti ***rozvoje venkova*** bylo v roce 2012 přijato prováděcí nařízení Komise (EU) č. 937/2012 ze dne 12. října 2012, kterým se mění nařízení (ES) č. 1122/2009 a (EU) č. 65/2011, pokud jde o metodu určování použitelné úrokové sazby na neoprávněně vyplacené částky, které mají být získány zpět od příjemců režimů přímých podpor pro zemědělce podle nařízení Rady (ES) č. 73/2009, podpory pro rozvoj venkova podle nařízení Rady (ES) č. 1698/2005 a podpory pro odvětví vína podle nařízení Rady (ES) č. 1234/2007.

V rámci ***zemědělských fondů*** bylo přijato několik důležitých dokumentů: Zpráva Komise Evropskému parlamentu a Radě o výdajích EZZF – Systém včasného varování č. 6-7/2012; 2012/336/EU: Prováděcí rozhodnutí Komise ze dne 22. června 2012, kterým se z financování Evropské unie vylučují některé výdaje vynaložené členskými státy v rámci záruční sekce Evropského zemědělského orientačního a záručního fondu (EZOZF), v rámci Evropského zemědělského záručního fondu (EZZF) a v rámci Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EZFRV); 2012/500/EU: prováděcí rozhodnutí Komise ze dne 6. září 2012, kterým se z financování Evropskou unií vylučují některé výdaje vynaložené členskými státy v rámci záruční sekce Evropského zemědělského orientačního a záručního fondu (EZOZF), v rámci Evropského zemědělského záručního fondu (EZZF) a v rámci Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EZFRV).

[1] Pozn.: vůbec první právní akt, který byl Komisí přijat na základě čl. 290 Smlouvy o fungování Evropské unie.

V oblasti ***bezpečnosti potravin, potravinářské legislativy a tabákových výrobků*** byly přijaty tyto právní akty: směrnice Komise 2012/9/EU ze dne 7. března 2012, kterou se mění příloha I směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/37/ES o sbližování právních a správních předpisů členských států týkajících se výroby, obchodní úpravy a prodeje tabákových výrobků, směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/12/EU ze dne 19. dubna 2012, kterou se mění směrnice Rady 2001/112/ES o ovocných šťávách a některých podobných produktech určených k lidské spotřebě, nařízení 16/2012/EU, kterým se mění příloha II nařízení 853/2004/ES, pokud jde o požadavky na zmrazené potraviny živočišného původu určené k lidské spotřebě; nařízení 252/2012/EU, kterým se stanoví metody odběru vzorků a analýzy pro úřední kontrolu obsahu dioxinů, PCB s dioxinovým efektem a PCB bez dioxinového efektu v některých potravinách a kterým se ruší nařízení 1883/2006/ES; nařízení 277/2012/EU, kterým se mění přílohy I a II směrnice 2002/32/ES, pokud jde o maximální obsahy a akční prahy dioxinů a polychlorovaných bifenylů; prováděcí nařízení 489/2012/EU, kterým se stanoví prováděcí pravidla k článku 16 nařízení 1925/2006/ES o přidávání vitaminů a minerálních látek a některých dalších látek do potravin; prováděcí rozhodnutí 2012/347/EU o povolení uvedení produktů, které obsahují geneticky modifikovanou sóju MON 87701 × MON 89788 (MON-77Ø1-2 × MON-89788-1), sestávají z ní nebo jsou z ní vyrobeny, na trh podle nařízení 1829/2003/ES; nařízení 594/2012/EU, kterým se mění nařízení 1881/2006/ES, pokud jde o maximální limity kontaminujících látek ochratoxinu A, PCB bez dioxinového efektu a melaminu v potravinách; prováděcí nařízení 788/2012/EU o koordinovaném víceletém kontrolním programu Unie pro roky 2013, 2014 a 2015 s cílem zajistit dodržování maximálních limitů reziduí pesticidů v potravinách rostlinného a živočišného původu a na jejich povrchu a vyhodnotit expozici spotřebitelů těmto reziduím pesticidů; prováděcí nařízení 1235/2012/EU, kterým se mění příloha I nařízení 669/2009/ES, kterým se provádí nařízení 882/2004/ES, pokud jde o zesílené úřední kontroly dovozu některých krmiv a potravin jiného než živočišného původu; nařízení 1183/2012/EU, kterým se mění a opravuje nařízení 10/2011/EU o materiálech a předmětech z plastů určených pro styk s potravinami.

V oblasti ***krmiv*** bylo přijato: nařízení Komise (EU) č. 225/2012 ze dne 15. března 2012, kterým se mění příloha II nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 183/2005, pokud jde o schvalování provozů, které uvádějí na trh výrobky získané z rostlinných olejů a směsné tuky k použití v krmivech, a pokud jde o zvláštní požadavky na výrobu, skladování a přepravu olejů, tuků a výrobků z nich získaných a na zkoušení obsahu dioxinů v nich; prováděcí nařízení Komise (EU) č. 451/2012 ze dne 29. května 2012 týkající se stažení některých doplňkových látek patřících do funkční skupiny doplňkových látek k silážování z trhu; nařízení Komise (EU) č. 744/2012 ze dne 16. srpna 2012, kterým se mění přílohy I a II směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/32/ES, pokud jde o maximální obsahy arsenu, fluoru, olova, rtuti, endosulfanu, dioxinů, Ambrosia spp., diclazurilu a lasalocidu sodného A a o akční prahy pro dioxiny, a v oblasti ***hnojiv***: nařízení Komise (EU) č. 223/2012 ze dne 14. března 2012, kterým se mění nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 2003/2003 o hnojivech za účelem přizpůsobení příloh I a IV technickému pokroku, kterým je novelizováno nařízení ES č. 2003/2003.

V oblasti ***ochrany proti škodlivým organismům*** byly přijaty tzv. prováděcí předpisy – rozhodnutí Komise k platným fytosanitárním předpisům a týkaly se finančních příspěvků členských států, dovozních dočasných odchylek, mimořádných opatření proti zavlečení a šíření určitých škodlivých organismů a změn v chráněných zónách. V oblasti ***přípravků na ochranu rostlin*** byly v průběhu roku 2012 prováděcími nařízeními Komise schválené nové účinné látky či upraveny podmínky schválení v prováděcím nařízení (EU) č. 540/2011, kterým se provádí nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1107/2009, pokud jde o seznam schválených účinných látek.

Ve ***veterinární oblasti*** byly v roce 2012 přijaty dvě směrnice, které se vztahují k *nákazám u zvířat*, a to směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/5/EU ze dne 14. března 2012, kterou se mění směrnice Rady 2000/75/ES, pokud jde o očkování proti katarální horečce ovcí a prováděcí směrnice Komise 2012/31/EU ze dne 25. října 2012, kterou se mění příloha IV směrnice Rady 2006/88/ES, pokud jde o seznam druhů ryb vnímavých k virové hemoragické septikémii a odstranění položky týkající se epizootického vředového syndromu. Ke změně směrnic však došlo i nařízeními a rozhodnutími, mezi nejvýznamnější patří změny směrnic provedené prováděcím nařízením Komise (EU) č. 176/2012 ze dne 1. března 2012, kterým se mění přílohy B, C a D směrnice Rady 90/429/EHS, pokud jde o veterinární požadavky v souvislosti s brucelózou a Aujeszkyho chorobou, prováděcím rozhodnutím Komise 2012/253/EU ze dne 10. května 2012, kterým se mění příloha II směrnice Rady 2004/68/ES, pokud jde o základní obecná kritéria pro území považovaná za prostá katarální horečky ovcí a prováděcím rozhodnutím Komise 2012/737/EU ze dne 27. listopadu 2012, kterým se mění přílohy I a II směrnice Rady 82/894/EHS o hlášení chorob zvířat ve Společenství. Dále byly přijato nařízení Komise (EU) č. 200/2012 ze dne 8. března 2012 o cíli Unie zaměřeném na snížení výskytu *Salmonella enteritidis* a *Salmonella typhimurium* u hejn brojlerů, jak je stanoveno v nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 2160/2003, nařízení Komise (EU) č. 1190/2012 ze dne 12. prosince 2012 o cíli Unie zaměřeném na snížení výskytu *Salmonella Enteritidis* a *Salmonella Typhimurium* v hejnech krůt, jak je stanoveno v nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 2160/2003, nařízení Komise (EU) č. 1064/2012 ze dne 13. listopadu 2012, kterým se mění příloha X nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 999/2001, pokud jde o seznam rychlých testů, prováděcí nařízení Komise (EU) č. 456/2012 ze dne 30. května 2012, kterým se mění nařízení (ES) č. 1266/2007 o prováděcích předpisech ke směrnici Rady 2000/75/ES, co se týče tlumení, sledování, dozoru a omezení přesunů některých zvířat vnímavých druhů ve vztahu ke katarální horečce ovcí; a hygieny potravin (nařízení Komise (EU) č. 16/2012 ze dne 11. ledna 2012, kterým se mění

příloha II nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 853/2004, pokud jde o požadavky na zmrazené potraviny živočišného původu určené k lidské spotřebě). Byly přijaty také předpisy, které upravují problematiku *obchodování mj. se zárodečnými produkty* (prováděcí rozhodnutí Komise 2012/137/EU ze dne 1. března 2012 o dovozu spermatu prasat do Unie, prováděcí rozhodnutí Komise 2012/411/EU ze dne 17. července 2012, kterým se mění rozhodnutí 2010/472/EU, pokud jde o veterinární předpisy týkající se virů skupiny Simbu a epizootického hemoragického onemocnění, prováděcí rozhodnutí Komise 2012/414/EU ze dne 17. července 2012, kterým se mění přílohy I až IV rozhodnutí 2006/168/ES, pokud jde o některé požadavky na veterinární osvědčení pro dovoz embryí skotu do Unie, prováděcí rozhodnutí Komise 2012/415/EU ze dne 18. července 2012, kterým se mění prováděcí rozhodnutí 2011/630/EU, pokud jde o veterinární požadavky týkající se katarální horečky ovcí a virů Simbu) a směsnými produkty (nařízení Komise (EU) č. 28/2012 ze dne 11. ledna 2012, kterým se stanoví požadavky na osvědčení pro dovoz některých do Unie a tranzit těchto produktů přes Unii a kterým se mění rozhodnutí 2007/275/ES a nařízení (ES) č. 1162/2009 a prováděcí nařízení Komise (EU) č. 468/2012 ze dne 1. června 2012, kterým se mění nařízení (EU) č. 28/2012, kterým se stanoví požadavky na osvědčení pro dovoz některých směsných produktů do Unie a tranzit těchto produktů přes Unii).

Dále byly přijaty také předpisy, které upravují problematiku *vedlejších produktů živočišného původu* (nařízení Komise (EU) č. 1063/2012 ze dne 13. listopadu 2012, kterým se mění nařízení (EU) č. 142/2011, kterým se provádí nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1069/2009 o hygienických pravidlech pro vedlejší produkty živočišného původu a získané produkty, které nejsou určeny k lidské spotřebě, a provádí směrnice Rady 97/78/ES, pokud jde o určité vzorky a předměty osvobozené od veterinárních kontrol na hranici podle uvedené směrnice a prováděcí nařízení Komise (EU) č. 1097/2012 ze dne 23. listopadu 2012, kterým se mění, pokud jde o odesílání vedlejších produktů živočišného původu a získaných produktů mezi členskými státy, nařízení (EU) č. 142/2011, kterým se provádí nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1069/2009 o hygienických pravidlech pro vedlejší produkty živočišného původu a získané produkty, které nejsou určeny k lidské spotřebě, a provádí směrnice Rady 97/78/ES, pokud jde o určité vzorky a předměty osvobozené od veterinárních kontrol na hranici podle uvedené směrnice).

V roce 2011 Komise navrhla zásadní reformu ***Společné rybářské politiky***, která se v roce 2012 projednávala v Evropském parlamentu, v Radě a mezi zúčastněnými stranami. Reforma usiluje o obnovu prosperity v odvětví rybolovu, ukončení jeho závislosti na dotacích a stimulaci zaměstnanosti a růstu v pobřežních oblastech. V roce 2012 byla také vyhlášena tzv. nulová tolerance k nezákonnému rybolovu. V roce 2013 se jako tzv. balíček – Reforma Společné rybářské politiky, předpokládá přijetí následujících 3 nařízení: nařízení EP a rady o Společné rybářské politice, nařízení EP a Rady o společné organizaci trhu s produkty rybolovu a akvakultury, nařízení EP a Rady o Evropském námořním a rybářském fondu EMFF.

ZEMĚDĚLSKÁ VÝROBA

ROSTLINNÁ VÝROBA

Výrobní faktory RV

Počasí

Rok 2012 lze charakterizovat na základě vyhodnocených dat jako teplotně nadprůměrný a srážkově průměrný. V roce 2012 spadlo 695 mm srážek, tedy o 21 mm více než je dlouhodobý normál, celkem 103 %. (Pro srovnání v roce 2011 spadlo na území ČR v průměru 627 mm srážek, což je o 47 mm méně než činí dlouhodobý normál srážek (674 mm)). Průměrná roční teplota v roce 2012 byla 8,3 °C, tj. o 0,8 °C více než je dlouhodobý normál, ale byla oproti roku 2011 nižší o 0,2 °C, přestože celých devět měsíců bylo teplotně nadnormálních. (Průměrná roční teplota pro území ČR činila v předchozím roce 2011 8,5 °C, byla tedy o 1,0 °C vyšší než je dlouhodobý normál let 1961–1990). Rozložení srážek během roku bylo nerovnoměrné, první polovina roku byla na srážky chudší a teplotně nadnormální. Nejvíce srážek spadlo v lednu a dále až ve druhé polovině roku – v létě v červenci, dále v říjnu a v prosinci, vyšší úhrny byly také v červnu a v srpnu, ale v těchto měsících úhrny srážek pouze dosáhly nebo se přiblížily dlouhodobému normálu za referenční období 1961–1990.

V zimním období (koncem ledna a v první polovině února) byly porosty ozimých plodin na lokalitách v nižších polohách bez sněhové pokrývky poškozeny holomrazy. Porosty ozimů byly vystaveny především dlouhodobému suchu v podzimních měsících a pokračujícímu opět v jarních měsících, nebo stresujícím podmínkám střídání chladných a teplých period na jaře během vegetace. Porosty ozimého ječmene byly poškozeny více než porosty ozimé pšenice, vlivem extrémních podmínek se velmi výrazně projevila odrůdová odolnost pšenic a ječmenů k mrazům. Výrazné rozdíly v přezimování byly také způsobeny odlišným způsobem zpracování půdy, porosty na půdách s klasickým způsobem zpracování přezimovaly lépe. Poškozeny byly rovněž i porosty řepky ozimé, ale méně než ozimé pšenice. Nejlépe přezimovaly porosty řepky, které byly na podzim ošetřeny morforegulátory. Rostliny řepky měly většinou mrazy zničenou část listů v růžici, poškozené kořeny a popraskané stonky. U takto oslabených rostlin mohlo následně docházet k sekundárnímu napadení houbovými patogeny. Později seté plodiny byly vlivem sucha obecně slabší, rostliny špatně odnožovaly a hůře přezimovaly. Rostliny, které zimu přežily, měly částečně a někdy i silněji poškozené listy a následně špatně regenerovaly. Ve velkém počtu případů byly silně poškozené a mezerovité porosty přesety jařinami nebo zaorány a vysety náhradní plodiny. Zaorávky ozimé pšenice a ječmene představovaly celkem 8 % ploch, což je přibližně téměř 70 000 ha, zaorávky žita a triticale byly nevýznamné. Největší zaorávky u pšenice byly v krajích: Zlínském 19 %, Olomouckém 17 %, Moravskoslezském 16 %, Pardubickém 13 %, Jihomoravském 11 %. Velký podíl zaorávek ozimého ječmene byl v krajích Jihomoravském 37 %, Zlínském 25 %, Olomouckém 17 %, Pardubickém 11 %. V Karlovarském, Libereckém kraji a na Vysočině byly zaorávky nevýznamné, protože porosty v oblastech se sněhovou pokrývkou nebyly poškozené. Nástup jara byl velmi rychlý, vyznačoval se vysokými teplotami a minimálními srážkami. Vegetace byla proto ve značném vývojovém předstihu oproti předchozím rokům, což bylo možné sledovat na nárůstu hodnot sum efektivních teplot. Podobně jako ozimy i jařiny vlivem sucha špatně vzcházely a odnožovaly, vytvořené odnože odumíraly, vzešlé porosty byly velmi nevyrovnané. Nejvíce byly poškozeny suchem polní plodiny v Jihomoravském kraji, zvláště Břeclavsko, část Hodonínska a Znojemska a jižní části okresu Vyškov a Brno, v menší míře i další kraje. Poškozeno suchem zde bylo až 25 % ploch obilnin. Během velikonočních svátků (8.–9. 4.) však došlo k výrazným poklesům teplot a následnému poškození některých plodin jarními mrazy (např. teplomilných, časně kvetoucích ovocných druhů). Výskyt extrémních meteorologických situací však pokračoval i během měsíce května, kdy brzy po období tzv. „ledových mužů" (17.–18. 5.) došlo opět k silnému poškození mnoha teplomilných polních (mák, cukrovka, slunečnice, kukuřice) i speciálních plodin (plodová zelenina; ovocné dřeviny a réva v kritickém období rašení, kvetení nebo tvorby plodů) neobvykle pozdními jarními mrazy. Porosty polních plodin musely být proto v některých lokalitách opět přesety, u ovocných druhů a révy byla v některých regionech úplně zničena nebo výrazně poškozena nejen násada květů nebo plodů, ale zmrzly dokonce i letorosty. Lokální přízemní mrazy se vyskytly dokonce ještě počátkem června (6. 6.). Srážkově deficitní průběh jara s přetrvávajícím a prohlubujícím se suchem v rozhodujícím období pro tvorbu výnosových prvků, tj. především ve fázích růstu praporcového listu, metání a kvetení, opět negativně ovlivnil výnos i kvalitu obilnin. Počátek léta byl charakterizován střídáním chladnějších a extrémně teplých období a výskytem srážek bouřkového charakteru. Srážky byly četnější na území Čech. Porosty na mnoha lokalitách byly poškozeny přívalovými dešti, někde i lokálním krupobitím. Měsíc červenec byl srážkově nadnormální. Četné a vydatné srážky negativně ovlivňovaly sklizeň obilnin, často docházelo k poléhání a porůstání porostů, k nárůstu černí a snížení kvality zrna. Sklizeň obilnin musela být na mnoha lokalitách oddálena. V důsledku těchto nepříznivých podmínek v době sklizně docházelo ke značným výnosovým ztrátám. Sklizeň pšenice ozimé a ozimého ječmene proběhla na většině území do konce srpna, jen v některých oblastech (např. Plzeňský kraj) se protáhla až do počátku září, rovněž i sklizeň ovsa, žita, triticale a řepky skončila na území ČR až počátkem září.

Výnosy obilnin byly mnohem nižší než v předchozích letech, na jižní Moravě byly rekordně nízké, některé porosty nebyly dokonce sklízeny. Sklizeň roku 2012 byla třetí nejnižší za posledních 10 let. Průměrný výnos obilnin byl nižší téměř o pětinu (-1,5 t/ha) oproti předchozímu roku, činil 4,45 t/ha a celkem bylo sklizeno 5876 tis. t obilí. Průměrný výnos řepky byl 2,79 t/ha, nižší výnos byl kompenzován opět větší osetou plochou.

V důsledku suchého a teplejšího počasí v jarních měsících roku 2012, nepříznivého pro vývoj většiny patogenů, byl výskyt houbových chorob obecně slabší. Počasí na jaře bylo příznivé především pro většinu druhů padlí, avšak méně příznivé např. pro původce listových skvrnitostí a plísně. Vlivem četnějších i intenzivnějších srážek počátkem léta a příznivých mikroklimatických podmínek v porostech však došlo k postupnému nárůstu škodlivosti některých houbových chorob. Vlivem rychlého nástupu teplého počasí brzy na jaře nastal také velmi časný přelet mšic ze zimních hostitelů, výskyt mšic však byl obecně slabší, pravděpodobně došlo ke značné redukci populací v důsledku extrémně nízkých zimních teplot a následně i vysokých jarních teplot, které nebyly pro vývoj mšic příznivé. Naopak byly na jaře pozorovány silné plošné výskyty hraboše polního v porostech ozimých obilnin, řepky i dalších plodin. Celkově lze rok 2012 z pohledu zemědělství hodnotit jako nepříznivý, kvalitu i kvantitu produkce limitovala především nepřízeň počasí, především zimní holomrazy a dlouhodobé sucho na počátku vegetace, více než výskyt biotických činitelů – tedy původců chorob nebo živočišných škůdců.

Výživa rostlin

Ve srovnání s rokem 2011 došlo, jak vyplývá z níže uvedené tabulky, k mírnému snížení spotřeby živin v minerálních hnojivech. Celková spotřeba čistých živin dodaných minerálními hnojivy činila 117,6 kg na 1 ha zemědělské půdy. Hlavním důvodem tohoto snížení v aplikaci minerálních hnojiv bylo sucho, které postihlo některé oblasti republiky a zemědělci tudíž k některým plodinám nehnojili. Na základě informací ČSÚ bylo v roce 2012 kalkulováno s výměrou tzv. „využívané zemědělské půdy" 3 526 tis. hektarů.

Spotřeba živin v kg na 1 ha zemědělské půdy – minerální hnojiva

Rok	N	P_2O_5	K_2O	Celkem/ha	Celkem tis. tun čistých živin
2001	72,6	12,3	7,3	92,2	394,716
2002	72,3	12,2	7,7	92,2	368,850
2003	60,6	11,7	7,3	79,6	318,604
2004	75,8	13,7	9,9	99,4	401,708
2005	73,2	11,7	7,7	92,6	370,529
2006	77,4	11,7	9,4	98,5	393,956
2007	83,8	15,3	9,9	109,1	436,114
2008	85,4	13,8	11,4	110,6	442,377
2009	63,4	4,3	0,3	68,0	270,000
2010	76,7	8,9	7,5	93,2	327,968
2011	100,7	11,3	6,5	118,5	415,175
2012	**98,9**	**12,2**	**6,5**	**117,6**	**414671**

Pramen: MZe.

Spotřeba vápenatých hmot v ČR

Rok	Celková spotřeba (v tis. t)
2001	212
2002	201
2003	171

Rok	Celková spotřeba (v tis. t)
2004	141
2005	93,1
2006	103
2007	229
2008	180
2009	200
2010	118
2011	173
2012	**201**

Pramen: MZe.

Hnojení statkovými hnojivy

V roce 2012 bylo statkovými hnojivy dodáno 21,0 kg N, 13,1 kg P_2O_5 a 22,1 kg K_2O na hektar zemědělské půdy (vztaženo k využívané půdě). Celkový vnos čistých živin ze statkových hnojiv byl 56,2 kg/ha.

(Zdroj VÚRV, v. v. i.) .

Velikost kapacita a stav zařízení na skladování hnojiv

Nové údaje svědčí o tom, že kapacita skladovacích prostor se postupně dostává do souladu s legislativními požadavky. Je to z důvodů možnosti čerpat dotace na výstavbu, nebo rekonstrukci těchto prostor v rámci Operačního programu Zemědělství.

Ochrana rostlin

Výskyt škodlivých organismů a poruch v roce 2012

Pšenice setá, ječmen setý, oves setý, žito seté

Vlivem teplého a suchého počasí byly na některých lokalitách již časně na podzim a opět velmi brzy na jaře pozorovány silnější výskyty padlí ječmene/padlí travní (*Blumeria graminis* f.sp. *hordei*) a padlí pšenice (*Blumeria graminis* f.sp. *tritici*). Škodlivé výskyty padlí ječmene na ozimém ječmeni byly zaznamenány v krajích Jihomoravském, Olomouckém, Pardubickém, Středočeském, Ústeckém a Jihočeském, na jarním ječmeni byly pozorovány v krajích Jihomoravském, Olomouckém a Královéhradeckém. Škodlivé výskyty padlí pšenice byly pozorovány pouze v krajích Zlínském, Pardubickém a Ústeckém. Rovněž velmi brzy na jaře byly pozorovány první příznaky spály ječmene – rhynchosporiová skvrnitost (*Rhynchosporium secalis*). Škodlivé výskyty na ozimém ječmeni byly pozorovány pouze v kraji Středočeském, Ústeckém a Jihočeském. Na jarním ječmeni byly zjištěny slabé výskyty ve všech krajích, škodlivé výskyty choroby nebyly zaznamenány. Brzy na jaře byly také pozorovány první příznaky síťovité a okrouhlé skvrnitosti ječmene – hnědá skvrnitost *(Pyrenophora teres*). Pouze na výše položených lokalitách s dlouhotrvající sněhovou pokrývkou nebo později zamokřením došlo na jaře k časnému a rovněž i škodlivému výskytu růžové sněžné plísňovitosti obilnin – plíseň sněžná (původce *Monographella nivalis* var. *nivalis*) na ozimé pšenici a to v krajích Jihomoravském, Olomouckém, Vysočina a Královéhradeckém. Výskyty šedobílé sněžné plísňovitosti obilnin – paluška travní (*Typhula incarnata)* na ozimé pšenici byly pouze lokální a ve slabé intenzitě. Škodlivé výskyty hnědé rzivosti ječmene – rez ječná *(Puccinia hordei)*na jarním ječmeni byly pozorovány v krajích Pardubickém, Královéhradeckém, Ústeckém, Středočeském a Jihočeském. Slabé výskyty prašné sněti-vosti ječmene *(Ustilago nuda* f. sp. *hordei)* byly zjištěny pouze v krajích Středočeském, Ústeckém a Plzeňském, ojedinělý škodlivý výskyt byl pozorován jen v kraji Plzeňském. Slabé výskyty stéblolamu pšenice (*Oculimacula yallundae*) na ozimé pšenici byly pozorovány ve všech krajích s výjimkou Jihomoravského, Zlínského a Královéhradeckého, lokální škodlivé výskyty choroby byly poprvé nalezeny počátkem třetí dekády června, další výskyty byly postupně zjišťovány počátkem července v krajích Moravskoslezském a Pardubickém. Slabé výskyty černání kořenů a bází stébel obilnin – černání pat stébel *(Gaeumannomyces graminis* var. *graminis)* byly na ozimé pšenici pozorovány v krajích Zlínském, Moravskoslezském, Vysočina, Pardubickém, Libereckém, Ústeckém, Středočeském, Plzeňském a Jihočeském, škodlivé výskyty choroby nebyly zaznamenány. Škodlivé výskyty feosferiové skvrnitosti pšenice – braničnatka plevová (*Phaeosphaeria nodorum*) byly zaznamenány na ozimé pšenici již počátkem května, postupně byly zjištěny v krajích Moravskoslezském, Pardubickém, Královéhradeckém, Libereckém, Ústeckém a Plzeňském. První výskyty septoriové skvrnitosti pšenice – braničnatka pšeničná (*Mycosphaerella graminicola*) na ozimé pšenici byly zaznamenány již počátkem druhé dekády dubna, škodlivé výskyty choroby byly zaznamenány pouze v krajích Zlínském, Olomouckém, Královéhradeckém, Ústeckém a Plzeňském. Střední

výskyty růžovění klasů pšenice – fuzariózy klasů (*Fusarium* spp.) na ozimé pšenici byly pozorovány ve všech krajích s výjimkou kraje Zlínského a Karlovarského, silné výskyty byly zjištěny pouze v kraji Pardubickém. Ojedinělé škodlivé výskyty žluté rzivosti pšenice – rez plevová (*Puccinia striiformis*) na ozimé pšenici byly zjištěny pouze na několika lokalitách Královéhradeckého kraje. Škodlivé výskyty příznaků hnědé rzivosti pšenice – rez pšeničná (*Puccinica recondita*) byly zaznamenány v krajích Olomouckém, Královéhradeckém, Středočeském a Ústeckém. Černá rzivost trav – rez travní (*Puccinia graminis*) se téměř na ozimé pšenici nevyskytovala, ojedinělý škodlivý výskyt byl pozorován pouze v Královéhradeckém kraji. Výskyt zakrslé snětivosti pšenice *(Tilletia controversa)* na ozimé pšenici nebyl na území ČR v roce 2012 zaznamenán. První a současně škodlivé výskyty virové zakrslosti pšenice (Wheat dwarf virus – WDV) na ozimé pšenici byly zjištěny již počátkem třetí dekády dubna v Jihomoravském kraji v okresech Znojmo a Břeclav, slabé výskyty choroby byly pozorovány v kraji Jihomoravském, Zlínském, Olomouckém, Vysočina, Pardubickém, Libereckém, Středočeském, Ústeckém, Plzeňském a Jihočeském, další škodlivé výskyty byly nalézány až od konce května v krajích Jihomoravském, Olomouckém, Vysočina, Pardubickém, Plzeňském a Jihočeském. SRS provedla na podzim 2011 pozorování v 74 porostech obilnin a na jaře 2012 ve 152 porostech, celkem tedy bylo hodnoceno 226 porostů na výskyt viróz, pozitivní výskyt byl laboratorně potvrzen u 65 vzorků, napadeno bylo 29 % hodnocených porostů. Z pozitivních vzorků bylo 52 vzorků (80 %) infikováno WDV, 2 vzorky (3,1 %) infikovány BYDV (Barley yellow dwarf virus) a 11 vzorků (16,9 %) infikováno směsnou infekcí WDV + BYDV. Na podzim provedli inspektoři SRS dalších 105 pozorování v nově osetých porostech a v rezervoárech (obilní výdroly, travní porosty). Ze 30 porostů podezřelých z výskytu virových zakrslostí bylo 28 laboratorně potvrzeno jako pozitivních, celkovém tedy bylo napadeno 27 % hodnocených porostů. Z těchto pozitivních vzorků bylo pak 23 vzorků (82 %) infikováno WDV, 2 vzorky (7 %) BYDV a 3 vzorky (11 %) byly infikovány směsnou infekcí WDV + BYDV. Průměrné napadení porostů obilovin virovými zakrslostmi v roce 2012 dosáhlo 28 %. Škodlivé výskyty kříska polního *(Psammotetix allienus),* přenašeče viróz obilnin, byly na ozimém ječmeni pozorovány pouze v krajích Jihomoravském, Moravskoslezském, Pardubickém, Ústeckém, Středočeském, Plzeňském a Jihočeském, na jarním ječmeni byly pozorovány pouze v krajích Zlínském (okr. Kroměříž), Středočeském (okr. Kladno) a Jihočeském (okr. Tábor). Škodlivé výskyty na ozimé pšenici byly zjištěny v krajích Jihomoravském, Zlínském, Moravskoslezském, Olomouckém, Pardubickém, Středočeském, Ústeckém a Jihočeském. Slabé výskyty kohoutků černého a modrého *(Oulema melanopus* a *O.galleciana)* byly na ozimém ječmeni pozorovány ve všech krajích s výjimkou Karlovarského, kde nebyli brouci zaznamenáni, škodlivé výskyty nebyly v ozimých ječmenech pozorovány. Na jarním ječmeni byly lokální škodlivé výskyty kohoutků zjištěny v krajích Jihomoravském, Olomouckém, Zlínském, Pardubickém, Středočeském a Jihočeském. Škodlivé výskyty kohoutků černého a modrého *(Oulema melanopus* a *O.galleciana)* na ozimé pšenice byly zjištěny v krajích Jihomoravském, Zlínském, Pardubickém, Královéhradeckém, Libereckém, Středočeském, Plzeňském a Jihočeském. Škodlivé výskyty mšice kyjatky osenní *(Sitobion avenae)* na jarním ječmeni byly pozorovány v krajích Olomouckém a Ústeckém, na ozimé pšenici byly zaznamenány v krajích Jihomoravském, Olomouckém, Zlínském, Pardubickém, Královéhradeckém, Ústeckém, Středočeském a Jihočeském. Škodlivé výskyty mšice kyjatky travní *(Metopolophium dirhodum)* na ječmeni byly pozorovány v krajích Olomouckém a Pardubickém, na ozimé pšenici byly pozorovány v krajích Zlínském, Pardubickém a Středočeském. Škodlivé výskyty mšice střemchové *(Rhopalosiphum padi)* byly zjištěny v krajích Jihomoravském, Olomouckém, Pardubickém a Královéhradeckém, na ozimé pšenici byly zaznamenány v krajích Královéhradeckém, Libereckém a Ústeckém. Ojedinělý škodlivý výskyt bejlomorky sedlové *(Haplodiplosis marginata)* na ozimé pšenici byl zaznamenán pouze v kraji Pardubickém. Lokální slabé výskyty plodomorky plevové *(Sitodiplosis mosellana)* byly zaznamenány ve všech krajích s výjimkou Královéhradeckého a Libereckého, kde nebyly plodomorky vůbec zpozorovány. Lokálně slabé výskyty plodomorky pšeničné *(Contarinia tritici)* na ozimé pšenici byly rovněž zaznamenány ve všech krajích s výjimkou Olomouckého, Královéhradeckého a Libereckého, škodlivé výskyty některého z obou druhů nebyly zjištěny. Slabé výskyty vrtalky ječné *(Agromyza megalopsis)* na jarním ječmeni byly zjištěny v krajích Jihomoravském, Vysočina, Pardubickém, Královéhradeckém, Libereckém, Ústeckém, Středočeském, Plzeňském a Jihočeském, škodlivé výskyty vrtalek nebyly zaznamenány. Škodlivé výskyty obalečů obilních *(Cnephasia pumicana)* na jarním ječmeni byly pozorovány pouze v krajích Královéhradeckém a Ústeckém. Slabé výskyty hraboše polního *(Microtus arvalis)* v ozimém ječmeni byly zaznamenány plošně ve všech krajích s výjimkou Karlovarského, kde nebyl pozorován, v jarním ječmeni byly pozorovány v krajích Středočeském, Plzeňském a Ústeckém. Škodlivé výskyty v ozimém ječmeni byly pozorovány v krajích Jihomoravském, Zlínském, Vysočina, Pardubickém, Libereckém, Ústeckém, Středočeském, Plzeňském a Jihočeském. Škodlivé výskyty hrabošů nebyly v jarních ječmenech zaznamenány, v ozimé pšenici byly pozorovány na jaře na celém území s výjimkou krajů Královéhradeckého a Karlovarského, nejpočetnější byly výskyty na jihu Moravy, na Hané a ve středních a severních Čechách. Škodlivý výskyt bělorůžové hniloby obilek – fuzariózy palic (*Gibberella fujikuroi, G. zeae*) v palicích kukuřice byl zjištěn v kraji Zlínském (okres Kroměříž) a Středočeském (okresy Kladno a Příbram).

Kukuřice setá

Slabé poškození rostlin zavíječem kukuřičným *(Ostrinia nubilalis)* bylo zjištěno ve všech krajích s výjimkou Karlovarského, škodlivý lokální výskyt zavíječů byl pozorován pouze v kraji Olomouckém (okres Jeseník). Bázlivec kukuřičný *(Diabrotica virgifera virgifera*) pokračoval v šíření západním směrem a byl nově nalezen v dalších

okresech Čech – tj. Beroun, Klatovy, Litoměřice, Mělník, Praha-západ, Prachatice a Semily. Monitoring probíhal celkem na 171 pozorovacích bodech, první výskyty dospělců byly zjištěny již koncem června (27. 6) a poslední koncem října. Celkem bylo na území ČR odchyceno 16 897 jedinců, nejvíce na jižní Moravě (okresy Břeclav, Znojmo a Hodonín, kde jsou již na některých pozorovacích bodech odchyceny až tisíce jedinců) a nejméně v severních a západních Čechách. V porovnání s předchozím rokem byl zaznamenán nižší počet odchycených jedinců. Na pozemcích s opakovaným pěstováním kukuřice více let po sobě jsou již nalézány typické příznaky poškození, tzv. „husí krky", což jsou vyvrácené a obloukovitě prohnuté rostliny se silně larvami poškozenými kořeny (např. lokalita Podivín aj.) nebo palice poškozené dospělci.

Olejniny

Řepka olejná

Škodlivé výskyty fomového černání stonků řepky – fomová hniloba *(Leptosphaeria maculans* a *L.biglobosa)* byly pozorovány v krajích Jihomoravském, Olomouckém, Moravskoslezském, Vysočina, Pardubickém, Královéhradeckém, Ústeckém, Plzeňském a Jihočeském. Škodlivé výskyty bílé hniloby řepky – hlízenka obecná *(Sclerotinia sclerotiorum)* byly pozorovány v kraji Jihomoravském, Olomouckém, Moravskoslezském, Vysočina, Pardubickém, Královéhradeckém, Libereckém, Ústeckém a Plzeňském. Nejsilnější výskyty byly na severu Čech. Škodlivé výskyty šedé plísňovitosti – plíseň šedá *(Botryotinia fuckeliana)* byly pozorovány v kraji Jihomoravském, Olomouckém, Moravskoslezském, Pardubickém, Ústeckém a Středočeském. Škodlivé napadení alternariovou skvrnitostí brukvovitých – čerň řepková (*Alternaria brassicae*) bylo zaznamenáno ve všech krajích s výjimkou kraje Moravskoslezského. Koncem června a na počátku července byly zjištěny první výskyty padlí brukvovitých (*Erysiphe cruciferarum*), škodlivé výskyty byly téměř ve všech krajích s výjimkou Moravskoslezského, Královéhradeckého, Libereckého a Karlovarského. Koncem dubna byly na spodních listech řepky pozorovány první výskyty plísně brukvovitých (*Hyaloperonospora parasitica*) v okrese Chomutov. Škodlivé výskyty byly od počátku května pozorovány na dalších lokalitách v krajích Jihomoravském, Zlínském, Moravskoslezském, Vysočina, Pardubickém, Libereckém, Ústeckém, Plzeňském a Jihočeském. Slabé výskyty dospělců blýskáčka řepkového *(Meligethes aeneus)* na rostlinách byly pozorovány od poloviny třetí dekády ve všech krajích s výjimkou Zlínského, škodlivé výskyty brouků však nebyly zaznamenány. Škodlivé výskyty dospělců krytonosce čtyřzubého (*Ceutorhynchus quadridens*) byly pozorovány již od počátku března v krajích Jihomoravském, Zlínském, Olomouckém, Moravskoslezském, Vysočina, Pardubickém, Královéhradeckém, Ústeckém, Karlovarském a Plzeňském. Škodlivé výskyty dospělců krytonosce řepkového *(Ceutorhynchus napi)* v optických lapačích byly zjištěny v krajích Jihomoravském, Zlínském, Olomouckém, Pardubickém, Královéhradeckém, Středočeském, Ústeckém, Plzeňském a Jihočeském. Škodlivé výskyty dospělců krytonosce šešulového *(Ceutorhynchus assimilis)* na rostlinách řepky byly zjištěny v krajích Jihomoravském, Olomouckém, Vysočina, Královéhradeckém, Libereckém, Ústeckém, Středočeském, Plzeňském a Jihočeském. Škodlivé výskyty mšice zelné *(Brevicoryne brassicae)* na rostlinách řepky byly zjištěny v krajích Jihomoravském, Olomouckém, Moravskoslezském, Pardubickém, Královéhradeckém, Libereckém, Ústeckém, Středočeském, Plzeňském a Jihočeském. Plošné škodlivé výskyty hraboše polního *(Microtus arvalis)* byly na jaře ve všech krajích ČR.

Mák setý

Škodlivé lokální výskyty pleosporové hnědé skvrnitosti máku – helminthosporiová skvrnitost *(Pleospora papaveracea)* byly pozorovány pouze v krajích Olomouckém, Pardubickém, Středočeském a Plzeňském. Škodlivé lokální výskyty plísně máku – plíseň maková *(Peronospora arborescens)* byly pozorovány pouze v krajích Zlínském, Pardubickém, Královéhradeckém, Středočeském, Plzeňském a Jihočeském. Škodlivé výskyty mšice makové na rostlinách máku byly zjištěny v krajích Jihomoravském, Olomouckém, Moravskoslezském, Pardubickém, Královéhradeckém, Ústeckém, Karlovarském a Středočeském. Byly pozorovány pouze slabé výskyty krytonosce makovicového *(Neoglocianus maculaalba)*. Škodlivý výskyt krytonosce kořenového *(Stenocarus ruficornis)* byl zaznamenán pouze lokálně v kraji Vysočina a Plzeňském.

Slunečnice roční

Ojedinělý škodlivý výskyt bílé hniloby slunečnice – hlízenka obecná *(Sclerotinia sclerotiorum)* byl zaznamenán pouze v kraji Pardubickém na lokalitě v obci Bezděkov. Škodlivý výskyt šedé plísňovitosti – plíseň šedá *(Botryotinia fuckeliana)* byl zaznamenán pouze na lokalitách Horní Bojanovice v Jihomoravském kraji v okrese Břeclav a Volenice v okr. Louny.

Okopaniny

Lilek brambor

První ojedinělý výskyt choroby byl zjištěn již koncem června. Další, škodlivé výskyty plísně bramboru (*Phytophthora infestans*) byly postupně pozorovány od konce druhé dekády července v krajích Olomouckém, Moravskoslezském, Vysočina, Pardubickém, Libereckém, Ústeckém, Středočeském, Plzeňském a Jihočeském, především však u drobných pěstitelů, kde nebylo provedeno včas nebo kvalitně ošetření porostů. První výskyty dospělců mandelinky bramborové (*Leptinotarsa decemlineata*) byly pozorovány již od poloviny května, škodlivé výskyty byly zaznamenány v krajích Jihomoravském, Olomouckém, Zlínském, Vysočina, Pardubickém, Libereckém, Ústeckém, Středočeském, Plzeňském a Jihočeském.

Řepa cukrová

První výskyt cerkosporové listové skvrnitosti řepy – skvrnatičky řepné (*Cercospora beticola*) byl zjištěn až počátkem srpna v okrese Uherské Hradiště, škodlivé výskyty choroby byly pozorovány vrajích Olomouckém, Zlínském, Moravskoslezském, Pardubickém a Libereckém. Lokální škodlivé výskyty mšice makové (*Aphis fabae*) byly pozorovány v krajích Olomouckém, Moravskoslezském, Pardubickém a Středočeském. Maločlenec čárkovitý (*Atomaria linearis*) se vyskytoval pouze ve slabé intenzitě.

Luskoviny

Hrách setý

Lokální škodlivé výskyty mšice kyjatky hrachové (*Acyrthosiphon pisum*) byly pozorovány v krajích Jihomoravském, Olomouckém, vysočina, Pardubickém, Královéhradeckém a Středočeském. U speciálních plodin nebo u tzv. minoritních plodin (s minimální výměrou pěstování) jsou škodlivé organismy dále uváděny podrobněji, dle výskytu v jednotlivých okresech ČR.

Chmel

Na mnoha lokalitách bylo pozorováno velmi silné odumírání rostlin vlivem nepříznivých biotických a abiotických podmínek v předchozích obdobích a následného napadení bazální korovou nekrózou (*Gibberella pulicaris*). Poškozené výsadby bude nutné znovu osázet. První výskyty plísně chmele (*Pseudoperonospora humuli*) byly zjištěny již koncem první dekády května v okresech Rakovník a Žatec a následně v okresech Kladno, Česká Lípa, Olomouc a Přerov. Škodlivý výskyt choroby byl zjištěn pouze v okrese Rakovník. Škodlivé výskyty svilušky chmelové (*Tetranychus urticae*) byly zjištěny v okrese Olomouc. Škodlivé výskyty dřepčíka chmelového (*Psylliodes attenuata*) byly pozorovány v okresech Česká Lípa, Litoměřice, Rakovník, Kladno a Louny. Škodlivé výskyty mšice chmelové (*Phorodon humuli*) byly zjištěny v okresech Rakovník, Olomouc a Přerov. Škodlivé výskyty lalokonosce libečkového (*Otiorhynchus ligustici*) byly pozorovány v okresech Rakovník a Olomouc.

Réva

Ve vinařské oblasti Čechy v okrese Litoměřice došlo k lokálnímu, ale silnému poškození vinic kroupami. Lokální škodlivé výskyty vrcholové chlorózy révy byly zjištěny v celé vinařské oblasti Morava. První výskyty plísně révy (*Plasmopara viticola*) byly pozorovány již počátkem druhé dekády června v okrese Břeclav, později v okresech Znojmo a Uherské Hradiště. Všeobecně byly zaznamenány především slabé výskyty, škodlivé výskyty byly zaznamenány pouze lokálně v některých lokalitách. První výskyty padlí révy (*Erysiphe necator*) byly zjištěny již koncem druhé dekády června v okrese Břeclav, následně v okresech Uherské Hradiště a Znojmo. Převážně se choroba vyskytovala ve slabé intenzitě, lokálně škodlivý výskyt byl zjištěn v okrese Uherské Hradiště. Škodlivý výskyt šedé hniloby hroznů révy (*Botrytis cinerea*) byl pozorován v okrese Břeclav. Lokálně škodlivý výskyt bílé hniloby hroznů (*Metasphaeria diplodiella*) byl zjištěn v okrese Znojmo. Škodlivé výskyty kadeřavosti révy vinné způsobené hálčivcem révovým (*Calepitrimerus vitis*) byly pozorovány v okresech Znojmo a Břeclav. Škodlivý výskyt plstnatosti révy vinné způsobené vlnovníkovcem révovým (*Colomerus vitis*) byl zjištěn v okrese Břeclav. První výskyty dospělců obaleče mramorovaného (*Lobesia botrana*) ve feromonových lapácích byly zjištěny již koncem druhé dekády dubna v okrese Znojmo a následně ve třetí dekádě v okresech Břeclav, Hodonín a Uherské Hradiště. Škodlivý výskyt byl pozorován pouze v okrese Hodonín. První výskyty dospělců obalečíka jednopásného (*Eupoecilia ambiguella*) ve feromonových lapácích byly pozorovány koncem třetí dekády dubna v okresech Uherské Hradiště a Břeclav, počátkem května v okresech Znojmo a Hodonín. Škodlivý výskyt nebyl pozorován. Na konci vegetace bylo obecně zaznamenáno na mnoha lokalitách silné poškození hroznů vosou obecnou (*Vespula vulgaris*).

Ovoce a dřeviny

Jádroviny – jabloň, hrušeň

Škodlivý výskyt bakteriální spály jabloně (*Erwinia amylovora*) byl zjištěn v okrese Jičín. Škodlivé výskyty moniliniové hniloby plodů (*Monilinia fructigena*) byly pozorovány v okresech Hradec Králové, Jeseník a Olomouc. Škodlivé výskyty strupovitosti jabloně (*Venturia inaequalis*) byly zjištěny v okresech Pardubice, Jičín, Hradec Králové, Plzeň-jih, Šumperk, Opava, Olomouc, Přerov, Karviná, Kroměříž a Břeclav. Škodlivý výskyt padlí jabloně (*Podosphaera leucotricha*) byl pozorován v okresech Plzeň-jih, Jeseník, Olomouc, Opava, Zlín, Vsetín, Znojmo a Břeclav. Škodlivé výskyty rzivosti hrušně (*Gymnosporangium sabinae*) byly pozorovány v okresech Náchod, Chrudim a Rychnov n. Kněžnou. Škodlivý výskyt květopase jabloňového (*Anthonomus pomorum*) byl pozorován v okresech Jičín. České Budějovice, Brno-venkov, Břeclav a Zlín. Škodlivé výskyty slupkových a pupenových obalečů (*Tortricidae)* byly zjištěny v okresech České Budějovice, Prachatice, Tábor, Jihlava a Pelhřimov. Škodlivé výskyty obaleče jabloňového (*Hedya nubiferana*) byly pozorovány v okresech České Budějovice, Prachatice, Plzeň-jih, Tachov, Frýdek-Místek, Jeseník, Karviná, Nový Jičín, Olomouc, Přerov, Znojmo a Kroměříž. Škodlivý výskyt obaleče zahradního (*Archips podanus*) byl zaznamenán v okrese České Budějovice. Škodlivé výskyty dospělců obaleče jablečného (*Cydia pomonella*) byly zjištěny v okresech Pardubice, Chrudim, Plzeň-jih, Tachov, Frýdek-Místek, Nový Jičín, Opava, Prostějov, Jeseník, Karviná, Olomouc, Přerov, Šumperk, Zlín, Uherské Hradiště, Kroměříž, Znojmo a Břeclav. Škodlivé výskyty klíněnky jabloňové (*Phyllonorycter blancardella*) byly zjištěny v okresech Pardubice a Jičín. Škodlivý výskyt svilušky ovocné (*Panonychus ulmi*) byl pozorován v okrese Tábor, Tachov, Přerov, Břeclav, Uherské Hradiště a Kroměříž. Škodlivý výskyt mšice jabloňové (*Aphis pomi*) byl zjištěn

v okrese Tachov, Přerov, Jeseník, Olomouc, Opava, Šumperk, Prostějov, Znojmo, Brno-venkov, Uherské Hradiště, Kroměříž a škodlivý výskyt mšice jitrocelové (*Dysaphis plantaginea*) byl pozorován v okrese Znojmo. Škodlivý výskyt mšice vlnatky krvavé (*Eriosoma lanigerum*) byl pozorován v okresech Uherské Hradiště, Jeseník a Prostějov. Škodlivý výskyt mery jabloňové (*Cacopsylla mali*) na jabloních byl zaznamenán v okrese České Budějovice, Jeseník, Šumperk. Škodlivý výskyt mer (*Cacopsylla* spp.) na hrušních byl zaznamenán v okresech Zlín, Vsetín a Břeclav. Škodlivý výskyt štítenky zhoubné (*Quadraspidiotus perniciosus*) byl pozorován v okresech Břeclav, Znojmo, Uherské Hradiště a Zlín. Škodlivé výskyty hraboše polního (*Microtus arvalis*) ve výsadbách jádrovin byly zjištěny v okresech Olomouc, Šumperk, Břeclav a Kroměříž.

Peckoviny – třešeň, višeň, slivoň, meruňka, broskvoň

Škodlivé výskyty virových neštovic slivoně a meruňky – šarka švestky meruňky (Plum pox virus – PPV) byly zaznamenány v okresech Jičín a Břeclav. Škodlivý výskyt puchrovitosti slivoní (*Taphrina pruni*) byl pozorován v okresech Jičín, Jeseník a Břeclav. Škodlivý výskyt moniliniové hniloby slivoně (*Monilinia fructigena*) byl zjištěn v okrese Jeseník. Škodlivé výskyty červené skvrnitosti listů slivoně (*Polystigma rubrum*) byly zjištěny v okresech Břeclav a Kroměříž. Škodlivé výskyty rzivosti slivoně (*Tranzschelia discolor, T.pruni-spinosae*) byly zjištěny v okresech Zlín a Uherské Hradiště. Škodlivé výskyty svilušky ovocné (*Panonychus ulmi*) byly pozorovány v okresech Olomouc, Břeclav a Kroměříž. Škodlivé výskyty obaleče švestkového (*Cydia funebrana*) byly zaznamenány v okresech Kolín, Kutná Hora, Nymburk, Mladá Boleslav, Příbram, Pardubice, Chrudim, Plzeň-jih, Tábor, Jihlava, Karviná, Nový Jičín, Přerov, Prostějov, Šumperk, Břeclav, Znojmo, Brno-venkov a Zlín. Škodlivé výskyty obaleče východního (*Grapholita molesta*) na peckovinách byly zjištěny v okresech Hradec Králové, Mladá Boleslav, Hodonín a Znojmo. Škodlivé výskyty obaleče meruňkového (*Enarmonia formosana*) byly pozorovány v okresech Mladá Boleslav, Zlín, Znojmo a Břeclav. Škodlivé výskyty mšic (Aphididae) na slivoních byly zaznamenány v okresech Kolín, Jeseník, Prostějov, Šumperk, Olomouc, Opava, Znojmo, Břeclav a Brno-venkov. Škodlivé výskyty puklice švestkové (*Parthenolecanium corni*) byly pozoroványv okresech Frýdek-Místek, Šumperk, Břeclav a Kroměříž. Škodlivé výskyty pilatek – p.švestkové a p.žluté (*Hoplocampa minuta* a *H. flava*) byly zaznamenány v okresech Mladá Boleslav, Jeseník, Olomouc, Břeclav a Znojmo. Škodlivé výskyty mšice třešňové (*Myzus cerasi*) byly zjištěny v okresech Most, Žďár n. Sázavou, Břeclav a Znojmo. Škodlivé výskyty vrtule třešňové (*Rhagoletis cerasi*) byly zaznamenány v okresech Pardubice, Břeclav a Uherské Hradiště. Škodlivé výskyty hraboše polního (*Microtus arvalis*) ve výsadbách peckovin byly zjištěny v okresech Břeclav a Kroměříž.

Drobné ovoce – jahodník, maliník, ostružiník, rybíz, angrešt

Škodlivý výskyt hnědého padlí angreštu (*Podosphaera mors-uvae*) byl zjištěn v okrese Jičín.

Škodlivý výskyt mšice rybízové (*Cryptomyzus ribis*) byl zaznamenán v okresech Louny a Kolín.

Zelenina

Porosty především plodových zelenin (rajčat, paprik a okurek) byly na celém území silně poškozeny pozdními jarními mrazy (18. 5.). V okrese Litoměřice došlo v srpnu k lokálnímu, ale silnému poškození porostů zeleniny kroupami.

Cibule kuchyňská

Škodlivý výskyt alternariové skvrnitosti česnekovitých (*Alternaria porri*) byl zjištěn v okrese Uherské Hradiště. Škodlivé výskyty plísně cibule (*Peronospora destructor*) byly pozorovány v okrese Litoměřice a Břeclav. Škodlivý výskyt třásněnky zahradní (*Thrips tabaci*) byl sledován v okrese Znojmo.

Česnek setý

Škodlivé výskyty fuzariové hniloby česnekovitých (*Fusarium oxysporum*) byly zjištěny v okrese Žatec.

Zelí hlávkové

Škodlivé lokální výskyty molice vlaštovičníkové (*Aleyrodes proletella*) byly zjištěny v okresech Olomouc, Opava a Uherské Hradiště. Škodlivé výskyty mšice zelné (*Brevicoryne brassicae*) byly pozorovány v okresech Litoměřice a Opava.Škodlivý výskyt můry zelné (*Mamestra brassicae*) byl zjištěn v okrese Opava.

Okurka setá

Lokálně škodlivý výskyt třásněnek (Thysanoptera) byl pozorován v okrese Břeclav. Lokálně škodlivý výskyt svilušky chmelové (*Tetranychus urticae*) byl zjištěn rovněž v okrese Břeclav.

Rajče jedlé

Škodlivé výskyty virové žluté mozaiky cukety (Zucchini yellov mosaic virus – ZYMV) byly pozorovány v okresech Znojmo, Břeclav i Vsetín. Škodlivé výskyty plísně rajčete (*Phytophthora infestans*) byly zjištěny v okrese Břeclav.

Přípravky na ochranu rostlin

Za rok 2012 byla data o spotřebě přípravků na ochranu rostlin získána od 3090 subjektů, které představují cca 76 % celkové výměry orné půdy, 84 % výměry chmelnic, 68 % výměry vinic, 56 % výměry sadů a 33 % výměry travních porostů v ČR. Sběr dat za rok 2012 byl proveden v souladu s Nařízením Evropského parlamentu a Rady č. 1185/2009 a byl především zaměřen na zemědělské plodiny, u kterých je prováděno zjišťování podle čl. 4 směrnice 2009/128/ES. Výběr subjektů probíhal ve spolupráci s ČSÚ. Níže uvedené údaje jsou dopočtem k celkové výměře orné půdy, chmelnic, sadů a vinic na území ČR.

Spotřeba přípravků na ochranu rostlin a rostlinných produktů v ČR (kg,l)

Kategorie	2012
Aditiva a adheziva	106 636
Adjuvant	124 228
Akaricidy	19 762
Antitranspiranty	114 011
Biopreparáty	32 182
Deficienční kompenzace a komoditní substance	436
Herbicidy a desikanty	7 649 274
Mořidlo fungicidní	67 368
Fungicidy	3 219 062
Mořidlo insekticidní	2 321
Insekticidy	748 453
Moluskocidy	127 921
Pasivní pomocný protředek	37 756
Podpora zdravotního stavu rostlin	31 980
Regulátory růstu a vývoje	1 361 184
Repelenty	12 473
Rodenticity	170 681
Celkem	**13 825 729**

Pramen: Státní rostlinolékařská správa.

Celková výměra ošetřená přípravky na ochranu rostlin v roce 2012 činila 15 073 238 ha (včetně dopočtu k celkové výměře orné půdy, chmelnic, sadů a vinic).

Ošetřená plocha biologickými přípravky na bázi mikroorganismů činila 37 470 ha.

U biologických přípravků „Bioagens na bázi makroorganismů" činila ošetřená plocha v polních kulturách, a to v kukuřici 1620 ha.

V roce 2012 činila výměra ošetřená přípravky na ochranu rostlin letecky 9 281 ha. Tato data byla získána od 5 subjektů.

Osivo a sadba

Údaje o výrobě osiva a sadby jsou získávány s ročním zpožděním, protože sklizené osivo je zpracováváno a uznáváno v průběhu roku po sklizni a statistické údaje jsou k dispozici až následně. Výroba osiv v roce 2011 se ve srovnání s rokem 2010 zvýšila s výjimkou osiva luskovin a kukuřice. Poměrně příznivé počasí mělo vliv na vysoké výnosy jednotlivých druhů, ale vydatné srážky v červenci a srpnu negativně ovlivnily kvalitu. Rekordních výnosů bylo dosaženo u obilovin, jetelovin a trav a brambor. Produkce uznaného osiva vzrostla oproti roku 2010 u obilovin o 12 %, u olejnin dokonce o 123 %, u trav a jetelovin o 11 % a brambor o 12 %. Celková přihlášená plocha z roku na rok sice vzrostla, ale ve srovnávaném pětiletém období byla druhá nejnižší. Naopak celková produkce uznaného osiva patřila v tomto období k nejvyšším za ročníkem 2008, kdy ale uznané osivo bylo vyráběno na podstatně větší výměře množitelské plochy. Osiva patří mezi komodity, které jsou významným vývozním artiklem, zejména se jedná o osivo hořčice, to bylo vyvezeno ze sklizně roku 2011 v objemu 8,2 tis. tun, dále osivo trav, kde největší objem vývozu 3,0 tis. t připadá na osivu jílku mnohokvětého následují jílek vytrvalý 1,0 tis. t, kostřava luční 0,4 tis. t, kostřava červená 0,35 tis. t a ostatní trávy 0,5 tis. t. Z uvedeného je zřejmé, že přestože v České republice není travní semenářství podporováno jako je tomu v řadě evropských zemí (z evropských finančních prostředků) tradice výroby tohoto osiva se zde udržela. Předmětem vývozu je i osivo jetelovin cca 1,43 tis. tun a osivo zelenin 0,15 tis. t v roce 2012.

Vývoj rozsahu množitelských ploch a objemu výroby uznaného osiva

Druh osiva a sadby	Uznaná množitelská plocha (ha)				Uznané osivo (t)			
	2008	2009	2010	2011	2008	2009	2010	2011
Obiloviny	84 136	66 900	54 658	60 700	187 181	145 693	154 803	190 727
Kukuřice	1 154	1 214	996	643	2 440	2 179	1 028	1 889
Luskoviny	4 713	6 734	7 346	6 017	6 965	9 387	8 913	8 594
Olejniny	12 705	18 032	9 010	11 947	10 494	13 354	4 375	9 780
Jeteloviny a trávy	26 069	23 707	18 291	17 040	11 234	8 285	6 997	7 778
Brambory	3 253	3 465	2 610	3 195	59 776	59 977	50 925	57 086

Pramen: ÚKZÚZ.

Rostlinné komodity

Obiloviny

Klimatické podmínky pro vývoj porostů obilovin byly následující. Příprava půdy a setí ozimů pro sklizeň 2012 byla na většině území ČR ovlivněna příznivým průběhem klimatických podmínek, neboť v měsíci září bylo velmi teplo (ranní teploty byly v rozmezí od 5 °C do 15 °C a odpolední od 11 °C do 29 °C) a spadlo v průměru 48 mm srážek, což činí 92 % dlouhodobého normálu. Zemědělcům se podařilo založit porosty v odpovídající kvalitě a ozimy v průměru vzcházely za 10 a 14 dnů. Měsíc říjen byl na srážky poměrně bohatý, neboť spadlo od 10 mm do 46 mm srážek (105 % dlouhodobého normálu). Teplotně byl říjen v průměru o 0,2 °C chladnější než je dlouhodobý normál a průměrná teplota byla ve výši 7,8 °C.Odnožení ozimých obilovin vesměs probíhalo cca v polovině měsíce listopadu, který však byl extrémně suchý. Průměrná teplota v tomto měsíci byla ve výši 2,5° C a spadlo v průměru pouze 1 mm srážek (2 % dlouhodobého normálu). Obiloviny v tomto období vykazovaly velmi slabou odolnost k mrazu a nebyly dobře otuženy a připraveny na zimní období. Měsíc prosinec byl za posledních několik let mimořádně teplý, neboť průměrná teplota v ČR v tomto měsíci dosáhla úrovně 1,9 °C a byla o 2,9 °C nad dlouhodobým normálem. Srážky v tomto měsíci byly zpočátku dešťové a později i ve formě sněhu, celkem ve výši 56 mm (116 % dlouhodobého normálu). Do konce roku 2011 byla zima teplotně nadnormální a srážkově podnormální.

Na počátku měsíce ledna se denní teploty pohybovaly nad bodem mrazu a kolísaly od 1 °C do 12 °C. Mrazy se objevily jen krátce v polovině měsíce. Trvalejší ochlazení přišlo až v posledním týdnu měsíce ledna, kdy teploty poklesly k -10 °C. Průměrná teplota v lednu 2012 byla -0,2 °C, což je o 2,6 °C více než dlouhodobý průměr. Srážky byly nadprůměrné, neboť spadlo 84 mm (199 % dlouhodobého normálu). V tomto období byla většina pozemků v ČR bez sněhové pokrývky. V únoru (hlavně v první polovině měsíce) pokračovalo velmi silné ochlazení (teploty klesaly až k -22 °C) a většinou mrzlo bez sněhové pokrývky (tzv. „holomrazy"). Sněhová pokrývka se vyskytovala jen místy a pohybovala se v řádu několika málo centimetrů. Toto období se tak pro většinu ozimů stalo kritickým. Od druhé poloviny měsíce února nastalo pozvolné oteplování s průměrnými teplotami od 7 °C do 10 °C. V tomto měsíci spadlo 35 mm srážek (91 % dlouhodobého normálu). Po roztání sněhu a po silných mrazech v měsíci únoru vypadaly ozimy na mnoha místech velmi špatně. Poškození porostů silnými mrazy se většinou lišilo podle přítomnosti a vydatnosti sněhové pokrývky. V první dekádě března se ranní teploty stále pohybovaly pod bodem mrazu až k -7 °C. Odpolední maxima pak činily 5 až 10 °C. Srážky v tomto měsíci byly opět minimální, v průměru 15 mm (38 % dlouhodobého normálu). Od 19. 3. 2012 na většině území ČR panovalo poměrně stálé počasí, ale porosty obilovin začínalo trápit po únorových holomrazech sucho. Suché a slunečné počasí v druhé dekádě měsíce března umožnilo provést skoro všechny jarní práce. Příprava půdy a setí jařin se naplno rozběhly a jarní obiloviny byly (s výjimkou kukuřice na zrno) zasety v termínu do 15. dubna. Některé špatně přezimující obiloviny byly zaorány a probíhalo setí náhradních plodin. Přibližně do poloviny dubna 2012 panovalo velmi suché a teplé počasí. Průměrné teploty se pohybovaly o 1,1 °C nad dlouhodobým normálem a pršelo jen sporadicky. Poté se citelně ochladilo a teprve ke konci měsíce se teploty velmi rychle zvyšovaly. Změnu teplot doprovázely lokální, místy vydatnější srážky. V průměru spadlo v ČR 39 mm srážek. Porosty jařin ke konci dubna se nacházely ve fázi odnožování. Na lehkých půdách se projevil nedostatek vláhy a docházelo ke žloutnutí porostů. Na začátku května přišlo mírné ochlazení s minimem srážek. U porostů obilovin se na řadě míst ČR začal projevovat vláhový deficit. Zásoba půdní vláhy byla nejnižší v Čechách v celém pásu od Prahy směrem na Ústí nad Labem a dále pak ve východní oblasti od Pardubic směrem na Liberec. Na téměř celé Moravě byla zásoba půdní vláhy minimální. Přímo katastrofální pak byla především v oblasti jižní Moravy, ale také na hranicích

Olomouckého a Zlínského kraje. Tyto oblasti měly využitelnou vodní kapacitu ve výši 0–10 %. Měsíc květen byl teplotně nadnormální a srážkově hluboce podnormální (průměrná měsíční teplota byla 14,4 °C, což je o 2,6 °C více než dlouhodobý průměr a srážky činily 48 mm, což je pouze 65 % dlouhodobého normálu). Následující červnové počasí přineslo tolik očekávané srážky (v průměru 84 mm), ale pro vegetaci obilovin v uvedených oblastech a na lehčích půdách to již bylo pozdě a porosty byly nenávratně poškozeny. Koncem měsíce června a začátkem měsíce července započaly žně (sklizeň ozimého ječmene i ozimé pšenice). Postup sklizně byl velmi často přerušován srážkami (hlavně v první polovině měsíce července) a tak se sklizeň neustále protahovala. Na některých porostech obilovin se začaly vyskytovat v různé míře černě *(Alternaria sp.)*. Žně byly v podstatě ukončeny ke dni 3. 9. 2012, kdy bylo v ČR sklizeno 99,9 % výměry základních obilovin.

Obiloviny vstupovaly do minulého marketingového roku 2011/2012 se zvýšeným množstvím počátečních zásob (1 542,8 tis. tun). Svým objemem se blíží k marketingovému ročníku 2010/2011, kdy byla obdobná úroveň počátečních zásob ve výši 1 510,7 tis. tun. Po nadprůměrné sklizni v roce 2011, která ve všech směrech pokrývala potřeby bilance pro marketingový rok 2011/2012, jak v užití na potraviny tak i na krmiva, pokračovalo období, kdy stále převažovala nabídka nad poptávkou. Cenový vývoj však nebyl touto tendencí ovlivněn (projevila se nepříznivá situace v konečných zásobách obilovin v EU 27 a také pokles světových zásob obilovin) a měl stále u všech obilovin v ČR pokračující velmi vysoký cenový trend.

Celková výše sklizně obilovin v roce 2012 v množství 6 595,5 tis. tun je v ČR svojí úrovní řazena mezi podprůměrné sklizně (až osmnáctá nejvyšší sklizeň od roku 1990). Takto vysoká produkce obilovin však dostatečně pokrývá domácí poptávku ve všech základních obilních surovinách. Na domácím trhu se tak znovu objeví mírné přebytky některých druhů obilovin. Letošní přebytky obilovin v ČR zatím velmi mírně ovlivňují ceny jednotlivých obilních druhů, a to především vzhledem k situaci na světových a evropských trzích, kde ceny obilovin stagnují či různě kolísají.

Sklizeň obilovin v roce 2012

U	Pšenice			Žito	Ječmen			Oves	Tritic.	Kuk.	Ostatní obilov.	Obiloviny celkem
	ozim.	jar.	celk.		ozim.	jar.	celk.					
P	746,0	69,4	815,4	30,6	98,0	284,3	382,3	50,8	44,2	119,3	11,9	**1 454,4**
V	4,34	4,09	4,32	4,81	3,98	4,31	4,23	3,39	4,31	7,78	1,91	**4,53**
S	3 234,9	284,0	3 518,9	147,0	390,4	1 226,1	1 616,5	172,0	190,4	928,1	22,7	**6 595,5**

Pramen: ČSÚ.
Poznámka:
U = ukazatel, P = plocha sklizně (tis.ha), V = výnos (t/ha), S = sklizeň (tis.t).

Celková osevní plocha obilovin podle soupisu osevních ploch ČSÚ k 31. 5. 2012 velmi mírně poklesla proti předchozímu roku o 25,1 tis. ha na 1 454,4 tis. ha. Z dlouhodobého pohledu se tak osevní plocha pěstovaných obilovin příliš nemění a stále osciluje kolem výměry 1 500 tis. ha. V procentickém meziročním vyjádření jde o snížení o 1,7 %.

Průměrný výnos všech obilovin v roce 2012 je na úrovni 4,53 t/ha a ve srovnání s předchozím rokem jde o pokles o 1,07 t/ha (19,1 %). Snížení výměry pěstovaných obilovin spolu s výrazným snížením průměrného hektarového výnosu ovlivnilo celkovou produkci obilovin. Došlo k poklesu o 1 689,3 tis. tun obilovin (20,5 %) na celkových 6 595,5 tis. tun.

V marketingovém roce 2012/2013 bylo v České republice sklizeno celkem 6 595,5 tis. tun obilovin. Ve srovnání se sklizní loňského roku jde o velmi výrazný propad a ve srovnání s běžnou produkční úrovní obilovin v České republice v letech předchozích, lze hovořit o produkci srovnatelné se sklizňovými ročníky 2002 a 2006. Tato produkce se historicky řadí až na **osmnácté místo celkových sklizní od roku 1990**. Jedná se o podprůměrnou sklizeň, která ale svým objemem zcela bez problémů zabezpečuje kvantitativní pokrytí domácí potřeby, která činí v dlouhodobém průměru 5 500 – 6 000 tis. tun obilovin celkem.

Předpokládá se, že posklizňový cenový vývoj bude reagovat jak na situaci na našem vnitřním trhu, tak i na zahraničním trhu. Lze očekávat, že ceny jak hlavních tržních obilovin, tak i ostatních obilovin v tomto období budou buď stagnovat a nebo různě kolísat.

Bilance obilovin podle jednotlivých druhů pro marketingový rok 2010/2011

Ukazatel	MJ	Pšenice celkem	Žito	Ječmen celkem	Oves	Triticale	Kukuřice	Ostatní obiloviny	Celkem
Osevní plocha	**tis. ha**	863,1	25,0	372,8	45,2	43,5	121,0	8,8	**1 479,5**
Výnos	**t/ha**	5,69	4,74	4,87	3,63	4,52	8,79	1,67	**5,60**
Počáteční zásoby	**tis. t**	4 913,0	118,5	1 813,7	164,2	196,9	1 063,7	14,7	**8 284,8**
Výroba	**tis. t**	985,1	9,5	411,5	15,2	25,0	96,2	0,3	**1 542,8**
Dovoz	**tis. t**	39,6	22,4	39,4	0,3	0,2	37,2	1,5	**140,6**
Celková nabídka	**tis. t**	***5 937,7***	***150,4***	***2 264,6***	***179,7***	***222,1***	***1 197,1***	***16,5***	**9 968,2**
Domácí spotř. celkem	**tis. t**	3 035,0	104,0	1 625,0	118,0	162,0	461,0	5,0	**5 510,0**
Z toho – potraviny	**tis. t**	1 290,0	95,0	780,0	28,0	0,0	16,0	3,0	**2 212,0**
– osiva	**tis. t**	195,0	5,0	90,0	12,0	12,0	15,0	1,5	**330,5**
– krmiva	**tis. t**	1 400,0	4,0	750,0	75,0	115,0	390,0	0,5	**2 734,5**
– tech. užití	**tis. t**	150,0	0,0	5,0	3,0	35,0	40,0	0,0	**233,0**
Vývoz	**tis. t**	1 784,2	34,9	336,3	37,4	17,5	496,9	10,4	**2 717,6**
Intervenční nákup	**tis. t**	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	**0,0**
Prodej intervenč. zásob	**tis. t**	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	**0,0**
Zůstatek interv. zásob	**tis. t**	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	**0,0**
Celkové užití	**tis. t**	***4 819,2***	***13809***	***1 961,3***	***155,4***	***179,5***	***957,9***	***15,4***	**8 227,6**
Konečné zásoby	**tis. t**	1 118,5	11,5	303,3	24,3	42,6	239,2	1,1	**1 740,5**

Pramen: ČSÚ.
Poznámky:
Zásoby jsou uvedeny včetně SSHR.
Marketingový rok u obilovin začíná 1. 7. běžného roku a končí 30. 6. následujícího roku.

V marketingovém roce 2011/2012 byl intervenční nákup obilovin realizován dle nařízení Rady (ES) č. 1234/2007 ze dne 22. října 2007, kterým se stanoví společná organizace zemědělských trhů a zvláštní ustanovení pro některé zemědělské produkty (jednotné nařízení o společné organizaci trhů), dále nařízení Komise (EU) č. 1272/2009 ze dne 11. prosince 2009, kterým se stanoví společná prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 1234/2007, pokud jde o nákup a prodej zemědělských produktů v rámci veřejné intervence a nařízení vlády ČR č. 180/2004 Sb., kterým se stanoví bližší podmínky při provádění opatření společné organizace trhu s obilovinami.

Pravidla režimu intervenčního nákupu stanovuje Evropská komise a jsou platná pro všechny členské státy Evropské unie. Evropskou komisí byl v rámci všech členských států EU 27 pro marketingový rok 2011/2012 stanoven množstevní strop pro intervenční nákup pšenice obecné v souhrnném objemu 3 miliony tun, které mohly být nakupovány za pevnou cenu 101,31 EUR/t. Pro ječmen obecný a kukuřici setou byl vyhlášen množstevní strop

0 tun. Ke každé nabídce pšenice byl nabízející povinen složit na účet SZIF v české měně nabídkovou záruku ve výši 20 EUR na každou nabídnutou tunu.

V marketingovém roce 2011/2012 **nebyl,** vzhledem k výši tržních cen, **intervenční nákup pšenice realizován.**

K 31. srpnu 2011 SZIF vyskladnil zbývající množství intervenčních zásob obilovin, které byly nakoupeny v marketingovém roce 2009/2010 a od září 2011 SZIF neeviduje žádné intervenční zásoby obilovin.

Celková smluvní skladová kapacita pro intervenční skladování obilovin v ČR ke dni 30. září 2012 vykazovala 562 tis. tun, z toho Loco vlastní činí 395 tis. tun, Loco cizí 34 tis. tun, destinace 133 tis. tun. Skladovatelé mohou operativně snižovat či navyšovat smluvní skladové kapacity. Za držení volných skladových kapacit SZIF skladovatelům nehradí žádné poplatky. SZIF měl ke dni 30. září 2012 uzavřeno 49 smluv v 86 skladech, přičemž jsou všechny smlouvy dlouhodobého charakteru.

V marketingovém roce 2011/2012 **nebyl realizován** žádný **intervenční prodej pšenice**.

Ozimá pšenice si svojí výměrou pěstování stále zachovává mezi ostatními obilovinami své výjimečné postavení, které se bezprostředně promítá do celkových výsledků sklizně s vlivem na celkovou bilanci obilovin. Celková výroba pšenice poklesla proti skutečnosti předchozího roku o 1 394,2 tis. tun, tj. o 28,4 %. Toto snížení vyplývá především z nízké produkce pšenice ozimé o 1 425,3 tis. tun, tj. o 30,6 %. Na poklesu výroby pšenice v roce 2012 se podílí především výrazný meziroční pád průměrného hektarového výnosu ozimé pšenice, ale také její snížení osevních ploch v důsledku špatného přezimování a následných zaorávek. Úroveň výroby pšenice v roce 2012 ve výši 3 518,9 tis. tun je srovnatelná se sklizňovým ročníkem 2006 (3 506,3 tis. t).

Přes podprůměrnou úroveň sklizně pšenice se celkový charakter našeho vnitřního trhu v zásadě nebude měnit (vzhledem k neustále se snižující domácí spotřebě), trh bude mít stále rysy převažující nabídky nad poptávkou, ale s poptávkou po kvalitní surovině. Pro dosažení bilanční rovnováhy se předpokládá vývoz do zahraničí celkem 1 110,0 tis. tun této komodity (vše z volného trhu) a zpracování na technické užití 150,0 tis. tun.

Z výsledků monitoringu hodnocení kvality produkce roku 2012 (celkem bylo analyzováno 500 sklizňových vzorků) vyplývá, že z celého souboru analyzovaných vzorků ze sklizně 2012 byly potvrzeny nevyrovnané, ale celkově dobré výsledky kvality potravinářské pšenice. Soubor byl hodnocen celkem 6 parametry (vlhkost, objemová hmotnost, sedimentační index, obsah N-látek, číslo poklesu a obsah příměsí a nečistot). Ve všech hodnocených parametrech vyhovělo celkem 47 % vzorků z letošní sklizně, což je stejně jako v roce 2010 (v loňském roce to bylo 49 %). Letošní výsledky ukazují na celkově uspokojivé hodnoty obsahu bílkovin a kvality bílkovin a problémy s objemovou hmotností a číslem poklesu. Větší rozdíly v kvalitě pšenice se projevují na úrovni jednotlivých krajů.

Obecně je tedy možné konstatovat, že i v marketingovém roce 2012/2013 nebude limitujícím faktorem pro užití potravinářské pšenice celková produkce pšenice, ale její kvalita. Dá se očekávat, že potravinářská pšenice bude mít určité problémy pro splnění všech kvalitativních požadavků pro zajištění domácí spotřeby, ale i přes pokles v její produkci by toto nemělo činit problém.

Pšenice, respektive pšeničná mouka, je výchozím produktem k výrobě pšeničného škrobu. V tabulce je uvedena výroba pšeničných škrobů v ČR v jednotlivých ročnících. Do roku 2007 výroba pšeničných škrobů rostla, aby pak nastal v dalším ročníku výrazný pokles ve výrobě. V roce 2009 nastalo mírné oživení ve výrobě pšeničných škrobů, které pokračovalo také v roce 2010. V roce 2011 však byl zaznamenán mírný pokles. V loňském roce 2012 se situace ve výrobě pšeničných škrobů příliš nezměnila a byla na úrovni roku 2009, tj. ve výši 19,3 tis. tun. V české legislativě je problematika společné organizace trhu se škrobem zpracována v Nařízení vlády č. 115/2004 Sb., kterým se stanoví některé postupy při provádění opatření společné organizace trhu se škrobem v platném znění.

Vývoj výroby pšeničného škrobu s dopadem na osevní plochy a obilnou bilanci ČR

ROK		2007	2008	2009	2010	2011	2012
1.	**Výroba pšeničných škrobů v ČR** v tis. tunách	20,5	18,4	19,3	19,9	19,2	19,3
2.	**Spotřeba pšenice (ř. 1x2,7)** v tis. tunách	55,4	49,7	52,2	53,8	51,8	52,2

Pramen: Český škrobárenský svaz.

Podle soupisu ploch osevů dosáhla celková osevní plocha ječmene pro rok 2012 výměry 382,3 tis. ha. Ve srovnání se skutečností předchozího roku nevýznamně vzrostla – o 9,5 tis. ha (tj. o 2,5 %). Důvodem tohoto mírného navýšení byl nárůst osevních ploch jarního ječmene o 12,0 tis. ha (tj. o 4,4 %) na 284,3 tis. ha. Osevní plochy ozimého ječmene poklesly o 2,8 tis. ha (tj. o 2,7 %) na 98,0 tis. ha. Příčiny nárůstu osevních ploch jarního

ječmene lze hledat především v jarních zaorávkách ploch ozimé pšenice, která byla velmi silně poškozena holomrazy v měsíci únor 2012.

Zastoupení osevních ploch jarního ječmene meziročně velmi mírně vzrostlo. Dosáhlo tak v letošním roce úrovně 74,3 % z celkových ploch ječmene, ale i tak je jedno z nejnižších od roku 1990. Toto mírné navýšení způsobilo nárůst v zastoupení této naší druhé nejrozšířenější obiloviny ve struktuře obilovin na 19,7 %. U ječmene ozimého se zastoupení celkových osevních ploch ječmene přiblížilo roku 2003 a dosáhlo úrovně 25,6 %.

Kvalita ječmene je výsledkem komplexního pohledu a při respektování všech parametrů. V roce 2012 bylo dosaženo dobrých hodnot u přepadu zrna na sítě 2,2 mm, kdy požadavkům na hodnoty přepadu v průměru vyhovělo 89,4 % analyzovaných vzorků (je druhým nejvyšším od roku 2000). Většina ječmene určeného pro potravinářské použití slouží jako surovina k výrobě sladu. Významná část takto vyrobeného sladu je každoročně předmětem exportu do zahraničí.

V roce 2012 došlo ve srovnání s předchozím rokem k mírnému navýšení osevních ploch o 5,6 tis. ha (tj. o 22,4 %). Toto zvýšení sice ukončilo situaci v poklesu pěstebních ploch žita, které zde byly v předchozích sklizňových ročnících, ale problémy související se zhoršenými odbytovými podmínkami vyřešeny nebyly. Současný velmi kolísavý vývoj osevních ploch žita však také přímo souvisí s cenovým vzestupem a pádem této tradiční plodiny. Přesto se vlivem změněných možností ve šlechtění žita a získávání nových hybridních odrůd v hlavních pěstebních oblastech žita stále otevírají nové možnosti pro jeho rozšíření a uplatnění nejen jako chlebového obilí, ale i pro krmné účely a popřípadě pro produkci na výrobu bioetanolu. Kvalitu žita ze sklizně 2012 lze podle konečných výsledků monitoringu kvality (37 vzorků) hodnotit v dlouhodobé časové řadě jako kvalitní (v hodnocených parametrech dle ČSN 461100-4 vyhovělo 84 % vzorků). Kvalita žita určeného pro potravinářské zpracování je srovnatelná s ročníky 2004 a 2008, kdy byly stanoveny obdobné parametry kvality.

Osevní plocha ovsa v ČR v roce 2012 po ročním poklesu vzrostla o 5,6 tis. ha (tj. o 12,4 %) na 50,8 tis. ha. Plocha ovsa představuje jen 3,5 % plochy obilovin.

U triticale podle soupisu osevních ploch prováděného ČSÚ k 31. 5. 2012 dosáhla výměra pěstování pro sklizeň roku 2012 výše 44,2 tis. ha. To představuje meziroční nárůst o 0,7 tis. ha (tj. o 1,6 %). Jedná se o přiblížení k osevní ploše triticale, která zde byla v roce 2010. Triticale si stále zachovává svůj význam jako plodina velmi vhodná pro krmné užití a na výrobu bioetanolu.

Podle údajů ČSÚ (k 31. 5. 2012) bylo pro sklizeň roku 2012 kukuřicí na zrno oseto 109,6 tis. ha. Při porovnání osevní plochy s předchozím ročníkem se jedná o nevýznamný pokles o 0,1 tis. ha (tj. 0,1 %). Přes tento nepatrný pokles byl znovu potvrzen trend nebývalého rozmachu pěstování kukuřice na zrno v České republice. Osevní plochy kukuřice zjišťované ČSÚ k datu 31. 5. daného roku většinou nesouhlasí s údaji sklizňových ploch kukuřice, které jsou uvedeny v definitivní sklizni (část ploch kukuřice určených pro sklizeň na siláž je ponechána zemědělci pro sklizeň na zrno). Plochy uvedené v definitivní sklizni činí u kukuřice na zrno pro rok 2012 výměru ve výši 119,3 tis. ha. Nižší hektarový výnos (7,78t/ha) byl příčinou toho, že došlo k celkovému snížení celkového objemu produkce kukuřice do úrovně 928,2 tis. tun. Přesto tato sklizeň je čtvrtou nejvyšší sklizní kukuřice na zrno v ČR od roku 1990. Kukuřice tak stále potvrzuje, že patří mezi plodiny, v jejichž výrobě je ČR soběstačná s možností vývozních dispozic. Je však nutné brát v úvahu, že ČR má omezenou výměru oblastí, pro které je pěstování kukuřice skutečně vhodné a konkurenceschopnost našich pěstitelů je do značné míry závislá na příznivých klimatických podmínkách daného pěstebního roku.

Cukrová řepa, cukr

Česká republika, jako jeden z nejstarších výrobních regionů v odvětví cukrová řepa-cukr nejenom v Evropě, navázala na vynikající rok 2011 velice dobrými výsledky i v roce 2012. Potvrzují se tak předpoklady o využívání veškerého potenciálu, který má k dispozici (klimatický, půdní, odborný). Od roku 2004, kdy se Česká republika stala členem EU, výsledky pěstování cukrové řepy a výroby cukru, jsou srovnatelné s vyspělými starými členskými státy a zařadily ji mezi středně velké tradiční výrobce cukru s přívlastkem čistého vývozce. Vstupem do EU platí i v ČR pravidla Společné organizace trhů v odvětví cukru (SOTC), což mj. umožnilo volný bezcelní obchod v rámci celé EU. První a jediná velká reforma SOTC, od založení tohoto systému v roce 1967, proběhnula v letech 2006–2009. Během tohoto procesu došlo k zásadním a významným změnám trhu s cukrem uvnitř EU i ve vztahu ke třetím zemím. Zejména o 6 miliónů tun cukru klesnula kvóta a tím i výroba cukru, isoglukózy a inulínu ve všech produkčních členských státech a dále se v průměru o 40 % snížila zaručená minimální cena cukrové řepy (na současných 26,29 EUR/t). Přímo ve výrobě cukru to představovalo snížení ze 17,4 mil. tun cukru ročně na 13 336,7 t současného stavu, což se projevilo mj. i ve snížení počtu cukrovarů o 42 % a zhruba 46 tisíc zemědělců přestalo cukrovou řepu pěstovat. Významným opatřením reformy bylo zavedení tzv. oddělené platby za cukr, kterou je pěstitelům cukrové řepy kompenzována ztráta na příjmech ze snížené minimální ceny řepy. Tato platba je vyplácena z prostředků EU každoročně všem kompetentním žadatelům. V roce 2012 byla stanovena sazba pro ČR v celkové výši 349,00 Kč/t, čímž došlo k meziročnímu zvýšení o 5,39 Kč/t.

Reforma se výrazně projevila také v České republice ztrátou téměř 23 % kvóty, jako následek rozhodnutí jednoho tuzemského výrobce cukru. Naopak zase Česká republika získala nákupem celého množství tzv. dodatečné kvóty, což v konečném výsledku stanovilo s platností od roku 2007/2008 kvótu pro ČR v každoroční výši 372 459,207 t.

Výsledkem uvedeného snížení kvót cukru se EU v porovnání se spotřebou cukru stala nesoběstačným regionem. Avšak z pohledu faktické výroby tomu tak není, naopak je nadále přebytkovým územím, což platí

i pro Českou republiku. V roce 2012/13 je odhadována výroba v celé EU opět o cca 5 miliónů tun více, než je kvóta a současně i spotřeba.

SOTC byla již v době schvalování cukerní reformy navržena na zrušení po uplynutí hospodářského roku 2014/2015 a oddělená platba za cukr již po roce 2013. Evropská komise proto tyto změny předložila v roce 2011 již jako základ k diskusi v rámci připravovaných legislativních návrhů nové SOT. Evropský parlament v únoru 2012 odhlasoval naopak prodloužení SOTC do roku 2019/2020 a následně Rada ministrů pak svoje stanovisko s výsledkem kompromisu tj. prodloužení o dva roky do 2016/2017.

Rok 2012 lze hodnotit jako teplotně nadnormální s vrcholem v letních měsících. Nejstudenější měsíce pak byly únor a také prosinec. Z pohledu srážek lze uplynulý rok hodnotit jako mírně nadnormální s velkými regionálními rozdíly; s dopady zejména na Moravě. Nejvíce srážek spadlo v červenci a také v lednu, nejméně pak v březnu. Během vegetačního období se střídaly období sucha a dešťů, v závěru pak sklizeň řepy probíhala ve vlhčích a tím horších podmínkách, než v předchozím roce.

Setí cukrové řepy proběhnulo v Čechách opět z větší části v měsíci březnu na ploše přes 90 % ploch. Následovaly však velmi silné mrazy v české a sucho v moravské části, které významně ovlivnily další vývoj porostů řepy a její zdravotní stav. Muselo být provedeno přesetí porostů na ploše 8 tis. hektarů. I přes počáteční obavy tyto později seté porosty v konečných výsledcích mnohde byly lepší než zaseté dříve. Další období vegetace již z potřebného srážkového a teplotního rámce nevybočilo včetně závěrečné sklizňové fáze a fáze skladování řepy před zpracováním. Opět bylo několik set tisíc tun dlouhodobě skladované řepy přikryto řezanou slámou s velmi dobrými výsledky. Česká část nakonec dosáhnula opět výborných výsledků a pomohla údaje celé republiky udržet ve vzestupném trendu.

Plocha cukrové řepy v ČR je stabilizována s mírně vzestupným trendem, k čemuž přispívá od roku 2006 také plocha cukrové řepy pro výrobu kvasného lihu. V roce 2012/13 zaujímala v ČR cukrová řepa plochu 51 727 ha, z čehož 9 605 ha bylo použito na výrobu kvasného lihu.

Sedm cukrovarů pracovalo i v cukrovarnické kampani 2012/13, dva v Čechách a pět na Moravě. Kampaň byla zahájena 17. září 2012 a skončila 19. ledna 2013. Průměrná délka kampaně dosáhla 111,3 dnů, tedy druhá nejdelší od vstupu ČR do EU. Celkem bylo zpracováno 3 474 009 t cukrové řepy na výrobu cukru s výnosem bulev 67,16 t/ha. Výroba cukru z řepy dosáhla celkem 535 462 t, tj. s meziročním poklesem o 5,1 %. Mimo uvedeného cukru byl v rámci předpisů EU v režimu výroby cukru nad kvótu vyroben i cukr mimo území ČR v množství 30 000 tun a stal se cukrem ČR. Veškeré toto množství je pokryto vývozními licencemi na vývoz mimo EU. Průměrná cukernatost řepy vlivem již uvedeného počasí skončila na průměru 17,00 %, tj. o 1,8 % níže v porovnání s předchozím rokem. V návaznosti na hodnotu obsahu cukru v řepě poklesnula i hodnota výnosu polarizačního cukru na 11,42 t/ha a výtěžek bílého cukru z řepy na 15,41 %. V přímé vazbě na tyto veličiny dopadl i parametr nejdůležitější – výnos bílého cukru z hektaru s hodnotou 10,35 t/ha (pokles o 8 %). Potvrdilo se tak, že dosažené výsledky roku 2011 byly výjimečné, a to nejenom v ČR, ale v celé EU. Přesto však byl udržen trendu růstu v průměrných hodnotách. Výroba melasy zaznamenala v roce 2012/13 další pokles na 66 006 t (meziročně o 12 214 t).

Pohyb a zásoby cukru monitoruje a výkonnou organizací trhu s cukrem je v každém členském státě EU pověřena příslušná platební agentura. V ČR je to SZIF. Podle jeho informací bylo na trh EU v roce 2011/12 prodáno z českých cukrovarů celkem 633 448 t cukru. Z tohoto množství připadá 317 092 t na prodej na tuzemském trhu a 101 765 t bylo prodáno do ostatních zemí EU, zbytek pak na cukr průmyslový a přebytkový. Vývoz cukru položky KN 1701 do třetích zemí podle celní statistiky ČSÚ ve stejném roce dosáhnul výše 93 899 t.

Minimální cena cukrové řepy v EU je od hospodářského roku 2009/10 stabilní a neměnná ve výši 26,29 EUR/t při standardní jakosti. V roce 2012 dosáhla průměrná CZV cukrové řepy podle údajů ČSÚ hodnoty 797 Kč/t, průměrná CPV krystalového cukru v ČR dosáhla hodnoty 19,08 Kč/t a cena spotřebitelská historicky nejvyšší hodnoty 24,27 Kč/kg.

Bilance výroby a spotřeby cukru včetně cukru ve výrobcích a substituentů[1)] (tis. t)

Ukazatel	2006/07**	2007/08***	2008/09***	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13
Počáteční zásoba	**105,0**	**119,8**	**62,5**	**86,4**	**41,1**	**70,9**	**80,9**
Výroba cukru z řepy	470,5	353,9	414,7	431,8	432,8	564,4	535,4
Dovoz celkem	364,0	222,2	237,0	261,9	278,8	215,0	
– dovoz cukru	91,6	138,8	91,9	88,9	76,5	50,0	
– cukr ve výrobcích	272,4	138,8	145,1	173,0	202,3	165,0	
Celková nabídka	**939,5**	**695,9**	**714,2**	**780,1**	**752,7**	**850,3**	

Ukazatel	2006/07**	2007/08***	2008/09***	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13
Domácí spotřeba	514,0	295,5	351,3	393,1	399,3	358,3	
Vývoz celkem	305,7	238,2	276,5	346,0	282,5	390,0	
– vývoz cukru	166,0	147,7	155,3	213,3	164,5	240,0	
– cukr ve výrobcích	139,7	90,5	121,2	132,7	118,1	150,0	
Celková poptávka	**819,7**	**633,4**	**627,8**	**739,0**	**681,8**	**748,3**	
Konečná zásoba	**119,8**	**62,5**	**86,4**	**41,1**	**70,9**	**102,0**	

Pramen: MZe, ČSÚ a SZIF.
Poznámky:
[1)] *Všechny údaje až do roku 2003/04 jsou uvedeny za období kvótového roku, tedy od 1. 9. do 31. 8. následujícího roku.*
* *od 1. 7. do 30. 6.následujícího roku.*
** *od 1. 7. 2006 do 30. 9. 2007 (výjimečně celkem 15 měsíců).*
*** *hosp. roky od 2008/09 jsou od 1. 10. do 30. 9. příštího roku.*

Charakter čistého vývozce cukru si Česká republika udržela i v roce 2011/12, protože nejenom že vyrobila znovu značné množství cukru nad svoji kvótu (o 233 755 t více), ale velké množství prodala na trh EU (101 765 t). Aktivní saldo bilance obchodu s cukrem tak bylo potvrzeno a udrženo. Do ČR bylo dovezeno celkem 215,0 tis. t cukru, včetně cukru obsaženého ve výrobcích. Dovoz z nových členských zemí zaznamenal nárůst. Tradičně nejvíce se jej dovezlo ze Slovenska (31 427 t) a z Polska (16 964 t).

Z ČR bylo vyvezeno celkem 390,0 tis. t cukru, čímž došlo opět k nárůstu vývozu cukru z ČR. Růst průměrných cen u dovozu cukru (dosažený průměr 23,13 Kč/kg) pokračoval stejně tak i u cen vývozu (22,95 Kč/kg). Pokles vývozu na Slovensko v roce 2011/12 pokračoval a skončil na hodnotě 16 837 t.

Brambory

V roce 2012 se brambory v České republice pěstovaly na 30 069 ha, přičemž v zemědělském sektoru zaujímaly plochy brambor 23 652 ha a v sektoru domácností 6 417 ha. Sklizeno bylo celkem 804 980 tun brambor, z toho 43 248 t brambor raných, 685 129 t brambor ostatních a 76 603 t brambor sadbových.

Celkové plochy, hektarové výnosy a produkce brambor pěstovaných v ČR

Rok	Produkční plochy v ha	Průměrný výnos v t	Celková produkce v t
2004	42 141	23,57	993 203
2005	41 207	28,05	1 155 996
2006	38 549	21,70	836 614
2007	40 244	24,79	997 671
2008	37 816	25,00	945 234
2009	36 722	25,29	928 752
2010	35 050	23,45	821 862
2011	33 580	29,00	973 859
2012	30 069	26,77	804 980

Pramen: ČSÚ.
Poznámka: Plochy a produkce za zemědělský sektor a domácnosti.

Struktura celkové produkce brambor v ČR v roce 2012

	Zemědělský sektor (ha)	Domácnosti	Průměrný výnos (t/ha)	Celková slizeň (t)
Brambory rané *	1 263	1 315	16,78	43 248
Brambory ostatní	19 121	5 102	28,28	685 129
Brambory sadbové	3 269	-	23,43	76 603
Brambory celkem	**23 652**	**6 417**	**26,77**	**804 980**

Pramen: ČSÚ.
Poznámky:
* *Brambory sklizené do 30. 6.*
Sklizně za zemědělský sektor a domácnosti.

Dovoz a vývoz brambor v roce 2012

	Položka celního sazebníku	Množství (t)
Dovoz	0701 Brambory čerstvé chlazené	95 194
Vývoz	0701 Brambory čerstvé chlazené	53 185

Pramen: ČSÚ.

Bramborový a pšeničný škrob

Bramborový škrob

Sklizeň brambor pro výrobu bramborového škrobu byla v roce 2012 o 6 570 tun nižší než sklizeň v roce 2011. Pro výrobu 23 982 tun bramborového škrobu bylo zpracováno 111 761 tun brambor.

Marketingovým rokem 2011/12 skončila 30. června 2012 v rámci Společné zemědělské politiky Společná organizace trhu se škrobem. Dne 1. března 2012 nabylo účinnosti nařízení vlády č. 60/2012 Sb., o stanovení některých podmínek pro poskytování zvláštní podpory zemědělcům. Cílem tohoto nařízení je kromě jiného také ochrana a zlepšení životního prostředí pomocí zvláštního systému pěstování brambor pro výrobu škrobu. V tomto systému pěstování brambor se klade důraz na ochranu přirozené úrodnosti půd formou dodržování osevních postupů a upřednostnění organického hnojení brambor před minerálními hnojivy. V případě splnění podmínek stanovených v uvedeném nařízení obdrží pěstitel brambor určených výrobě bramborového škrobu zvláštní podporu.

Výroba bramborového škrobu

Rok	Zpracované brambory (t)	Množství vyrobeného škrobu (t)	Průměrná škrobnatost v %
2004	147 898	33 644	20,11
2005	166 353	36 281	18,80
2006	110 576	25 016	19,81
2007	147 878	32 692	18,86
2008	136 177	30 105	19,18
2009	136 581	29 618	18,70
2010	125 686	26 710	18,20
2011	148 441	30 552	17,60
2012	111 761	23 982	18,30

Pramen: Český škrobárenský svaz.

Pšeničný škrob

Pšenice, respektive pšeničná mouka je výchozím produktem k výrobě pšeničného škrobu.

Vývoj výroby pšeničného škrobu s dopadem na osevní plochy a obilnou bilanci ČR

Rok	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Výroba pšeničných škrobů v ČR (tis. tun)	21,9	20,5	18,4	19,3	19,9	19,2	19,3
Spotřeba pšenice (ř. 1x2,7) (tis. tun)	59,1	55,4	49,7	52,2	53,8	51,8	52,1

Pramen: Český škrobárenský svaz

Olejniny

Ve sklizňovém roce 2012 celková produkce olejnin dosáhla 1 210,7 tis. t. Olejniny byly pěstovány na 19 % z celkové osevní plochy ČR. Ve struktuře osevů tak zaujímají druhou pozici za obilovinami.

Nejpěstovanější olejninou je tradičně řepka olejka, které bylo pro sklizeň v roce 2012 zaseto rekordních 401,3 tis. ha a produkce z této plochy 1 109 tis. t byla druhou nejvyšší v historii pěstování. Vysoké produkce bylo dosaženo rozlohou pěstování, protože průměrný hektarový výnos 2,76 t/ha patří k těm spíše nižším. Řepka byla pěstována na 16,2 % osevní plochy. K velkému rozmachu pěstování řepky přispěla cena, za kterou je řepka realizována i její dobré odbytové možnosti na domácím i evropském trhu. Průměrné cena zemědělských výrobců (CZV) za marketingový rok 2011/2012 byla 12 213 Kč/t a v i dosud neukončeném marketingovém roce 2012/13 zůstává průměrná cena na velmi vysoké úrovni 12 179 Kč/t. Uvedené tržní podmínky vedly pěstitele, podle šetření Mze, k vysokému osevu i pro sklizeň v roce 2013 v rozsahu 411 tis. ha.

Slunečnice byla ve sklizňovém roce 2012 pěstována na ploše 24,6 tis. ha a produkce z této plochy činila 56,9 tis. t, při průměrném hektarovém výnosu 2,31 t/ha. Osevní plocha slunečnice poklesla, ve srovnání s rokem 2011, o necelé 4 tis. ha tzn. o 13,7 %. Průměrná cena zemědělských výrobců v marketingovém roce 2011/12 vzrostla na 10 373 Kč/t, to je o 772 Kč/t více než v roce předcházejícím. Z ČR bylo vyvezeno celkem 40 tis. tun slunečnicového semene a dovezeno 15 tis. t.

Velkým propadem pěstování reagoval mák na malou poptávku i nízké CZV v marketingovém roce 2011/12, kdy průměrná CZV byla 22 939 Kč/t. Pro sklizeň v roce 2012 bylo přes zvyšující se CZV zaseto pouhých 18,3 tis. t máku a to je o 13,1 tis. ha (41,7 %) méně než v roce 2011. Celková produkce máku v uvedeném roce byla pouhých 12,8 tis. t tzn., že se jedná o nejnižší dosaženou produkci od roku 1998. Makového semene bylo v marketingovém roce 2011/12 dovezeno do ČR dovezeno 5,4 tis. tun a vyvezeno 31,1 tis. tun.

Pokles zaznamenala ve sklizňovém roce i hořčice. Snížení osevní plochy o 1,2 tis ha na 16,9 tis. ha, znamenalo i nižší celkovou produkci 15,4 tis. t. Hořčičné semeno je vývozní komoditou. Více než 64 % celkové domácí produkce hořčičného semene směřuje při vývozu převážně do Německa, Polska, Nizozemska, Maďarska, Rakouska a na Slovensko.

Plochy lnu olejného v České republice velice kolísají. Očekávalo se, že s ukončením pěstování lnu přadného vzrostou plochy lnu olejného, ale osevní plocha naopak klesá. Zatímco v marketingovém roce 2011/12 byla 2,4 tis. ha pro sklizeň v roce 2012 pouhých 1,7 tis. ha, tzn. o 32 % nižší. Za poklesem stojí nízké CZV a horší uplatnění této komodity na trhu a samozřejmě vysoké ceny a dobré uplatnění řepky, která nahrazuje na osevní ploše ostatní olejniny.

Luskoviny

Pěstování luskovin má v ČR dlouholetou tradici. V posledních letech se nicméně luskoviny dostávají do výrazného útlumu, což se projevuje především výrazným propadem jejich ploch.

Hlavní překážkou rozšiřování ploch luskovin je silná konkurence ze strany importu sojových bobů, či jejich pokrutin do EU a ČR a jiné převážně ekonomické faktory. Ke snižování ploch luskovin na zrno navíc přispívá i pokračující pokles stavů hospodářských zvířat.

Luskoviny mají uplatnění v potravinářském průmyslu i jako složka krmných směsí pro hosp. zvířata. Jedna z nejvýznamnějších předností luskovin je jejich meliorační a zúrodňující dopad na půdu. Své nezastupitelné místo mají proto luskoviny v osevních postupech a v ekologickém hospodářství jako vynikající předplodina.

Luskoviny jsou v ČR v podmínkách Společné zemědělské politiky EU podporovány zejména systémem přímých plateb. Dalšími možnými formami podpory jsou národní podpory v rámci dotačních programů ministerstva, podpory z PGRLF či podpory v rámci Programu rozvoje venkova (PRV).

V minulých letech stagnovala výměra pěstování luskovin na zrno na úrovni kolem 30,0 tis. ha. V roce 2012 však došlo k dalšímu propadu osevní plochy luskovin na 20 177 ha. Hrách pěstovaný na výměře 15 068 ha, tvořil převážnou část výměry luskovin pěstovaných na zrno. Osevní plocha lupiny klesla na 1 408 ha a plocha ostatních

luskovin na zrno (mimo sóji) byla 3 702 ha. Kromě poklesu ploch v roce 2012 nebyly pro pěstování luskovin příznivé klimatické podmínky a v důsledku těchto negativních vlivů došlo ve srovnání s předcházejícím sklizňovým rokem k poklesu hektarového výnosu luskovin na 1,94 t/ha. Celková produkce luskovin na území ČR dosáhla 39 144 tun a došlo tak k meziročnímu propadu o více než 24 tis. tun. Z toho produkce hrachu setého zaujímala 30 710 tun, produkce lupiny na zrno 2 459 tun a produkce ostatních luskovin 5 975 tun.

Len a konopí seté

V posledních několika letech probíhal pokles osevních ploch lnu přadného v celém světě. Výjimkou nebyly ani tradiční lnářské západoevropské země – Francie, Belgie a Nizozemí, kde se pěstitelské plochy snižovaly od roku 2006. Od roku 2011 dochází v těchto zemích k opětovnému zvyšování ploch přadného lnu.

Největší pokles ploch přadného lnu byl zaznamenán v České republice a také v Litvě, kde pěstování lnu pro průmyslové zpracování bylo ukončeno. Od roku 2005 byl v ČR zaznamenán pokles pěstebních ploch přadného lnu, který dále pokračoval až po prakticky úplný zánik pěstování, který nastal v roce 2011. Pěstební plocha se pohybuje v řádu pouze několika málo hektarů určených pro účely udržování osiva českých odrůd a produkci osiva pro export. Ceny lnářských surovin byly na světových trzích v posledních letech velmi nízké. Spolu s podstatně nižšími podporami pro pěstování lnu v ČR, ve srovnání s EU 15, to bylo pro české lnářství likvidační a způsobilo praktický zánik pěstování a zpracování lnu přadného. V roce 2012 byl v ČR zaset pouze 1 ha přadného lnu odrůdy Rina.

Pěstební plochy lnu olejného v ČR meziročně kolísají. V roce 2005 došlo ke skokovému nárůstu na 7 335 ha, v roce 2006 na 7 869 ha a v roce 2007 se plochy výrazně snížily na 2 642 ha. Tento pokles byl způsoben odbytovými problémy semene a poklesem ceny. V roce 2011 bylo olejným lnem oseto 2 475 ha, tj. 60 % skutečnosti roku 2010. V roce 2012 bylo zaseto 1 780 hektarů, tj. 71,9% skutečnosti roku 2011.

Pěstování konopí setého se od roku 2000 začalo zabývat stále více pěstitelů. V roce 2006 činily osevní plochy 1 155 ha, v roce 2007 bylo oseto technickým konopím 1 538 ha a v roce 2008 jen 518 ha. Důvodem poklesu bylo snížení ceny krátkého vlákna v důsledku celosvětové hospodářské krize. V roce 2009 se plocha snížila až na cca 200 ha zejména kvůli odbytovým problémům.

V roce 2012 bylo oseto 279 ha konopím setým, v meziročním srovnání o 12 ha více než v roce 2011. Sklizeno bylo 429 t stonku a 66 t semene (v roce 2011 – 2 229 t stonku a 85 t semene).

Způsob sklizně a vhodná sklizňová technika byly dosud slabým článkem pěstitelské technologie konopí na vlákno, v současné době jsou to především zpracovatelské technologie. V roce 2011 ukončila činnost i poslední velká lnářská tírna Lenka Kácov s. r. o., která disponovala i zařízením schopným zpracovat nejen stonek přadného lnu, ale i stonek lnu olejného a konopí setého. V provozu zůstává tírna lnu v Agritec Farm s. r. o. v Šumperku a menší tírna na zpracování konopí BENEU s. r. o. v Dlouhé u Kladna.

Zájem o konopné vlákno má v současné době především papírenský a automobilový průmysl. Roste také použití pro výrobu tepelných izolačních rohoží pro stavebnictví a nábytkářství. Od roku 2009 je ve zkušebním provozu nová výrobní kapacita ve firmě Canabest s. r. o. Břeclav. Firma uvádí na trh izolační rohože a stavební izolační panely z konopného vlákna a konopného pazdeří určené především pro ekologické stavby. Tato výrobní kapacita je zcela závislá na dovozu konopného vlákna vhodné kvality ze zahraničí, protože v tuzemsku zatím chybí výrobní kapacita na nezbytnou prvotní úpravu surového konopného vlákna. Podobně OP Papírna v Olšanech dováží každý rok několik tisíc tun lněných, konopných a dalších přírodních celulosových vláken ze zahraničí. V ČR chybí zpracovatelská kapacita konopného stonku, která by pokryla produkci alespoň z plochy kolem 500 ha, a na zpracování stonku z olejného lnu k produkci krátkého lněného vlákna.

V rámci národních dotací podle „Zásad[5)]" na dotační titul 3.i podpora použitého uznaného a mořeného osiva lnu a uznaného osiva konopí setého bylo vyplaceno celkem 162 tis. Kč. V rámci tohoto dotačního programu lze využít finanční prostředky do výše 18 000 Kč/t uznaného a mořeného osiva lnu a do výše 60 000 Kč/t uznaného osiva konopí setého při splnění daných podmínek, které jsou uvedeny v „Zásadách". V rámci tohoto dotačního titulu bylo oseto 47 ha konopím setým 68 ha lnem při sazbě 60 000 Kč/t pro uznané osivo konopí setého a 18 000 Kč/t pro uznané a mořené osivo lnu. Od roku 2011 je tento dotační titul určen pro uznané osivo lnu setého, jak pro produkci vlákna, tak pro produkci semene.

Zelenina

Rok 2012 byl klimaticky nepříznivý pro pěstitele zeleniny jak v ČR, tak i v ostatních evropských zemích. V zimním období došlo na některých pozemcích bez sněhové pokrývky k vymrznutí ozimých druhů zeleniny (česnek, cibule, špenát). Brzký nástup jara umožnil pěstitelům zakládat porosty raných druhů zeleniny již v polovině března. Některé z těchto porostů byly však poškozeny přízemními mrazy v první polovině dubna a začátkem května, jako např. rané výsevy mrkve, petržele, výsadby košťálovin. Mrazová vlna, která zasáhla republiku v noci na velikonoční pondělí, zničila na Moravě zejména porosty okurek, tykví a paprik.

Klimatické podmínky posledních let ukazují, že významným stabilizačním faktorem v zelinářství jsou závlahy. Velké sucho v roce 2012 postihlo především pěstitele

[5)] Zásady, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotací na základě § 2 a §2d zákona č. 252/1997 Sb. o zemědělství

na severní a jižní Moravě, kde však ani vybudované závlahové systémy nebyly dostačující ke krytí vláhového deficitu. Rozmary počasí roku 2012 potrápily i pěstitele na Přerovsku, kde přívalový déšť ve druhé polovině května zatopil a zničil zelinářům část zeleninových porostů. Ve druhé polovině měsíce srpna postihlo některé pěstitele na Litoměřicku a také v okolí Prostějova ničivé krupobití, kdy kroupy na mnoha místech zničily porosty květáku, zelí, kapusty, celeru, paprik, cuket a cibule. Proměnlivé počasí roku 2012 zapříčinilo vyšší infekční tlak houbových chorob, veliké problémy způsoboval rovněž mimořádný výskyt škůdců, a to zejména mšic, molic, třásněnek a klopušek. Podzimní období bylo srážkově i teplotně příznivější, a proto se podařilo u některých druhů zeleniny zmírnit propad produkce, jako např. u listové, cibulové a kořenové zeleniny.

Vzhledem k nepříznivému průběhu počasí klesla v roce 2012 produkce zeleniny meziročně o 16 % na celkových 232,9 tis. t. Nižší sklizeň byla rovněž důsledkem poklesu pěstebních ploch u všech druhů zeleniny (výjimkou je pouze mírné zvýšení ploch u česneku a zeleného hrášku). Po loňském nárůstu ploch zeleniny došlo v roce 2012 k jejich opětovnému výraznému snížení (o 11 %) na 12 571 ha, přičemž nejvíce se snížily plochy pro pěstování hlávkového zelí, cibule, rajčat, mrkve a kedluben.

Celková sklizeň zeleniny v ČR (t)

Zelenina	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Celer	10 588	11 364	10 390	11 414	10 223	9 410	6 997
Cibule	45 387	40 424	52 372	48 325	43 248	54 311	40 018
Česnek	2 079	2 038	1 759	1 590	1 457	1 530	1 272
Hrách dřeňový	6 759	5 857	6 201	4 742	4 130	4 588	3 590
Kapusta	4 327	4 242	4 048	3 930	2 994	4 043	2 906
Kedlubny	8 095	7 598	6 802	6 496	6 604	6 838	5 344
Květák a brokolice	9 069	7 611	7 549	5 937	5 441	6 068	4 655
Mrkev	33 813	39 466	34 406	31 982	27 735	33 205	28 378
Okurky nakládačky	22 460	22 367	18 290	14 116	16 731	16 130	13 849
Okurky salátové	14 790	10 859	10 798	9 629	8 625	9 229	7 621
Petržel	8 324	9 125	7 663	5 268	5 152	5 708	4 504
Pór	-	-	-	-	-	345	278
Rajčata	35 604	29 771	27 899	29 441	20 721	28 536	25 740
Ředkvičky	-	-	-	-	-	2 848	1 338
Salát hlávkový	-	-	-	-	-	2 024	1 869
Zelí hlávkové*	55 945	57 915	56 656	50 679	40 664	62 874	53 565
Ostatní zelenina	34 312	33 390	29 491	30 291	24 898	29 915	30 949
Zelenina celkem	**291 552**	**282 027**	**274 324**	**253 840**	**218 623**	**277 602**	**232 873**

Pramen: ČSÚ.
Poznámka:
* *Zelí hlávkové bílé a červené, od roku 2002 – údaje za zemědělský sektor s dopočtem sektoru domácností.*

Trend stálého nárůstu dovozů čerstvé zeleniny do ČR se v roce 2012 změnil. Během tohoto roku bylo do republiky dovezeno celkem 533,8 tis. t čerstvé zeleniny, tj. oproti předchozímu roku pokles o 6 %. Hodnota dovezeného zboží však meziročně vzrostla o téměř 3 % na 8,5 mld. Kč. Dodávky čerstvé zeleniny ze zemí EU klesly o 5,4 % na objem 485,4 tis. t v hodnotě 7,5 mld. Kč a na celkovém dovozu čerstvé zeleniny se podílely 90,9 %. Největšími dodavateli bylo

tradičně Nizozemsko (97,0 tis. t), Španělsko (94,4 tis. t), Německo (72,5 tis. t), Polsko (69,2 tis. t) a Itálie (48,7 tis. t).

Vývoz čerstvé zeleniny z ČR včetně reexportu zaznamenal mírné zvýšení (+1 %) na celkových 92,8 tis. t v hodnotě 1,6 mld. Kč, přičemž z 99,6 % směřoval do zemí EU. Nejvíce čerstvé zeleniny bylo dodáno na trh Slovenska (66,6 tis. t), dále pak do Německa (9,0 tis. t), Polska (3,9 tis. t) a Rakouska (3,3 tis. t).

Saldo zahraničního obchodu ČR s čerstvou zeleninou

Jednotky	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Tuny	-412 225	-452 214	-446 369	-447 883	-464 079	-468 705	-476 298	-441 048
Tis. Kč	-5 304 528	-6 420 398	-6 761 911	-6 215 155	-6 592 593	-7 542 131	-6 669 718	-6 892 691

Pramen: Statistika zahraničního obchodu.

Stejně jako ovoce je i zelenina v ČR pěstována v rámci systému integrované produkce zeleniny. Přestože tento systém zahrnuje četná omezení v porovnání s konvenčním pěstováním zeleniny a je administrativně náročnější, počet pěstitelů se neustále zvyšuje. V současné době je v tomto systému zařazeno 81 pěstitelů s výměrou 5 980 ha. Podmínky a pravidla pěstování a poskytování podpory jsou stanoveny v rámci Programu rozvoje venkova v NV č. 79/2007 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Ovoce

Na počátku jara roku 2012 se předpokládalo, že úroda většiny ovocných druhů bude velmi dobrá. V noci na velikonoční pondělí (9. 4.) však zasáhl republiku velmi silný mráz, kdy teplota klesala až na -9° C. Zasaženy byly především nižší polohy v Čechách i na Moravě. Velikonoční mráz prakticky zničil úrodu meruněk a v silněji zasažených oblastech negativně ovlivnil i násadu ostatních peckovin. Po dlouhodobém suchém počasí, kdy především na jižní Moravě značně utrpěly téměř všechny zemědělské plodiny, zasáhla naši republiku druhá vlna mrazů (18.5.). Tento mráz byl naprosto zničující především pro sady v nejteplejších lokalitách země, tj. na jižní Moravě ale i na severozápadě Čech a v řadě dalších míst. Utrpěly prakticky všechny ovocné druhy, nejvíce však jabloně, slivoně a jahodník. U slivoní došlo v několika případech i k úplnému zničení letorostů, což bude mít za následek ztrátu úrody v příštím roce. Mrazy zasáhly také ovocné školky, kdy v několika případech došlo ke spálení růstových vrcholů. V červnu se konečně dostavily dešťové srážky. V průběhu léta se ojediněle objevovalo krupobití, které lokálně poškodilo část úrody ovoce. Souhrnně tak lze konstatovat, že produkce ovoce v roce 2012 byla v některých oblastech Čech celkem dobrá, jsou však velké regionální rozdíly. Sady v pěstitelských oblastech Moravy byly vesměs silně poškozené, přičemž tato poškození nebyla, s výjimkou některých lokalit na jižní Moravě, plošná, ale ohnisková.

Celková produkce ovoce ČR v roce 2012 dosáhla objemu 300,0 tis. t, což je sice o 9,5 % více v porovnání s velmi slabou sklizní ovoce v předchozím roce, avšak v porovnání s pětiletým průměrem se jedná o více než 15% pokles. V produkčních ovocných sadech, které jsou rozhodující pro pěstování konzumního ovoce, bylo sklizeno 138,2 tis. t ovoce, tj. meziroční nárůst o 36,5 %, avšak v porovnání s pětiletým průměrem je to o 5 % méně. Celková produkce jablek v ČR byla oproti předchozí slabé sklizni vyšší o téměř 27 % a činila 201,5 tis. t (z toho 117,9 tis. t jablek bylo z produkčních sadů). Kvalita jablek byla následkem poškození plodů mrazy i krupobitím průměrná až podprůměrná (zejména v zahrádkách a v extenzivních sadech), takže objem naskladněných jablek pro letošní obchodní sezónu byl o 12 % nižší než v roce minulém. To znamená, že český trh bude v roce 2013 ve větší míře zásoben tuzemskými konzumními jablky pravděpodobně pouze do dubna, v dalších měsících bude poptávka trhu kryta jablky z dovozu.

Výměra ovocných sadů v ČR má dlouhodobý klesající trend, v roce 2012 činila 20 769 ha, z toho 16 384 ha je produkčních plodných sadů. Přestože je restrukturalizace ovocných sadů finančně podporována v rámci dotační politiky státu, pro zastavení a případně odvrácení stárnutí sadů je to nedostačující. Podíl přestárlých výsadeb, které dosahují výměry 8,2 tis. ha, se v roce 2012 opět mírně zvýšil, a to ze 46,4 % na 46,7 %. Nevyhovující věkovou strukturu má stále drobné ovoce stejně jako broskvoně, jabloně a višně, nejpříznivější švestky a slivoně, černý rybíz a rovněž hrušně. V období let 1995 – 2012 bylo v ČR nově vysázeno celkem 11 140 ha produkčních ovocných sadů, z toho s podporou v rámci dotační politiky státu 9 017 ha.

V ČR je ovoce rovněž pěstováno v rámci integrovaného systému pěstování ovoce (IPO), jehož rozsah v současné době dosahuje 10,8 tis. ha a představuje cca 66% podíl na celkové výměře produkčních sadů. Podmínky a pravidla pěstování a poskytování podpory jsou stanoveny v rámci Programu rozvoje venkova v NV č. 79/2007 Sb., ve znění pozdějších předpisů, které rovněž řeší podmínky

a poskytování podpory v ekologickém pěstování ovoce. V roce 2012 bylo ve Svazu pro integrované systémy pěstování ovoce (SISPO), což je dobrovolné sdružení pěstitelů ovoce a zástupců výzkumu, registrováno 296 členů.

Dovoz čerstvého a sušeného ovoce do ČR má od roku 2011 klesající tendenci; v roce 2012 došlo opět k meziročnímu poklesu z hlediska množstevního o téměř 3 % na 539,2 tis. t. Hodnota dovezeného ovoce však vzrostla o 4,5 % na 11,4 mld. Kč. K nejvýraznějšímu poklesu došlo u dovozu banánů, pomerančů, nektarinek a hrušek, naproti tomu se zvýšil dovoz mandarinek, jahod a meruněk. Ze zemí EU bylo na náš trh dodáno celkem 351,2 tis. t v hodnotě 6,5 mld. Kč (tj. meziroční nárůst o 1,3 %) a na celkovém objemu dovezeného ovoce dosáhly podílu 65 %. Největšími dodavateli ovoce bylo tradičně Španělsko (111,1 tis. t) a Itálie (70,6 tis. t), dále Německo (41,0 tis. t), Slovensko (24,1 tis. t), Polsko (22,4 tis. t) a Francie (20,5 tis. t).

Dovoz vybraných druhů ovoce do ČR (t)

Komodita	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Jablka	81 684	70 942	70 724	62 862	82 889	74 304	86 067
Hrušky	7 679	9 214	10 308	9 701	10 670	14 520	11 535
Třešně	317	100	177	247	159	478	261
Višně	65	24	24	31	33	24	136
Meruňky	7 005	2 658	3 823	5 340	4 718	4 348	6 761
Broskve	15 666	10 773	10 550	11 159	12 903	12 962	12 417
Nektarinky	17 205	16 732	15 799	21 826	22 172	22 514	18 917
Švestky, slívy	9 050	8 027	10 740	7 905	10 100	8 755	8 514
Jahody	7 218	7 411	7 031	8 547	7 311	8 618	10 573
Citróny	27 733	26 696	24 170	27 987	29 766	33 161	32 498
Grapefruity	12 186	13 580	13 381	14 566	13 646	13 909	12 831
Mandarinky	68 270	66 906	54 337	48 394	54 593	58 709	61 657
Pomeranče	59 511	60 177	56 746	57 092	64 864	60 851	56 692
Ananas	10 848	21 144	12 161	10 566	12 378	11 404	11 432
Banány	117 754	123 219	153 142	160 867	198 737	145 702	131 259
Kiwi	14 309	16 071	9 627	14 850	17 561	10 461	10 058

Pramen: Statistika zahraničního obchodu.

Vývoz čerstvého a sušeného ovoce včetně reexportu vzrostl v roce 2012 v porovnání s předchozím rokem v objemovém i finančním vyjádření, a to o 53 % (resp. o 22 %), a dosáhl objemu 201,6 tis. t v hodnotě téměř 3,0 mld. Kč. Příčinou byl rekordní vývoz moštových jablek v objemu 101,5 tis. t, a to zejména do Německa a Rakouska. Tato skutečnost ovlivnila i celkový objem vývozu ovoce do zemí EU, který vzrostl meziročně o 54 % na 200,9 tis. t v hodnotě 2,9 mld. Kč, a na celkovém objemu vyvezeného ovoce z ČR dosáhl podílu 99,6 %. Největší množství ovoce směřovalo především na Slovensko (71,6 tis. t) a Německa (62,9 tis. t), dále pak do Rakouska (39,9 tis. t), Polska (7,8 tis. t), Rumunska (5,8 tis. t) a Itálie (3,2 tis. t).

Vývoz vybraných druhů ovoce z ČR (t)

Komodita	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Jablka	75 396	52 653	62 389	59 866	56 856	40 201	114 924
Hrušky	1 368	1 881	1 631	1 935	2 013	2 302	2 050
Třešně	2 048	557	961	1 377	1 284	1 989	1 360
Višně	4 311	5 481	3 681	3 549	2 239	3 815	1 570
Meruňky	253	693	276	307	271	182	289
Broskve	1 289	800	1 021	1 365	1 325	1 423	1 345
Nektarinky	1 103	1 094	1 052	2 133	2 390	2 341	1 778
Švestky, slívy	406	577	647	708	980	437	832
Rybíz, angrešt	961	2 015	970	1 786	113	17	1 872
Jahody	408	401	465	381	350	212	216

Pramen: Statistika zahraničního obchodu.

Chmel

V měsíci květnu a červnu následovalo ve většině oblastí suché klima. Průběh srpna s vysokými až tropickými teplotami a minimem vodních srážek značně redukoval výnosy. Docházelo k zasychání již kvetoucího chmele a zastavení růstu hlávek. V průběhu vegetace byly zaznamenány kroupy, které způsobily lokální poškození na 20 ha v hlavní chmelařské oblasti. Také udržení zdravotního stavu chmele a eliminace škůdců si vyžádala v průběhu vegetace nemalé náklady. Přesto se tato etapa prací valné většině pěstitelů podařila zvládnout a výsledkem byla velmi dobrá kvalita chmele.

V roce 2012 bylo obnoveno největší procento chmelnic a to o 4,97 % (cca 217 ha). Vlivem postupného snižování ploch chmelnic v posledním desetiletí je procento obnovy chmelnic neporovnatelné s předcházejícími roky, kdy výměry plochy chmelnic byly vyšší.

Současná věková struktura porostů chmele v ČR je jedním z významných faktorů ovlivňující výnosovou stabilitu. Optimální doba obměny porostů je 10–12 let. Na základě údajů ÚKZÚZ je podíl chmelnic starších 20 let se sníženým výnosem 24 % (nejstarší chmelnice jsou v Úštěcké oblasti). Celkem 40 % porostů chmele je starších 15 let což přestavuje meziroční nárůst zhruba o 4 %. Podíl produktivních porostů ve stáří 5–14 let je pouze 43 % všech chmelnic. Poměrně vyhovující věkovou strukturu má v současnosti zatím jen chmelařská oblast Tršicko. Průměrné stáří chmelových konstrukcí se zvyšuje a je ještě méně příznivé než stáří porostů, protože celkem 65 % všech konstrukcí je starších dvaceti let. Tato situace bude do budoucnosti vyžadovat vysoké investice.

V rámci dotačního programu 3.h. uznaná certifikovaná sadba bylo v roce 2012 vyplaceno celkem 3,9 mil. Kč, což je o 0,2 mil. Kč méně v porovnání s rokem 2011. Celkem bylo tak vysázeno 642 927 ks certifikované sadby na ploše 217 ha, což je o 126 ha více v porovnání s rokem 2011. V roce 2012 byla obnova porostů provedena odrůdami - Žatecký poloraný červeňák (200,6 ha), Sládek (6,4 ha), Harmonie (3,3 ha) a Saaz special (4,3 ha). Celkem bylo vyplaceno 74,6 % finančních prostředků v žatecké chmelařské oblasti (86,3 % v roce 2011), 15,7% v úštěcké oblasti (13,7 % v roce 2011) a 9,7 % v tršické chmelařské oblasti (0 % v roce 2011).

Mimo výše uvedený dotační program 3.h.) mohou chmelaři již od roku 2001 čerpat finanční prostředky i z dalšího dotačního programu 1.I.) podpora vybudování kapkové závlahy ve chmelnicích. V rámci existence tohoto dotačního programu byla vybudována kapková závlaha již na 853 ha chmelnic. V roce 2012 v rámci tohoto podpůrného programu bylo vybudováno závlahové zařízení na 14,5 ha chmelnic při sazbě 34 248 Kč/ha; dotační podpora MZe činila 496,5 tis. Kč. V porovnání s rokem 2011 bylo vybudováno kapkové zařízení s dotační podporou MZe o 10,8 ha méně tj. pokles o 42,6 %.

Od roku 2007 je české chmelařství podporováno také v rámci programu rozvoje venkova, a to především z Osy I – opatření I.1.1 modernizace podniků (mimo jiné i výstavba chmelových konstrukcí). Dále jsou v tomto opatření zařazeny investice do techniky a technologie pro rostlinnou výrobu a investice do zemědělských staveb (rekonstrukce a výstavba nových) pro rostlinnou výrobu tj. i pro chmelaře. Celkem bylo podáno 58 „chmelařských" projektů a mezi tyto projekty bude celkem rozděleno 108,2 mil Kč.

Nově od roku 2012 lze využít podpor v rámci čl. 68 nařízení Rady (ES) č. 73/2009. Pro sektor chmele je zvláštní podpora dle článku 68 poskytována na zvláštní druhy zemědělské činnosti, které jsou důležité pro ochranu či zlepšení životního prostředí. Cílem opatření je podpořit pěstování aromatické odrůdy chmele, která má menší nároky na agrotechniku a ochranu než ostatní hořké

a superhořké odrůdy chmele, čímž nedochází k nadměrnému zatěžování životního prostředí, a má také dlouhodobě pozitivní vliv na jeho zlepšování. Nařízení vlády, které stanovuje podmínky čerpání zvláštní podpory, vyšlo ve Sbírce zákonů pod číslem 60/2012 a nabylo účinnosti dnem 1. března 2012. Celková výše finančních prostředků, využitelná na základě čl. 68 v ČR pro sektor chmele, činí 843 387,8 EUR.

Podle údajů ČSÚ průměrná CZV sušeného chmele ze sklizně v roce 2012 činila 137 811 Kč/t tj. 106,4 % skutečnosti srovnatelného období roku 2011. **V rámci systému povinné registrace smluv bylo pro rok 2012 smluvně zajištěno 3 632 t chmele (bez rozlišení odrůd a oblastí). Průměrná cena sušeného chmele dle uzavřených kupních smluv pro rok 2012 činila 172 419 Kč/t (153 196 Kč/t v roce 2011). Pro rok 2013 bylo k 4. 3. 2013 smluvně ošetřeno 3 276 t chmele.**

Český chmel má potenciál stát se znovu silným odvětvím v rámci zemědělství a pomoci jej stabilizovat pro následný růst. Český chmel je silně exportní komoditou českého zemědělství a přibližně 80 % produkce se vyváží do zahraničí. To přináší ekonomický prospěch jak do bilance agrárního obchodu, tak do státního rozpočtu republiky a vysoký potenciál zaměstnanosti v dotčených krajích s vysokým procentním bodem nezaměstnanosti.

V návaznosti na rok 2012, kdy byly poškozeny rostliny chmele a na některých stanovištích došlo až téměř ke sto procentnímu vymrznutí porostů, bude zapotřebí v nejbližších letech silná podpora dotačního titulu 3. h), který podpoří novou výsadbu chmelnic a tím udrží rozsah sklizňových ploch, které mají pozvolný klesající charakter.

Geneticky modifikované plodiny

Problematika GMO (zejména v zemědělství a potravinářství) je v EU stále kontroverzním tématem. Pohledy jednotlivých členských států jsou značně polarizované a je obtížné dosáhnout jakýkoliv konsensus. ČR se řadí spíše k liberálním státům, které při nakládání s GMO vychází z vědeckých poznatků.

V oblasti pěstování geneticky modifikovaných plodin (dále jen „GM plodiny“) pokračoval rozvoj nových technologií i v roce 2012, a to zejména v zemích mimo EU. GM plodiny jsou v celosvětovém měřítku významnou složkou zemědělské výroby, podíl ploch v EU v rámci světa je však zanedbatelný.

Při pěstování GM kukuřice platí pro pěstitele na úrovni EU, tak i v ČR řada předpisů, které stanoví postup povolování GMO a povinnosti těch, kteří s nimi nakládají. V ČR upravil oblast používání GMO zákon č. 153/2000 Sb., který prošel za poměrně krátkou dobu další právní úpravou. Zákon č. 78/2004 Sb., o nakládání s geneticky modifikovanými organismy a genetickými produkty je již plně v souladu s legislativou Evropských společenství a platí od 25. února 2004.

Produkce GM kukuřice je ve většině případů využívána jako krmivo pro hospodářská zvířata, z menší části také jako surovina pro výrobu bioetanolu či bioplynu. Vypěstovaná GM kukuřice **není v ČR užívána pro potravinářské účely.**

Na základě dosavadních poznatků a s ohledem na stávající situaci v oblasti GMO v EU lze očekávat, že zájem českých pěstitelů o technologii, založenou na GM plodinách se bude vyvíjet úměrně s mírou tolerance GMO evropskými spotřebiteli, a s tím spojeným vývojem legislativy v EU. V ČR bude nadále existovat možnost výběru mezi pěstováním Bt kukuřice a konvenčním či ekologickým pěstováním. Více informací je pak v samostatné kapitole GENETICKY MODIFIKOVANÉ PLODINY.

Réva, víno

Počáteční měsíc roku **leden** byl teplotně silně nadnormální s výjimkou závěru, průměrná teplota byla -0,2 °C, což je 2,6 °C nad dlouhodobým normálem (-2,8 °C) a srážkově byl také silně nadnormální, spadlo v průměru 84 mm srážek, tedy téměř dvojnásobek (199 %) oproti normálu (42 mm).

Naopak měsíc **únor** byl teplotně silně podnormální, průměrná teplota byla -5,2 °C, což je -4,1 °C pod dlouhodobým normálem (-1,1 °C), chladná byla především jeho první polovina, kdy teplota vzduchu na mnoha místech dosáhla rekordního minima, na některých stanicích se teploty přiblížily absolutnímu teplotnímu rekordu -40 °C. Srážkově byl únor téměř normální s 35 mm srážek, tedy 91 % srážek oproti normálu (38 mm).

Březen byl tedy teplotně silně nadnormální, průměrná teplota byla 5,2 °C, což je 2,7 °C nad dlouhodobým normálem (2,5 °C) a srážkově silně podnormální, spadlo v průměru pouze 15 mm srážek, což je 38 % normálu (40 mm). Měsíc březen a po něm všechny další měsíce vegetačního období již byly teplotně nadnormální, s lokálními rozdíly v jednotlivých krajích, ale obecně bylo v Čechách chladněji než na Moravě a ve Slezsku. Nejteplejší měsíce byly březen, květen, srpen a listopad.

Duben byl teplotně mírně nadnormální, průměrná teplota byla 8,4 °C, což je 1,1 °C nad dlouhodobým normálem (7,3 °C) a srážkově mírně podnormální, spadlo v průměru 39 mm srážek , což je 82 % normálu (47 mm). Chladné počasí bylo především v závěru první dekády, tedy v období Velikonoc, kdy na některých výše položených stanicích dosahovaly minimální teploty dokonce rekordních -20 °C.

Květen byl teplotně silně nadnormální, průměrná teplota byla 14,4 °C, což je 2,1 °C nad dlouhodobým normálem (12,3 °C) a srážkově silně podnormální, spadlo v průměru 48 mm srážek, což je 65 % normálu (74 mm). V důsledku pozdního jarního mrazu na konci druhé dekády (18. 5.) došlo u mnoha polních a především speciálních plodin ke značnému nebo úplnému poškození nadzemních částí rostlin, u ovocných dřevin a révy vinné byly zničeny květy, případně již vyvíjející se plody i mladé vyrašené letorosty.

Červen byl teplotně mírně nadnormální, průměrná teplota byla 16,9 °C, což je 1,4 °C nad dlouhodobým normálem (15,5 °C) a srážkově zcela normální, spadlo 84 mm což je 100 % dlouhodobého normálu (84 mm).

Měsíc **červenec** byl teplotně opět mírně nadnormální, průměrná teplota byla 18,2 °C, což je 1,3 °C nad normálem (16,9 °C), srážkově byl rovněž nadnormální, napršelo v průměru 114 mm, tedy 144 % dlouhodobého normálu (79 mm).

Srpen byl teplotně nadnormální, průměrná teplota byla 18,2 °C, což je 1,8 °C nad dlouhodobým normálem (16,4 °C) a srážkově normální, spadlo 76 mm srážek, což představuje 97 % dlouhodobého normálu (78 mm).

Září bylo teplotně nadnormální, na počátku měsíce ještě teploty na některých místech přesahovaly i 30 °C a na konci září byly na mnoha stanicích překonány dlouhodobé maximální teplotní rekordy. Průměrná teplota byla 13,3 °C, to je 0,5 °C nad dlouhodobým teplotním normálem (12,8 °C). Srážkově bylo září téměř normální, spadlo 45 mm srážek – tedy o 7 mm méně než je normál (52 mm), což představuje 94 % dlouhodobého normálu srážek.

Říjen byl teplotně podnormální, průměrná měsíční teplota byla 7,4 °C, tedy -0,6 °C pod dlouhodobým normálem (8,0 °C). Srážkově byl měsíc říjen nadnormální, spadlo v průměru 56 mm srážek, tedy 134 % dlouhodobého normálu (42 mm).

Listopad byl teplotně nadnormální, průměrná měsíční teplota byla 4,9 °C, tedy 2,2 °C nad dlouhodobým normálem (2,7 °C). Srážkově byl listopad podnormální, spadlo v průměru 39 mm srážek, tedy 80 % dlouhodobého normálu (49 mm).

Prosinec byl teplotně podnormální, průměrná měsíční teplota byla -1,4 °C, tedy -0,4 °C pod dlouhodobým teplotním normálem (-1,0 °C). Srážkově byl prosinec nadnormální, spadlo v průměru 56 mm srážek, tedy o 8,0 mm více, což představuje 116 % dlouhodobého normálu srážek (48 mm).

Rok 2012 lze charakterizovat na základě vyhodnocených dat jako teplotně nadprůměrný a srážkově průměrný. V roce 2012 spadlo 695 mm srážek, tedy o 21 mm více než je dlouhodobý normál, celkem 103 %. (Pro srovnání v roce 2011 spadlo na území ČR v průměru 627 mm srážek, což je o 47 mm méně než činí dlouhodobý normál srážek za období 1961–1990 (674 mm)). Průměrná roční teplota v roce 2012 byla 8,3 °C, tj. o 0,8 °C více než je dlouhodobý normál, ale byla oproti roku 2011 nižší o 0,2 °C, přestože celých devět měsíců bylo teplotně nadnormálních. (Průměrná roční teplota pro území ČR činila v předchozím roce 2011 8,5 °C, byla tedy o 1,0 °C vyšší než je dlouhodobý normál let 1961–1990).

Rozložení srážek během roku bylo nerovnoměrné, první polovina roku byla na srážky chudší a teplotně nadnormální. Nejvíce srážek spadlo v lednu a dále až ve druhé polovině roku – v létě v červenci, dále v říjnu a v prosinci, vyšší úhrny byly také v únoru, v červnu a v srpnu, ale v těchto měsících úhrny srážek pouze dosáhly nebo se přiblížily dlouhodobému normálu za referenční období 1961–1990.

Odrůdová skladba registrovaných vinic v roce 2012

V závislosti na velikosti osázených ploch zahrnovala nejčastěji pěstované odrůdy: Veltlínské zelené (1 630,1 ha), Müller Thurgau (1 569,1 ha), Ryzlink rýnský (1 242,2 ha) a Ryzlink vlašský (1 192,1 ha) z bílých odrůd, Svatovavřinecké (1 285,7 ha), Frankovku (1 165,2 ha), Zweigeltrebe (812,0 ha) a Rulandské modré (715,9 ha) z modrých odrůd.

Podpory z prostředků EU (80% nákladů) s kofinancováním Českého státu (20% nákladů)

Stav podpor v sektoru integrované produkce vinné révy – bylo podáno celkem 618 žádostí o vyplacení dotace AEO EAFRD v rámci podopatření integrovaná produkce vinné révy. Sazba podpory byla stanovena na 12 931,04 Kč/ha. Předpokládaný odhad výše podpory pro rok 2012 činil 147 647 262 Kč na celkovou výměru 11 418 ha.

Stav podpor v sektoru ekologické zemědělství – bylo podáno celkem 76 žádostí o vyplacení dotace AEO EAFRD (sazba podpory byla stanovena na 21 653,75 Kč/ha). Předpokládaný odhad výše podpory pro rok 2012 činí 19 367 331 Kč po odpočtu všech sankcí na celkovou výměru 894,41 ha.

Dle ČSÚ bylo v roce 2011 sklizeno přibližně 59 990 tun hroznů při průměrném výnosu 3,83 t/ha. SZPI v roce 2012 ověřila cukernatost u 28 824 294 kg hroznů, z toho 98,05% na Moravě a 1,95% v Čechách. Tyto hrozny byly následně použity na výrobu přívlastkových vín.

Zatřiďování tuzemských vín v roce 2012

Celkem proběhlo 130 zasedání komisí pro hodnocení a zatřiďování vín, v nichž bylo předloženo 6 423 vzorků vín. Tyto vzorky reprezentovaly 329 009 hl vína. Na Moravě bylo celkem předloženo k zatřídění 326 649 hl vína (počet vzorků 6 339) a v Čechách to bylo 2 359 hl vína (počet vzorků 84). Celkem bylo zatříděno 6 383 vzorků vín, což představuje množství 327 708 hl vína. Z toho bylo hodnoceno ve druhém kole (opakovaně) celkem 67 vzorků v množství 2 960 hl a 40 vzorků bylo vyřazeno v celkovém množství 1 301 hl.

Ve vinařské oblasti Čechy byl podíl bílých odrůd z celkového počtu zatřiďovaného vína 0,5 % a podíl modrých odrůd 0,2 % z celkového počtu zatřiďovaného vína v rámci ČR, tj. 74,5 % podíl bílých odrůd a podíl modrých odrůd 25,5 % zastoupených v rámci vinařské oblasti Čechy.

Ve vinařské oblasti Morava byl podíl bílých odrůd 68,9 % z celkového počtu zatřiďovaného vína a modrých odrůd 30,4 % z celkového počtu zatřiďovaného vína v rámci ČR, tj. 69,4 % podíl bílých odrůd a podíl modrých odrůd 30,6 % zastoupených v rámci vinařské oblasti Morava.

Podle výsledků registrace ÚKZÚZ činí plocha vinic představující současný produkční potenciál ČR 19 633,45 ha, přičemž osázených ploch je celkem 17 312,4980 ha. Ostatní plochy představují vyklučené vinice, práva na opětovnou výsadbu a státní rezervu.

Produkční potenciál vinic v ČR je 19 633,45 ha.

K 31. 12. 2012 byl tvořen součtem:

Osázených ploch vinic	17 312,4980 ha
Plochy vyklučených vinic	113,8595 ha
Plochy s právem na opětovnou výsadbu vinic	973,3366 ha
Stávající práva na výsadbu v rezervě	1 233,7559 ha

Pramen: ÚKZÚZ.

Z následujícího grafu s aktuální strukturou vinic v ČR dle jejich velikosti a počtu pěstitelů lze vysledovat, že 31 % z celkového počtu pěstitelů obhospodařuje vinice s plochou do 0,1 ha. Součet ploch těchto drobných vinic však tvoří pouze 4 % z celkové plochy vinic v ČR. Na druhé straně dochází ke koncentraci vinic o velké rozloze u malého počtu „velkých" pěstitelů. Pěstitelů s vinicemi nad 5 ha osázené plochy je pouze 1 % z celkového počtu pěstitelů, tito obhospodařují 45 % celkové plochy vinic v ČR.

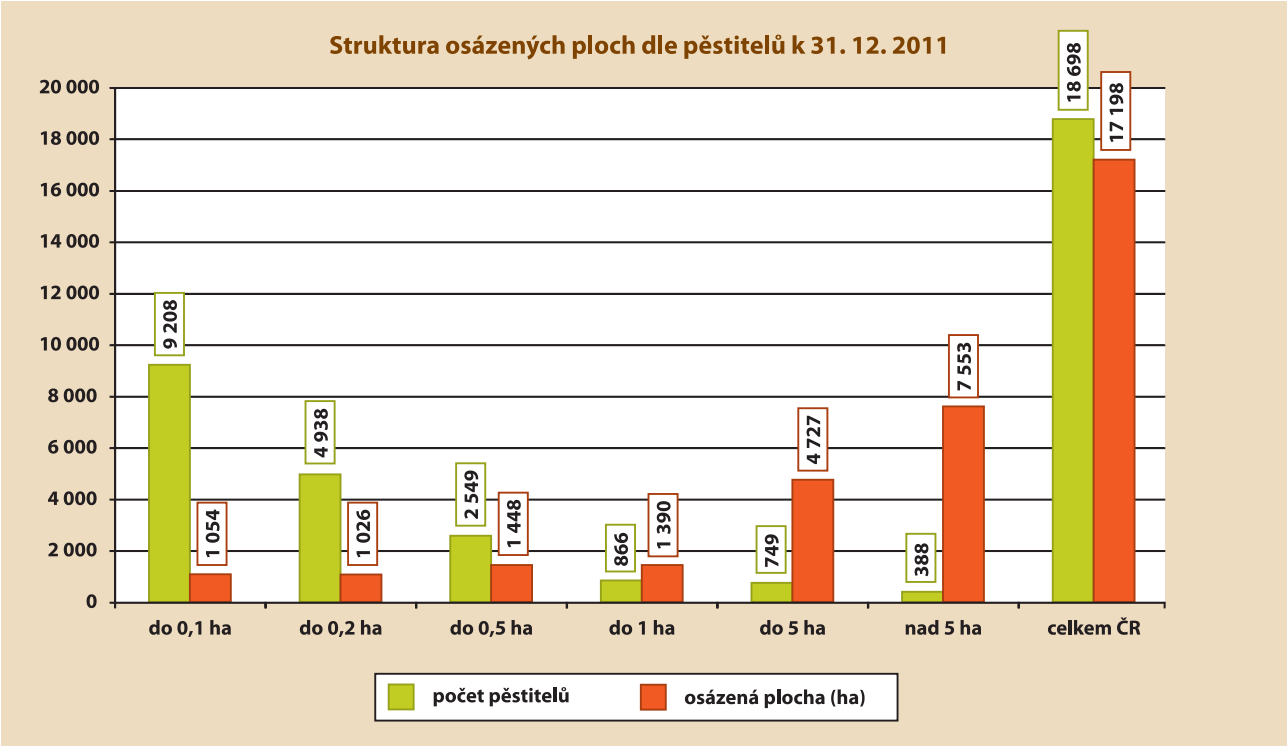

Pramen: ÚKZÚZ.
Poznámka:
Jeden pěstitel může být veden ve více kategoriích (výměrách). Celkový počet pěstitelů však odpovídá počtu vedených pěstitelů v Registru vinic.

Odrůdová skladba registrovaných vinic v roce 2012

V závislosti na velikosti osázených ploch zahrnovala nejčastěji pěstované odrůdy: Veltlínské zelené (1 630 ha), Müller Thurgau (1 569 ha), Ryzlink rýnský (1 242 ha) a Ryzlink vlašský (1 192 ha) z bílých odrůd, Svatovavřinecké (1 286 ha), Frankovku (1 156 ha), Zweigeltrebe (812 ha) a Rulandské modré (716 ha) z modrých odrůd.

Léčivé, aromatické a kořeninové rostliny

Léčivé, aromatické a kořeninové rostliny (dále jen LAKR) se řadí mezi zajímavé komodity světového obchodu. V popředí zájmu jsou především pro své konečné využití, proto stále více nabývá na významu kvalita výsledného produktu. Tato skutečnost je určující pro pěstování LAKR, kdy se nejen objem, ale i způsob pěstování stal základem

pozornosti pěstitelů, zpracovatelů i spotřebitelů. Proto je hlavním trendem posledních let zavedení správné pěstitelské praxe včetně posklizňové úpravy a skladování jak v konvenčním, tak i ekologickém zemědělství, a to ve světovém, evropském i domácím prostředí. Zajímavou součástí českého pěstování LAKR je nově pěstování tzv. zeleného koření (řezané natě) i tradičně hobby pěstování LAKR.

Rozsah pěstování LAKR je určován nestabilní situací jejich odbytu. Narůstá počet zpracovatelských subjektů, všeobecně roste poptávka po LAKR, pěstitelů je však nedostatek. Důvodem je na jedné straně především ekonomická i odborná náročnost pěstování LAKR, na druhé pak stagnace výkupních cen. Při zpracovávání LAKR do konečného výrobku hraje důležitou roli, zda jsou využívány sušené LAKR (drogy), nebo se zpracovávají meziprodukty (extrakty, výluhy silice apod.).

Dle údajů ČSÚ lze v tuzemské produkci LAKR vypozorovat v období posledních 12 let kolísání pěstebních ploch s maximy přes 11 tis. ha v letech 2003 a 2004 a propadem na cca 4 tis. ha v roce 2008. Od roku 2009 se plochy pro pěstování LAKR opětovně zvyšují na 7 864 ha v roce 2010, nárůst pokračoval i v roce 2011 na 8 588 ha a v roce 2012 se pěstební plocha udržela na 7 225 ha. Nejvýznamnější velkoplošně pěstovanou komoditou je především kmín, dále rovněž ostropestřec, námel a mák (makovina). Na cca 100–120 ha se pěstuje koriandr a fenykl, v západních a středních Čechách se na přibližně stejné výměře pěstuje heřmánek, jeho produkce však nepokrývá poptávku.

Vývoj ploch produkce léčivých, aromatických a kořeninových rostlin v ČR

Rok	Léčivé rostliny			Kořeninové a aromatické rostliny			
	Sklizňová plocha (ha)	Produkce (t)	Výnos (t/ha)	Sklizňová plocha (ha)		Produkce (t)	Výnos (t/ha)
				celkem	z toho kmín		
2000	2 201	2 118	0,96	4 818	-	2 440	0,51
2001	1 500	974	0,65	5 144	-	3 292	0,68
2002	2 841	2 086	0,73	3 429	-	3 709	0,72
2003	5 162	3 003	0,58	2 815	-	4 286	0,68
2004	5 595	5 257	0,94	1 615	-	2 456	0,40
2005	3 211	4 421	1,38	5 144	-	3 245	0,63
2006	2 429	1 963	0,81	3 429	-	2 764	0,81
2007	2 369	1 892	0,80	2 815	2 319	2 033	0,72
2008	2 400	2 356	0,98	1 615	1 490	1 491	0,92
2009	3 539	2 387	0,67	2 135	1 944	1 513	0,71
2010	3 977	2 915	0,73	3 887	3 670	2 690	0,69
2011	4 063	3 381	0,83	3 887	4 327	3 635	0,80
2012	4 177	3 179	0,76	3 048	2 954	2 919	0,96

Pramen: ČSÚ.

ČR má tradici nejen v pěstování, ale i ve sběru LAKR. Ten nastupuje jako možnost v případech, kdy daný druh nelze z ekologických nebo ekonomických důvodů a vzhledem ke značným specifickým nárokům pěstovat v monokultuře. Objem nakoupených sběrových drog je určen výší výkupních cen českých nákupců a zájmem sběračů. Sběr v posledních letech stagnuje a zůstává aktivní především v místech tradice. U mnoha významných rostlinných druhů je sběr jediným, i když ohroženým způsobem získávání. Podstatné při sběru je dokonalá znalost sbíraných rostlin, problematickou však zůstává kvalita usušené drogy. Důležitá je také udržitelnost výskytu sbíraného rostlinného druhu v přírodě.

Sběr, stejně jako pěstování, jsou pod jednoznačným vlivem světových cen dané komodity. V ČR patří mezi nejvíce sbírané rostliny tradičně šípek, list břízy bělokoré, nať třezalky tečkované a kopřivy dvoudomé, květ lípy srdčité a černého bezu, nať řepíku lékařského a přesličky rolní, list maliníku a ostružiníku a mnoho dalších – celkem okolo 70 druhů nakupovaných léčivých rostlin.

Z přehledů zahraničního obchodu ČR u skupiny koření a skupiny rostlin pro voňavkářství a farmacii vyplývá dlouhodobé záporné saldo, které se od roku 2011 výrazně zvyšuje. Významnými exportními komoditami jsou kmín a makovina, které se na celkovém objemu vývozu těchto komodit z ČR v roce 2012 podílely 44,8 %.

Vývoj salda zahraničního obchodu s kořením a léčivými rostlinami ČR

Ukazatel	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Koření KN 0904-0910 (tis. Kč)	-329 626,3	-301 532,7	-365 403,5	- 384 195,0	-416 925,0	-471 877,4
Rostliny pro voňavkářství a farmacii KN 1211 (tis. Kč)	-57 869,7	-30 533,4	-48 716,8	-28 152,3	- 110 037,0	-191 278,3
Bilance celkem (tis. Kč)	**-387 496,00**	**-332 066,10**	**-414 120,30**	**-412 347,30**	**- 526 962,0**	**-663 155,7**

Pramen: Statistika zahraničního obchodu.

Květiny a okrasné rostliny

Okrasné zahradnictví zahrnuje květinářství a okrasné školkařství. Toto odvětví, včetně ovocného školkařství, jak dokazují šetření ČSÚ, je významnou složkou českého zemědělství. V horizontu posledních pěti let se tento sektor podílí na rostlinné výrobě 5–7 % a 2–3 % na celkové tuzemské zemědělské produkci. Konkrétně v roce 2010 dosáhl zmiňovaný podíl okrasného zahradnictví v rostlinné výrobě na 6,2 %, v roce 2011 se snížil na 5,1 %. Na celkové produkci zemědělského odvětví se v roce 2010 okrasné zahradnictví podílelo 3,5 % a v roce 2011 klesl tento podíl na 3,0 %.

Vývoj sektoru okrasného zahradnictví a školkařství produkce v mil. Kč

Ukazatel	Hodnotové množství (mil. Kč)				Index 2011/2010
	2008	2009	2010	2011*	
Sazenice a květiny	3 115,1	3 483,1	3 555,9	3 482,1	101,9
Výpěstky školek	362,6	388,0	342,6	292,8	85,5
Okrasné dřeviny a květiny (vč. vánočních stromků)	2 580,5	2 897,5	3 023,3	3 034,4	100,4
Výsadby kultur	172,0	197,7	190,0	154,9	81,5
Rostlinná produkce	62 191,4	51 050,5	56 950,9	68 621,4	120,5
Produkce zemědělského odvětví	118 839,4	97 682,7,5	102 673,7	117 450,6	114,4

Pramen: ČSÚ – zemědělská produkce.
Poznámka:
* *předběžné údaje.*

Celková bilance zahraničního obchodu ČR sektoru okrasného zahradnictví je ve všech třech oblastech výrazně pasivní.

Vývoj bilance zahraničního obchodu s květinami (v mil. Kč)

Ukazatel	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Dovoz	1 894,7	2 338,7	2 461,9	2 648,3	2 665,9	2 908,1	2 942,3
Vývoz	219,3	202,3	195,2	246,3	294,3	294,6	378,0
Saldo zahr. obchodu	**-1 675,4**	**-2 136,4**	**-2 266,7**	**-2 402,0**	**-2 371,6**	**-2 613,5**	**-2 564,3**

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Celková hodnota dovozu květin má každoročně stoupající tendenci. Za posledních pět let vzrostl v roce 2012 dovoz o 603,6 mil. Kč, což představuje nárůst o 25,8 %. Největším dodavatelem v roce 2012 bylo Nizozemsko (2 018,1 mil. Kč), dále Německo (361,4 mil. Kč), Kolumbie (93,2 mil. Kč), Itálie (83,9 mil. Kč), Keňa (57,9 mil.) Kč a Ekvádor (57,4 mil. Kč).

Vývoz květinářských produktů má rovněž stoupající trend a je ovlivněn rovněž reexporty. V posledních letech mají největší podíl na vývozu hrnkové rostliny a skupina řezané zeleně. Hlavním odbytištěm je Německo a Slovensko, dále také Rakousko, Maďarsko a Rusko.

Vývoj bilance zahraničního obchodu se školkařskými výpěstky – okrasné školkařství (v mil. Kč)

Ukazatel	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Dovoz	467,5	474,9	552,0	575,0	556,2	560,3	668,4
Vývoz	103,1	105,6	142,4	159,7	183,5	151,8	146,6
Saldo zahr. obchodu	**-364,5**	**-369,3**	**-409,6**	**-415,3**	**-372,7**	**-408,5**	**-521,8**

Pramen: Statistika zahraničního obchodu.

Dovoz produktů okrasného školkařství do ČR se v posledních letech pohybuje více méně na stejné úrovni. Nejvíce dováženou skupinou jsou stromy a keře venkovní a rovněž skupina rostlin jednoletých a víceletých. K nejvýznamnějším dodavatelům výpěstků patří tradičně Nizozemsko, dále s odstupem Německo, Maďarsko a Itálie. Vývoz školkařských výpěstků z ČR se po letech nárůstu začíná od roku 2010 snižovat, a to zejména z důvodu výrazného poklesu vývozů na Slovensko, do Nizozemska a Maďarska.

Vývoj bilance zahraničního obchodu se školkařskými výpěstky – ovocné školkařství, bez rozmnožovacího materiálu révy vinné (v mil. Kč)

Ukazatel	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Dovoz	46,9	34,0	38,3	29,2	22,8	22,6	34,8
Vývoz	18,7	21,5	24,8	24,5	16,8	12,8	15,7
Saldo zahr. obchodu	**-28,2**	**-12,5**	**-13,6**	**-4,8**	**-5,9**	**-9,8**	**-19,1**

Pramen: Statistika zahraničního obchodu.

ŽIVOČIŠNÁ VÝROBA

Výrobní faktory ŽV

Plemenářská práce a evidence zvířat

Plemenářská práce a evidence v chovu hospodářských zvířat v roce 2012

Chov, šlechtění a ochrana genofondu hospodářských zvířat jsou jednou z priorit zemědělské politiky České republiky. Proto jsou pravidla pro tuto oblast upravena zvláštním předpisem – zákonem č. 154/2000 Sb., o šlechtění, plemenitbě a evidenci hospodářských zvířat a o změně některých souvisejících zákonů (plemenářský zákon). Zákon byl od doby svého vzniku v roce 2000 již několikrát novelizován, především z důvodů harmonizace s předpisy Evropských společenství.

Další novela plemenářského zákona je připravovaná v tomto roce v souvislosti se změnami ve struktuře a působnosti dozorových orgánů, schválenými ministrem. Kontrolní činnost nad dodržováním plemenářského zákona provádí Česká plemenářská inspekce a dodržování povinností při označování a evidenci hospodářských zvířat též Státní veterinární správa ČR. Z důvodů zefektivnění kontrolní činnosti, odstranění duplicitních kontrol a byrokratické zátěže chovatelů, v neposlední řadě též snížení rozpočtových prostředků, rozhodl ministr zemědělství o sloučení obou státních dozorových orgánů od 1. 1. 2014. Vzhledem k tomu, že tato změna vyvolá nutnou úpravu plemenářského zákona, byly zahájeny začátkem roku práce na jeho novele, která má být předložena Parlamentu České republiky v průběhu druhého čtvrtletí 2013. Dozorčí činnost nad všemi ustanoveními plemenářského zákona budou vykonávat orgány veterinárního dozoru Státní veterinární správy.

Ministerstvo na základě § 5 plemenářského zákona uznává chovatelská sdružení, která vedou plemenné knihy nebo plemenářské evidence, vystavují potvrzení o původu plemenným zvířatům, stanovují chovné cíle a šlechtitelské programy jednotlivých druhů a plemen. Členy těchto uznaných chovatelských sdružení je rozhodující většina chovatelů plemenných zvířat. Ve šlechtitelských programech jsou zakotveny vlastnosti a znaky jednotlivých plemen, postupy provádění kontroly užitkovosti, výkonnostních zkoušek a testování, způsoby hodnocení zvířat a další šlechtitelská opatření. V roce 2012 ministerstvo evidovalo 25 uznaných chovatelských sdružení – v oblasti chovu skotu 5, chovu koní 13, drůbeže 2, v chovu ovcí i koz 2 a v chovu prasat, ryb a včel po 1.

Ministerstvo také eviduje 4 chovatelské podniky prasat, které mají vlastní šlechtitelský program postavený na bázi zahraničních firemních programů P.I.C., Seghers Hybrids, Hypor a Dalland.

Souhlas k provádění odborné činnosti v chovu hospodářských zvířat v rozsahu kontroly užitkovosti, výkonnostních zkoušek, testů a posuzování hospodářských zvířat podle § 7 zákona udělilo ministerstvo 120 oprávněným osobám, z toho 35 v chovu skotu, mezi něž se řadí též 14 provozovatelů odchoven masných plemen býků a 27 v chovu koní. Souhlas k činnosti při ověřování původů a stanovování genetického typu plemenných zvířat ve svých imunogenetických laboratořích získaly 4 oprávněné osoby.

K inseminaci, případně vlastnímu přenosu embryí podle § 17 zákona získalo souhlas 384 oprávněných fyzických nebo právnických osob, podnikajících podle ustanovení § 3 plemenářského zákona, především v plemenitbě skotu (310), koní (52), prasat (17) a ovcí (5).

Za odbornou způsobilost osob oprávněných podle § 7 a § 17 plemenářského zákona považuje plemenářský zákon též praxi v příslušném oboru po dobu nejméně 5 let.

Od 1. 4. 2013 vstoupí v platnost novela vyhlášky č. 136/2004 Sb., kterou se stanoví podrobnosti označování zvířat a jejich evidence a evidence osob stanovených plemenářským zákonem, ve znění pozdějších předpisů. V novele došlo k několika úpravám a změnám, vycházejícím z potřeb chovatelů, uznaných chovatelských sdružení, oprávněných osob a ostatních uživatelů tohoto právního předpisu. Současně došlo ke zpřesnění a doplnění těch ustanovení, která byla zdrojem nejednoznačného výkladu nebo nebyla dostatečně návodná pro uživatele.

Především byla upravena povinnost označit tele z dřívějších 72 hodin do 20 dní po narození za předpokladu, že chovatel zabezpečí totožnost telete jiným způsobem do doby jeho trvalého označení a zaeviduje datum označení ve stájovém registru i v ústřední evidenci. V souladu s ustanovením veterinárního zákona se zavádí evidování domácích porážek turů ve stájovém registru a zasílání hlášení o těchto porážkách do ústřední evidence. Současně se zavádí povinnost předat část B průvodního listu skotu pověřené osobě při ztrátě zvířete nebo jeho domácí porážce.

Z ostatních změn, dotýkajících se chovu skotu, uvádíme zejména úpravu ustanovení, které se týká vedení evidence formou počítačové databáze a zasílání hlášení elektronickou cestou, kde je v souladu s rozvojem elektronické komunikace umožněno zadávání dat přes Portál farmáře.

Zavádí se podmínky označení koní elektronickými identifikátory, upravuje se evidence koní v hospodářství, způsob registrace hříběte po narození, registrace koně přemístěného z jiného členského státu Evropské unie nebo dovezeného ze třetí země a stanovují se pravidla pro vydávání, předávání a vyplňování průkazů koní.

Na tuto novelu navazuje též novela vyhlášky č. 448/2006 Sb., o provedení některých ustanovení plemenářského zákona. Změny se týkají termínu zasílání připouštěcího lístku po narození hříběte.

Současně se zpřesňuje evidence včelstev na konkrétním stanovišti jako součást ochrany před použitím pesticidů při ošetřování kulturních porostů.

Příslušná ustanovení zákona dále provádí vyhláška č. 370/2006 Sb., o odborných kurzech k výkonu některých odborných činností v oblasti šlechtění a plemenitby hospodářských zvířat, a vyhláška č. 447/2006 Sb., o genetických zdrojích zvířat významných pro výživu a zemědělství, která obsahuje vzor žádosti o zařazení do Národního programu, podrobnosti o rozsahu a způsobu hodnocení genetických zdrojů a stanovuje povinnosti účastníka Národního programu.

Shromažďováním a zpracováváním údajů v informačním systému ústřední evidence a prováděním souvisejících odborných činností byla na základě veřejné zakázky z roku 2010 pověřena Českomoravská společnost chovatelů, a. s. Pověřená osoba také poskytuje chovatelům a ostatním povinným osobám veškeré potřebné formuláře k poskytování údajů, předává pokyny k vedení evidence a poskytuje poradenskou činnost. Přiděluje identifikační čísla a vede evidenci těchto čísel, vystavuje průvodní listy skotu a průkazy koní nebo jejich duplikáty a náhradní doklady a vede o nich evidenci. Významnou úlohu splňuje při kontrole identifikačních čísel a údajů předávaných chovateli, při opravách a doplňování databáze, archivaci a ochraně údajů.

Krmiva

Výroba krmných směsí

Celková výroba krmných směsí v roce 2012 činila 2 086 715 tun, tzn. že proti roku 2011 klesla o 118 473 tun (5,4 %).

Nejvíce krmných směsí se vyrobilo pro drůbež a pro prasata, méně pak pro skot, domácí zvířata a pro ostatní zvířata. Vzhledem k výrobě předcházejícího roku byl zaznamenán v roce 2012 pokles výroby u všech krmných směsí. U krmných směsí pro prasata se výroba snížila proti roku 2011 o 62 057 tun (7,7 %), u krmných směsí pro drůbež došlo v tomto srovnání ke snížení výroby o 33 562 tun (3,8 %) podobně jako u krmných směsí pro skot, kde úbytek činí 21 125 tun (4,8 %) a krmných směsí pro ostatní zvířata, kterých bylo v roce 2012 vyrobeno o 2 728 tun méně (3,7 %). Výrazný nárůst výroby v roce 2012 proti roku 2011 byl u krmných směsí pro domácí zvířata a to o 56 502 tun (36,6 %). Bylo zjištěno, že produkce pro uvedení do oběhu pro cizí odběratele výrazně převažuje nad produkcí pro vlastní spotřebu. Produkce pro vlastní spotřebu vzhledem k celkové produkci činí u krmných směsí pro prasata 10,9 %, pro drůbež 4,3 % a pro skot 18,6 %.

Výroba krmných směsí v ČR pro ostatní a hospodářská zvířata (tun)

Ukazatel	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Prasata celkem	**1 199 391**	**1 243 014**	**1 268 147**	**1 093 191**	**929 194**	**935 197**	**795 558**	**734 501**
Uváděné do oběhu pro cizí odběratele	990 246	1 066 798	1 051 171	917 460	751, 92	766 338	715 122	654 548
Určené pro vlastní spotřebu	209 145	176 216	216 976	175 731	177 602	168 841	80 436	79 953
Drůbež celkem	**905 237**	**961 968**	**1 074 327**	**1 073 615**	**1 039 020**	**993 296**	**886 958**	**853 396**
Uváděno do oběhu pro cizí odběratele	822 903	855 823	967 603	958 254	921 721	889 778	827 112	816 626
Určeno pro vlastní spotřebu	82 334	106 145	106 724	115 361	117 299	93 518	59 846	36 770
Skot celkem	**541 532**	**544 719**	**547 957**	**535 885**	**502 475**	**469 118**	**447 894**	**426 769**
Uváděné do oběhu pro cizí odběratele	456 392	450 744	462 411	445 814	415 320	383 675	371 596	347 326
Určeno pro vlastní spotřebu	85 140	93 975	85 546	90 071	87 155	85 442	76 298	79 443
Ostatní zvířata	**84 808**	**89 040**	**112 015**	**95 767**	**106 499**	**88 959**	**74 777**	**72 049**
Uváděné do oběhu pro cizí odběratele	84 175	88 405	111 342	91 730	106 250	88 577	74 278	71 470
Určené pro vlastní spotřebu	633	635	673	4 037	249	382	499	579
Celkem	**2 730 968**	**2 838 741**	**3 002 446**	**2 798 458**	**2 577 188**	**2 486 552**	**2 205 188**	**2 086 715**

Pramen: Statistické zjišťování MZe.
Poznámka:
Položka „Ostatní zvířata" obsahuje ryby, koně, králíky, ovce, kozy, lesní zvěř a zvířata v ZOO.

Vývoj výroby krmných směsí v ČR pro domácí zvířata (tun)

Druh krmné směsi	Skutečná výroba krmných směsí v tunách									
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Psi a kočky	115670	98 347	239 634	118 313	164 506	174 523	260 679	266 283	147 574	204 537
Ptactvo	3 353	1 799	1 446	1 257	1 373	1 416	1 277	1 373	1 793	1 956
Ostatní	1 752	3 107	9 642	2 948	8 797	4 481	1 821	3 194	4 815	4 192
Celkem	**120 775**	**103 253**	**250 722**	**122 518**	**174 676**	**180 420**	**263 777**	**270 853**	**154 183**	**210 685**

Pramen: Statistické zjišťování MZe.

Vývoj výroby krmných směsí celkem v ČR (tun)

Druh krmné směsi (KS)	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
KS pro hosp. zv. + ost.	2 838 741	3 002 446	2 798 458	2 577 188	2 486 552	2 205 188	2 086 715
KS pro domácí zvířata	122 518	174 676	180 420	263 777	270 853	154 183	210 685
Celkem krmné směsi	2 961 259	3 177 122	2 978 878	2 840 965	2 757 405	2 359 371	2 297 400

Pramen: MZe.

Spotřeba krmných surovin pro výrobu krmných směsí

V roce 2012 byla celková spotřeba krmných surovin pro výrobu krmných směsí zjištěna ve výši 2 216 316 tun a došlo tak k meziročnímu poklesu o 62 416 tun (2,8 %).

Nejvýznamnější surovinou pro výrobu krmných směsí byly z krmných surovin obiloviny (63,44 %) s tím, že obiloviny v roce 2012 byly tvořeny z 54,54 % pšenicí, 19,26 % ječmenem, 20,29 % kukuřicí, 3,88 % žitem a tritikale, 1,62 % ovsem a dále ostatními obilovinami, jejichž podíl je 0,41 %.

U obilovin byl oproti roku 2011 zaznamenán pokles celkové spotřeby k výrobě krmných směsí o 72 807 tun (5,0 %). Ze spotřeby obilovin k výrobě krmných směsí klesly v roce 2012 proti roku 2011 pšenice o 5,7 %, ječmen o 17,3 %, oves o 5,0 %, žito a triticale naopak stouplo o 12,5 %, kukuřice také stoupla o 9,7 % a ostatní klesly o 9,9 %.

Pokles oproti roku 2011 byl zjištěn u luštěnin o 261 tun (3,0 %). Naopak u mlýnských krmných surovin byl nárůst o 2 949 tun (2,6 %) a u sušeného pivovarského mláta o 1 456 tun (762,0 %).

Pokles byl zjištěn u krmných surovin z olejnatých semen a sice o 3 924 tun (9,1 %), u ostatních produktů potravinářského průmyslu byl ale nárůst o 2 617 tun (10,9 %), krmných surovin živočišného původu byl také nárůst o 18 056 tun (30,6 %), který byl i u úsušků z pícnin o 144 tun (1,2 %).

Spotřeba premixů pro výrobu krmných směsí klesla v roce 2012 proti roku 2011 o 1 089 tun (5,9 %). Výrazně také klesla spotřeba nakoupených doplňkových krmiv určených pro výrobu krmných směsí o 5 693 tun (23,2 %).

Spotřeba krmných surovin pro výrobu krmných směsí (tis. tun)

Druh krmné suroviny	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Obiloviny	**1 877,9**	**1 993,5**	**1 862,5**	**1 681,9**	**1 658,3**	**1 478,9**	**1 406 093**
Pšenice	1 022,5	1 076,1	936,2	850,4	882,8	812,5	766,9
Ječmen	485,8	524,7	413,2	391,9	419,9	327,5	270,8
Oves	33,0	33,8	29,4	26,5	26,9	23,9	22,8
Žito a tritikále	81,6	48,1	60,8	69,7	56,3	48,4	54,5

Druh krmné suroviny	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Kukuřice	250,2	293,1	415,1	339,7	265,3	260,1	285,4
Ostatní	4,9	17,6	7,8	3,7	7,2	6,3	5,7
Luštěniny	**22,9**	**21,1**	**8,5**	**8,7**	**9,9**	**8,9**	**8,7**
Hrách	-	15,0	6,8	5,1	6,7	6,8	6,4
Ostatní	-	6,1	1,7	3,6	3,1	2,2	2,2
Mlýnské krmné suroviny	**123,4**	**154,0**	**134,8**	**117,9**	**117,9**	**113,3**	**116,3**
Krmná mouka	36,7	38,5	35,9	36,5	35,8	32,5	27,2
Otruby	84,0	110,5	94,5	79,1	78,2	72,9	80,5
Ostatní	2,7	4,9	4,4	2,3	3,9	7,9	8,6
Krmné suroviny z olej. semen	**593,3**	**613,4**	**585,0**	**557,6**	**493,6**	**439,5**	**435,5**
Sojový extrahovaný šrot	453,1	462,5	430,9	365,1	352,6	311,9	296,2
Řepkový extrahovaný šrot a výlisky	96,8	100,6	111,0	153,8	105,9	96,6	100,6
Slunečnicový extrahovaný šrot a výlisky	11,8	15,4	10,7	12,4	9,8	10,8	14,5
Ostatní	31,6	34,9	32,4	26,2	25,3	20,1	24,1
Sušené pivovarské mláto	**1,0**	**0,5**	**1,1**	**1,4**	**1,6**	**0,2**	**1,5**
Ostatní produkty potr. průmyslu	**12,0**	**17,3**	**19,5**	**23,1**	**22,1**	**23,9**	**26,5**
Krmiva živočišného původu	**65,0**	**70,9**	**78,5**	**91,2**	**67,6**	**59,0**	**77,1**
Živočišné moučky	31,5	30,5	31,9	26,6	27,2	31,1	39,9
Rybí moučka	10,7	9,3	9,8	9,4	5,9	3,5	2,6
Sušené mléko	5,8	2,9	3,6	3,5	3,1	2,6	2,6
Ostatní	16,9	28,2	33,2	51,7	31,2	21,9	32,0
Úsušky pícnin	**15,3**	**19,4**	**16,7**	**16,3**	**13,0**	**12,9**	**11,9**
Minerální krmiva	**105,6**	**101,7**	**104,3**	**92,2**	**91,7**	**73,5**	**75,3**
Ostatní krmné suroviny	**77,6**	**78,7**	**73,0**	**83,4**	**59,9**	**68,7**	**57,5**
Celkem krmné suroviny	**2 893,6**	**3 070,4**	**2 884,0**	**2 673,6**	**2 535,7**	**2278,7**	**2 216,3**

Pramen: Statistické zjišťování MZe.

Spotřeba premixů pro výrobu krmných směsí (tis. tun)

Ukazatel	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Spotřeba premixů celkem pro všechna zvířata	33,364	31,029	15,258	18,025	18,352	17,263

Pramen: Statistické zjišťování MZe.
Poznámka:
Uvedené údaje nebyly do roku 2005, respektive 2006 součástí statistického zjišťování.

Spotřeba nakoupených doplňkových krmiv (DK) určených pro výrobu krmných směsí (tis. tun)

Ukazatel	číslo řádku	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
DK pro prasata	501	9,19	9,19	11,834	3,664	4,097	7,210	5,019
DK pro drůbež	502	2,738	2,738	1,287	1,037	0,499	4,654	1,071
DK pro skot	503	12,957	12,957	10,357	7,333	7,497	12,056	12,207
DK pro ostatní zvířata	504	1,227	1,227	0,575	0,925	0,542	0,655	0,585
Celkem DK	**505**	**26,112**	**26,112**	**24,053**	**12,959**	**12,635**	**24,575**	**18,882**

Pramen: Statistické zjišťování MZe.
Poznámka:
Uvedené údaje nebyly do roku 2005, respektive 2006 součástí statistického zjišťování.

Ochrana zvířat

Oblast ochrany zvířat proti týrání je upravena zákonem č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů (dále zákon OZT). Zákon OZT stanovuje jako hlavní orgány ochrany zvířat MZe a SVS ČR. Ochrana zvířat a péče o jejich pohodu (welfare) patří do kompetencí MZe, které pro tento účel zřídilo v rámci odboru živočišných komodit oddělení ochrany zvířat, a také odborný poradní orgán ministra zemědělství – ÚKOZ. Dozor na úseku ochrany zvířat provádějí orgány SVS ČR.

V roce 2012 byl ukončen tříletý legislativní proces vydáním novelizace zákona na ochranu zvířat proti týrání.

Na schválených školicích střediscích proběhly kursy k získání kvalifikace pro inspektory ochrany zvířat, osvědčení pro řidiče a průvodce, kvalifikace ke kontrole a řízení pokusů na zvířatech, odborné způsobilosti k péči o handicapovaná zvířata a kvalifikace pro zabezpečení odchytu toulavých zvířat a péči o ně. Na VFU úspěšně proběhla 19. Konference s mezinárodní účastí „Ochrana zvířat a welfare 2012". Témata vztahující se k životním podmínkám zvířat byla obsahem i 27. semináře „Aktuální otázky bioklimatologie 2012".

Situace ochrany zvířat v ČR v roce 2012 je detailně rozvedena v Informačním bulletinu SVS ČR č. 4/2013 „Program ochrany zvířat - situace v roce 2012", který vydává MZe. Program ochrany zvířat SVS ČR je realizován již od roku 1993.

Živočišné komodity

Mléko, mléčné výrobky

Vývoj sektoru mléka v České republice je silně ovlivňován situací na evropském i světovém trhu. Ceny na trhu určují kapitálově silné nadnárodní společnosti společně s postupující globalizací. Producenti mléka podnikají z velké míry na pronajaté půdě, což znamená celkové zvýšení výrobních nákladů. Situace ve zpracovatelském průmyslu je obdobná. Od přistoupení do Evropské unie došlo v České republice k významné redukci zpracovatelských kapacit, která není zřejmě ještě ukončena. V České republice dnes působí ze světové TOP 20 pět mlékárenských skupin (Lactalis, Danone, Bongrain, Bel, Theo Müller), velmi silná je i italská skupina Brazzale. Podle údajů Českomoravského mlékárenského svazu za rok 2012 dosáhl celkový podíl zpracovaného mléka v mlékárnách zahraničních investorů 40 %. Možnosti tuzemské mlékárenské výroby jsou v posledních letech tlumeny konkurenčními dovozy mléčných výrobků z evropských zemí, zejména pak z Německa, Belgie a z Polska, navíc zpracovatelé mléka v České republice čelí vývozu velkého objemu mléčné suroviny ke zpracování do zahraničí, zejména do sousedního Bavorska a Saska.

Roční produkce mléka v České republice v roce 2012 ve výši 2 740,7 mil. l představovala meziroční zvýšení o 2,9 % (o 77,0 mil. l). Rovněž i tržní produkce mléka (celkový prodej mléka) oproti předchozímu roku vzrostla o 2,9 % (o 73,9 mil. l), a to na 2 628,6 mil. l. **Z celkové tržní produkce mléka bylo zejména prostřednictvím odbytových organizací**

prodáno celkem 20,3 % mléka do zahraničí, převážně do Německa.

Výroba mléka v zemích EU-27 v roce 2012 dosáhla objemu 151,1 mil. t, v meziročním porovnání tento nárůst výroby představuje 0,6 % (Evropská komise – Short Term Outlook, Winter 2013). Některé evropské regiony v roce 2012 zaznamenaly pokles výroby mléka, a to z důvodů nižší dostupnosti krmné píce vlivem silného sucha, vyšší ceny za krmiva a v porovnání s rokem 2011 i nižší ceny za mléčnou surovinu. Podle dostupných statistik lze předpokládat, že výroba mléka v dalších dvou letech v Evropě poroste, ale pomalejším tempem.

V roce 2012 mlékárenský průmysl nakoupil od českých producentů 2 381,8 mil. l mléka, tj. o 77,9 mil. l více oproti roku 2011. Z uvedeného nákupu bylo cca 264,9 mil. l (11,1 % z nákupu mléka) vyvezeno ke zpracování do zahraničí a 2 117,0 mil. l bylo zpracováno v tuzemských mlékárnách. **V porovnání s rokem 2011 se v roce 2012 snížil objem mléka ke zpracování v tuzemských mlékárnách o 0,5 %. Vlivem vysokých dovozů mléčných výrobků ze zahraničí došlo v roce 2012 k meziročnímu snížení výroby** konzumního mléka o 4,1 %, ostatních zakysaných mléčných výrobků – zákysy, jogurtová mléka, jogurtové nápoje, Bifi drinky, kefíry, acidofilní mléko apod. o 14,5 %, jogurtů o 0,9 %, konzumní smetany o 0,5 %, másla o 1,1 %, smetanových krémů o 3,9 % a mléčných dezertů o 3,0. Naopak vlivem zvýšené poptávky došlo v roce 2012 k nárůstu objemu výroby u tvarohů o 0,2 %, sýrů přírodních o 1,6 %, sýrů tavených o 6,5 %, tvarohových dezertů o 5,1 %, kondenzovaných mlék o 12,5 %, sušeného odtučněného mléka o 16,4 %.

Objem dodávek mléka do mlékáren se v roce 2012 v evropských zemích zvýšil o 0,8 %, k tomuto zvýšení přispělo nejvíce Polsko, Německo, Dánsko a Maďarsko, zatímco Irsko, Francie, Spojené království a Itálie své dodávky mléka ke zpracování zredukovaly.

Trvalá poptávka po sýrech, navzdory hospodářské krizi, vedla k odhadovanému nárůstu produkce sýrů v zemích EU-27, oproti roku 2011, o 1,3 %. Zvýšený objem produkce sýrů byl užit k domácí spotřebě a k trvale rostoucímu exportu sýrů do třetích zemí. V roce 2012 pokračoval zvyšující se zájem spotřebitelů o konzumní mléka a smetany (meziročně o 0,7 %). Naopak výroba zakysaných mléčných výrobků se mírně snížila, pravděpodobně v důsledku zvýšené obliby pití konzumního mléka. Meziročně nižší produkci vykázaly statistiky evropských zemí u sušeného plnotučného mléka (o 2,6 %). Pro další období se očekává snížená dostupnost této komodity, neboť je zpracovávána do dalších výrobků a bude i méně konkurenceschopná oproti dodávkám sušeného plnotučného mléka např. z Oceánie. Produkce sušeného odtučněného mléka v roce 2012 vykázala v porovnání s rokem 2011 zvýšení o 7,2 %, rovněž tak produkce másla (+ 4,2 %).

Průměrná roční cena zemědělských výrobců za mléko (vážený průměr za mléko celkem)

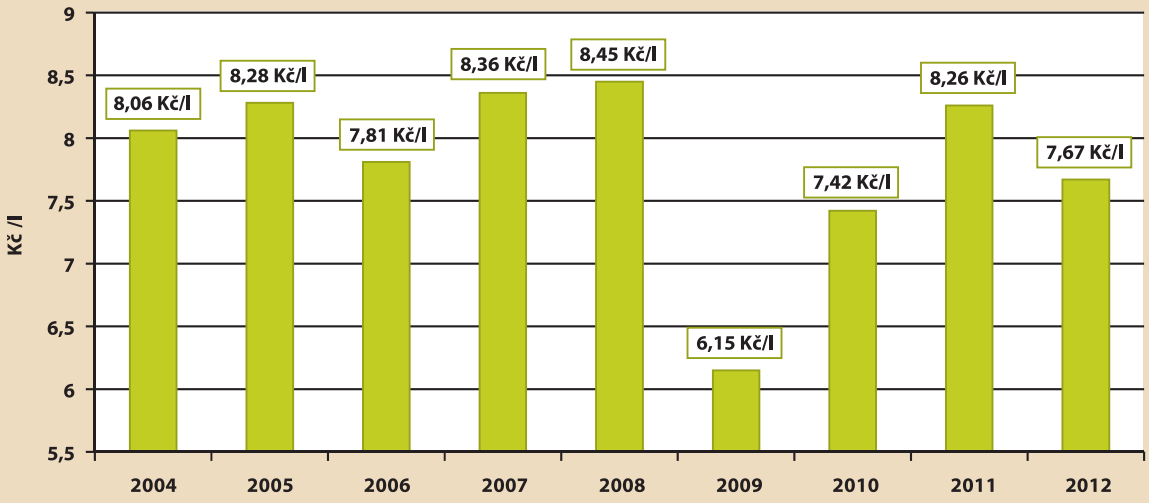

Pramen: Rezortní statistika Mlék MZe 6-12.

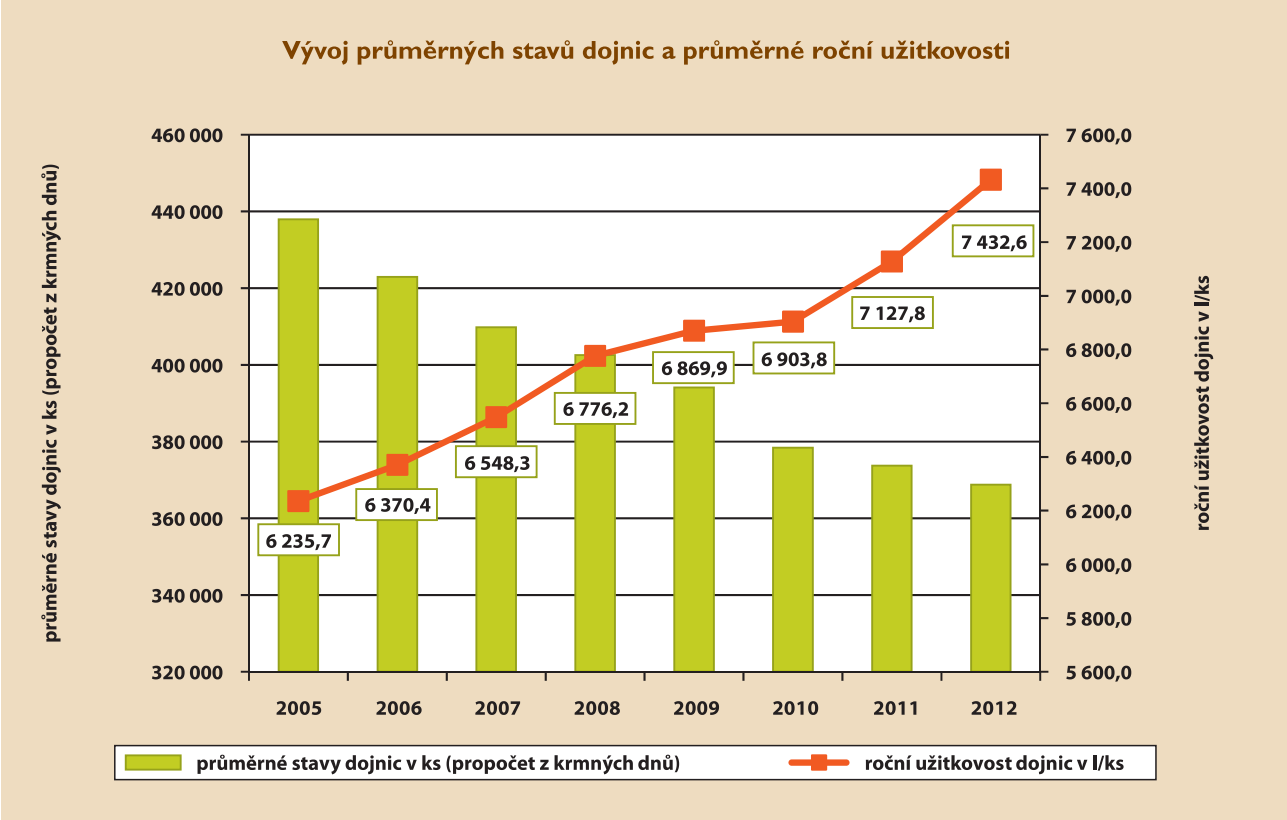

Pramen: ČSÚ.

Vývoj v sektoru mléka v České republice

Ukazatel/rok	MJ	1989	2009	2010	2011	2012 [1)]
Zemědělství						
Průměrné stavy dojnic	tis. ks	1 228,5	394,1	378,4	373,7	368,7
Průměrná roční dojivost	l/ks	3 982,0	6 869,9	6 903,8	7 127,8	7 432,6
Průměrná denní dojivost	l/ks	10,91	18,82	18,91	19,53	20,31
Výroba mléka	mil. l	4 892,5	2 707,6	2 612,5	2 663,7	2 740,7
Tržnost	%	91,4	95,6	96,0	95,9	95,9
Celkový prodej mléka	mil. l	4 473,3	2 588,4	2 508,4	2 554,7	2 628,6
CZV za mléko I a vyšší třídy	Kč/1000 l	4 810,0	6 150,0	7 420,0	8 290,0	7 700,0
Mlékárenský průmysl a produkce hlavních výrobků						
Nákup syrového mléka	mil. l	4 473,3	2 291,7	2 251,4	2 303,9	2 381,9
Průměrný obsah tuku	%	3,999	3,85	3,86	3,88	3,85
Průměrný obsah bílkov.	%	-	3,36	3,37	3,38	3,39
Produkce						
Konzumní mléko	tis. l	920 701,0	663 420,1	620 702,1	627 222,0	601 609,9
Konzumní smetana	tis. l	44 744,0	50 067,5	50 601,0	46 779,4	46 547,9
Jogurty	tis. l	40 982,0	152 435,5	139 350,2	132 567,5	131 392,9

Ukazatel/rok	MJ	1989	2009	2010	2011	2012 [1)]
Ostatní kysané výrobky	tis. l	36 872,0	60 551,6	57 270,9	56 454,6	48 245,6
Tvarohy	tuny	52 846,0	28 223,1	29 550,3	30 448,3	30 506,2
Sýry	tuny	10 440,0	98 084,9	96 155,0	93 565,8	95 742,7
Máslo	tuny	119 18,0	45 775,9	40 688,5	39 287,2	38 867,0
Sušená mléka celkem	tuny	139 29,0	31 068,8	26 924,2	29 087,0	29 986,5
z toho: SOM [2)]	tuny	-	19 420,4	15 570,7	14 511,2	16 884,2
Celková domácí spotřeba						
Konzumní mléko, smetana	tuny	965 445,0	591 458,3	550 996,2	557 921,4	569 333,1
Mléčné konzervy[3)]	tuny	62 262,1	21 047,8	19 034,1	14 641,6	14 388,0
Kysané mléčné výrobky	tuny	77 854,0	175 061,7	169 880,8	161 521,6	170 257,5
Sýry, tvarohy	tuny	148431,0	175 716,7	172 813,5	171 586,5	175 608,5
Máslo	tuny	94 161,0	52 219,9	51 507,9	51 570,6	54 960,2

Pramen: Chov skotu ČSÚ, MZe – Výsledky statistického zjišťování Mlék (MZe) 6-12 Měsíční výkaz o nákupu mléka, o výrobě a užití vybraných mlékárenských výrobků, ČSÚ – Databáze zahraničního obchodu – celní statistika MZe, SZIF (celkový prodej mléka = dodávky a přímý prodej), propočty MZe.

Pozn.:

[1)] předběžný údaj,

[2)] sušené odtučněné mléko,

[3)] sušená a zahuštěná mléka a smetany.

Průměrné roční stavy dojených krav byly v roce 2012 meziročně nižší o 1,3 % (úbytek stavů z 373,7 tis. ks v roce 2011 na 368,7 tis. ks v roce 2012). Průměrné stavy dojených krav se tak celkově snížily o 4 967 ks. Na celkovém snížení průměrných stavů dojených krav se podílelo 10 krajů. **Procentický pokles stavů se pohyboval v rozmezí od 0,1 % (kraj Vysočina) do 5,1 % (kraj Karlovarský).** Podle kusů se nejvíce snížily stavy dojených krav v kraji Jihočeském (o 2,5 tis. ks) a v kraji Olomouckém (o 1,05 tis. ks). Ve třech krajích se průměrné stavy dojených krav meziročně zvýšily, nejvyšší nárůst o 1,2 % zaznamenal kraj Plzeňský.

Průměrná roční dojivost se v roce 2012 zvýšila o 4,3 % (o 304,8 l/ks) na 7 432,6 l/ks. Na celkovém meziročním navýšení užitkovosti se podílelo celkem 13 krajů. Užitkovost 7 000 kg mléka/rok překročilo 10 krajů. Nejvyšší užitkovost byla v roce 2012 dosažena v kraji Zlínském (7 988,5 kg/rok), Moravskoslezském (7 936,2 kg/rok) a Hl. m. Praha + Středočeský kraj (7 759,5 kg/rok).

Průměrná roční užitkovost na dojnici v zemích EU-27 dosáhla meziročního zvýšení o 1,7 % 6 584 kg. Nepřetržité zvyšování užitkovosti krav má za následek snižování počtů dojnic základního stáda (v roce 2012 meziročně o 1,1 %), obdobný trend se očekává i pro roky 2013 a 2014.

Podle předběžných výsledků se v roce 2012 zvýšila celková domácí spotřeba mléka a mléčných výrobků, došlo k meziročnímu zvýšení spotřeby konzumního mléka o 2,1 % (v souladu s evropským trendem), dále másla o 4,0 %, přírodních sýrů o 2,8 %, tavených sýrů o 4,8 % a ostatních mléčných výrobků o 5,1 %.

Podíl celkového dovozu mléka a mléčných výrobků (v přepočtu na mléko) na celkové spotřebě se v roce 2012 zvýšil na 40,8 %. Podíl objemu dovozu přírodních sýrů na jejich spotřebě v roce 2012 představoval 56,7 %, u tavených sýrů podíl dovozu vykázal 47,2 %, u jogurtů 19,0 %, u ostatních kysaných mléčných výrobků 40,4 %, u másla 35,5 % a u smetan 21,5 %.

Po období vysokých plateb za mléčnou surovinu v roce 2011 v EU-27 následoval postupný pokles cen až do června v roce 2012, v červenci se začaly ceny na evropském trhu zotavovat až na 34,04 Eur/100 kg v prosinci 2012 (vážený průměr EU-27 za syrové kravské mléko o skutečném obsahu tuku – podle čl. 2 nařízení Komise č. 479/2010). Od ledna 2012 do prosince 2012 zaznamenalo 11 zemí zvýšení ceny za platby za syrové mléko (Belgie, Německo, Litva, Lucembursko, Maďarsko, Malta, Nizozemsko, Polsko, Finsko, Švédsko, Spojené království), u zbývajících 16 zemí se během roku ceny oproti lednu propadly.

V České republice došlo v roce 2012 k meziročnímu propadu průměrné ceny zemědělských výrobců za mléčnou surovinu o 7,1 %, na 7,67 Kč/l. Cena zemědělských výrobců za mléko I. tř. jakosti, jehož objem z nákupu mléka celkem představoval v roce 2012 podíl 97,4 %, dosáhla průměrné roční úrovně 7,70 Kč/l, kdy od ledna 2012 (8,36 Kč/l) do prosince 2012 (7,82 Kč/l) byl patrný její propad o 6,5 %, meziroční propad této ceny představoval 7,1 %.

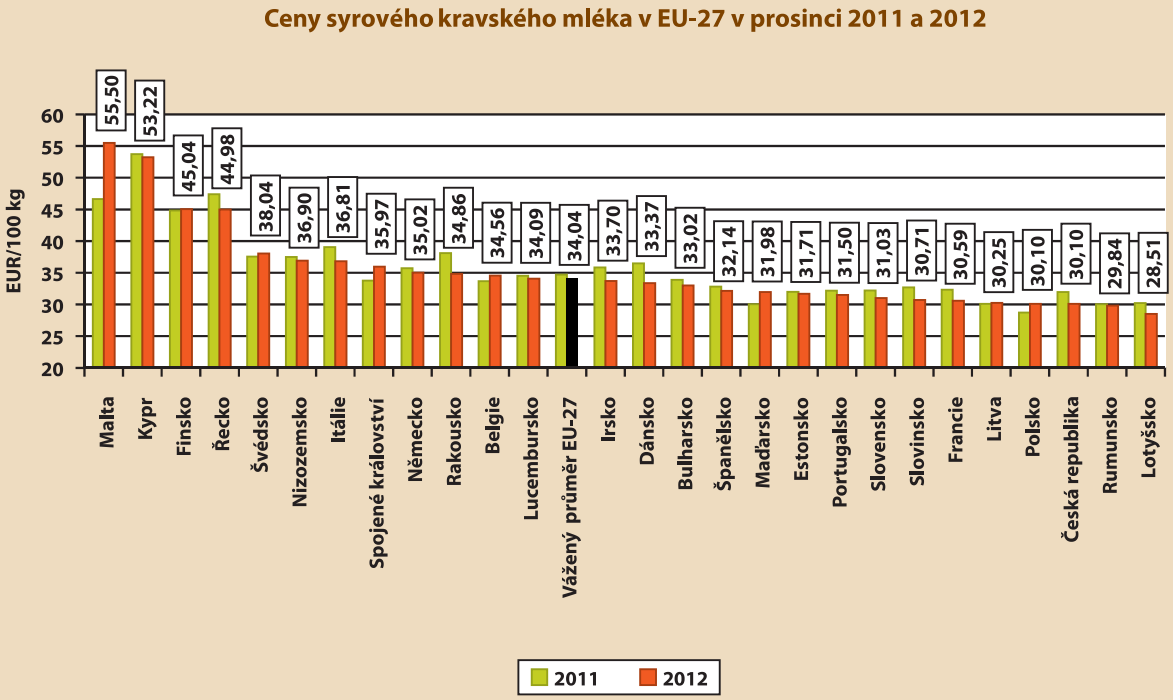

Pramen: Evropská komise.

Vývoj zahraničního obchodu u mléka a mléčných výrobků v tunách

Ukazatel/rok	2004	2009	2010	2011	2012[1)]
Vývoz					
Mléko, smetana, nezahuštěné	89 976,3[2)]	645 972[2)]	581 113[2)]	636 015[2)]	693 266[2)]
Mléko, smetana, zahuštěné	59 494,0	35 693	31 081	34 134	38 472
Jogurty, kefíry, podmáslí apod.	16 520,9	75 963	68 775	69 098	52 970
Syrovátka	41 240,0	41 436	42 964	50 753	49 539
Máslo a tuky z mléka	19 263,3	14 105	8 115	4 957	3 492
Sýry, tvarohy	20 388,6	25 613	29 218	31 050	32 531
Dovoz					
Mléko, smetana, nezahuštěné	73 813,4[2)]	109 280[2)]	71 823	72 899	82 770
Mléko, smetana, zahuštěné	4 009,7	8 045	8 298	7 302	6 556
Jogurty, kefíry, podmáslí apod.	29 651,7	38 017	42 053	41 597	43 589
Syrovátka	15 318,9	19 910	27 182	25 702	31 387
Máslo a tuky z mléka	4 519,5	20 149	19 251	18 826	19 484
Sýry, tvarohy	31 159,1	74 297	76 707	78 174	82 273

Ukazatel/rok	2004	2009	2010	2011	2012[1)]
Saldo zahraničního obchodu					
Mléko, smetana, nezahuštěné	+ 16 162,9[2)]	+ 536 692[2)]	509 290	563 116	+ 610 496
Mléko, smetana, zahuštěné	+ 55 484,3	+ 27 648	22 783	26 832	+ 31 916
Jogurty, kefíry, podmáslí apod.	- 13 130,8	+ 37 946	26 722	27 501	+ 9 381
Syrovátka	+ 25 921,1	+ 21 526	15 782	25 051	+ 18 152
Máslo a tuky z mléka	+ 14 743,8	- 6 044	- 11 136	- 13 869	- 15 992
Sýry, tvarohy	- 10 770,5	- 48 684	- 47 489	- 47 124	- 49 742

Pramen: ČSÚ – Databáze zahraničního obchodu – celní statistika MZe.
Pozn.:
[1)] *předběžný údaj – únor 2012,*
[2)] *včetně syrového mléka v „cisternách" pro zpracování.*

Dosažené celkové saldo zahraničního obchodu s mlékem a mléčnými výrobky za rok 2012 bylo oproti roku 2011 nižší o 7,1 %, tj. snížení salda ze 4,224 mld. Kč v roce 2011 na 3,923 mld. Kč v roce 2012. Vysoká finanční hodnota vývozu byla dosažena zejména dalším nárůstem objemu vývozu mléčné suroviny k dalšímu zpracování v zahraničí, zvýšením vývozu sýrů a tvarohů a vyšší úrovní vývozních cen zejména sýrů. **Dovoz mléka a mléčných výrobků v roce 2012 dosahoval rychlejšího tempa růstu než vývoz.** Meziroční nárůst finanční hodnoty dovozu za období roku 2012/2011 byl vyšší o 6,9 %, vývozu o 2,8 %. **V roce 2012 trvale převládala negativní záporná bilance zahraničního obchodu u másla a u sýrů.**

Mléko a mléčné výrobky se z ČR, v lednu až prosinci 2012, vyvezly do 71 zemí světa. V meziročním porovnání (leden–prosinec 2012/leden–prosinec 2011) došlo k navýšení finanční hodnoty vývozu o 2,8 %, tj. cca o 419 mil. Kč, zejména **v druhé polovině roku došlo ke zpomalení tempa vývozu.** Téměř tři čtvrtiny finančního objemu vývozu představuje export do 6 zemí (do Německa 29,5 %, na Slovensko 17,6 %, do Itálie 13,7 %, Maďarska 3,8 %, Francie 4,2 %, Polska 4,0 %). **Do zemí EU-27 se v daném období vyvezlo 83,6 % podílu z finanční hodnoty vývozu mléka a mléčných výrobků. Podíl vývozu do třetích zemí představoval v daném období 16,4 %.** Vývoz do třetích zemí tvořily převážně destinace – Libanon, Thajsko, Malajsie, Bangladéš, Čína, Spojené arabské emiráty, Saudská Arábie. Předmětem obchodu s těmito zeměmi byly zejména sušená mléka, sušená syrovátka, bílé sýry a máslo.

Na celkové finanční hodnotě vývozu v daném období se vývoz tekutých mlék a smetan podílel 43,5 %. Podíl vývozu mléčné suroviny na celkové finanční hodnotě vývozu mléka a mléčných výrobků činil v daném období 29,2 %. V lednu až prosinci 2012 se meziročně snížil objem vývozu smetan v cisternách o 54,5 %, objem vývozu konzumního mléka se v daném období snížil o 13,3 %. Ke zvýšení objemu vývozu v daném období došlo u vývozu mléka v cisternách (o 20,1 %) a vývozu konzumních smetan (o 27,7 %). Významným vývozním artiklem mlékárenského zboží jsou sýry a tvarohy (podíl na celkové finanční hodnotě vývozu představují 22,6 %). Celkové meziroční zvýšení objemu vývozu sýrů a tvarohů v daném období představovalo 4,8 %. Objem vývozu sušeného plnotučného mléka a smetany se v meziročním porovnání leden–prosinec 2012/leden–prosinec 2011 snížil o 12,3 % a vývoz sušeného odtučněného mléka se zvýšil o 18,1 %. Vývoz kondenzovaných mlék byl meziročně vyšší o 41,9 %. Objem vývozu jogurtů se meziročně propadl o 30,5 %, snížil se i vývoz ostatních zakysaných mléčných výrobků o 1,5 %. Vývoz čerstvého másla ve spotřebitelském balení se meziročně snížil o 41,1 %, vývoz másla v blocích byl meziročně nižší o 60,1 %.

Dovozy z Německa (42,1 %), Polska (26,6 %) a Slovenska (13,3 %) představují celkem 82,0 % veškerého dovozu mléka a mléčných výrobků (z finančního vyjádření). V lednu až prosinci 2012 se mléko a mléčné výrobky dovezly do ČR z 37 zemí, **ze zemí EU-27 celkem 99,4 %.** V meziročním porovnání došlo ke **zvýšení finanční hodnoty dovozu o 719,8 mil. Kč, tj. o 6,9 %.**

Vysoké objemy dovozu sýrů (včetně tvarohů) se v meziročním porovnání leden–prosinec 2012/leden–prosinec 2011 dále zvýšily, a to o 3 926 t na celkových 82 273 t. Toto **dovážené množství představuje cca 65,2 % objemu domácí výroby sýrů a tvarohů za dané období**. Největší objemy sýrů a tvarohů se do ČR v období leden–prosinec 2012 dovezly z Německa (z celkových 37 444 t např. 12 928 t Eidamu za průměrnou dovozní cenu 73,25 Kč/kg – přitom spotřebitelská cena Eidamu na domácím trhu ČR v měsíci prosinci byla 130,57 Kč/kg, 14 203 t čerstvých sýrů a tvarohů za průměrnou dovozní cenu 47,72 Kč/kg a dále 3 508 t Goudy za 76,06 Kč/kg

– spotřebitelská cena na českém trhu v prosinci 2012 byla 186,75 Kč/kg) a z Polska (z celkových 27 958 t např. tavené sýry – 5 876 t za 70,34 Kč/kg, na domácím trhu ČR byla spotřebitelská cena 196,50 Kč/kg, Eidam – 5 959 t za 75,72 Kč/kg). Meziročně vyšší jsou i objemy dovozu jogurtů a ostatních zakysaných mléčných výrobků (o 1 955 t, tj. o 4,7 %), které se v daném období dovážely do ČR především z Německa (22 849 t), Polska (12 658 t), Slovenska (3 683 t). Dovozy másla a jiných tuků z mléka v celkovém objemu 19 484 t v lednu až prosinci 2012 představují 50,1 % podílu z domácí výroby másla. V lednu až prosinci 2012 se přírodní máslo ve spotřebitelském balení dováželo do ČR zejména z Německa (7 860 t za 93,40 Kč/kg), Polska (3 315 t za 75,80 Kč/kg), ze Slovenska (834 t za 80,50 Kč/kg), spotřebitelská cena másla v ČR v prosinci 2012 byla 142,75 Kč/kg.

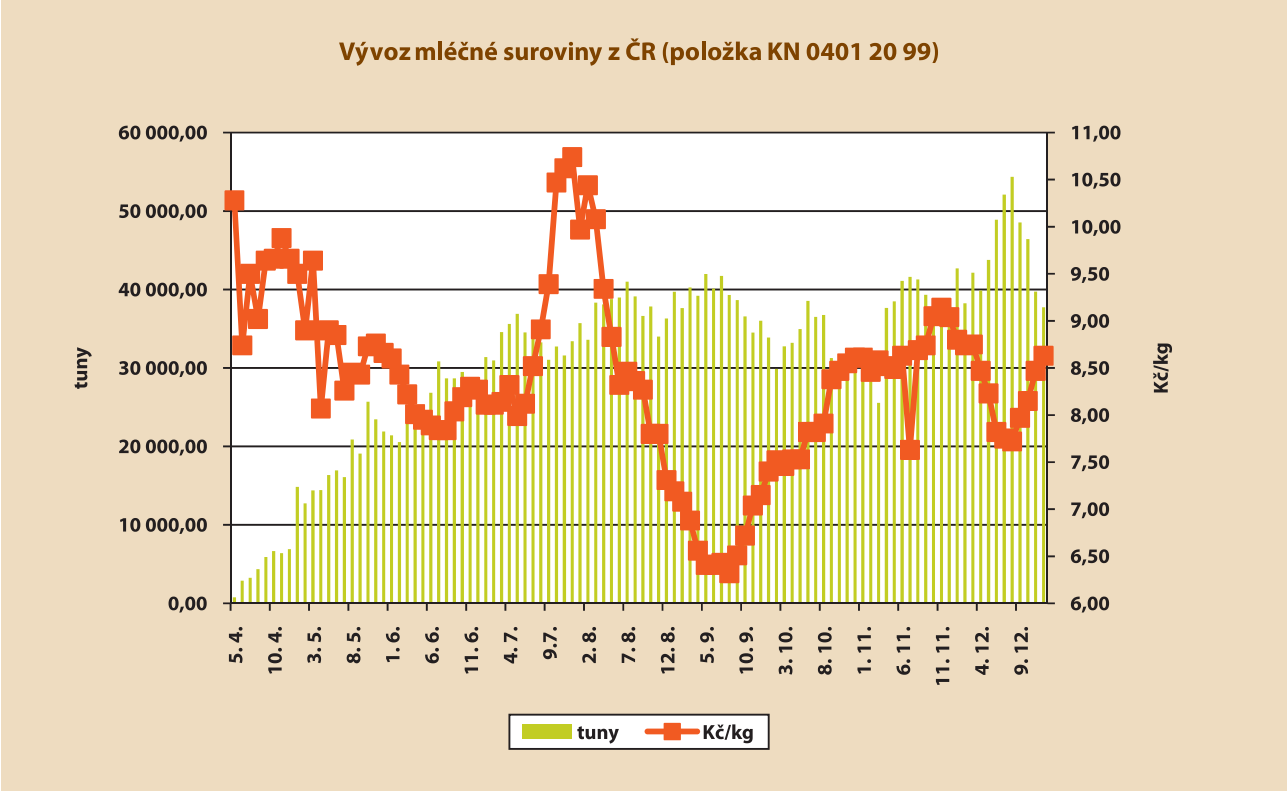

Pramen: ČSÚ, databáze zahraničního obchodu.

Podmínky systému mléčných kvót a jejich administrace jsou stanoveny nařízením Rady č. 1234/2007, v platném znění, nařízením Komise č. 595/2004, v platném znění a nařízením vlády č. 244/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Toto nařízení vlády zajišťuje implementaci režimu mléčných kvót.

V souladu s 1% navýšením kvót (příloha IX nařízení Rady ES č. 1234/2007) byla České republice stanovena od 1. 4. 2011 vnitrostátní kvóta mléka na 2 877 310,908 t. Pro kvótový rok 2012/2013 představuje **výše vnitrostátní kvóty pro dodávky mléka 2 881 139 tun a pro přímý prodej mléka 24 945 tun**. Za uplynulé období kvótového roku (duben 2012 – leden 2013) bylo odběratelům mléka v rámci dodávkové kóty mléka dodáno celkem 2 270 642 tun mléka a vnitrostátní kvóta pro dodávky byla za uvedených 10 měsíců kvótového roku za ČR celkem plněna na 78,81 %. Za stejné období kvótového roku 2012/2013 bylo přímo spotřebitelům prodáno 6 384 tun mléka a mléčných výrobků a vnitrostátní kvóta pro přímý prodej byla v daném období plněna na 25,59 %.

Producenti s vyšším plněním své individuální kvóty mléka nebudou nuceni v následném období omezovat produkci mléka z důvodů obavy překročení své individuální kvóty a následné sankce, neboť se neočekává překročení stanoveného vnitrostátního množství mléka pro dodávky i pro přímý prodej.

Podpora spotřeby mléka a vybraných mléčných výrobků žáky (dále jen „program podpory školního mléka“) je v ČR poskytována v souladu s nařízením Rady (ES) č. 1234/2007 a nařízením Komise (ES) č. 657/2008, v platném znění a v souladu s nařízením vlády č. 205/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů. V České republice byl program podpory školního mléka zahájen v roce 1999.

Ve školním roce 2011/2012 bylo do programu podpory školního mléka zapojeno 6 mlékárenských subjektů,

které dodávaly podporované mléčné výrobky do cca 2 850 škol. Žáci ve školách plně nevyužívali možnosti odběru podporovaných mléčných výrobků 5x v týdnu. V porovnání se školním rokem 2010/2011 došlo ke snížení celkových dodávek podporovaných mléčných výrobků do škol o 2 %. Důvodem snížení bylo zúžení sortimentu dodávaných podporovaných mléčných výrobků do škol ze strany některých subjektů a o 2 % nižší podíl žáků ve školách zapojených do programu. Platby byly uskutečněny za tři období školního roku 2011/2012. V roce 2012 bylo na podporu spotřeby školního mléka **vyplaceno** celkem **52 683 tis. Kč, z toho 43 077 tis. Kč ze státního rozpočtu a 9 606 tis. Kč z rozpočtu EU**.

Další tržní opatření společné organizace trhu s mlékem a mléčnými výrobky jsou prováděna v rámci ustanovení nařízení Rady (ES) č. 1234/2007, v platném znění a nařízením vlády č. 225/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

V průběhu roku 2012 nebyla vyplacena žádná finanční podpora na podporu výroby kaseinu a kaseinátů (nařízení Komise ES č. 2921/1990 v platném znění). Tato situace trvá již od roku 2006, kdy byla nařízením Komise (ES) č. 1487/2006 snížena podpora na výrobu kaseinu a kaseinátů na 0 €/100 kg odstředěného mléka. S uvedeným programem souvisí i program použití kaseinu a kaseinátů při výrobě sýrů (nařízení Komise ES č. 760/2008 a nařízení Komise ES č. 548/2009). **V rámci tohoto programu není vyplácena podpora**, pouze v případě porušení podmínek daných nařízením se vypočítává a ukládá sankce.

V roce 2012 byl režim soukromého skladování másla vyhlášen nařízením Komise (EU) č. 160/2012, podpora je poskytována na základě nařízení Rady (ES) č. 1234/2007 a nařízení Komise (ES) č. 826/2008, v platném znění. SZIF neobdržel žádné žádosti o podporu soukromého skladování másla, v roce 2012 nebyly tedy čerpány žádné finanční prostředky.

Podmínky poskytování podpory pro odstředěné mléko a sušené odstředěné mléko využívané jako krmivo a prodej takového sušeného odstředěného mléka jsou stanoveny nařízením Komise č. 2799/1999, v platném znění. **Nařízením Komise (ES) č. 1558/2006 byla podpora snížena na 0 €/100 kg odstředěného mléka určeného jako krmivo. V roce 2012 nebyly na tento program vyplaceny žádné finanční prostředky.**

V roce 2012 rovněž nebyly vyplaceny z rozpočtu Evropské unie žádné finanční prostředky na vývozní náhrady na odbyt zpracovaných mlékárenských výrobků do třetích zemí.

Intervenční nákup másla a sušeného odstředěného mléka je realizován na základě nařízení Rady (ES) č. 1234/2007 a nařízení Komise (EU) č. 1272/2009, v platném znění. Intervenční skladování másla a sušeného odstředěného mléka probíhá v souladu s nařízením Komise (ES) č. 884/2006, v platném znění. Vzhledem k vývoji tržních cen v Evropské unii nebyl v roce 2012 o intervenční nákup másla a sušeného odtučněného mléka zájem. K 1. lednu 2012 bylo v intervenčních skladech České republiky 0 t másla, sušeného odtučněného mléka bylo 330,350 t. **K 31. prosinci 2012 nebylo v intervenčních skladech žádné máslo ani sušené odtučněné mléko.** Průměrná sazba nákladů za naskladnění a vyskladnění sušeného odtučněného mléka představovala 14 Kč/t, za skladování 90 Kč/t/měsíc. **V roce 2012 byly na skladování a vyskladnění sušeného odtučněného mléka vynaloženy finanční prostředky ve výši 146 tis. Kč, včetně 20% DPH, z toho 25 tis. Kč ze státního rozpočtu a 121 tis. Kč z rozpočtu Evropské unie.** Na základě nařízení Komise (EU) č. 945/2010 bylo v roce 2012 vyskladněno celkem 330,350 t sušeného odtučněného mléka v rámci programu potravinové pomoci nejchudším osobám ve Společenství pro intervenční agenturu Španělska.

Tříletý program propagace spotřeby mléka **„Bílé plus. Mléko. Velké plus pro Vás“** vychází z nařízení Komise (ES) č. 501/2008, v platném znění a z rozhodnutí Komise (EU) K(2010)4312. V roce 2012 byly do programu zahrnuty PR aktivity (komunikace s médii, vydávání tiskových zpráv, články v tisku), Internet (www stránky, Facebook), účast na veletrhu Země živitelka a speciální mediální projekty. **V roce 2012 bylo v rámci tohoto programu celkem vyplaceno 1 885 tis. Kč, z toho 707 tis. Kč ze státního rozpočtu a 1 178 tis. Kč z rozpočtu EU.**

Systém přímých plateb vychází z podmínek vymezených Kodaňským summitem EU a navazující přístupové smlouvy v oblasti produkčních limitů a minimální výše přímých podpor ze zdrojů EU. V České republice jsou podpory zemědělským producentům vypláceny z rozpočtu EU v systému SAPS (Single Area Payment Scheme), tj. zjednodušeným systémem plateb. **V roce 2012 bylo podáno 27 628 žádostí na celkovou plochu 3 526 475,21 ha, žádosti byly podávány do 15. května 2012. Sazba byla stanovena na 5 387,30 Kč/ha zemědělské půdy.**

Další přímé platby, tedy platby vyplácené dle nařízení Rady č. 1782/2003 a následně dle nařízení Rady č. 73/2009 v letech 2006–2011 jsou: platba na energetické podpory (vyplacena 2007–2009), oddělená platba za cukr, oddělená platba za rajčata a zvláštní podpora na dojnice dle čl. 68 nařízení Rady č. 73/2009. V souladu s ustanovením čl. 68 nařízení Rady (ES) č. 73/2009, které umožňuje členským států využít 3,5 % finančních prostředků určených na SAPS, Česká republika rozhodla, že celou částku v roce 2010 využije pro sektor mléka. **Od roku 2012 se použití čl. 68 rozšířilo o další citlivé sektory**. Výše finančních prostředků, využitelná podle čl. 68 v ČR, je 31 826 tis. EUR. Z této částky bylo alokováno 59,33 % pro dojnice, 27,83 % pro krávy bez tržní produkce mléka, 4,50 % pro ovce a kozy, 2,65 % pro chmel a 5,69 % pro bramborový škrob. **Plná výše sazby pro platby na krávy chované v systému s tržní produkcí mléka byla pro rok 2012 stanoven ve výši 1 399,20 Kč/VDJ, poloviční výše sazby na 699,60 Kč/VDJ.**

Dále jsou vypláceny národní doplňkové platby z rozpočtu České republiky. V rámci této podpory jsou producenti mléka podporováni formou platby na chov přežvýkavců. Počátkem roku 2012 došlo vzhledem k napjaté

situaci ve státním rozpočtu ke změně nařízení vlády č. 112/2008 Sb., ve smyslu dočasného zastavení přijímání žádostí o Top-Up pro rok 2012, a to s účinností od 1. 4. 2012 (nařízení vlády č. 107/2012 Sb.). Následně se v průběhu roku podařilo Ministerstvu zemědělství **zajistit možnost dodatečných finančních prostředků pro Top-Up pro rok 2012** (nařízení vlády č. 332/2012). V roce 2012 bylo podáno 23 999 žádostí, které byly podávány do 1. listopadu 2012. **Pro rok 2012 budou sazby národních doplňkových plateb k přímým podporám stanoveny v dubnu 2013.**

V rámci národních doplňkových plateb za rok 2012 bude podpora poskytována na následující dotační tituly: platba na chmel, platba na přežvýkavce (skot, ovce, kozy) platba na chov ovcí a na chov koz, platba na chov krav bez tržní produkce mléka, platba na brambory pro výrobu škrobu a platba na zemědělskou půdu, která v loňském roce nebyla součástí národních doplňkových plateb. Návrh na zpětné zařazení platby na zemědělskou půdu byl do návrhu nařízení vlády vložen s ohledem na pracovní dokument Evropské Komise – DS/2011/14/REV2 (na základě tohoto dokumentu bude od roku 2012 nově v nových členských státech aplikujících tyto platby posuzována modulace, a to individuálně na farmu v závislosti na celkovém součtu přímých plateb – SAPS, zvláštní platba dle čl. 68 nařízení Rady (ES) č. 73/2009, oddělená platba na cukr a oddělená platba na rajčata) a národních doplňkových plateb.)

Skot, hovězí maso

V období od 1. dubna 2011 do 1. dubna 2012 došlo oproti stejnému sledovanému předchozímu období k mírnému zvýšení celkových početních stavů skotu a to o cca 9 000 kusů na konečný počet 1 352 685 kusů skotu (meziročně nárůst o 0,7 %). Jedná se o nejnižší početní stavy skotu v České republice od roku 1990, kdy byl stav skotu v historii České republiky nejvyšší – k 1. 1. 1990 bylo v ČR chováno 3 506 222 kusů skotu.

V uplynulém období 2011/2012 došlo opět pouze v kategorii krav chovaných v systému bez tržní produkce mléka k vzestupu početních stavů, a to tentokrát pouze o 385 kusů na 178 089 kusů (meziročně nárůst o 0,2 %), což představuje nejvyšší dosažený počet zvířat v této kategorii od roku 1995, tedy počátku sledování počtu krav chovaných v systému bez tržní produkce mléka v České republice. V kategorii krav chovaných v systému s tržní produkcí mléka dochází i v posledním sledovaném období, tak jako v celých uplynulých cca 20 letech k poklesu jejího početního stavu. V posledním sledování to bylo o 696 kusů na konečných 373 136 kusů (meziročně pokles o 0,2 %).

Toto snižování početních stavů krav chovaných v systému s tržní produkcí mléka je způsobeno vedle výkyvu poptávky po syrovém kravském mléce, také vlivem zavádění nových výrobních technologií, zejména se na tomto poklesu dojnic projevuje vliv intenzivního šlechtění. V posledních 20 letech docházelo a dnes stále dochází k navyšování mléčné užitkovosti skotu. Při růstu průměrné roční mléčné užitkovosti krav dochází vlivem působení systému mléčných kvót stále ke snižování počtu dojených krav. V rámci kontroly mléčné užitkovosti v posledním sledovaném kontrolním období 2011/2012 došlo k poklesu dojnic zapojených do kontroly mléčné užitkovosti z 354 299 kusů dojnic na 351 075 kusů, tedy snížení o 3 224 kusů (meziročně pokles o 0,9 %). Tento trend poklesu je v současné době nižší než v předchozích letech, kdy působila zejména velmi nízká tržní cena syrového kravského mléka, která zejména v období let 2008 až 2009 byla hluboce pod výrobními náklady producentů mléka.

Vývoj početních stavů skotu celkem a krav dle kategorií k 1. 4. daného roku (ks)

Kategorie	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Skot celkem	1 520 136	1 473 828	1 428 329	1 397 308	1 373 645	1 391 393
Krávy dojné	495 962	466 173	436 806	432 578	424 017	410 349
Krávy bez tržní produkce mléka	100 333	124 149	136 081	141 146	139 706	154 337
Krávy celkem	596 295	590 322	572 887	573 724	563 723	564 686

Kategorie	2008	2009	2010	2011	2012
Skot celkem	1 401 607	1 363 213	1 349 286	1 343 686	1 352 685
Krávy dojné	405 532	399 518	383 523	373 832	373 136

Kategorie	2008	2009	2010	2011	2012
Krávy bez tržní produkce mléka	163 163	160 285	167 722	177 704	178 089
Krávy celkem	568 695	559 803	551 245	551 536	551 223

Pramen: ČSÚ – Soupis hospodářských zvířat.
Poznámka:
do roku 2002 je soupis hospodářských zvířat k 1. 3., od roku 2003 k 1. 4. daného roku.

V kontrole mléčné užitkovosti bylo v posledním kontrolním období v České republice z hlediska plemenné příslušnosti početně nejvíce zastoupeno plemeno holštýnského skotu. Jedná se v posledním uzavřeném kontrolním roce 2011/2012 o 157 533 normovaných laktací z celkového počtu 288 015 normovaných laktací všech plemen v České republice (54,7 %). Na holštýnský skot početním zastoupením navazuje hned naše národní plemeno českého strakatého skotu s možným ekonomicky výhodným využitím obou směrů jeho kombinované užitkovosti. Tyto krávy měly v roce 2012 uzavřeno celkem 110 303 normovaných laktací tj. 38,3 % ze všech.

V rámci celé České republiky bylo v uplynulém kontrolním roce 2011/2012 dosaženo mléčné užitkovosti 8 047 kg mléka za normovanou laktaci, což představuje navýšení o 236 kg mléka oproti minulému kontrolnímu období. V rámci početně nejzastoupenějších plemen chovaných v České republice se jednalo u holštýnského skotu o užitkovost 9 185 kg mléka (nárůst o 229 kg) a u plemene českého strakatého skotu byla dosažena užitkovost 7 001 kg mléka (nárůst o 204 kg). Těchto vynikajících užitkovostí bylo našimi chovateli dosaženo zejména díky jejich erudované práci v chovu dojeného skotu a v neposlední řadě zde také působil vliv nepříznivé realizační ceny mléka v předchozích letech, kdy výraznějším snižováním početních stavů dojnic došlo k intenzívnější selekci národního základního stáda skotu.

V úzkém vztahu s touto zvyšující se užitkovostí je také vývoj reprodukčních ukazatelů. Především se jedná o výši mezidobí, které se dá označit za jeden ze základních reprodukčních ukazatelů. Tento ukazatel byl v uplynulém kontrolním roce 2011/2012 na úrovni 407 dní, což znamená, že meziročně tato hodnota stagnovala. V několika předchozích letech tento ukazatel sice zaznamenal mírný pokles, ale přesto je stále velmi vysoký a vlastní reprodukce skotu včetně navazujícího procentového ukazatele odchovu telat (zejména v chovu skotu bez tržní produkce mléka) zůstává jedním z hlavních ekonomických problémů chovatelů mnoha stád v České republice.

V chovu krav bez tržní produkce mléka od roku 1995, tedy roku od kdy je tato kategorie v České republice sledována, dochází s mírnými krátkodobými výkyvy naopak k jejich neustálému zvyšování počtu chovaných kusů. Chov masného skotu plně projevuje svou nezastupitelnou úlohu nejen ve svém potenciálu produkovat spotřebiteli žádané kulinářsky a dieteticky kvalitní maso, ale i v naplňování jeho mimoprodukčních funkcí v rámci utváření krajiny a vůbec celého českého venkova. Jedná se jak o přirozené protierozní udržování trvalých travních porostů s pozitivním vlivem na biodiverzitu a spoluvytváření kulturně-estetického vzhledu krajiny, tak také o vytváření pracovních příležitostí a podnikatelských aktivit, formou jak dodavatelských, tak i odběratelských vztahů vztahujících se k chovu masného skotu. S tím úzce souvisí zachování osídlení našeho venkova a také rozvíjení se turistického ruchu v našich horských a podhorských oblastech s příznivým dopadem do mnoha dalších pracovních a sociálních oblastí a to nejen v daných lokalitách, kde se chov masného skotu realizuje.

Kontroverzním a mnohokrát v chovatelské veřejnosti diskutovaným trendem, který se stále ve velké míře v chovu masného skotu projevuje, je mnoha jeho chovateli z ekonomických důvodů prováděný sezónní vývoz zástavového skotu do okolních zemí po ukončení pastevního období. Důsledkem je skutečnost, že se následně nedostatečně využívá potenciál naší krmivové základny a následná realizace přidané hodnoty masa, která vzniká při jeho porážení a zpracování, se rovněž uskutečňuje mimo území České republiky. Nehledě na skutečnost, že český konzument je ochuzen o značnou část produkce kulinářsky velmi kvalitního hovězího masa.

Vývoj zahraničního obchodu – živý skot a hovězí maso

	Období	Objem (tuny)			Průměrná cena (Kč/kg)		Finanční hodnota (tis. Kč)			Směn. relace[1)]
		Dovoz	Vývoz	Saldo	Dovoz	Vývoz	Dovoz	Vývoz	Saldo	
Živý skot (CS 0102)	**2004**	2 256	25 835	+23 579	40,55	53,34	91 470	1 378 000	+ 1 286 530	1,32
	2005	1 480	36 709	+35 229	57,65	55,08	85 351	2 022 072	+ 1 936 721	0,96
	2006[2)]	-	-	-	-	-	50 652	2 051 360	+ 2 000 708	-
	2007[2)]	-	-	-	-	-	108 627	2 078 860	+ 1 970 233	-
	2008[2)]	-	-	-	-	-	101 909	2 349 709	+ 2 247 800	-
	2009	1 978	51 182	+49 204	42,41	46,75	83 904	2 392 574	+ 2 308 670	1,10
	2010	1 062	47 411	+46 349	46,55	47,43	49 454	2 248 553	+2 199 099	1,02
	2011	574	51 209	+50 635	50,98	55,76	31 979	2 610 648	+2 578 669	0,90
	2012	642	67 538	+66 896	78,22	57,13	50 253	3 858 327	+3 808 074	0,73
Hov. maso čerstvé, chlazené (CS 0201)	**2004**	5 844	10 594	+ 4 750	64,58	70,35	377 366	77 890	- 299 476	0,11
	2005	13 478	1 794	- 11 684	67,69	84,22	912 330	151 097	- 761 233	1,24
	2006	13 733	2 357	-11 376	81,20	86,15	1 115175	203 017	- 912 158	1,06
	2007	14 845	3 312	-11 533	89,21	87,05	1 324329	288 302	- 1 036 027	0,97
	2008	12 866	5 346	-7 520	92,93	80,51	1 195676	430 397	- 765 279	0,87
	2009	16 503	4 494	-12 009	92,01	82,59	1 518448	371 151	- 1 147 297	0,90
	2010	18 692	5 677	-13 015	89,09	85,71	1 665232	486 546	-1 178 668	0,96
	2011	18 302	7 261	-11 041	96,88	87,00	1 773150	631 727	-1 141 423	0,89
	2012	17 221	7 708	-9 513	111,51	96,19	1 920211	741 377	-1 178 834	0,86
Hov. maso zmrazené (CS 0202)	**2004**	2 717	276	- 2 441	78,60	87,72	213 569	24 174	- 189 395	1,12
	2005	3 859	303	- 3 556	82,21	89,63	317 254	27 188	- 290 066	1,09
	2006	2 809	387	-2 422	75,30	109,91	211 519	42 571	- 168 948	1,46
	2007	2 749	643	- 2 106	90,98	62,65	250 084	40 256	- 209 828	0,69
	2008	2 168	723	-1 445	93,96	61,90	203 710	44 737	- 158 973	0,66
	2009	1 967	581	- 1 386	99,25	78,78	195 187	45 798	- 149 389	0,79
	2010	2 739	835	-1 904	92,19	81,60	252 489	68 124	- 184 365	0,89
	2011	3 171	756	-2 415	95,84	101,94	303 922	77 080	-226 842	1,06
	2012	2 500	921	-1 579	124,21	121,76	310 520	112 083	-198 437	0,98

Pramen: Statistika zahraničního obchodu ČSÚ.

Poznámky:

[1)] *Vyjadřuje podmínky, za nichž určitá země prodává své vývozní produkty a nakupuje své dovozní produkty – poměr indexu vývozních cen k indexu dovozních cen, číselné údaje jsou zaokrouhleny.*

[2)] *Od 2. čtvrtletí 2006 do 31. 12. 2008 se nesledovala živá hmotnost skotu.*

Ohledně bilance výroby hovězího masa lze konstatovat, že v roce 2012 výroba hovězího masa včetně telecího činila 170,8 tis. tun živé hmotnosti, tedy díky vyrovnanějším pohybům v početních stavech skotu byla zhruba na stejné úrovni jako v předchozích dvou letech (meziročně nárůst o 0,3 %). Dovoz hovězího masa klesl o 5,5 tis. tun na 37,7 tis. tun živé hmotnosti (meziročně pokles o 12,7 %). Vývozy byly v roce 2012 naopak vyšší o 10,4 tis. tun, tedy na úrovni 83,5 tis. tun živé hmotnosti (meziročně nárůst o 14,2 %). Domácí spotřeba hovězího masa zaznamenává již pátým rokem pokles a to o 9,8 tis. tun živé hmotnosti na 129,9 tis. tun. Soběstačnost v produkci tohoto druhu masa se tedy v roce 2012 stejně jako v roce 2011 zvýšila a to nyní o 9,9 % na 131,5 %.

V roce 2013 se na základě dlouhodobého vyrovnaného vývoje početních stavů skotu odhaduje stagnace výroby, mírný nárůst dovozu a mírný pokles vývozu hovězího masa. Soběstačnost v produkci hovězího masa v roce 2013 se díky stagnaci výroby a stále nižší spotřebě tedy odhaduje na úrovni 132,8 %, což představuje oproti roku 2012 nárůst o 1,3 %.

Bilance výroby a spotřeby hovězího masa (tis. t jat. hm)

Ukazatel	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013[1)]
Počáteční zásoba	8,9	9,0	7,7	11,9	12,0	7,1	9,1	11,8	11,3	11,8	7,1
Výroba	198,4	177,0	166,9	170,6	170,3	182,7	180,9	170,8	170,3	170,8	171,0
Dovoz	6,9	19,2	35,8	31,6	35,6	29,9	37,1	40,7	40,3	37,7	38,5
Celková nabídka	214,2	205,2	210,4	214,1	217,9	219,7	227,1	223,1	221,9	220,3	216,6
Domácí spotřeba	187,7	151,0	158,0	159,7	163,5	149,5	149,4	152,3	143,8	129,9	129,0
Vývoz	17,5	46,5	40,5	42,4	47,3	61,1	65,9	59,5	66,1	83,5	80,0
Celková poptávka	205,2	197,5	198,5	202,1	210,8	210,6	215,3	211,8	209,9	231,4	209,0
Konečná zásoba	9,0	7,7	11,9	12,0	7,1	9,1	11,8	11,3	12,0	7,1	7,6
Soběstačnost	105,7	117,2	105,6	106,8	104,2	122,2	121,1	112,0	118,4	131,5	132,6

Pramen: ČSÚ, ÚZEI, MZE, celní statistika.
Poznámka:
[1)] odhad

V rámci sledování cen hovězího masa lze v cenách zemědělských výrobců (CZV) v posledních letech ve všech kategoriích jatečného skotu sledovat poměrně stabilní stav cen, zejména v letech 2008 až 2010. V roce 2011 a zejména pak v roce 2012 dochází k jejich mírnému nárůstu. Pouze v kategorii jatečných telat dochází ke kolísání ceny. Tyto ceny se nyní pohybují na výši, která chovatelům skotu zajišťuje příznivější rentabilitu v produkci hovězího masa. Průměrná cena v roce 2012 byla v jednotlivých chovaných kategoriích na úrovni – býci jateční 46,42 Kč, krávy jatečné 31,73 Kč a jalovice jatečné 35,13 Kč za 1 kg živé hmotnosti v průměru tříd zmasilosti S, E a U. V kategorii jatečných telat průměrná cena v roce 2012 činila 61,27 Kč za 1 kg živé hmotnosti.

CZV – býci jateční tř. j. S,E,U (Kč/kg živ. hm.)

Rok	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	∅ roku
2004	35,89	36,48	36,77	37,15	37,11	37,67	38,60	39,21	39,48	39,24	38,87	39,13	**38,27**
2005	39,54	39,84	40,87	41,44	41,93	41,92	42,29	42,15	42,09	41,18	40,83	40,72	**41,31**
2006	41,07	41,70	41,89	42,80	42,61	42,45	42,77	42,58	41,96	41,69	41,07	40,63	**41,89**
2007	40,58	40,48	40,77	40,71	40,57	40,38	39,81	39,27	39,27	39,08	38,62	38,57	**39,84**

Rok	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	∅ roku
2008	39,00	38,90	38,89	39,19	39,05	39,27	38,90	38,73	38,48	38,40	38,38	38,58	**38,81**
2009	39,27	40,71	41,72	41,74	41,22	40,75	39,92	39,44	39,32	38,47	38,16	38,64	**39,95**
2010	38,70	39,58	40,07	40,14	39,82	39,93	39,40	39,33	39,25	39,23	39,69	40,36	**39,63**
2011	41,70	42,44	42,39	42,42	42,10	41,46	41,20	41,46	41,45	42,32	42,64	43,53	**42,08**
2012	43,70	45,02	45,41	45,23	45,88	46,78	47,73	47,33	47,77	47,36	47,60	47,24	**46,42**

Pramen: Měsíční ceny ČSÚ.
Poznámka:
Průměr roku je vypočten jako aritmetický průměr.

CZV – krávy jatečné tř. j. S, E, U (Kč/kg živ. hm.)

Rok	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	∅ roku
2004	18,41	18,52	18,83	19,29	20,52	22,17	23,97	24,78	24,97	25,24	24,94	25,09	**22,96**
2005	25,24	25,87	26,38	27,16	27,52	27,84	28,21	28,12	28,35	27,57	26,95	26,39	**27,26**
2006	26,82	26,84	26,96	27,00	27,26	27,52	27,76	27,51	27,17	27,23	27,02	27,48	**27,24**
2007	27,03	27,25	27,09	26,66	27,12	27,07	27,06	27,15	27,26	26,94	26,78	26,88	**27,02**
2008	26,65	26,68	26,72	27,14	27,24	27,64	27,95	27,02	26,76	26,62	26,83	26,46	**26,97**
2009	26,24	26,56	27,22	26,95	27,04	26,74	27,13	26,70	26,05	25,86	25,21	25,24	**26,41**
2010	25,42	25,54	26,27	26,03	25,82	25,97	26,13	26,18	26,03	25,85	26,01	25,55	**25,90**
2011	26,09	26,53	26,57	26,79	27,38	27,83	27,66	27,76	28,08	28,17	28,82	29,05	**27,56**
2012	29,25	29,73	30,57	31,07	31,10	31,94	31,90	32,83	33,52	32,71	33,56	32,54	**31,73**

Pramen: Měsíční ceny ČSÚ.
Poznámka:
Průměr roku vypočten jako aritmetický průměr.

CZV – jalovice jatečné tř. j. S, E, U (Kč/kg živ. hm.)

Rok	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	∅ roku
2004	25,03	25,33	25,41	25,85	26,56	27,18	27,81	28,61	28,70	28,98	28,48	29,18	**27,63**
2005	28,97	29,46	30,06	30,10	30,79	31,32	31,74	31,47	31,27	31,11	30,75	30,50	**30,77**
2006	30,65	30,68	31,16	32,06	31,50	31,59	31,60	32,61	31,79	31,23	30,41	29,99	**31,28**
2007	30,15	30,43	30,31	29,98	30,46	29,74	30,39	31,00	30,79	30,78	30,11	30,22	**30,36**
2008	30,34	30,13	30,03	30,72	31,14	31,12	30,68	30,72	30,14	30,37	30,32	30,95	**30,55**
2009	29,99	30,34	30,81	30,84	31,24	30,49	31,04	31,16	30,07	30,28	30,06	30,62	**30,58**
2010	30,34	30,62	30,94	30,54	30,57	29,96	30,33	31,00	30,10	30,19	30,58	30,20	**30,45**
2011	30,87	30,91	31,13	31,60	31,68	31,46	31,71	31,57	32,41	32,14	32,85	33,14	**31,79**
2012	32,47	32,88	33,64	34,15	34,78	35,44	35,92	36,25	36,91	36,47	36,22	36,37	**35,13**

Pramen: Měsíční ceny ČSÚ.
Poznámka:
Průměr roku je vypočten jako aritmetický průměr.

CZV – telata jatečná (Kč/kg živ. hm.)

Rok	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	∅ roku
2004	42,28	38,61	40,71	42,38	44,84	50,29	54,31	56,79	54,71	55,86	55,47	57,27	**51,21**
2005	56,73	62,32	61,79	65,56	69,66	70,41	68,51	69,72	63,95	64,21	65,25	61,73	**65,29**
2006	63,23	65,73	69,38	68,15	70,91	69,87	73,06	67,11	66,56	61,65	60,43	58,55	**65,69**
2007	58,57	59,38	60,44	59,84	59,54	60,28	60,04	58,77	58,05	58,25	55,31	55,53	**58,67**
2008	56,13	54,68	55,15	55,52	53,41	53,80	52,46	52,49	49,50	47,98	48,93	47,32	**52,28**
2009	47,28	47,27	49,37	52,19	54,53	56,33	59,41	58,88	58,70	58,50	57,69	58,37	**54,88**
2010	58,92	58,82	59,81	58,00	58,23	57,83	58,75	58,14	58,31	56,60	56,46	57,38	**58,10**
2011	57,40	53,84	56,74	56,92	57,70	58,11	58,40	58,46	58,62	58,35	58,81	58,28	**57,64**
2012	58,98	58,86	59,16	60,04	60,58	60,99	60,56	62,63	63,79	63,84	62,50	63,26	**61,27**

Pramen: ČSÚ, průměr roku podle metodiky ČSÚ.
Poznámka:
Průměr roku vypočten jako aritmetický průměr.

Ve sledovaných spotřebitelských cenách (SC) nejzastoupenějších druhů hovězího masa se v posledních letech projevovala jejich celková vyrovnanost s jejich celkovým mírným nárůstem, zejména v posledním sledovaném roce. U hovězího zadního masa bez kosti se tato vyrovnanost projevovala zejména v letech 2008 až 2010, avšak od 2. poloviny roku 2011 dochází k pozvolnému vzestupu ceny, která kulminovala na konci roku 2012 na úrovni přes 205 Kč/kg tohoto druhu masa. Meziročně průměrná cena vzrostla cca o 20 Kč (tj. o 11,2 %). Cena tohoto druhu hovězího masa tak v tomto roce dosahuje svého historického maxima a od druhé poloviny roku se pohybuje nad úrovní 200 Kč/kg.

Spotřebitelské ceny za hovězí maso zadní bez kosti (Kč/kg)

Rok	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	∅ roku
2004	147,39	147,79	147,92	147,69	146,93	147,48	151,16	152,57	153,86	155,08	153,25	153,73	**150,40**
2005	154,15	153,75	154,10	155,95	156,51	157,75	159,35	160,26	159,16	159,80	161,25	160,42	**157,70**
2006	160,88	161,42	162,77	164,40	164,49	165,44	165,75	166,24	166,69	167,51	167,91	167,41	**165,08**
2007	168,53	168,00	167,36	167,28	168,54	167,81	167,65	169,49	169,04	169,29	168,66	169,66	**168,44**
2008	172,84	173,22	172,32	173,65	174,17	174,62	175,49	176,47	175,83	174,79	176,23	176,17	**174,65**
2009	175,63	177,94	178,34	177,33	178,62	179,36	178,01	177,70	177,02	178,58	176,35	177,88	**177,73**
2010	177,89	176,73	175,29	175,23	175,67	174,87	176,92	175,09	173,75	173,53	173,03	175,27	**175,31**
2011	177,78	178,49	177,94	174,07	178,78	176,63	180,54	181,12	178,13	182,57	184,22	187,21	**179,79**
2012	192,23	193,63	192,88	199,53	195,52	199,84	201,05	202,67	203,79	206,50	206,12	205,25	**199,92**

Pramen: Měsíční ceny ČSÚ.
Poznámka:
Průměr roku je vypočten jako aritmetický průměr.

Z hlediska zdravotního stavu u nás chované populace skotu můžeme konstatovat snížení zjištěných výskytů zvířat pozitivních na BSE na nulovou úroveň a zdárný dosavadní průběh Národního ozdravovacího programu od infekční rinotracheitidy skotu. K 31. 12. 2012 bylo v České republice ozdraveno cca 70 % hospodářství chovajících skot. Nejlépe jsou na tom Kraj Vysočina s 87,46 %, Karlovarský kraj s 87,40 %, Plzeňský kraj s 87,16 % a Hlavní město Praha se 100 % IBR prostých hospodářství. Naproti tomu v ozdravování dle počtu hospodářství zaostávají zejména

Jihomoravský kraj s 48,34 % a Olomoucký kraj s 55,77 %. V současné době Česká republika vstupuje do závěrečné fáze ozdravování a lze konstatovat, že během dosud šestileté realizace NOP od IBR se dařilo a daří mezi MZe a SVS ČR na jedné straně a představiteli chovatelských svazů na straně druhé v celém průběhu realizace ozdravovacího programu hledat a přijímat společná konstruktivní řešení, která jsou předpokladem pro zdárné dokončení NOP IBR v horizontu příštích 2 až 3 let tak, aby jednotlivé kraje a v nich všechna hospodářství s chovem skotu v ČR mohla být prohlášena za úředně prostá nákazy.

Důvod pro zahájení Národního ozdravovacího programu od infekční rinotracheitidy skotu byl v roce 1995 nejen zájem chovatelů zlepšit zdravotní status národního stáda skotu, ale i vytvořit lepší obchodní předpoklady. Cílem je zjednodušit českým chovatelům podmínky pro pohyb zvířat v rámci intrakomunitárního obchodu i pro obchod s třetími zeměmi. Trendem evropských chovatelů (nejen skotu) je ozdravovat od produkčních nákaz. Pokud jde o IBR, jsou naši bezprostřední sousedé Rakousko a Bavorsko a zároveň největší obchodní partneři IBR prostí. Zejména Rakousko dalo v minulosti některým našim chovatelům jasný signál, že zásilky, které bude považovat za rizikové, nepřijme. Prosté této nákazy jsou kromě těchto vyjmenovaných sousedních zemí taktéž skandinávské země a Švýcarsko a ostatní státy západní Evropy od IBR ozdravují také.

V oblasti chovu skotu v České republice je nutno zde zmínit, že se v současné době, tak jako ve všech vyspělých zemích v návaznosti na domácí populace, v rámci výzkumných projektů připravují postupy stanovení plemenných hodnot na základě jednotlivých nukleotidů. Toto vede ke stanovení genomických plemenných hodnot a následně rozvoji nově zaváděné genomické selekci. Na úrovni světového žebříčku plemenných býků „Interbull" se v nejbližší době postupně očekává celosvětové genomické hodnocení. Každá země má své jedinečné chovatelské podmínky a své populace skotu, proto je třeba vytvořit vlastní metody hodnocení v každé zemi samostatně. V České republice se jedná zejména o populace plemen českého strakatého skotu a holštýnského skotu. V rámci tohoto progresivního hodnocení plemenných hodnot skotu se za podpory zainteresovaných chovatelských svazů zahájil výzkumný projekt, který má za úkol zabezpečit, aby Česká republika nezůstala pozadu ve šlechtění dojeného skotu, či aby postupně díky vysokému ekonomickému přínosu genomického hodnocení plemenných hodnot nezanikla kvalitní česká plemenářská práce, která by díky tomu byla v brzké budoucnosti chovatelsky vyspělým světem překonána.

Prasata, vepřové maso

Pozitivní zprávou týkající se českého sektoru chovu prasat je především to, že se chovatelé prasat v České republice zařadili v roce 2012 mezi nejúspěšnější chovatelské země ve srovnání z pohledu dosažených reprodukčních ukazatelů. Výtečné výsledky inseminace, zlepšení technologie odchovu a chovu plemenných zvířat, příznivý odraz průběžného zlepšování zdraví zvířat a odborná úroveň samotných chovatelů, šlechtitelů i veterinárních lékařů přispěly k tomu, že Česká republika dosáhla dosud nejvyššího počtu odchovaných selat na 1 prasnici za kalendářní rok, a to 23,9 kusů selat. Potvrzení celoročního výsledku za rok 2012 bylo netrpělivě očekáváno odbornou veřejností, jejímž přáním je docílit srovnatelných výsledků s chovatelsky nejvyspělejšími zeměmi jako je například Dánsko, Německo a USA, kde dosahují výsledku nad 24 kusů odchovaných selat na jednu prasnici a kalendářní rok.

Příjemným zjištěním je i věrnost českého spotřebitele vepřovému masu a masným výrobkům. Spotřeba vepřového masa na 1 obyvatele České republiky v roce 2011, v posledním uváděném roce Českým statistickým úřadem, činila 42,1 kg, a to i při současném zvyšování spotřebitelských cen vepřového masa a masných výrobků.

Počet odchovaných selat v České republice na 1 prasnici za kalendářní rok

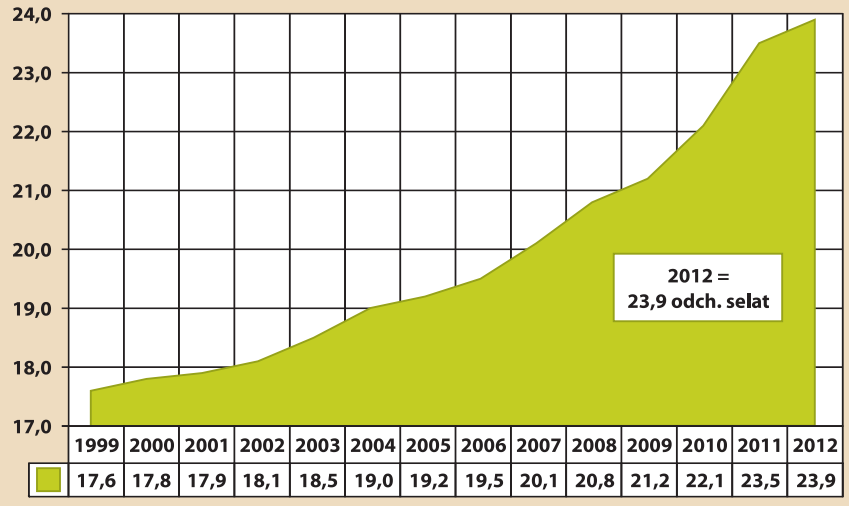

1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
17,6	17,8	17,9	18,1	18,5	19,0	19,2	19,5	20,1	20,8	21,2	22,1	23,5	23,9

Pramen: ČSÚ.

Spotřeba masa v kg na 1 obyvatele České republiky v roce 2011
celkem = 78,6 kg/rok

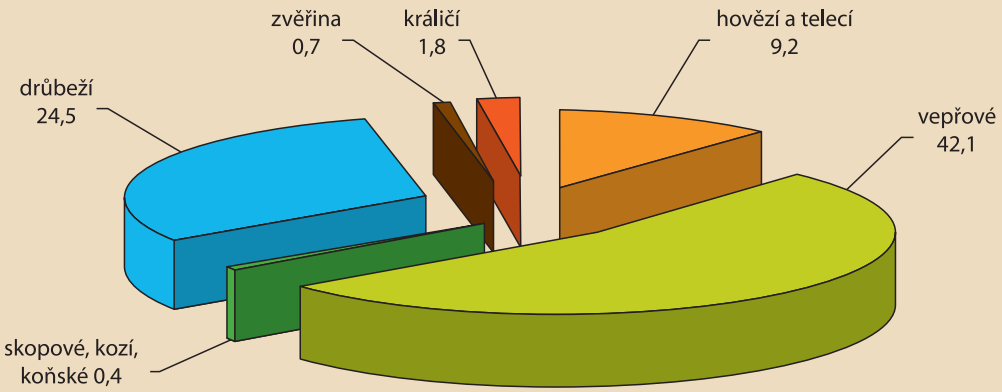

Pramen: ČSÚ.

Za potraviny a nealkoholické nápoje v období 3. čtvrtletí roku 2012 český spotřebitel vydal měsíčně 1966 Kč. V období 4. čtvrtletí roku 2012, z důvodu každoročně vyššího vydání za potraviny vzhledem k svátkům vánočním, to bylo 2 097 Kč na osobu, z toho 27 % za maso a masné výrobky. Vzhledem k tomu, že vepřové maso se podílí na celkové spotřebě masa 53,5 %, představoval tento podíl na osobu z uváděného vydání v roce 2012 za vepřové maso necelých 294 Kč za kalendářní měsíc.

Samotné zvyšování spotřebitelských cen v průběhu roku 2012 odpovídá zvýšeným nákladům na výrobu. V roce 2012 se na nich podílely především ceny obilovin, ale i energií. Nárůst cen krmných směsí nesporně ovlivnil v roce 2012 postupné zvyšování cen krmných směsí i rentabilitu odvětví, neboť krmné směsi jsou významnou nákladovou položkou, která představuje například u prasat ve výkrmu 94 % přímých materiálových nákladů. V předchozím období se především rok 2007, ale i rok 2012, vyznačoval prudkým nárůstem cen obilovin, což se odrazilo i na cenách krmných směsí. Průměrná roční cena průmyslových výrobců v roce 2012 u krmné směsi pro prasata nad 65 kg činila 6 000 Kč za tunu (přičemž v roce 2011 to bylo 5 262 Kč za 1 tunu, to odpovídá meziročnímu nárůstu ceny o 14 %) a cena pro předvýkrm činila 6 802 Kč za tunu (12 % meziročního zvýšení). V roce 2012 byly ceny, s nepatrným rozdílem, druhé nejvyšší za posledních deset let po roku 2008, který růstem reagoval na zvýšení cen obilovin od sklizně v roce 2007. Pro sektor chovu prasat je nepříznivou zprávou, že nárůst cen v druhé polovině roku nebyl konečný a je očekáván i v roce 2013.

Měsíční ceny průmyslových výrobců krmných směsí pro prasata 2007–2013

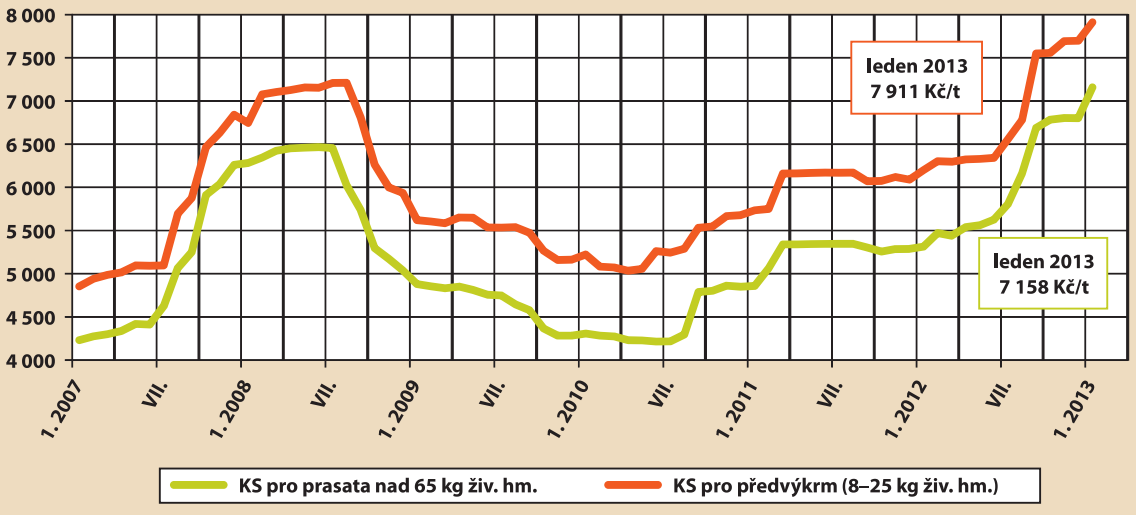

Pramen: ČSÚ.

Sektor chovu prasat zažívá složité období. V důsledku růstu nákladů a zvýšení dovozů vepřového masa i živých prasat, především selat došlo postupně k poklesu rentability a současně i k snížení celkových stavů prasat. Celkový počet prasat k 31. 12. 2012, zveřejněný Českým statistickým úřadem, potvrdil celkový stav prasat ve výši 1 533 810 kusů. To představuje ve srovnání s prosincem roku 2011 mírné meziroční zvýšení. Stavy prasnic z tohoto uvedeného počtu činily k poslednímu dni roku 98 302 kusů.

Vývoj v chovu prasat a produkci vepřového masa v ČR

Ukazatel	Jednotka	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Stavy prasat k 1. 4.	tis. kusů	2 840	2 830	2 433	1 971	1 909	1 749	**1 579**
Stavy prasat celkem k 1.12.	tis. kusů	2 741	2 662	2 135	1 914	1 846	1 487	**1 534**
z toho stav prasnic k 1.12.	tis. kusů	221	197	149	136	122	97	**98**
Počet narozených selat	mil. kusů	5,27	5,15	4,17	3,59	3,47	3,02	**2,84**
Produkce jatečných prasat[1)]	tis. tun ž.hm.	449,3	463,7	431,6	370,3	366,4	350,0	**303,6**
Spotřeba vepřového masa[1)]	tis. tun ž.hm.	564,0	588,9	583,0	568,9	574,0	576,1	**556,6**
Spotřeba vepř. masa na kosti	kg/osoba/rok	40,7	42,0	41,3	40,9	41,6	42,1	**xx**

Pramen: ČSÚ, MZe.
Poznámka:
[1)] *po přepočtu na živou hmotnost.*

Objem dovozu i vývozu vepřového masa zůstává i nadále ve srovnání s ostatními druhy mas nejvyšší. Dovoz vepřového masa se v roce 2012 ve srovnání s rokem 2011 zvýšil o 6 %. Z celkového objemu dovezeného vepřového masa téměř polovina byla dovezena z Německa (43 % z celkového objemu dovážené hmotnosti). Dalšími významnými dovozci byli Belgie, Polsko a Španělsko (každá po 9 %). Nepatrně se snížil vývoz vepřového masa (o 2 %).

Nízké stavy prasat a nedostatek masa z tuzemských zdrojů vyvolaly zvyšující se poptávku po dovozu živých prasat, především selat k dalšímu dokrmu. V roce 2012 byl zaznamenán rekordní dovoz selat, který převýšil 500 tis. kusů. Z Dánska bylo dovezeno 335 tis. kusů o průměrné hmotnosti 27 kg za cenu 62 Kč za 1 kg živé hmotnosti.

Dovoz a vývoz selat v kusech

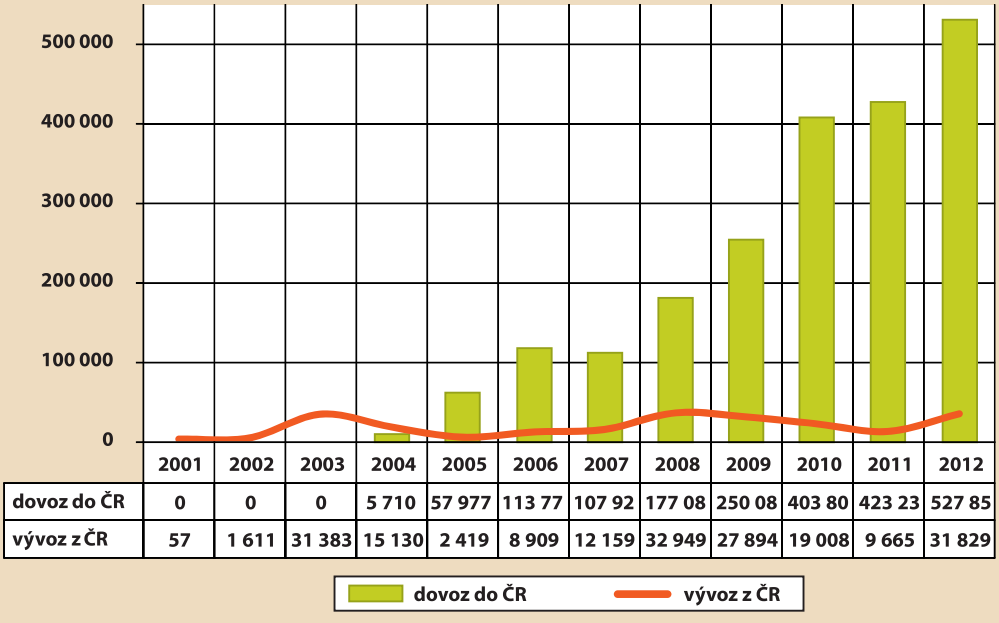

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
dovoz do ČR	0	0	0	5 710	57 977	113 77	107 92	177 08	250 08	403 80	423 23	527 85
vývoz z ČR	57	1 611	31 383	15 130	2 419	8 909	12 159	32 949	27 894	19 008	9 665	31 829

Pramen: Celní statistika.

Důsledkem několikaletého poklesu celkových stavů prasat je stále se zvyšující záporné saldo zahraničního obchodu s vepřovým masem a živými prasaty, které v roce 2012 přesáhlo 11 mld. Kč i pokles narozených selat na 2 838 176 kusů selat v roce 2012. Následkem několikaletého poklesu celkových stavů prasat je i snižující se soběstačnost České republiky ve výrobě vepřového masa, která se v roce 2012 snížila na hranici 54,5 %.

Rok 2012 začínal s nižší cenou nakupovaných jatečných prasat na počátku roku a vývoj cen směřoval vzhůru. Zřetelné zvyšování nad průměr rentability lze sledovat již od počátku listopadu 2011, kdy se začal projevovat nedostatek jatečných prasat na českém trhu.

Cena v tomto období výrazně převyšovala průměr referenčních cen uváděných členskými státy EU.

Nákupní cena jatečných prasat v České republice

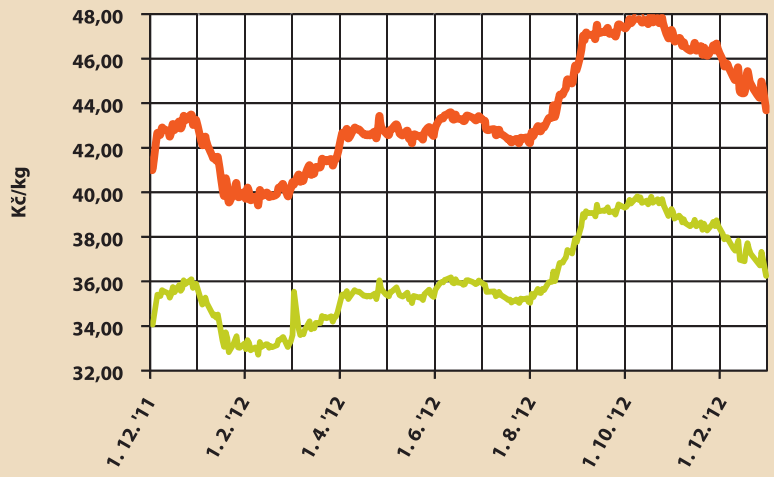

Pramen: ČSÚ.

Vyšší ceny zemědělských výrobců jatečných prasat se s určitým zpožděním promítly do nárůstu spotřebitelských cen vepřového masa. Z těchto důvodů se proto i po roce 2012 očekává v mnoha členských zemích EU pokles jeho spotřeby. Pokles poptávky po vepřovém mase v České republice očekáván není. Důvodem je tradiční obliba tohoto druhu masa u domácích spotřebitelů.

Referenční ceny jatečných prasat v České republice a EU-27 od 1. 1.2012 do 31. 12. 2012 v € /1 kg

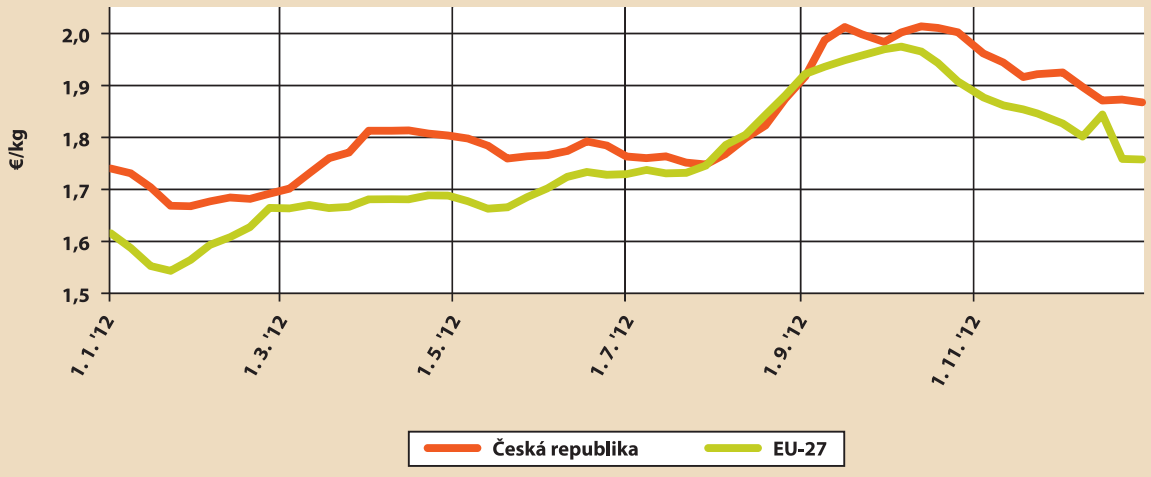

Pramen: EUROSTAT.

Ministerstvo zemědělství reagovalo na nepříznivou situaci v sektoru chovu prasat a i v roce 2012 zařadilo v rámci dotačního programu 8. Nákazový fond podprogram, podpory vybraných činností zaměřených na ozdravování chovů prasat a prasnic.

Pro uvedené kategorie prasat bylo z tohoto podprogramu v roce 2012 schváleno 316 žádostí o podporu a vyplaceno 372,7 mil. Kč.

Potřeba zařazení preventivních ozdravovacích programů chovů prasat vyplývá ze skutečnosti, že zdravotní stav hospodářských zvířat představuje nejen pro Českou republiku závažný zdravotně-hygienický a ekonomický problém z hlediska ochrany zdraví lidí i zvířat, zajištění kvality a bezpečnosti potravin a zároveň jejich konkurenceschopnosti na světových trzích.

V roce 2012, v rámci národních dotačních programů, byl podporován sektor chovu prasat v oblasti udržování a zlepšování genetického potenciálu v celkové výši 25,7 miliónů Kč. Šlo o podporu ověřování původu, podporu a zavádění plemenných knih, podporu kontroly užitkovosti a kontrolu dědičnosti.

Součástí národních programů, které jsou naplňovány výlučně z národních zdrojů, je také podpora sektoru chovu prasat v oblasti speciálního poradenství. Tento program podporuje zveřejňování výsledků plemenářské práce a zabezpečování pořádání výstav a přehlídek. V roce 2012 byl sektor chovu prasat podpořen v rámci speciálního poradenství pro živočišnou výrobu ve výši 3,5 mil. Kč.

V neposlední řadě chovatelé prasat v roce 2012 využili z národních zdrojů finanční prostředky k podpoře částečné úhrady na odvoz a likvidaci kadáverů ve výši 9,3 mil. Kč.

Chovateli prasat byly také využity finanční prostředky na podporu pojištění a chovatelských zařízení ze strany PGRLF a. s. v roce 2012 odhadem ve výši cca 21 mil. Kč.

Ministerstvo zemědělství průběžně analyzuje účinnost vynaložených prostředků do sektoru chovu prasat tak, aby finanční prostředky byly vynaloženy účelně, s očekávanou návratností, která se projeví nejen ve stabilizaci celkových stavů prasat a následném zvýšení soběstačnosti ve výrobě vepřového masa, ale i v biologické bezpečnosti a zvýšení prevence proti šíření nákaz, které se na evropském kontinentě vyskytují.

Drůbež, drůbeží maso a vejce

Drůbež, drůbeží maso

V roce 2012 klesly stavy drůbeže k 1. 4. proti roku 2011 pouze o 2,6 % (Soupis hospodářských zvířat), což bylo proti minulému období zmírnění poklesu stavů. Důvodem byla vyšší poptávka po tomto druhu masa a mírné zvýšení cen zemědělských výrobců především kuřat.

Bilance výroby, spotřeby drůbeže a ceny kuřat (tis. t ž. hm. a Kč/kg)

Rok	Výroba	Dovoz	Vývoz	Spotřeba	Spotřeba obyv./rok	CZV kuřat	CPV kuřat	SC kuřat
1989	199,0	-	13,2	180,0	13,0	18,50	-	-
1990	210,0	-	21,5	188,0	13,6	18,50	-	-
1991	208,0	-	26,1	177,0	12,2	20,60	34,61	39,07
1992	170,0	0,6	20,8	168,0	12,0	21,31	37,98	43,02
1993	163,1	2,0	14,0	158,0	11,7	22,87	40,56	49,04
1994	165,0	6,4	10,2	160,7	11,6	22,37	44,77	54,60
1995	180,0	11,7	10,2	178,8	13,0	22,22	38,81	46,80
1996	178,0	18,3	10,6	187,2	13,6	23,64	47,32	57,00
1997	190,0	22,6	8,1	206,5	15,3	26,93	51,71	61,57
1998	241,0	16,1	8,1	246,0	17,8	27,58	55,32	66,22
1999	273,0	18,8	6,3	278,5	20,1	22,34	43,03	50,09
2000	294,0	21,6	9,6	307,0	22,2	21,82	43,72	53,63
2001	312,5	20,4	12,5	302,0	23,1	25,82	51,60	63,53
2002	317,0	26,0	16,0	335,0	24,2	21,95	40,98	51,42
2003	304,0	43,5	17,2	329,0	23,8	21,03	38,27	48,50
2004	310,0	72,4	32,9	349,5	25,3	22,11	40,55	52,15

Rok	Výroba	Dovoz	Vývoz	Spotřeba	Spotřeba obyv./rok	CZV kuřat	CPV kuřat	SC kuřat
2005	321,7	74,5	36,5	355,0	26,1	21,18	38,06	51,58
2006	305,5	80,6	31,5	356,4	25,9	19,22	35,40	46,80
2007	289,5	70,8	28,6	340,9	24,9	20,98	39,06	53,47
2008	282,5	87,5	30,4	339,1	24,8	22,82	42,58	60,47
2009	270,5	103,2	34,4	338,3	24,8	20,66	40,70	57,68
2010	263,0	103,9	35,6	332,6	24,1	20,38	39,06	56,79
2011	236,8	120,2	33,9	323,3	24,5	22,11	40,56	57,97
2012	241,7	148,9	42,8	348,4	25,2*	23,09	41,35	62,57

Pramen: ČSÚ, SDP, celní statistika, Situační a výhledové zprávy MZe.
Vysvětlivky:
CZV – ceny zemědělských výrobců.
CPV – ceny průmyslových výrobců.
SC – spotřebitelské ceny.
*Pozn.: * odhad.*

V roce 2012 stoupla produkce drůbežího masa proti roku 2011 o 2,1 % a stoupla i spotřeba drůbežího masa, a to o 2,8 %. Spotřeba drůbežího masa kolísá již několik let od 24,5 kg/obyv./rok do 25,2 kg/obyv./rok. Domácí produkce nepokrývala poptávku po této komoditě a rozdíl byl řešen dovozem. Výše dovozů v roce 2012 se zvýšila proti roku 2011 o 23,9 % na 148,9 tis. t. ž. hm. a činí 61,6 % z celkové produkce. Mimo dovozu se zvýšil také vývoz drůbežího masa o 26,3 %. Poptávka po tomto druhu masa stoupla díky jeho cenovým relacím k ostatním druhům masa na tuzemském trhu. V roce 2012 se sice spotřebitelské ceny proti roku 2011 zvýšily o 10,7 %, ale přesto se tento druh masa těší velké oblibě. Výše spotřeby drůbežího masa je druhou nejvyšší za spotřebou masa vepřového.

Vývoj stavů jednotlivých kategorií drůbeže v ČR (v tis. ks)

Rok	Kuřata na chov	Kuřata na výkrm	Slepice	Kohouti	Husy	Kachny	Krůty	Drůbež celkem
2004	3 663	14 166	6 394	142	32	258	837	25 494
2005	3 706	14 322	5 941	134	33	420	816	25 372
2006	3 608	14 670	6 316	175	17	494	456	25 736
2007	2 813	14 310	6 288	188	16	410	566	24 592
2008	3 465	16 183	6 309	149	19	496	697	27 317
2009	3 003	15 868	6 464	153	21	504	478	26 491
2010	2 755	14 884	6 216	187	19	402	376	24 838
2011	2 932	11 320	6 137	188	18	289	365	21 250
2012	2 686	11 824	5 355	242	15	249	320	20 691

V roce 2005 došlo k rekordnímu zvýšení spotřeby drůbežího masa proti roku 2004 na 26,1 kg/obyv./rok a až do roku 2012 vše nasvědčuje tomu, že je to pro tuzemské spotřebitele v současné době horní hranice. Tato výše spotřeby byla o 3 kg vyšší, než průměrná spotřeba tohoto druhu masa v EU. V dalších letech spotřeba mírně klesala, i když z časového horizontu několika let víceméně stagnuje. Výkyvy spotřeby drůbežího masa se řádově pohybují v deseti dkg. V roce 2012 se odhaduje proti roku 2011 nárůst spotřeby o necelá 3 %. Skutečná výše spotřeby dle ČSÚ bude známa až v závěru roku 2013.

Vejce

V roce 2012 vzhledem k nižším stavům nosnic v zemědělském sektoru klesla produkce vajec o 7,7 % proti roku 2011. Stavy nosnic se v roce 2012 snížily z důvodu dodržování podmínek daných směrnicí Rady (ES) č. 74/1999, stanovující minimální standardy pro ochranu nosnic. Rostoucí ceny vajec na tuzemském trhu (cena zemědělských výrobců v roce 2012 proti roku 2011 se zvýšila dokonce o 55,9 % vlivem jarního dramatického nárůstu ceny a spotřebitelská cena kopírovala nárůst ceny zemědělských výrobců a zvýšila se o 54,1 %) byly hlavní příčinou poklesu spotřeby vajec o 9,2 %. Poptávka po vejcích několik let převyšuje produkci – rozdíl byl řešen dovozem. Dovoz vajec v roce 2012 víceméně ve srovnání s rokem 2011 stagnoval, ale vývoz se zvýšil o 13,9 %.

Bilance výroby a spotřeby vajec (mil. ks) a ceny zemědělských výrobců (CZV) a spotřebitelské ceny (SC) v Kč/ks

Rok	Výroba	z toho samozásobení	Dovoz	Vývoz	CZV	SC
2001	3 190	1 658	45,8	60,6	3 174,2	1,92
2002	3 150	1 321	64,3	140,7	3 073,6	1,58
2003	2 626	982	117,0	143,0	2 600,0	1,76
2004	2 423	944	290,4	175,6	2 537,8	1,80
2005	2 148	876	409,7	165,9	2 393,8	1,47
2006	2 191	968	497,2	154,3	2 528,3	1,48
2007	2 203	958	519,4	372,1	2 350,3	1,67
2008	2 647	926	421,6	180,1	2 888,5	1,75
2009	2 275	916	527,9	146,3	2 656,6	1,73
2010	2 125	888	615,7	191,7	2 549,0	1,63
2011	2 168	896	647,5	157,5	2 658,0	1,43
2012	2 001	852	650,5	179,5	2 472,0	3,58

Pramen: ČSÚ – Výsledky chovu skotu, prasat a drůbeže, celní statistika, MZe
Poznámka:
Koeficient pro přepočet kg na kusy vajec: skořápková vejce 17,4 ks,
tekuté vaječné produkty 20 ks,
sušené vaječné produkty 72 ks.

Stavy nosnic s dopočtem domácích hospodářství jsou publikovány pouze jedenkrát ročně ve výkazu Výsledky chovu drůbeže ČSÚ. V roce 2012 se proti roku 2011 stavy nosnic celkem snížily o 7,3 %. Důvodem bylo především zavedení směrnice Rady 74/1999/ES od 1.1 2012, stanovující minimální standardy pro ochranu nosnic.

Ministerstvo zemědělství reagovalo na nepříznivou situaci v sektoru chovu drůbeže a i v roce 2012 zařadilo v rámci dotačního programu 8. Nákazový fond podprogram, podpory vybraných činností zaměřených na preventivní opatření proti výskytu zoonóz v chovech drůbeže. Pro uvedené kategorie drůbeže bylo z tohoto podprogramu v roce 2012 schváleno 464 žádostí o podporu a vyplaceno 153,3 mil. Kč.

V roce 2012, v rámci národních dotačních programů, byl podporován sektor chovu drůbeže v oblasti udržování a zlepšování genetického potenciálu v celkové výši 31,7 miliónů Kč. Šlo o podporu ověřování původu, podporu testování, podporu kontroly užitkovosti a kontrolu dědičnosti.

Součástí národních programů, které jsou naplňovány výlučně z národních zdrojů, je také podpora sektoru chovu drůbeže v oblasti speciálního poradenství. Tento program podporuje zveřejňování výsledků plemenářské práce a zabezpečování pořádání výstav a přehlídek. V roce 2012 byl sektor chovu drůbeže podpořen v rámci speciálního poradenství pro živočišnou výrobu ve výši 0,3 mil. Kč.

V neposlední řadě chovatelé drůbeže v roce 2012 využili z národních zdrojů finanční prostředky k podpoře částečné úhrady na odvoz a likvidaci kadáverů ve výši 5,1 mil. Kč.

Chovateli drůbeže byly také využity finanční prostředky na podporu pojištění drůbeže a chovatelských zařízení ze strany PGRLF a. s. v roce 2012 odhadem ve výši cca 11,7 mil. Kč.

Ostatní živočišné komodity

Ovce a kozy

V roce 2012 oproti roku 2011 došlo k dalšímu nárůstu početních stavů ovcí o 11 962 kusů, tj. o 5,7 %. Stavy bahnic překročily v roce 2012 hranici 120 tisíc kusů (120 254 ks) a společně s 28 492 ks jehnic je to základ pro další rozvoj chovu ovcí u nás. V roce 2012 se chovalo celkem 23 620 kusů koz, což představuje proti roku 2004 zvýšení o 11 708 kusů, tj. o 98,3 %, oproti roku 2011 došlo k dalšímu zvýšení početních stavů koz o 357 ks, tj. o 1,5 %.

Produkce skopového a kozího masa se od roku 2005 zvyšuje vlivem neustále rostoucích stavů těchto druhů zvířat. Nejvyšší nárůst produkce o 18,5 % byl meziročně sledován v roce 2006, zatímco v roce 2010 byl nárůst zaznamenán o 10 %. V roce 2011 bylo zvýšení produkce proti roku 2010 o 10,7 %. Zpomalení tempa růstu produkce nastalo v roce 2012, kdy proti roku 2011 byl růst produkce pouze o 1,7 %. I v dalších letech by nárůst produkce měl pokračovat, i když pomalejším tempem. Na růst produkce má kromě stoupajících stavů zvířat vliv i rostoucí poptávka po tomto druhu masa, které je ale stále jenom doplňkovým masem na tuzemském trhu. Většinou se jedná pouze o tradiční sváteční spotřebu a spotřeba v průběhu roku je stále na nízké úrovni proti ostatním druhům masa. Počty zvířat se zvyšují nejenom díky vyšší poptávce po mase, ale také díky vyšší poptávce a spotřebě mléčných výrobků, které pomocí propagace správné výživy jsou na tuzemském trhu více žádané. V dalších letech se očekává pokračování tohoto trendu, a to jak u masa, tak i u mléčných výrobků.

Spotřeba skopového a kozího masa (dle statistiky včetně koňského masa) je v České republice velmi nízká a pohybuje se na úrovni 0,4 kg na obyvatele za rok. Na jatečných porážkách je poráženo pouze kolem 18 % ovcí, jehňat, koz a kůzlat, zatímco v rámci samozásobení je poráženo 82 % jatečných zvířat.

Vedle produkce kvalitního a dieteticky hodnotného masa je chov ovcí nezastupitelný pro udržování oblastí s trvalými travními porosty v kulturním stavu pastvou.

Bilance výroby a spotřeby skopového a kozího masa [1)]

Ukazatel	MJ	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Stavy ovcí celkem k 1. 4.	ks	168 910	183 618	183 084	196 913	209 052	221 014
Stavy koz celkem k 1. 4.	ks	16 222	16 627	16 674	21 709	23 263	23 620
Výroba	tis. t j. hm.	1,70	1,94	1,94	2,15	2,38	3,01
z toho – domácí hospodářství	tis. t j. hm.	1,45	1,65	1,65	1,65	1,89	2,84
Dovoz[2)]	tis. t j. hm.	0,55	0,46	0,48	0,31	0,34	0,34
Celková nabídka	tis. t j. hm.	2,25	2,40	2,42	2,46	2,72	3,35
Domácí spotřeba	tis. t j. hm.	2,16	2,32	2,35	2,34	2,68	3,28
Vývoz[2)]	tis. t j. hm.	0,09	0,08	0,07	0,12	0,04	0,07
Celková poptávka	tis. t j. hm.	2,25	2,40	2,42	2,46	2,72	3,35
Soběstačnost	%	78,7	83,6	82,6	91,8	90,2	91,8

Pramen: ČSÚ, MZe, Statistika zahraničního obchodu ČSÚ, Svaz chovatelů ovcí a koz ČR.
Poznámka:
[1)] *Koeficient přepočtu živé hmotnosti na jatečnou = 0,46.*
[2)] *Dovoz a vývoz včetně živých zvířat.*

Na zvyšování stavů těchto zvířat má nemalý podíl i dotační politika státu – státní podpory, podpory z Programu rozvoje venkova, přímé platby a národní doplňková platba.

Zvláštní podporu dle nařízení Rady (ES) č. 73/2009 mohli čeští zemědělci čerpat poprvé na ovce a kozy od roku 2012. Celková obálka zvláštní podpory pro sektor ovcí a koz byla stanovena v celkové výši 1 432 168 EUR.

Základní podmínkou pro tuto platbu je chov bahnic, popřípadě koz pastevním způsobem chovu, což znamená, že žadatel musí bahnice nebo kozy pást na travních porostech v období od 15. května do 11. září příslušného kalendářního roku. Zároveň je tato platba poskytována na minimálně 2 velké dobytčí jednotky (VDJ), přičemž přepočítací koeficient u bahnic a koz je 1 koza či bahnice = 0,15 VDJ. Veškeré podmínky čerpání zvláštní podpory na bahnice, popřípadě kozy stanovuje Nařízení vlády č. 60/2012 Sb.

Králíci

Od roku 2003 se snižovala poptávka po relativně drahém králičím mase ve srovnání s ostatními druhy masa na tuzemském trhu. Snížení poptávky způsobilo pokles ceny za jatečné králíky, a proto většina chovatelů omezila

svojí činnost nebo ji ukončila. Proto klesají stavy králíků převážně ve farmových chovech. Stejně tak došlo k postupnému omezení porážek živých králíků. V současnosti je v České republice kolem 40 chovů, které produkují brojlerového králíka. Nejvyšší poptávka po králičím mase je v období Vánoc a Velikonoc. V obchodní síti se čím dál tím víc vyskytují výrobky vyšší finalizace, to znamená především chlazené porcované maso.

Stavy králíků v tis. kusech

Druh chovu	Kategorie	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Faremní	Chov	41,5	39	35	34	32	26	25	23
	Výkrm	796	748	671	652	619	503	484	452
Malochovy	Chov	1 570	1 500	1 350	1 300	1 235	1 100	1 050	920
	Výkrm	9 529	9 105	8 195	7 891	7 496	6 677	6 373	5 900
Celkem		**11 937**	**11 392**	**10 251**	**9 877**	**9 382**	**8 306**	**7 932**	**7 295**

Pramen: ČZÚ.

Produkce králičího masa klesala od roku 2000 z 64 680 tun ž. hm. na 22 648 tun ž. hm. v roce 2012, což byl pokles o 65,0 %.

V roce 2008 proti předchozímu roku poklesla produkce o cca 10 % a spotřeba o 19 %. Vzhledem k cenovým relacím králičího masa k ostatním druhům masa klesá poptávka po tomto druhu masa. Dovoz v roce 2008 začal být kromě masa realizován i v živých zvířatech, která se v ČR porážela. Dovoz jatečných zvířat byl uskutečňován především z Polska a Slovenska. Vývozy byly realizovány převážně v mase a chovném materiálu. V roce 2011 se dovezlo 527 663 kusů živých králíků o hmotnosti cca 2,67 kg a to hlavně ze Slovenska a Polska k jatečným účelům. Vývoz se uskutečnil pouze s chovným materiálem. V roce 2012 nastala v zahraničním obchodu změna. Kvůli stále se snižující poptávce se zastavily dovozy živých jatečných králíků a zahraniční obchod byl pouze s masem. Dovezlo se 785,4 tun králičího masa a vyvezlo se 312,9 tun tohoto druhu masa.

Spotřeba králičího masa

Spotřeba králičího masa od roku 2003 neustále klesá. Důvodem je patrně vyšší cenová hladina a to nejenom celých králíků, ale především výrobků vyšší finalizace a to především králičích dílů, v porovnání s ostatními druhy masa na tuzemském trhu. V roce 2009 byla spotřeba tohoto druhu masa 2,3 kg/obyv./rok a v roce 2010 klesla spotřeba o 4,4 % na 2,2 kg dle ČSÚ. V roce 2011 se poprvé spotřeby tohoto druhu masa dostala pod úroveň 2 kg/obyv. ./rok. Rok 2012 tento markantní pokles spotřeby pokračoval. Důvodem je malá poptávka po tomto druhu masa vzhledem k jeho cenovým relacím (spotřebitelské ceně), která se blíží cenám zadního hovězího masa. Králičí maso patří svým složením k nejhodnotnějším druhům masa. K zemím s nejvyšší spotřebou králičího masa patří Itálie s téměř 5 kg na osobu a rok.

Spotřeba králičího masa v ČR v kg na obyvatele a rok

Rok	Spotřeba
2002	3,0
2003	3,0
2004	2,9
2005	2,8
2006	2,6
2007	2,6
2008	2,5
2009	2,3
2010	2,2

Rok	Spotřeba
2011	1,8
2012[1)]	1,4

Pramen: ČSÚ.
Poznámka:
[1)] odhad MZe.

Ryby

Rybářství v ČR patří z hlediska chovu ryb specializovaného na produkci rybího masa ke stabilizovanému a ekonomicky efektivnímu sektoru. V České republice se rybářství člení do dvou základních odvětví, a to na produkční rybářství a dále na hospodaření v rybářských revírech.

Nejvýznamnější oblastí rybářství je v ČR historicky rybníkářství. Toto odvětví je tradiční součástí zemědělství a patří z hlediska produkce rybího masa mezi úspěšné oblasti zemědělské výroby. Rybníky však plní mnoho dalších významných mimoprodukčních funkcí, jako je krajinotvorná, retenční, protipovodňová a přispívají také k zachování biodiverzity, apod. Celková plocha rybníků a vodních nádrží na našem území dosahuje 52 tis. ha. V českých podmínkách je chov ryb realizován přibližně ve 24 tisících rybnících a vodních nádržích. Z nich v roce 2012 obhospodařovali členové Rybářského sdružení plochu 35,6 tis. ha (meziroční pokles o 2,4 %), ostatní chovatelé pak přibližně 7 tis. ha. Zastoupení tržních druhů ryb je dlouhodobě poměrně stabilní. Hlavní chovanou rybou v produkčním rybářství je tradičně kapr obecný, jako doplňkové druhy jsou chovány býložravé ryby (tolstolobik bílý a tolstolobec pestrý, amur bílý), lososovité ryby (zejména pstruh duhový a siven americký), lín obecný a dravé ryby (štika obecná, candát obecný a sumec velký).

Na území ČR v současné době působí přibližně sto podniků, které se zabývají chovem sladkovodních ryb, z toho téměř 88 % tvoří členské subjekty Rybářského sdružení. Produkční rybářství je také provázáno se službami, které jsou pro činnost tohoto odvětví nezbytné (např. výroba různých síťových systémů, související techniky a technologie apod.).

Další důležitou aktivitou, s níž je rybářství spojeno, je hospodaření na tekoucích vodách, podpora existence rybích druhů, ale především udržování rovnováhy rybích společenstev v povrchových vodách, jmenovitě ve vodotečích a dalších vodních útvarech. Tuto činnost provozuje na území ČR přibližně 400 tis. sportovních rybářů, kteří jsou organizováni převážně ve dvou největších rybářských svazech (Český rybářský svaz, Moravský rybářský svaz). V roce 2012 dosahoval výlov ryb na udici podle odhadu 4,0 tis. t ž. hm., z toho více než 79 % (3,2 tis. t) se na něm podílel kapr. Z ostatních druhů ryb pak převažoval cejn velký a štika (celkem 0,3 tis. t. ž. hm.).

Tržní produkce ryb v ČR je dlouhodobě vyrovnaná, bez výrazných výkyvů a dosahuje v ročním průměru kolem 20 tis. t ž. hm. Celková produkce tržních ryb získaných chovem dosáhla v roce 2012 celkem 20,8 tis. t, což představovalo ve srovnání s historicky produkčně nejúspěšnějším rokem 2011 pokles o 1,0 % (tj. o 0,20 tis. t). Více než 96 % výlovu pocházelo z rybničních chovů a zbytek připadl na ryby chované ve speciálních zařízeních. Průměrná produkce z jednoho hektaru rybníka dosahovala přibližně 489 kg, což bylo meziročně o 7 kg méně. V celkové tržní produkci ryb tradičně dominoval kapr, jehož bylo v roce 2012 vyprodukováno 18,0 tis. t ž. hm. V meziročním srovnání to představovalo pokles produkce o 1,1 %, tj. o 0,2 tis. t ž. hm. Podíl této ryby na celkové tržní produkci dosáhl necelých 87 %. Z ostatních druhů ryb se na ní podílely býložravé ryby – amur a tolstolobik 4,8 % (1,0 tis. t) a lososovité ryby 3,7 % (0,8 tis t). Téměř polovina z celkové tržní produkce ryb (9,5 tis. t ž. hm.) byla v roce 2012 prodána na českém trhu především v podobě živých ryb. Nabídka kapra byla v rovnováze s požadavky domácího a zahraničního trhu. Kapr je v ČR stále považován za sezónní rybu, neboť více než dvě třetiny produkce se podle údajů Rybářského sdružení ČR prodají koncem roku v souvislosti s vánočními svátky. V roce 2012 se CZV kapra ve srovnání s rokem 2011 meziročně snížila o 2,6 % (o 1,29 Kč/kg) na 48,98 Kč/kg ž. hm., zatímco spotřebitelská cena (kapr chlazený, mražený) zaznamenala nárůst o 8,8 %.

Produkce ryb z rybníků dalších rybochovných zařízení (v tis. t ž.hm.)

Ukazatel	2008	2009	2010	2011	2012	Meziroční index
Produkce	20,4	20,1	20,4	21,0	20,8	99,0
v tom – vývoz[2)]	9,8	10,7	10,8	10,9	10,9	100,0
– zpracování	1,7	1,6	1,8	2,1	2,3	109,5
Spotřeba na osobu (kg/rok)[1)]	1,32	1,37	1,41	1,43	1,41	98,6

Pramen: Rybářské sdružení ČR, Statistika zahraničního obchodu SČSÚ.
Poznámka:
[1)] Spotřeba sladkovodních ryb v kg/obyv./rok 2012, kvalifikovaný odhad Rybářské sdružení ČR.
[2)] Vývoz od roku 2012 zahrnuje také chlazené a zmražené sladkovodní ryby.

V ČR je ročně zpracováno přibližně 8–11 % z celkové tržní produkce sladkovodních ryb. V roce 2012 bylo v ČR takto zpracováno celkem 2 317 t ž. hm., což představovalo meziroční zvýšení o 9,5 %, tj. o 0,2 tis. t a podíl 11,1 % z celkové domácí tržní produkce sladkovodních ryb. Z tohoto objemu bylo více než 79 % prodáno na českém trhu a zbytek byl exportován.

Zahraniční obchod se sladkovodními rybami v ČR vykazuje dlouhodobě kladné saldo. V roce 2012 byla objemová i finanční bilance zahraničního obchodu opět aktivní ve výši 8,2 tis. t ž. hm. a 362,2 mil. Kč. Celkový vývoz živých ryb včetně chlazených a mražených v roce 2012 dosáhl 10,9 tis. t ž. hm. za 524,1 mil. Kč. Z toho export živých ryb představoval více než 91 % a v roce 2012 klesl o 8,3 % (tj. o 0,9 tis. t). Převažoval z 92 % vývoz kapra, kterého bylo v roce 2012 exportováno 9,6 tis. t ž. hm. za průměrnou cenu 48,17 Kč/kg ž. hm. (v roce 2011 to bylo 49,18 Kč/kg ž. hm.). Hlavními odběrateli této nejvýznamnější české sladkovodní ryby byly tradičně tři sousední země – Německo, Polsko a Slovensko, kam směřovalo více než 66 % z celkového vývozu živého kapra. K dalším významnějším odběratelům této ryby patřily dále Francie a Rakousko s 18% podílem na jejím exportu. Kromě kapra se ve velmi malém objemu na vývozu podílel pstruh (2,2 %), jehož hlavním odběratelem bylo Německo a Slovensko. Vývoz chlazených a mražených sladkovodních ryb byl poměrně nízký a podílel se na celkovém exportu necelými 9 %. Převažoval v něm ze 47 % pstruh a 43 % kapr.

Dovoz sladkovodních ryb do ČR byl ve srovnání s vývozem výrazně nižší. V roce 2012 dosáhl 2,7 tis. t v přepočtu na ž. hm. v celkové hodnotě 161,9 mil. Kč. Převažoval import chlazených a mražených sladkovodních ryb (68 %), kterých bylo nakoupeno za 99 mil. Kč. Na jejich dovezeném objemu se nejvýznamněji podílely lososovité ryby 93 % (1,2 tis. t), které pocházely převážně z Turecka a Španělska.

Živých sladkovodních ryb bylo v roce 2012 nakoupeno 0,9 tis. t ž. hm. v hodnotě 62,5 mil. Kč. V meziročním srovnání se jejich dovoz nezměnil. Hlavním dodavatelem sladkovodních ryb do ČR byly v roce 2012 v případě pstruhů Slovensko, Španělsko a Francie (0,62 tis. t), zatímco kapr pocházel převážně z Maďarska (0,24 tis. t).

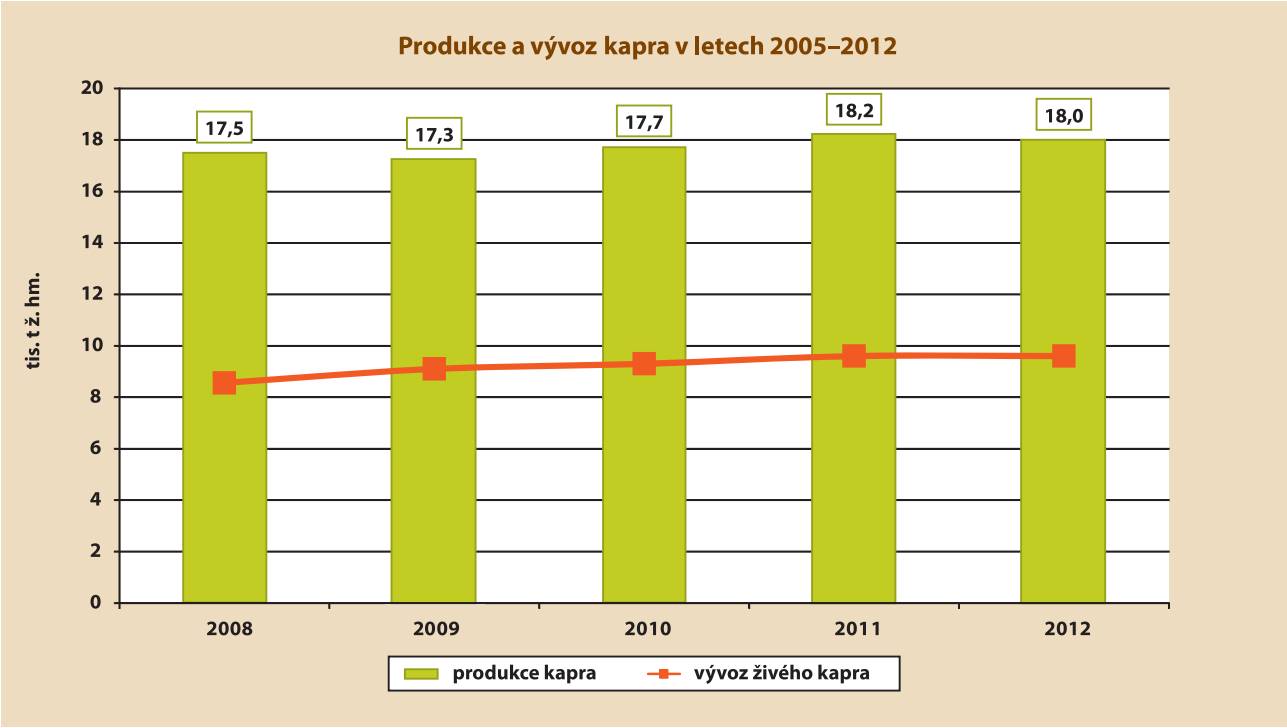

Pramen: Rybářské sdružení ČR, ČSÚ – Statistika zahraničního obchodu.

Spotřeba ryb v ČR, zahrnující sladkovodní i mořské ryby v roce 2011 dosahovala 5,4 kg/obyv./rok, z toho spotřeba sladkovodních ryb byla 1,43 kg/obyv./rok. V roce 2012 podle odhadu Rybářského sdružení ČR dosahovala roční spotřeba sladkovodních ryb na obyvatele přibližně 1,41 kg, což představovalo ve srovnání s rokem 2011 její mírný pokles o 1,4 %, tj. o 0,02 kg.

Produkční rybářství je v ČR podporováno z národních zdrojů a rovněž ze zdrojů EU. V současné době jsou v tomto odvětví využívány především následující podpory: Národní resortní podpory (state aid), které se týkají akvakultury a sladkovodního rybolovu (Kontrola užitkovosti, Speciální poradenství pro živočišnou výrobu, Školní závody, Podpora mimoprodukčních funkcí rybníků a Genetické zdroje).

Operační program Rybářství 2007–2013, na základě kterého mohou rybáři čerpat finanční prostředky určené na investice do produkce akvakultury, vyrovnávací platby na zlepšení vodního prostředí, opatření v oblasti zdraví ryb, investice do zpracování ryb a uvádění na trh, na rozvoj

nových trhů ryb a na pilotní projekty. Intervence OP rybářství si rovněž kladou za cíl posílit domácí poptávku po sladkovodních druzích ryb a výrobcích z nich prostřednictvím marketingových a propagačních aktivit vedoucích ke zvýšení spotřeby sladkovodních ryb. Prostředky z tohoto operačního programu jsou hrazeny ze tří čtvrtin ze zdrojů EU v rámci EEF a z jedné čtvrtiny z národních zdrojů.

Včely

Je velmi pozitivní, že v České republice produkovaný med dosahuje v souladu se základními pravidly ošetřování včelstev a zpracování medu významně lepší kvality než udává vyhláška č. 76/2003 Sb., oddíl 2 Med, popřípadě směrnice Rady (ES) 2001/110. Většina produkce odpovídá vyšší kvalitě, kterou deklaruje norma Českého svazu včelařů, o. s. (dále jen ČSV) č. 1/1999 Český med. Fyzikální a chemické požadavky se v rámci této normy hodnotí dle metod „Harmonised methods of the European Honey Commision, 1997". Certifikáty specifických vlastností: jsou vydávány podle normy jakosti ČSV 1/1999 Český med, v platném znění. Chráněné zeměpisné označení není.

Výrazná převaha malovčelařů chovajících do 15 včelstev mezi chovateli včel v České republice zajišťuje optimálním způsobem nejefektivněji rovnoměrnou opylovací službu v krajině a současně dává ideální předpoklady pro produkci regionálních potravin i možnosti regionální nabídky na celém území ČR. Současně je tato struktura cennou zárukou stability oboru jako celku s nejvíce flexibilním chováním podmíněným zvýšenou odolností vůči změnám v ekonomických podmínkách trhu, které menší včelařské jednotky bez přímé ekonomické závislosti na oboru mohou lépe překonávat.

Důležitá je současná existence asi 120 větších včelařských provozů v ČR, většinou rovnoměrně rozmístěných v rámci České republiky, které jsou regionálními centry propagace pokrokových metod a racionalizace ve včelařství, a které se pořádáním kurzů podílejí na zlepšování úrovně chovu u malovčelařů. Těm současně zajišťují výrobu pomůcek a zařízení i odbyt části jejich produkce, kterou nedokážou sami uvést na trh. To vytváří bázi pro globální rozvoj včelařství v ČR. Tyto včelařské větší provozy včetně několika velkoprovozů mají kvalitnější technické vybavení a používají progresivní technologie ošetřování včelstev. Z nich některé přebírají včelaři s menšími počty včelstev, kteří tak současně vytvářejí základnu pro budoucí růst provozů komerčního charakteru potřebných pro rozvoj progresivních metod v českém včelařství.

Stále zůstává rizikovým faktorem věková struktura chovatelů včel, která vyžaduje neustálou práci s včelařskou mládeží.

Silnou stránkou je vysoký stupeň organizovanosti českých včelařů v občanských sdruženích. Odborná úroveň včelařů je zajišťována systémem vzdělávání jak na národní úrovni, tak i prostřednictvím vzdělávacích přednášek kurzů a seminářů organizovaných občanskými sdruženími. Informační programy řízené ČSV za využití programů EU působí pozitivně na úroveň poznání nevčelařské veřejnosti o kvalitě produktů chovu včel v ČR, a tak spolupůsobí na prokazatelnou stabilizaci oboru včelařství v ČR v posledních několika letech.

Včelařské vzdělávání má v České republice dlouholetou tradici. V současnosti je realizováno ve dvou základních liniích.

Vzděláváním dospělých a mládeže prostřednictvím především Středního odborného učiliště včelařského – Včelařského vzdělávacího centra, o. p. s., (SOUV – VVC) a lektory pro včelařství přímo ve včelařských sdruženích. SOUV – VVC je zařízení založené společně Ministerstvem zemědělství a Českým svazem včelařů a je hlavním vzdělávacím zařízením poskytujícím celostátně komplexní teoretickou a praktickou výuku ve včelařství.

Dále je zřízeno SOU Blatná Jihočeským krajem a má akreditovaný učební obor Včelař, zajišťující komplexní teoretickou a praktickou výuku ve včelařství kde je garantem výuky Pracovní společnost nástavkových včelařů CZ.

Z vysokých škol stěžejní roli ve vzdělávání zaujímá Mendelova univerzita v Brně, která zajišťuje svými absolventy nejvyšší odbornost ve včelařství orientovanou na nejnovější poznatky, a mohou zajistit v rámci vzdělávání rozšiřování nejmodernějších technologií chovu včelstev spojených s preventivními opatřeními zaměřenými na předcházení nemocem.

Výsledky výzkumu a aktuální informace se mezi širokou včelařskou veřejnost dostávají rovněž prostřednictvím časopisu Včelařství (vydavatel ČSV, o. s.) a časopisu Moderní včelař (vydavatel PSNV – CZ. o. s.). Časopis Včelařství je interní časopis členů ČSV a je distribuován pro všech 48 237 členů této organizace. Časopis Moderní včelař vychází v celkovém nákladu 8 000 výtisků, včetně Slovenska, a je volně prodejný.

Podpora včelařství je i v dnešní době potřebná z mnoha společenských hledisek.

Hlavní hodnoty z ekonomického hlediska přináší opylovací činnost včel včetně uchování genofondu planě rostoucích a ohrožených taxonů krytosemenných rostlin. Včela medonosná je nejvýznamnějším opylovatelem v ovocnářství a semenářství – u všech druhů ovocných dřevin, jetele, bobu, vojtěšky, řepky, okurky, máku, cibule, kmínu, brukvovitých zelenin.

Včelařství je významným dodavatelem biologicky hodnotných potravin – medu, farmakologicky významných antimikrobiálních látek – propolisu, biostimulací imunitního systému – pylu, mateří kašičky, jedu i technicky významných látek – vosku, nalézajícího uplatnění v různých průmyslových odvětvích i ve farmacii.

Včely mohou sloužit i k indikaci a monitorování stavu životního prostředí vzhledem k velké citlivosti k některým škodlivinám jako je arsen, pesticidy nebo radiace.

Podaří-li se zachovat současnou úroveň českého včelařství a tento obor přizpůsobovat novým společensko-ekonomickým požadavkům, dokáže plnit veškeré funkce i spolupůsobit při zajištění potravinové bezpečnosti ČR v oblasti produkce řady zemědělských komodit závislých na opylování i všech včelích produktů, tak jak je tomu dosud.

Česká republika je rozložením včelstev celoplošně relativně dobře pokryta. V českém včelařství výrazně převažují zájmoví chovatelé a malovčelaři. Trh s medem je tuzemskou surovinou dostatečně zásoben, v roce 2012 bylo vyprodukováno 7 332 t medu.

V neposlední řadě je české včelařství podporováno i v národních právních předpisech z oblasti veterinární péče. Konkrétně se jedná o novelu prováděcích předpisů k veterinárnímu zákonu týkající se opatření pro předcházení a zdolávání nákaz a nemocí přenosných ze zvířat na člověka. V této národní normě se nově zavádí institut selektivního přístupu a prevence ke včelstvům nacházejících se v ohnisku moru včelího plodu. Tento princip je vztažen ke stanovišti včelstev a umožňuje přímou likvidaci pouze zasažených včel a jednoroční možnost prověření rezistence ostatních včelstev.

Stavy včelstev a počet včelstev na včelaře v ČR

Ukazatel	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Počet včelstev celkem (ks)	**525 560**	**520 084**	**461 086**	**497 946**	**528 186**	**565 419**	**540 705**
Včelařů s 1–15 včelstvy	38 802	38 197	37 145	36 689	36 471	37 130	37 990
Včelařů s 16–30 včelstvy	6 087	5 994	5 140	5 503	6 001	6 468	6 030
Včelařů s 31–150 včelstvy	2 496	2 442	2 133	2 435	2 721	3 025	2 747
Včelařů nad 150 včelstev	83	90	83	97	100	120	110
Včelařů mimo ČSV	1 210	1 243	1 103	1 265	1 280	1 331	1 255
Včelařů celkem	**48 678**	**47 966**	**45 604**	**46 033**	**46 573**	**48 054**	**48 132**
Prům. počet včelstev na včelaře (ks)	10,80	10,84	10,11	10,82	11,34	11,77	11,23

Pramen: Český svaz včelařů.

Zhodnocení stávajícího stavu v oblasti dotační politiky EU

Aplikace nařízení Rady (ES) č. 797/2004, nařízení Rady (ES) 1234/2007 a nařízení Komise (ES) č. 917/2004 v platném znění, se projevila výrazně větším zájmem chovatelů včel o modernizaci zařízení pro získávání a zpracování včelích produktů. I v ne zcela příznivých podmínkách českého a evropského včelařství se daří udržet, popř. i zlepšit některé hlavní ukazatele oboru v České republice. A to zejména v přetržení dlouhodobě trvale nepříznivého trendu poklesu počtu chovatelů včel. Kladný vliv využití nařízení stále má na obnovu specializovaných včelařských zařízení. Dále pak mohou chovatelé včel zvyšovat svou kvalifikaci prostřednictvím přednášek, kurzů a seminářů. Trvale je hodnocena úroveň odborných akcí, včetně odborné i pedagogické kvality lektorů na všech úrovních včelařského vzdělávání. Díky aplikaci některých opatření z citovaných nařízení stále stoupají počty obnovených včelstev, která jsou osazena matkami vysoké genetické hodnoty. Tyto dodávají širokému okruhu včelařů šlechtitelské chovy včelích matek.

V České republice je k provádění opatření podle Českého včelařského programu vydáno nařízení vlády č. 197/2005 Sb., které je pravidelně pro každé programovací období novelizováno. Další programovací období je připravováno na roky 2014 až 2016.

Přehled o čerpání dotací dle nařízení Rady (ES) č. 797/2004 a dle nařízení Rady (ES č. 1234/2007 v letech 2005–2012 (v tisících Kč)

Ukazatel	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Technická pomoc	7 040	10 862	24 167	26 792	24 030	34 460	36 897
Boj proti varroáze	9 267	10 522	13 816	10 198	11 448	11 112	15 949

Ukazatel	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Racionalizace kočování	3 108	4 287	7844	10 765	11 503	5 016	4 478
Rozbory medu	324	550	505	471	503	1 836	937
Obnova včelstev	5 778	6 213	8 526	8 705	8 903	8 804	8 159
Celkem čerpáno	**25 518**	**32 434**	**54 859**	**56 931**	**56 387**	**61 231**	**66 420**
Možnost čerpání	38 600	45 720	54 860	56 962	56 389	62 653	66 421
Čerpání (%)	66	71	100	100	100	98	100

Pramen: Český svaz včelařů.

I v dalším období je třeba podporovat ty aktivity, které ohrožení varroózou sníží na minimum. Je nadále potřeba podporovat prevenci a monitoring míry varroázy a dále šlechtění a testování včel na varroatoleranci.

Další podpory do včelařství

Na základě § 2 a § 2d zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství je poskytována podpora z národních zdrojů 1.D. Podpora včelařství. V roce 2012 byla podpora poskytnuta ve výši 133,- Kč na zazimované včelstvo a celková výše podpory dosáhla částky 75 mil. Kč.

Českému svazu včelařů, jako občanskému sdružení, je poskytována dotace z titulu usnesení vlády ČR č. 410/2012 k hlavním oblastem státní dotační politiky vůči nestátním neziskovým organizacím. Z ní jsou poskytovány prostředky na aktivity spojené s prací s včelařskou mládeží a činnosti, které nejsou podporovány z prostředků EU. Dotace ze státního rozpočtu v roce 2012 činila 21,65 mil. Kč. PSNV-CZ byla poskytnuta v roce 2012 dotace z téhož zdroje na monitoring varroázy – pozorovací stanice a činila ve výši 203 000,- Kč.

V ČR existuje díky aktivním opatřením zahrnutým do Českého včelařského programu příznivá situace nejen v oblasti zdravotního stavu včelstev, ale i využití cílené průhledné a kontrolovatelné administrace veškerých finančních příspěvků. S ohledem na celosvětově ojedinělou organizovanost českých včelařů (v Českém svazu včelařů 97 %), je příznivá situace nejen v oblasti zvládnutí zdravotního stavu včelstev, ale i ve využití svazu k cílené, průhledné a kontrolovatelné distribuci veškerých finančních příspěvků.

Koně

Česká republika patří mezi země s tradičním chovem koní. Chov koní, ačkoli plní i jiné funkce než chov ostatních hospodářských zvířat, spadá jednoznačně do oblasti zemědělské výroby. Proto je také podle plemenářského zákona č.154/2000 Sb. kůň hospodářským zvířetem.

Obliba koní v české společnosti stále trvá a počet koní, který se od roku 1996 neustále zvyšuje, i v současné době mírně stoupá.

V posledních letech však dochází vlivem nepříznivé ekonomické situace ke snižování počtu reprodukčně využívaných klisen a tím i narozených hříbat.

Nejrozšířenějším plemenem koní v České republice je český teplokrevník. Dalšími významnými plemeny koní chovanými u nás jsou anglický plnokrevník, slovenský teplokrevník, klusák, starokladrubský kůň, hafling, velšská plemena pony a kob, huculský kůň a chladnokrevná plemena, především českomoravský belgický kůň a norik.

Počet koní registrovaných v ústřední evidenci

Období	Počet koní
2003	43 725
2004	49 512
2005	54 956
2006	59 165
2007	63 196
2008	66 671
2009	71 223
2010	73 932
2011	76 365
2012	79 473

Speciální úlohu v chovu koní plní dva státní podniky, a to Zemský hřebčinec Písek a Zemský hřebčinec Tlumačov, a státní příspěvková organizace Národní hřebčín Kladruby nad Labem.

Plemenářská práce byla před rokem 1989 řízena Státním plemenářským podnikem. V roce 1991 přešla většina pravomocí v řízení šlechtitelské práce ze státu na chovatelské svazy. V oblasti šlechtění je v ČR v současné době činných 13 uznaných chovatelských sdružení, která realizují své šlechtitelské programy celkem pro 22 plemen koní. Nejvíce plemen, celkem deset, zastupuje Asociace svazů chovatelů koní ČR, o. s., která je také chovatelským sdružením, zastupujícím nejvíce chovatelů koní.

Plemena starokladrubský kůň, českomoravský belgický kůň a slezský norik jsou zařazena do Národního programu konzervace a využívání genetických zdrojů zvířat významných pro výživu a zemědělství. K těmto speciálně chráněným plemenům náleží ještě populace huculského koně, jehož významná část je chována právě v ČR.

Zootechnickým unikátem a součástí národního kulturního dědictví ČR je kůň starokladrubský. Již přes 4 století je chován v hřebčíně v Kladrubech nad Labem, který je považován za jeden z nejstarších velkých dosud provozovaných hřebčínů na světě. Jedná se o plemeno vyšlechtěné k ceremoniálním účelům rakouského císařského dvora. Světovým unikátem je skutečnost, že vedle historického areálu hřebčína bylo zařazeno mezi národní kulturní památky i kmenové chovné stádo starokladrubských koní chované v hřebčíně. Od roku 2010 je Zemský hřebčinec Písek prohlášen za národní kulturní památku a od roku 2011 je základní objekt Zemského hřebčince Tlumačov, s. p. kulturní památkou.

Podpory

Cílem podpor pro chovatele koní je jednak zachování původních málopočetných populací plemen koní, která byla zařazena do tzv. genetických zdrojů a jednak zlepšování genetického potenciálu koní a tím zvýšení konkurenceschopnosti českých chovatelů. Po vstupu ČR do EU byly zachovány stávající podpory poskytované formou dotací na základě podpůrných programů stanovených podle § 2 a § 2d zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství vydávané každoročně v samostatných „Zásadách" včetně podpor poskytovaných na genetické zdroje. Jedná se nadále o podpory financované z národních zdrojů.

Označování a evidence

Podle plemenářského zákona č. 154/2000 Sb., je každý chovatel koně povinen zajistit označení a zaregistrování koně do ústřední evidence. Od 1. 1. 2005 musí každého koně doprovázet identifikační dokument – průkaz koně, který vydává osoba pověřená vedením ústřední evidence. Od 1. 7. 2009 je podle evropské legislativy povinné označování koní čipováním. U koní plemen starokladrubský kůň, lipický kůň, Shagya-arab, norik, slezský norik, českomoravský belgický kůň a moravský teplokrevník lze čipování nahradit označením výžehem uvedeným v příslušném řádu plemenné knihy.

EKOLOGICKÉ ZEMĚDĚLSTVÍ

Základní statistické údaje k 31. 12. 2012

Počet ekologických zemědělců za rok 2012 mírně narostl. K 31. 12. 2012 jich hospodařilo 3 934, a to na celkové výměře 488 658 ha, což představuje podíl 11,46 % z celkové výměry zemědělské půdy. Výměra orné půdy dosahuje téměř 60 000 ha, zvýšila se výměra vinic v ekologickém zemědělství na současných 1000 ha. V ekologickém zemědělství hospodaří dále 11 včelařů.

Srovnání základních statistických ukazatelů EZ

	31. 12. 2011	31. 12. 2012	Meziroční nárůst za rok 2012	Nárůst za leden–srpen 2012 (%)
Počet výrobců biopotravin	646	454*	20	-29,7
Počet ekofarem	3 920	3 934	14	0,4
Výměra zemědělské půdy v ekologickém zemědělství (ha)	482 927	488 658	5 731	1,2
Podíl ekologického zemědělství na celkové výměře zeměd. půdy (%)	11,40	11,46	0,06	-
Výměra orné půdy (ha)	59 281	58 489	-792	-1,4
Výměra trvalých travních porostů (ha)	398 060	407 219	9 159	2,3
Výměra trvalých kultur (sady) (ha)	6 453	6 672	1 325	3,3
Výměra trvalých kultur (vinice) (ha)	965	1 000	35	20
Výměra trvalých kultur (chmelnice) (ha)	10	11	-787	20
Ostatní plochy (ha)	18 158	17 371	103	1

Pramen: MZe.

* *Úbytek počtu výrobců biopotravin je způsoben omezením činnosti společnosti Billa, která ukončila v průběhu roku 2012 dopékání biopečiva ze zmražených polotovarů ve svých provozovnách.*

Aktuality v legislativě

Novela zákona č. 242/2000 Sb., o ekologickém zemědělství

Dne 1. 1. 2012 nabyl účinnosti zákon č. 344/2011, kterým se mění dosavadní zákon č. 242/2000 Sb., o ekologickém zemědělství. Novela byla přijata především na základě nové evropské legislativy ekologického zemědělství, kterým je nařízení Rady (ES) č. 834/2007 a prováděcí nařízení Komise (ES) č. 889/2008. Co novela zákona o ekologickém zemědělství přinesla?

Hlavním smyslem novely bylo zjednodušit administrativu kolem registrace nových osob podnikajících v ekologickém zemědělství, včetně výrobců biopotravin a obchodníků s biopotravinami. Proto se již neplatí správní poplatek 1 000 Kč za podání žádosti o registraci a také byly zjednodušeny formuláře pro registraci. Místo dosavadních 5 formulářů je jednotný formulář pro všechny typy osob podnikajících v ekologickém zemědělství (zemědělci, výrobci, obchodníci, včelaři, dovozci biopotravin apod.).

Zákon také stanoví administrativní postup při vydávání výjimek z pravidel ekologického zemědělství. Výjimky už nemohou vydávat kontrolní organizace, proto je od roku 2010 vydává MZe a některé žádosti o vydání výjimky jsou nově zpoplatněny částkou 1 000,- Kč. Pouze výjimku na použití neekologického osiva a sadby brambor vydává ÚKZÚZ, odbor osiva a sadby a tato žádost není zpoplatněna. Dále není zpoplatněna žádost o výjimku v případě katastrofických událostí a žádost o zkrácení přechodného období.

V oblasti kontrolního systému se nově stanovuje lhůta, do kdy musí osoba podnikající v ekologickém zemědělství dokončit proces přechodu k jiné kontrolní organizaci, pokud chce svoji kontrolní organizaci změnit. Pokud původní smlouva o kontrolní činnosti pozbude platnosti, musí osoba podnikající v ekologickém zemědělství (pokud má zájem dále pokračovat v podnikání v ekologickém

zemědělství) do 30 dnů uzavřít smlouvu s jinou kontrolní organizací pověřenou MZe, jinak jí bude zrušena registrace. V oblasti správních řízení byly také přeformulovány skutkové podstaty porušení pravidel ekologického zemědělství tak, aby odpovídaly terminologii evropské legislativy.

Novela prováděcí vyhlášky č. 16/2006 Sb.

Dne 1. 4. 2012 nabyla účinnosti vyhláška č. 80/2012 Sb., kterou se provádí zákon č. 242/2000 Sb. Vyhláška je poměrně stručná, v příloze 1 je uveden vzor jednotného formuláře pro všechny osoby podnikající v ekologickém zemědělství. Vyhláška dále obsahuje zejména výčet hospodářských zvířat, která je možné chovat v ekologickém zemědělství a aktualizovaná pravidla pro chov králíků v ekologickém zemědělství. Naopak byla vypuštěna pravidla ekologického chovu ryb, protože ta jsou obsahem nařízení Komise (ES) 710/2009 o ekoakvakultuře. Vyhláška dále obsahuje podobu národního loga, kterým se označují biopotraviny a několik formálních ustanovení.

Státní podpora ekologického zemědělství

MZe podporuje ekologické zemědělství již od roku 1998, a to podporou na plochu zařazenou do ekologického zemědělství. Od roku 2007 MZe zavedlo zcela nové podpůrné nástroje pro rozvoj ekologického zemědělství, produkce biopotravin i informování spotřebitele.

Podpora ekologických zemědělců

Tradiční podpora pro ekologické zemědělce, dotace na plochu zařazenou do přechodného období, nebo ekologického zemědělství, byla v roce 2012 vyplácena z Programu rozvoje venkova 2007–2013 (PRV), kde je ekologické zemědělství jedním z tzv. agroenvironmentálních opatření. Podpora se liší podle obhospodařované kultury, výše dotace byla v porovnání s předchozími lety následující:

Podpora ekologických zemědělců

Kultura	Výše dotace 2012 (EUR/ha/rok)
Orná půda	155
Trvalé travní porosty	160
Zelenina a speciální byliny na orné půdě	564
Trvalé kultury (sady, vinice, chmelnice)	849
Trvalé kultury (extenzivní sady)	510

Pramen: MZe.

Vyplacené finanční prostředky v rámci agroenvironmentálního opatření „Ekologické zemědělství" – dotace na plochu zařazenou do ekologického zemědělství nebo přechodného období v letech 1998–2012

Rok	Vyplacené finanční prostředky (Kč)
1998	48 091 000
1999	84 168 000
2000	89 101 971
2001	167 966 104
2002	210 861 131
2003	230 810 809
2004	292 200 000
2005	285 828 855
2006	304 995 064
2007	536 410 176
2008	687 594 517
2009	980 809 000

Rok	Vyplacené finanční prostředky (Kč)
2010	1 154 028 000
2011	1 160 709 973
2012	zažádáno o 1 224 569 370 Kč

Pramen: MZe.

Od roku 2007 začalo být ekologické zemědělství podporováno nejenom v rámci dotace na plochu v Ose II PRV, ale také bodovým zvýhodněním ekologických zemědělců při hodnocení investičních projektů v rámci Osy I a III PRV. Ekologičtí zemědělci tak měli mnohem vyšší šanci, že jejich projekt bude schválen a financován. V Ose I byly ekologičtí zemědělci bodově zvýhodněni v rámci Opatření „Modernizace zemědělských podniků" a „Zahájení činnosti mladých zemědělců", v Ose III v rámci opatření „Podpora cestovního ruchu" (agroturistika) a „Diverzifikace činností nezemědělské povahy".

Podpora výrobců biopotravin

Podobně jako ekologičtí zemědělci, i výrobci biopotravin byli bodově zvýhodněni v Ose I PRV v rámci opatření „Přidávání hodnoty zemědělským i potravinářským produktům". V rámci tohoto opatření byli podpořeni i faremní zpracovatelé biopotravin. Výrobci biopotravin tak měli možnost s podporou státu investovat do výstavby nebo rekonstrukce prostor na výrobu nebo skladování biopotravin, nebo do marketingu biopotravin.

Výraznému nárůstu počtu výrobců biopotravin přispěla také zvýšená poptávka spotřebitelů, která přesvědčuje stále více zpracovatelů, že produkce biopotravin je dobrá podnikatelská příležitost.

Strategie rozvoje produkce biopotravin

Hlavním strategickým dokumentem v oblasti dalšího rozvoje produkce biopotravin je „Akční plán ČR pro rozvoj ekologického zemědělství v letech 2011-2015. Akční plán byl připraven MZe v úzké spolupráci s nevládními organizacemi a byl dne 14. 12. 2010 přijat vládou ČR. Hlavním cílem nového Akčního plánu je dosažení 15% podílu ekologického zemědělství do roku 2015.

V oblasti produkce biopotravin jsou hlavní cíle následující:

- vybudování stabilního, dlouhodobě prosperujícího a konkurenceschopného trhu s bioprodukcí, vyráběnou efektivně a zároveň podle principů EZ, s ohledem na pohodu zvířat, životní prostředí a šetrné zpracovatelské metody
- vytvoření takové infrastruktury, která bude umožňovat kontinuální a dlouhodobě udržitelný rozvoj a zároveň bude vytvářet podmínky k tomu, aby mohla být bioprodukce významnou položkou českého ekologického zemědělství (významné zvýšení produkce českých biopotravin)
- dosažení efektivního propojení prvovýroby a zpracovatelských aktivit zemědělského i nezemědělského charakteru v rámci celého ekologického zemědělství

Konkrétními cíli v oblasti produkce biopotravin je:

- dosáhnout 3% podíl biopotravin na celkovém množství zpracovaných potravin
- zvýšit podíl českých biopotravin na 60 % na trhu s biopotravinami

Propagace biopotravin

V roce 2012 proběhl již 8. ročník informační akce pro spotřebitele „Září – Měsíc biopotravin". Měsíc biopotravin byl zahájen dne 3. září tiskovou konferencí v Praze.

Mottem loňského ročníku Měsíce biopotravin bylo „Držte se biokvality". Byl tak zdůrazněn aspekt trvalé udržitelnosti ekologického zemědělství. V případě zemědělství (a nejen jeho) nejde o trvalý růst výnosů a produkce, ale o to, aby byl tento růst trvale udržitelný. Bioprodukce má v zemědělské produkci již své trvalé místo, existuje trvalá státní garance celého systému prostřednictvím legislativních pravidel, kontrolního a certifikačního systému, dotací, nebo poptávky spotřebitelů díky informačním a propagačním akcím.

Na webové stránce **www.mesicbiopotravin.cz** byl seznam akcí, kterých se mohli spotřebitelé zúčastnit a které na webové stránky vkládali organizátoři těchto akcí. Spotřebitelé tak mohli poznat ekofarmáře a výrobce biopotravin na dnech otevřených dveří přímo v jejich podnicích, mohli biopotraviny ochutnat a zakoupit na biojarmarcích a biodožínkách, nebo mohli biopotraviny ochutnat přímo v prodejních místech.

BIOPALIVA

Výrobní kapacity, certifikace biopaliv a související legislativa

Výrobní kapacity

Přehled výrobců, jejich produkční kapacity a používané suroviny pro výrobu FAME -MEŘO (ČSN 14214) v ČR v roce 2012 ukazuje tab. MZe:

Současné výrobní kapacity FAME - MEŘO v ČR v roce 2009 (využití 330 dní za rok v třísměnném provozu)

	Rok zahájení výroby	Roční produkční kapacita MEŘO-FAME (t)	Rozhodující použitá surovina
AGROPODNIK, a. s. Jihlava	2004	70 000	řepka olejná
Oleo Chemical, a. s. Liberec	2009	70 000	odpadní rostlinné oleje a živočiš. tuky, řepkový olej
Primagra, a. s. Milín	2007	35 000	řepka olejná
Preol, a. s. Lovosice	2009	100 000	řepka olejná
FAME, a. s. Ústí/L.	2007	100 000	odpadní rostlinné oleje a živočišné tuky, řepkový olej
Ostatní	-	15 000	řepka olejná
CELKEM	**-**	**410 000**	-

Pramen: MZe.

Celková tuzemská produkční kapacita závodů na výrobu FAME - MEŘO činí 410 tis. t. Výrobu certifikovaného FAME - MEŘO ovšem prakticky zajišťovaly jen společnosti Preol, a. s. Lovosice, Primagra, a. s. Milín a Oleo Chemical, a. s. Liberec. Někteří z ostatních provozů buď výrobu přerušili, případně se připravovali na řízenou likvidaci nebo se zaměřili na dílčí činnosti, jako je lisování řepky olejky a prodej řepkového oleje. Někteří další výrobci zajišťovali výrobu směsné motorové nafty SMN 30 (ČSN 65 6508) spojenou s nákupem MEŘO, FAME a dodávku SMN 30 a FAME na trh s motorovými palivy v souladu s platnou legislativou.

Porovnání produkčních kapacit FAME-MEŘO v ČR s produkční kapacitou FAME a HVO vybraných členů EU uvádí tab. níže. I v některých zemích EU byly definitivně uzavírány provozy na výrobu FAME, což ukazuje snížení roční kapacity z 22,1 mil. t v roce 2011 na 20,7 mil. t v roce 2012. V této kapacitě je zahrnuta i produkční kapacita hydrogenovaných rostlinných olejů a živočišných tuků (HVO), která dosahuje 1,14 mil. t. Jde o závody Porvoo (Finsko) – 340 tis. t a Rotterdam (Holandsko) – 800 tis. t.

Bionafta v EU – výroba v roce 2009 a 2010 a produkční kapacity v roce 2010 a 2011 (zdroj: 17/10/2011 - 701/COM/11, EBB)

ZEMĚ	Produkční kapacity (tis.t)	Produkční kapacity (tis.t)
	2011	2012
Německo	4932	4550
Francie	2505	2505
Rakousko	560	560

ZEMĚ	Produkční kapacity (tis.t)	Produkční kapacity (tis.t)
	2011	2012
Španělsko	4 410	4 100
Velká Británie	404	404
Švédsko	277	277
Itálie	2 265	2 200
Polsko	864	864
Holandsko	1 452	1 452
Česká republika	**425**	**410**
Slovensko	156	156
Ostatní*)	3 867	3 256
CELKEM	**22 117**	**20 734**

Pramen: MZe.
Poznámka:
*) *Portugalsko, Bulharsko, Belgie, Řecko, Litva, Lotyšsko, Estonsko, Lucembursko, Slovinsko, Maďarsko, Island, Irsko, Dánsko, Malta, Finsko, Kypr, Rumunsko.*

V následující tabulce jsou uvedeny kapacity, rok zahájení provozu a základní použitá surovina pro výrobu bioethanolu jako složky automobilových benzinů. V roce 2012 výrobu zajišťovaly pouze závody Agroetanol Tereos TTD, a. s. Dobrovice a Ethanol Energy, a. s. Vrdy.

Bioethanolové lihovary v ČR a jejich roční kapacita

Název společnosti	Rok zahájení výroby	Roční produkční kapacita		Základní použitá surovina
		hl	t	
Agroetanol TTD, a. s. (lihovar Dobrovice)	2006	1 000 000	79 000	cukrová řepa
PLP, a. s. (lihovar Trmice)	2007	1 000 000	79 000	obiloviny, kukuřice
Ethanol Energy, a. s. (lihovar Vrdy)	2007	700 000	55 200	obiloviny, kukuřice
Korfil, a. s. (lihovar Hustopeče)	2008	1 000 000	79 000	obiloviny
CELKEM		**3 700 000**	**292 200**	

Pramen: Svaz lihovarů ČR.

Světový trh s biopalivy

V roce 2011 se ve světě spotřebovalo při zohlednění počátečních a konečných zásob 64,5 mil. t bioethanolu a 18,5 mil. t FAME + HVO. V roce 2012 celosvětová spotřeba FAME + HVO stoupla na 18,6 mil. t. V EU naopak dominuje spotřeba FAME + HVO, která v roce 2011 dosáhla výše 10,45 mil. t a v roce 2012 10,25 mil. t.

Spotřeba palivového bioethanolu se v EU postupně zvyšuje a v roce 2011 činila 4,3 mil. t. Jestliže v roce 2010 dosáhl export palivového bioethanolu z Brazílie 760 mil. l (591 280 t), v roce 2011 to bylo 750 mil. l (583500 t). Import palivového bioethanolu do Brazílie ovšem stoupl z 50 mil. l (38 900 t) v roce 2010 na 1100 mil. l (855 800 t) v roce 2011. Současně rostla exportní síla USA z 1500 mil. l

(1 167 000 t) v roce 2010 na 3300 mil. l (2 567 400 t) palivového bioethanolu v roce 2011. Import palivového bioethanolu do USA stoupl z 370 mil. l (287 860 t) v roce 2010 na 700 mil. l (544 600 t) v roce 2011. Tím se USA staly v roce 2011 největším vývozcem bioethanolu na světě. Na světových trzích se surovinami a FAME + HVO je rozhodují cena a nahraditelnost. Více než 90 % FAME + HVO vyrobeného ve světě je dováženo do EU. Se zvyšující se spotřebou FAME v USA klesají dovozy do EU ze severní Ameriky.

Kritéria udržitelnosti biopaliv a související legislativa

Zákon č. 201/2012 Sb. ze 2. 5. 2012 o ochraně ovzduší zahrnuje povinnost zajištění minimálního obsahu biopaliv (§ 19) a povinnost snižování emisí CO_{2eq} z pohonných hmot (§ 20) v jejich úplném životním cyklu tak, aby dosáhla ve srovnání se základní hodnotou produkce emisí CO_{2eq} pro referenční fosilní palivo snížení o 2 % do 31. 12. 2014, o 4 % do 31. 12. 2017 a o 6 % do 31. 12. 2020. V tomto zákoně jsou dále specifikována kritéria udržitelnosti biopaliv a činnost řízená nebo prováděná MŽP ČR a MZe ČR, resp. osobou pověřenou těmito ministerstvy. Nařízení vlády č. 351/2012 Sb. z 3.10.2012 o kritériích udržitelnosti biopaliv zpracovává směrnici EP a Rady 2009/28/ES o podpoře energie z obnovitelných zdrojů (RED) a směrnici 2009/30/ES o specifikaci benzinu, motorové nafty a plynových olejů, zavedení mechanismu pro sledování a snížení emisí CO_{2eq}. Toto nařízení stanovilo kritéria udržitelnosti biopaliv a výši úspor emisí CO_{2eq} při jejich používání oproti emisím CO_{2eq} referenčního fosilního paliva. Úspory musí činit nejméně:

- 35 % do 31. 12. 2016,
- 50 % od 1. 1. 2017,
- 60 % od 1. 1. 2018 v případě biopaliv vyrobených ve stacionárním zdroji, uvedeném do provozu 1. 1. 2017 nebo později.

Vedle toho nařízení vlády č. 351/2012 Sb. specifikuje požadavky na systém kvality a systém hmotnostní bilance, náležitosti samostatného prohlášení pěstitele biomasy, náležitosti certifikátu, základní hodnotu produkce emisí CO_{2eq} pro referenční fosilní palivo a obsahové náležitosti zprávy o emisích.

Vývoj minimálních podílů biopaliv v letech 2007–2012 je patrný z následující tabulky a v tab. níže je provedeno srovnání obdobných údajů v zemích EU.

Vývoj minimálních podílů biopaliv v ČR v letech 2007–2012

	2007 [1]		2008		2009		2010 [2]		2011–2012	
	% V/V[3]	% e.o.[4]	% V/V[3]	% e.o.[4]	% V/V[3]	% e.o.[4]	% V/V[3]	% e.o.[4]	% V/V[3]	% e.o.[4]
Biopaliva v motorové naftě	0,66	0,61	2	1,84	4,5	4,1	**5,4**	**5,0**	6,0	5,5
Biopaliva v motorových benzinech	-	-	2	1,32	3,5	2,3	**3,9**	**2,6**	4,1	2,7
Biopaliva v pohonných hmotách celkem	**-**	**0,32**	**-**	**1,59**	**-**	**3,3**	**-**	**3,8**	**-**	**4,22**

[1] *od 1.9.2007, leden - srpen 0 %, září - prosinec 2 % jen MEŘO - FAME v motorové naftě.*

[2] *od 1.6.2010, leden - květen 4,5 % V/V, červen - prosinec 6 % V/V MEŘO - FAME v motorové naftě, leden - květen 3,5 % V/V, červen - prosinec 4,1 % V/V bioethanolu v motorových benzinech.*

[3] *% V/V = % objemová.*

[4] *% e.o. = % energetického obsahu.*

Současné minimální podíly biopaliv v zemích EU (zdroj: Petrotec, 3-month report 2, 2012)

	Celkový podíl	Biopaliva v mot. naftě	Bioethanol v mot. benzinech
Rakousko	6,25 % e.o.	min. 6,3 % e.o.	min. 3,4 % e.o.
Belgie	4 % V/V	4 % V/V	4 % V/V
Bulharsko	5,75 % V/V	6 % V/V	
Česká republika	**4,22 % e.o.**	**6 % V/V**	**4,1 % V/V**

	Celkový podíl	Biopaliva v mot. naftě	Bioethanol v mot. benzinech
Kypr	2,5 % e.o.		
Dánsko	5,75 % e.o.		
Estonsko	5,75 % e.o.		
Finsko	6 % e.o.		
Francie	7 % e.o.	7 % e.o.	7 % e.o.
Německo	6,25 % e.o.	min. 4,4 % e.o.	min. 2,8 % e.o.
Řecko	6,5 % e.o.		
Maďarsko	4,8 % e.o.	min. 4,8 % V/V	min. 4,8 % V/V
Irsko	4 % V/V		
Itálie	4,5 % e.o.		
Lotyšsko	5,75 % e.o.	5 % V/V	5 % V/V
Litva	5,75 % V/V		
Holandsko	5,25 % e.o.	min. 3,5 % e.o.	min. 3,5 % e.o.
Norsko	5 % V/V	5 % V/V	5 % V/V
Polsko	6,65 % e.o.		
Portugalsko	5 % e.o.	6,75 % V/V	
Rumunsko	5,75 % e.o.	5 % e.o.	5 % e.o.
Slovensko	5,75 % e.o.	min. 5,2 % V/V	min. 3,2 % V/V
Slovinsko	6 % e.o.		
Španělsko	6,5 % e.o.	min. 7 % e.o.	min. 4,1 % e.o.
Švédsko		5 % V/V	6,5 % V/V
Velká Británie	4,5 % V/V		

% e.o. – % energetického obsahu, % V/V – objemová %

Certifikace biomasy a biopaliv v celém produkčním a spotřebitelském řetězce v České republice probíhá téměř výhradně v dobrovolném systému ISCC. V roce 2010 a 2011 v systému ISCC De a od roku 2012 ISCC EU. Certifikace zajišťují společnosti Bureau Veritas, TÜV SÜD Czech, SGS Czech Republic.

Evropská komise zveřejnila 17. října oficiální legislativní návrh COM(2012) 595, ve kterém se navrhují změny ve směrnicích o obnovitelných zdrojích energie (RED, 2009/28) a kvalitě paliv (FQD, 2009/30).

Cílem předloženého návrhu je zahájení přechodu na biopaliva, která poskytují významné úspory emisí skleníkových plynů i při zahrnutí nepřímých změn ve využívání půdy, tzv. ILUC faktoru. Konkrétním cílem návrhu je:

- Omezení příspěvku biopaliv vyrobených z „potravinářské" biomasy k dosažení cíle uvedeného ve směrnici 2009/28/ES (10% cíl OZE v dopravě);
- Zvýšení úspory emisí skleníkových plynů u nově budovaných zařízení na výrobu biopaliv oproti stávajícím zařízením;
- Podpora většího využití „pokročilých" (biopaliva z odpadů nebo z „nepotravinářské" biomasy) biopaliv s nízkými emisemi ILUC;
- Zlepšení vykazování emisí skleníkových plynů tím, že členské státy a dodavatelé pohonných hmot do svých zpráv zahrnou i odhadované ILUC emise;
- Zvýhodnění biopaliv s nízkým ILUC faktorem;

Návrh dále obsahuje ochranu stávajících investic do roku 2020.

Výše uvedené návrhy jsou určeny pro diskuzi v členských zemích EU. Obecně je proto nutné podporovat kroky přispívající k mezinárodním ujednáním na ochranu půd s velkou zásobou uhlíku. Zemědělská půda je neobnovitelným

zdrojem a tvoří jednu z hlavních součástí životního prostředí. Na tuto skutečnost je třeba brát zřetel i v případě zajišťování obnovitelných zdrojů energie. Nadměrná poptávka po biopalivech vyvolá, převážně ve třetích zemích, tlak na zvýšení rozlohy zemědělské půdy, což povede k nepřímému zvýšení emisí kvůli změnám ve využívání půdy. Na druhou stranu by neměla být znevýhodňována biopaliva, kde je riziko nepřímé změny minimální. S tím souvisí podpora toho, aby byl ILUC faktor u plodin, které jsou pěstovány v oblastech, kde je zaručeno, že nemůže dojít ke změně ve využívání půdy, stanoven jako nulový.

Tuzemská výroba biopaliv, směsných motorových paliv, spotřeba výchozích surovin a využití zemědělské půdy v roce 2012

Bionafta, FAME-MEŘO a směsná motorová nafta

Bilanci výroby FAME-MEŘO v ČR, jejich vývoz, dovoz, hrubou spotřebu, prodej FAME-MEŘO jako palivo B100 a směsné motorové nafty SMN 30 v roce 2012 se srovnáním s rokem 2011 uvádí tab. níže:

Bilance výroby, vývozu, dovozu a uplatnění na trhu ČR MEŘO, FAME a SMN 30 v roce 2012 a srovnání s rokem 2011

	2011 (t)	2012 (t)	Index 2012/2011
Výroba FAME-MEŘO v ČR	210 092 [1)]	**172 729** [1)]	0,822
Dovoz FAME do ČR	54 294 [1)]	**78 314** [1)]	1,442
Vývoz FAME-MEŘO z ČR	16 796 [1)]	**6 703** [1)]	0,399
Hrubá spotřeba v ČR [4)]	245 216 [1)]	**242 267** [1)]	0,988
MEŘO jako čistá pohonná hmota	31 669 [2)]	**38 636** [3)]	1,220
Směsná motorová nafta SMN 30 (obsahuje pouze MEŘO)	155 812 [2)]	**100 888** [1)]	0,647

[1)] *sběr výkazem Eng (MPO) 6–12.*
[2)] *GŘ cel.*
[3)] *odhad SVB Praha.*
[4)] *při zohlednění počátečních a konečných zásob.*
Pro tuto bilanci se použily hodnoty hustot při 15 °C: MEŘO: 891,9 kg.m^{-3}, SMN 30: 853,6 kg.m^{-3}, motorová nafta: 837,2 kg.m^{-3}.

Výroba 172 729 t FAME-MEŘO v roce 2012 byla téměř o 18 % nižší než v roce 2011. Hrubé spotřeby FAME-MEŘO ve výši 242 267 t bylo dosaženo o 44 % zvýšeným dovozem FAME oproti roku 2011 a snížením vývozu na 40 % úrovně roku 2011. V roce 2012 se vyrobilo cca 12 750 FAME z použitých kuchyňských olejů a živočišných tuků. Z údajů o výrobních kapacitách (viz tab. na začátku kapitoly) a výše uvedené produkce v ČR plyne, že jejich průměrné využití z 49,5 % v roce 2011 kleslo na 42,1 % v roce 2012. Hrubá spotřeba FAME-MEŘO jako palivo B100 stoupla o 22 % ve srovnání s rokem 2011 a současně došlo k jejímu snížení u SMN 30 na cca 65 % roku 2011.

V tab. níže je uvedena výroba MEŘO a podíl řepky olejky zpracované na MEŘO v letech 2009–2012.

Bilance osevních ploch a produkce řepky olejky využité na výrobu MEŘO

	Jednotka	2009	2010	2011	2012
Výroba FAME: [1)]	t	154 923	197 988	210 092	172 729
z toho MEŘO		**144 013**	**186 268**	**197 492**	**159 979**
Spotřeba řepky olejky na výrobu MEŘO [2)]	t	**367 233**	**474 983**	**503 605**	**407 946**
Sklizňová plocha řepky olejky [3)]	ha	354 826	368 824	373 386	**401 319**
Výnos řepky olejky [3)]	t.ha^{-1}	3,18	2,83	2,80	**2,76**

	Jednotka	2009	2010	2011	2012
Produkce řepky olejky [3)]	t	1 128 119	1 042 418	1 046 071	**1 109 137**
Plocha řepky olejky, při daném výnosu, určená pro výrobu MEŘO	ha	115 482	167 838	179 859	**147 807**
Podíl ploch řepky olejky zpracované na MEŘO z celkových ploch	**%**	**32,5**	**45,5**	**48,2**	**36,8**

[1)] *zdroj: MPO - Eng (MPO) 6–12.*
[2)] *zdroj: VÚZT & SVB s ohledem na účinnost získávání řepkového oleje a jeho reesterifikaci, řepka olejka 2,55 kg na 1 kg MEŘO.*
[3)] *zdroj: ČSÚ.*

Pro výrobu MEŘO se v ČR v roce 2012 spotřebovalo cca 407 950 t řepky olejky, což při průměrném výnosu 2,76 t.ha^{-1} představuje plochu 147 807 ha, resp. 36,8 % její celkové sklizňové plochy v roce 2012.

Bioethanol a paliva na jeho bázi

Výroba, dovoz, vývoz a hrubá spotřeba bioethanolu, dovoz bio-ETBE (ethyl-tercio-buthyl-ether) a hrubá spotřeba E85 ve vozidlech k takovému palivu určeným („flexi fuel vehicles") v ČR v roce 2012 a pro porovnání v roce 2010 a 2011 uvádí tab. níže:

Bilance bioethanolu v ČR v roce 2010, 2011 a 2012

	2010 (t)	2011 (t)	2012 (t)	Index 2012/2011
Výroba [1)]	94 523	54 412	**102 195**	**1,878**
Dovoz [1)]	10 361	35 696	**5 184**	**0,145**
Vývoz [1)]	36 556	7 378	**16 644**	**2,266**
Hrubá spotřeba [1)]	69 037	78 961	**89 592**	**1,135**
Dovoz bio-ETBE [1), 3)]	15 351	13 969	**10 970**	**0,785**
Spotřeba E85	801 [2)]	5 450	**15 523**	**2,845**

Pramen:
[1)] *MPO - Eng (MPO) 6–12.*
[2)] *GŘ cel.*
[3)] *jen do automobilových benzinů BA 98 a určených na export.*

Tuzemská výroba bioethanolu se v roce 2012 zvýšila téměř o 88 % ve srovnání s rokem 2011. Snížil se jeho dovoz z 35 696 t v roce 2011 na 5 184 t v roce 2012. Více než dvojnásobně vzrostl jeho vývoz. Hrubá spotřeba bioethanolu stoupla oproti roku 2011 o více než 13 % a činila 89 592 t. Téměř dvojnásobná byla spotřeba paliva E85. S přihlédnutím k deklarovaným zpracovatelským kapacitám (viz tab. 3) jejich využití dosáhlo 35 %.

Pro výrobu bioethanolu v roce 2011 se spotřebovalo cca 652 400 t cukrové řepy, což při průměrném výnosu v ČR za období 2005–2010 cca 54,5 t.ha^{-1} představuje 11 971 ha této plodiny (viz tab. níže).

Bilance cukrovky a pšenice ozimé využitých na výrobu palivového bioethanolu v letech 2009–2012

	Jednotka	2009	2010	2011	2012
Výroba bioethanolu: z toho [1] - z cukrovky technické	t	89 625 53 775 [2]	94 523 57 814 [2]	54 412 54 412	**102 195** **69 920**
- z pšenice		35 850 [2]	36 709 [2]	-	**-**
- ze zrna kukuřice		-	-	-	**32 275**
Spotřeba vstupních surovin: z toho - cukrovka technická	t	644 762	693 190	652 400	**838 341**
- pšenice		118 305	121 140	-	**-**
- zrno kukuřice		-	-	-	**88 433**
Sklizňové plochy: [3] - cukrovka technická	ha	52 500	56 400	58 300	**61 161**
- pšenice		831 300	833 600	863 100	**815 381**
- kukuřice na zrno		105 300	103 300	109 700	**119 333**
Výnos: [3] - cukrovky technické	$t.ha^{-1}$	57,92	54,36	66,84	**63,26**
- pšenice		5,24	4,99	5,79	**4,32**
- zrna kukuřice		8,45	6,71	8,12	**7,78**
Produkce: [3] - cukrovky technické	t	3 038 000	3 065 000	3 899 000	**3 868 829**
- pšenice		4 358 100	4 161 600	4 993 400	**3 518 896**
- zrna kukuřice		889 600	692 600	890 500	**928 147**
Plocha: - cukrovky technické	ha	11 132	12 752	9 761	**13 252**
- pšenice		22 577	24 277	-	**-**
- kukuřice na zrno při daném výnosu využitá pro výrobu bioethanolu		-	-	-	**11 367**
Podíl ploch - cukrovky technické	%	**21,2**	**22,6**	**16,7**	**21,6**
- pšenice		**2,72**	**2,91**	**-**	**-**
- kukuřice na zrno zpracovaných na bioethanol z celkových ploch těchto plodin		**-**	**-**	**-**	**9,52**

[1] *zdroj: MPO - Eng (MPO) 6–12.*
[2] *zdroj: Svaz lihovarů ČR.*
[3] *zdroj: ČSÚ.*

Bilance výtěžnosti: cukrovka: 11,99 kg na 1 kg bioethanolu, tj. 9,3 kg na 1 l bioethanolu,
pšenice (měkká): 3,3 kg na 1 kg bioethanolu, tj. 2,6 kg na 1 l bioethanolu,
zrno kukuřice: 2,74 kg na 1 kg bioethanolu, tj. 2,13 kg na 1 l bioethanolu.

Pro výrobu palivového bioethanolu v roce 2012 se spotřebovalo cca 838 341 t cukrovky a 88 433 t zrna kukuřice. Podíl ploch cukrovky zpracované na bioethanol činil 21,6 % sklizňových ploch cukrovky a 9,5 % sklizňových ploch kukuřice na zrno.

V roce 2011 byl průměrný obsah bioethanolu v palivu E85 75 % V/V

GENETICKY MODIFIKOVANÉ PLODINY

Geneticky modifikované (dále jen „GM“) neboli transgenní rostliny jsou takové rostliny, u kterých byl změněn dědičný materiál pomocí genových technologií (genového inženýrství). GM rostliny se vyznačují různými specifickými vlastnostmi, mezi které patří zejména odolnost vůči škůdcům nebo tolerance k neselektivním herbicidům. Nově získané vlastnosti mají obecně přinášet přímé výhody především pro pěstitele, a to v podobě úspory nákladů, zvýšeného výnosu, zkvalitnění produkce a vyšší šetrnosti k životnímu prostředí.

V oblasti pěstování geneticky modifikovaných plodin (dále jen „GM plodiny“) pokračoval rozvoj nových technologií i v roce 2012, a to zejména v zemích mimo EU. GM plodiny jsou v celosvětovém měřítku významnou složkou zemědělské výroby, podíl ploch v EU v rámci světa je však zanedbatelný. Z celkové plochy GM plodin na světě v roce 2012 (170,3 mil. ha) tvoří 41 % plocha v USA, tři největší státy (USA, Brazílie a Argentina) zaujímají plochu 76 % z celku. Oproti roku 2011 došlo k navýšení plochy o 6 %. GM plodiny pěstovalo 17,3 mil. pěstitelů ve 28 státech světa. Největší výměry GM plodin (kukuřice, sóji, bavlníku a řepky) jsou v USA (69,5 mil. ha), Brazílii (36,6 mil. ha), Argentině (23,9 mil. ha), Kanadě (11,6 mil. ha), Indii (10,8 mil. ha) a v Číně (4,0 mil. ha). Rozvojové země osázely poprvé v roce 2012 větší zemědělské plochy geneticky modifikovanými plodinami v porovnání s „vyspělými“ zeměmi.

Ve srovnání s jinými regiony světa EU přistupuje ke GM plodinám s vysokou mírou obezřetnosti, s principem předběžné opatrnosti a nevyužívá tedy GM plodiny v takové míře jako např. USA, kde „nové technologie“ nachází stále větší uplatnění. Proces uvádění GM plodin do životního prostředí je dlouhý, finančně a administrativně náročný. Uplatnění GM plodin na trhu EU je velmi problematické dílem vyšší nákladovosti, dílem značné nedůvěry obyvatelstva. Výsledkem je mj. i stagnace ploch GM plodin. Prvenství v pěstování GM kukuřice (označení MON-810) si v EU s velkým odstupem udrželo Španělsko. Obecný trend je takový, že plocha pěstované Bt kukuřice v EU klesá, pouze ve Španělsku a Portugalsku se zvyšuje. Řada evropských států vydala národní zákazy pěstování GM plodin, v současné době je pěstování GM plodin zakázáno v Německu, Rakousku, Francii, Řecku, Maďarsku a od roku 2013 také v Polsku. Vývoj ploch GM kukuřice v EU zobrazuje níže uvedená tabulka.

Produkce GM kukuřice je ve většině případů využívána jako krmivo pro hospodářská zvířata, z menší části také jako surovina pro výrobu bioethanolu či bioplynu. Vypěstovaná GM kukuřice není v ČR užívána pro potravinářské účely.

Pěstování GM kukuřice v EU (ha)

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Španělsko	53 670	75 150	79 270	76 060	76 580	97 330	116 310
Portugalsko	1 250	4 500	4 850	5 090	4 870	7 720	9 280
ČR	1 290	5 000	8 380	6 480	4 680	5 090	3 050
Polsko	100	320	3 000	3 000	3 000	3 900	4 000
Slovensko	30	900	1 900	880	1 250	760	380
Rumunsko	0	350	7 150	3 240	820	590	220
Francie	5 000	21 150	0	0	0	0	0
Německo	950	2 690	3 170	0	0	0	0
CELKEM	**62 290**	**110 060**	**107 720**	**94 750**	**91 200**	**115 390**	**133 240**

Pramen: www.transgen.de.

V rámci EU lze zkušenosti ČR s GM plodinami označit za velmi pokročilé. GM kukuřice typu MON810 odolná vůči zavíječi kukuřičnému, nazývaná též Bt kukuřice, se v ČR pěstuje od roku 2005. Jedná se o GM plodinu s vloženým genem z půdní bakterie *Bacillus thuringiensis* (odtud Bt-kukuřice), který kukuřici propůjčuje odolnost proti škodlivému zavíječi kukuřičnému. Doposud největší výměra GM kukuřice v ČR je zaznamenána v roce 2008, kdy bylo oseto 8380 ha (cca 3 % celkové plochy kukuřice v ČR). Od roku 2009 měly plochy Bt kukuřice klesající tendenci až do roku 2010. V roce 2011 byl naopak zaznamenán meziroční nárůst ploch Bt kukuřice o 8 %. Výměra

plochy Bt kukuřice dosáhla 5090 ha. V roce 2012 došlo naopak opět k poklesu plochy – Bt kukuřice se pěstovala na výměře 3050 ha.

V roce 2010 byly poprvé také vysázeny GM brambory, konkrétně odrůda Amflora, která se vyznačovala změněným složením škrobu (amylopektin na úkor amylózy). Ve Švédsku a Německu byly GM brambory pěstovány za účelem sadby v následných letech. Pouze v ČR byly na ploše 147 ha pěstovány k výrobě škrobu pro průmyslové využití. GM brambory byly zpracovány v jedné škrobárně v ČR, kde bylo vyrobeno 720 t škrobu s jasně určeným použitím mimo potravinářství. V roce 2011 GM brambory pěstovány v ČR nebyly.

V oblasti právního rámce v roce 2011 nedošlo k významnějším změnám. Platí tedy poslední z nich: novela zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů (zejm. novely č. 441/2005 Sb. a č. 291/2009 Sb.) a prováděcí vyhláška č. 89/2006 Sb., o bližších podmínkách pěstování geneticky modifikované odrůdy, ve znění novely č. 58/2010.

Kromě dotčených předpisů jsou pro pěstitele závazná i některá ustanovení zákona č. 78/2004 Sb., o nakládání s geneticky modifikovanými organismy a genetickými produkty, ve znění zákona č. 346/2005 Sb., a to konkrétně § 11 (označování produktů GM organismů) a § 23 (ohlašování lokalit s pěstovanou GM plodinou).

Čeští pěstitelé spatřují výhody biotechnologií zejména v její užitné jednoduchosti a spolehlivosti ochrany pro zavíječi (Bt hybridy vykazují 100% účinnost proti škůdci), ve snížených vstupech do porostů (méně chemických prostředků a mechanizačních pojezdů po poli) a v kvalitní sklizni (nepolámané, nepoléhavé rostliny). Výsledkem jsou vyšší výnosy než při pěstování pomocí tradičních forem, sklizený materiál je kvalitnější vzhledem k nižšímu zaplísnění houbami rodu *Fusarium*. Na druhé straně, pěstování GM plodin s sebou přináší určité nevýhody. U pěstitelů výrazně převládá nespokojenost s legislativně-administrativním pozadím, které k pěstování, a obecně k jakémukoliv užívání GMO v EU, neodmyslitelně patří. Z ekonomického pohledu pěstitelé poukazují také na vyšší náklady na vstupech produkce (dražší osivo) i problémy s odbytem produkce. Stále přetrvávají obavy a neochota odběratelů odkoupit produkty GM plodin, případně i zvířat, která takovými plodinami byla krmena. Tyto problémy souvisejí obecně s přetrvávajícím negativním vnímáním GMO v EU.

Vydalo Ministerstvo zemědělství
Těšnov 17, 117 05 Praha 1
www.eagri.cz, info@mze.cz
+420 221 811 111

Praha 2013

ISBN 978-80-7434-111-3